

HEBREW UNION COLLEGE - JEWISH INSTITUTE OF RELIGION
NEW YORK SCHOOL

INSTRUCTIONS FROM AUTHOR TO LIBRARY FOR THESES

AUTHOR Susan Abramson

TITLE A Comparative Analysis of the Liturgical Works
Attributed to the "School of Rashi"

TYPE OF THESIS: D.H.L. () Rabbinic (☒)

Master's ()

1. May circulate (☒)

2. Is restricted () for ____ years.

Note: The Library shall respect restrictions placed on
theses for a period of no more than ten years.

I understand that the Library may make a photocopy of
my thesis for security purposes.

3. The Library may sell photocopies of my thesis. ☒ yes ☐ no

March 2, 1981
Date

Susan R. Abramson
Signature of Author

Library
Record

Microfilmed _____
Date

Signature of Library Staff Member

A COMPARATIVE ANALYSIS OF THE LITURGICAL WORKS
ATTRIBUTED TO THE "SCHOOL OF RASHI"

Susan R. Abramson

Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
Requirements for Ordination

Hebrew Union College-Jewish Institute of Religion
New York, N. Y.

Date: March, 1981

Referee: Professor Lawrence A. Hoffman

LIBRARY
HEBREW UNION COLLEGE
JEWISH INSTITUTE OF RELIGION

TABLE OF CONTENTS

Chapter

1.	INTRODUCTION	1
2.	THE MANUSCRIPTS	4
3.	COMPARISON OF THE REGGIO AND HURWITZ MANUSCRIPTS	283
4.	COMPARISON OF <u>SIDDUR RASHI</u> AND THE TWO <u>MAHZOR VITRY</u> EDITIONS	290
5.	COMPARISON OF <u>SEFER HAPARDES</u> , <u>SIDDUR RASHI</u> , AND THE TWO <u>MAHZOR VITRY</u> EDITIONS	297
6.	TABLES OF CONTENTS	304
7.	CONCLUSION	314
.		
	BIBLIOGRAPHY	321

ACKNOWLEDGEMENTS

I am indebted to a number of people and institutions who assisted me in this endeavor.

First and foremost, I would like to thank my advisor, Dr. Larry Hoffman, for the reassurance, guidance and support which he has given me throughout the thesis process. Without his suggestions and advice, the thesis would not have culminated in its current form.

I am grateful to the librarians at the Hebrew Union College - Jewish Institute of Religion and the Jewish Theological Seminary for helping me to research both the primary and secondary sources. I also owe thanks to Temple Beth El of Great Neck for lending me their Hebrew typewriter.

I am grateful to the members of my congregation for their consideration and understanding during the months when I was not as available to them as I should have been.

Finally, I would like to express my appreciation to my parents, my rabbis and all those people whose influence has enabled me to reach this goal.

CHAPTER 1: INTRODUCTION

Very little is known about the "School of Rashi" or about the documents which this school allegedly produced. Only a handful of serious studies concerning Rashi and the Jewish community in Northern France in the 11th and 12th centuries have appeared. Even less has been written concerning the three liturgical documents which will be examined in this thesis. Outside of the introductions to the published editions of the Mahzor Vitry, Siddur Rashi, and Sefer HaPardes, and a couple of articles specifically dealing with the Mahzor Vitry, there is virtually no secondary literature on these books.

Despite the paucity of scholarly research in this particular area, it has been hypothesized that Rashi had a circle of disciples who learned from, and worked closely with, their master.¹ After he died, they are said to have continued the work which he had begun. It is believed that members of this group produced a series of liturgical compilations, based largely on Rashi's teachings, of which Mahzor Vitry, Siddur Rashi and Sefer HaPardes are said to be among the primary works.

So scarce is the information concerning these three compilations, that we are still at the elementary level of trying to ascertain which manuscripts of the Mahzor Vitry are currently extant. According to the Encyclopedia Judaica, four different manuscripts of this work are available.² These

¹See Conclusion, pp. 314-320

²Ernst Goldschmidt, "Mahzor Vitry," Encyclopedia Judaica, Volume 11, p.737

include an edition which was published by S. Hurwitz, (1889, 1923), from the London manuscript, (Margolioth, Cat. no. 655). This document is said to reflect the status of the Mahzor Vitry in the 13th and 14th centuries, and contains material added by Isaac b. Durbal, and extracts from a work by Baruch b. Isaac entitled Sefer ha-Terumah. The Oxford manuscript, found in the Bodleian Library, Ms. Opp. 59, supposedly contains units of material which are unrelated to the original manuscript. The Reggio manuscript, now housed in the Rare Book Room of the Jewish Theological Seminary of America, though not specifically dated, is apparently the most original of the manuscripts. Another version is the Parma manuscript (B. Pal. 2574). The published edition of Siddur Rashi was edited by Solomon Buber in 1911. The current edition of Sefer HaPardes is taken from the Constantinople manuscript of 1807, edited by H. L. Ehrenreich in 1924.

In the following chapters, I will compare a portion of the Hurwitz and Reggio editions of the Mahzor Vitry, and the published editions of Siddur Rashi and Sefer HaPardes. In this way I will attempt to ascertain whether these manuscripts were compiled by members of the so-called "School of Rashi," or whether they were arranged by individuals who had little or no connection with each other. I will also try to determine if any of these texts was in any way dependent on any of the other manuscripts. In this way it will be possible to test the validity of the theory that the close-knit group of disciples who comprised the "School of Rashi" was responsible for these

three works; and to answer a related question, why in any case three separate books dealing with much of the same subject matter were compiled around the same time in the same general location.

The section of the text which I have chosen to compare comprises the entire introductory chapter of Siddur Rashi, and over half of the introductory chapter in the Mahzor Vitry. In Sefer HaPardes, a significant portion of the text is scattered in a series of consecutive chapters, pointing up an important distinction between Sefer HaPardes and the other two works.

This chapter was also chosen because it deals with the basic rubrics of the daily worship service, as well as the blessings before and after meals. It was thought to be more important to analyze a chapter which concerned itself with basic liturgical elements, than with a chapter on the laws relating to a specific holiday or ritual practice.

The chapters of this thesis are arranged in the following order. Chapter 2 is a presentation of the texts themselves. Chapter 3 is an analysis of the comparison between the two manuscripts of the Mahzor Vitry. In Chapter 4, the text of Siddur Rashi is compared with the Reggio and Hurwitz documents. Chapter 5 analyzes the relationship between the text of Sefer HaPardes and the other three manuscripts. In Chapter 6, the tables of contents of Siddur Rashi, Sefer HaPardes and the Hurwitz edition of the Mahzor Vitry are compared and analyzed. Chapter 7 contains the conclusions which can be made based on the information acquired in Chapters 2-6.

CHAPTER 2: THE MANUSCRIPTS

The following textual presentation has been compiled from the Reggio manuscript of the Mahzor Vitry, pages 1b-12, the Hurwitz edition of the Mahzor Vitry, pages 4-43, the Buber edition of Siddur Rashi, pages 3-64, and the Ehrenreich edition of Sefer HaPardes, pages כע-כז, כז-כח, כח-כט, כט-ל, ל-לא, לא-לב, לב-לד, לד-לה, לה-לו, לו-לז, לז-לח, לח-לט, לט-ל. It contains a comparison of the Reggio manuscript of the Mahzor Vitry, (which is written out in full at the top of the page), with each of the other three texts. The first set of footnotes, designated by the letters א.א.א. (א.א.א.) and the corresponding page number, is a comparison of the Reggio manuscript and the Hurwitz edition of the Mahzor Vitry. The second set of footnotes, designated by the letters ב.ב.ב. and the corresponding page number, is a comparison of the Reggio manuscript of the Mahzor Vitry and Siddur Rashi. The third set of footnotes, designated by the letters ג.ג.ג. and the corresponding page number, is a comparison of the Reggio manuscript and Sefer HaPardes. Due to the poor condition of the first page of the Reggio manuscript, the presentation begins in the middle of the second side of the first page of the manuscript.

Methods Used to Indicate Variants

Each line of the Reggio manuscript is numbered along the right-hand margin. In each set of footnotes, the number of the line which contains the word or phrase to which the variant corresponds, appears first. Then the word or phrase used in

the Reggio manuscript for which there is a variation, is listed, followed by a colon (:). If the text citation is longer than three words, the first and last words are generally cited (:xxx...xxx) reading from right to left. The variant follows the colon. A vertical line (|) is used to separate one lemma from the other. Any word or phrase which appears in the Reggio manuscript but not in the text to which it is being compared is indicated by the Hebrew letter het (ך). Any word or phrase which does not appear in the Reggio manuscript but is included in the text to which it is being compared is indicated by the Hebrew letter nun (ן), followed by the additional words. Whenever an addition is indicated, the text word in the Reggio manuscript which precedes the addition is cited before the colon. Whenever an editor made a correction in the text to which the Reggio manuscript is being compared or when a word in the Reggio manuscript was unclear and I guessed at what it should be, the word or phrase is enclosed by two slanted lines, (/.../). When an editor felt that a word in his text was incorrect, he placed it in parentheses, ((...)). After all of the lemmas were given for a particular line of the text, a number appears indicating the beginning of the series of lemmas for the next line of text.

- 1 אַתָּה וְנִרְאָה עָתָה כְּאוֹמֵר י"ב פְּעָמִים / כְּרוּךְ / אַתָּה אִמֵּן וְהֵן שְׁחִים
- 2 עֲשֵׂה בְּרִכּוֹת וְהִשְׁבַּע שֶׁל חֻבַּת הַיּוֹם הָרִי חֲשַׁע עֲשֵׂה וּמֵאֵן דְּמִכְרָךְ
- 3 שְׁלֹא עֲשֵׂאנִי כּוֹר לֹא עֵכִיד כְּהִלְכָּתָא דְּאֵע"ג דְּגֵרְסִי כְּפִירְקִין דֶּהֲתַכְלַח
- 4 הִיָּה ר' יְהוּדָה / אוֹמֵר / חֵיִיב אָדָם לְכַרֵּךְ שְׁלֹשׁ בְּרִכּוֹת כֻּל יוֹם שְׁלֹא
- 5 עֲשֵׂאנִי גוֹי וְשְׁלֹא / אֲשַׁעֲנִי / אֲשֶׁה וְשְׁלֹא עֲשֵׂאנִי כּוֹר וּכְגִמְרָא דְּאֶרֶץ

מ.ו. (הורוויץ), 4

- 1 / כְּרוּךְ / : כְּרוּךְ | חֲשַׁע עֲשֵׂה : ט"י 3 דְּגֵרְסִי : דְּגֵרְסִינֵן
- 4 ר'... דְּאֶרֶץ : ח'

ס.ר., 3

- 1 / כְּרוּךְ / : כְּרוּךְ | וְהֵן : וְהֵם 2 חֲשַׁע עֲשֵׂה : י"ט
- 3 כְּהִלְכָּתָא : כְּהִלְכָּתָא | דְּגֵרְסִי : דְּגֵרְסִינֵן | כְּפִירְקִין : כְּפִירְקִין
- 4 ר'... דְּאֶרֶץ : ח'

ס.ה., שִׁיט

- 1 / כְּרוּךְ / : כְּרוּךְ | וְהֵן : וְהֵם | שְׁחִים : כְּשִׁחִים 2 וְהִשְׁבַּע : וְשָׁבַע | חֲשַׁע עֲשֵׂה : כִּי לֹא חִסְרָת דְּכֹר 3 עֲשֵׂאנִי : עֲשֵׂאנֵנוּ |
- דְּאֵע"ג : דְּאֵפֶּל עַל גִּב | דְּגֵרְסִי : דְּגֵרְסִינֵן | כְּפִירְקִין : כְּפִירְקִין |
- דֶּהֲתַכְלַח : דֶּהֲתַכְלַח 4 ר'... דְּאֶרֶץ : ח'

- 1 ישראל גרסי הכי חניא ר' יהודה אומ/ר/ שלשה דברים צריך אדם
- 2 לכרך בכל יום שלא עשאני גוי שאין הגוים כלום שנ' כל הגוים
- 3 כאין נגדו כרוך שלא עשאני כור שאין כור ירא חטא כרוך שלא
- 4 עשאני אשה שאינה מצווה על המצוות ואפילו הכי לא חזאי על
- 5 הכרכה חדא דשאילו מקמיה דרב נטרונאי גאון זצ"ל /ולא שדרה/

מ.ו. (הורוויץ), 5

- 1 ישראל...חניא: ח' | אומ/ר/: אומר | שלשה...צריך: ח' |
- צריך: נ' חייב 2 לכרך: נ' שלש ברכות | יום: נ' כרוך |
- שנ': נ' (ישעיה מ) 4 על: ח' 5 הכרכה: לכרכה | מקמיה
- דרכ: מן קדם | /ולא שדרה/: ולא שדרה

ס.ר., 3-4

- 1 ישראל...חניא: ח' | אומ/ר/: אומר | שלשה...צריך: ח' |
- צריך: נ' חייב 2 לכרך: נ' שלש ברכות | שאין...כרוך: ח' |
- גוי: נ' ושלא עשאני אשה 3 שלא עשאני כור: /שלא עשאני כור/ |
- עשאני כור: נ' ובגמרא דארץ ישראל גרסינן הכי חני שלשה דברים
- צריך אדם לומר בכל יום כרוך אחה שלא עשאני גוי שאין הגוים כלום
- לפני הקב"ה שנאמר כל הגוים כאין נגדו (ישעי' מ' י"ז) כרוך אחה
- שלא עשאני כור | כרוך: נ' אחה 4 המצוות: המצוות |
- ואפילו: אפילו | חזאי: חזי | על הכרכה: לכרכה 5
- מקמיה: קמי | דרכ: רב | /ולא שדרה/: ולא שדרה

ס.ה., שיט-שכ

- 1 ישראל...חניא: ח' | יהודה: ח' | אומ/ר/: אומר |
- שלשה...צריך: ח' | צריך: נ' חייב 2 לכרך: נ' ג' ברכות |
- גוי: נ' שלא עשאני כור שלא עשאני אשה ובגמרא דארץ ישראל
- גרסינן הכי חני אמר ר' יהודה ג' דברים צריך אדם לומר בכל יום
- כרוך שלא עשאני גוי | כלום: נ' אמר | שנ': שנאמר 3
- חטא כרוך: וכרוך 4 המצוות: המצוות | על הכרכה: לכרכה
- 5 חדא: נ' משום | דשאילו...דרכ: דשאלו מיקמי רב | זצ"ל:
- ז"ל | /ולא שדרה/: ולא שדרה

- 1 וחו מגמרא הא איסתלקא לה דרב אחא בר יעקב שמעה לכריה דקא
- 2 מברך ברוך שלא עשאני בור אמ/ר/ ליה כולי האי נמי אף כי
- 3 אברך שלא עשאני אשה עבד היינו אשה זיל טפי וכיון דמנח
- 4 תפילי נמי מברך על המפילי ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם
- 5 אשר קדשנו במצותיו וציונו להניח תפילין ועל תפילין ושל

מ.ו. (הורויץ), 5

- 1 שמעה: שמעיה | דקא מברך: דקמברך 2 אמ/ר/ ליה: א"ל |
- אף כי: ח' | נמי: נ' אלא מאי (כואיברך) 3 אברך: /אברך/ |
- עשאני אשה: אשה ח' 4 המפילי: תפילי | מלך העולם: מ"ה
- 5 אשר קדשנו במצותיו וציונו: אקב"ו | ושל: של

ס.ר. 4,

- 1 מגמרא: נ' האי | שמעה: שמעיה 2 ברוך: נ' אתה |
- אמ/ר/: אמר | אף כי: ח' | נמי: נ' /א"ל/ אלא מאי 3
- אברך: איברך | עשאני אשה: אשה ח' | וכיון: ח' |
- טפי: נ' ש"מ דאין מברכין שלא עשאני בור 4 תפילי: תפילין |
- תפילי: נ' אומר | נמי מברך על המפילי ברוך אתה י"י אלהינו
- מלך העולם: ח' 5 אשר קדשנו במצותיו וציונו: אקבו"צ |
- ושל: של

ס.ה., שכ

- 1 וחו: נ' מגימרה | הא: נמי | לה: נ' דאמרינן |
- דרכ: רב | שמעה: שמעיה 2 אמ/ר/: אמר | כולי: כולה |
- אף כי: ח' | נמי: נ' אמר ליה מאי בו 3 עשאני אשה: אשה
- ח' | טפי: נ' שמ/ע/ מ/ינה/ שאין מברכין שלא עשאני בור |
- וכיון...: ח'

- 1 ראש על מצות הפילין וכי מכסי בטליה להחטף כציצית ואומ/ר/
- 2 כל הברכות /ה/ כולן כתיקון חכמי/ם/ עד ותלמוד תורה כנגד
- 3 כולם וקורא בסדר קרבנות וידבר שחרית קורין פרשת צו וגו'
- 4 /כנגד/ תמיד של שחר ואומ/ר/ ונשלמה פרים שפתינו ולערכ
- 5 אומ/ר/ פיטום הקטרת על שם הקטרת שהיו נקטירין פרס שחרית

מ.ו. (הורויץ), 5

- 1 ואומ/ר/: ואמר 2 /ה/ כולן: כולן | כתיקון: כתיקון |
- חכמי/ם/: חכמים 3 צו: נ' את בני ישראל 4 /כנגד/: כנגד |
- ואומ/ר/: ח' | שחר: נ' על שם 5 אומ/ר/... שחרית: ח'

ס.ר. 4,

- 1 ראש: נ' אומר | בטליה: נ' אומר | ואומ/ר/: ואומר
- 2 /ה/ כולן: כולן | חכמי/ם/: חכמים 3 כולם: כולן |
- וידבר: ח' | קורין פרשת: ח' | צו: נ' את בני ישראל |
- וגו': נ' (כמדבר כ"ח) 4 /כנגד/: כנגד | שחר: נ' על שם |
- ואומ/ר/: ח' | שפתינו: נ' (הושע י"ד ג') 5 אומ/ר/: אומר |
- פיטום: פטום | הקטרת: הקטרת | הקטרת: נ' (שחרית) |
- שם הקטרת: ח' | נקטירין: מקטירין

- 1 ופרס בין הערכים ושמעת על זקני ר' שמחה זצל שהיה אומ/ר/
- 2 כך פיטום הקטרת שחרית וסייג לדבריו מצאתי בסדר רב עמרם
- 3 המדקיק לומ/ר/ אין כאלוהינו בכל יום וכן כתוב שם וכן כערב
- 4 לאחר שיגמרו תפילת ערבית נהגו לומר פיטום הקטרת בכקר ובערב
- 5 והש/יר/ בכקר כלכד לפי שזה היתה מצותיו ? נעשית בכקר ובערב

מ.ו. (הורוויץ), 5

- 1 ופרס...שהיה: ח' | אומ/ר/: אומר 2 שחרית: (שחרית)
- 3 המדקיק: המדקד(י)ק | לומ/ר/: לומר | כתוב: כתב |
- שם: כשם 4 נהגו: נוהגין | בכקר: בכוקר | ובערב: נ'
- /אכל לא השיר מאי טעמא שזכר למקדש אומר אלו ולמה אומר פיטום
- הקטרת בכוקר ובערב/ 5 והש/יר/...ובערב: /והשיר...ובערב/ |
- והש/יר/ בכקר: והשיר בכוקר | ? : ח'

ס.ר. 4,

- 1 ושמעת...וסייג: ח' | הערכים: נ' וסמך 2 לדבריו:
- לדבר 3 המדקיק: (המדקק)/המדקדק/ | לומ/ר/: לומר |
- וכן: (ואין)/וכן/ 4 תפילת: תפלת | נהגו: נוהגים |
- הקטרת: הקטורת 5 והש/יר/: והשיר | לפי...ובערב: ח'

- 1 והשיר בבקר כלבד לפי מי שזה היחה מצותו נעשית בבקר ומערב
- 2 מה לא היחה נעשית אלא בבקר כלבד וידבר וגו' ושונה באיזהו
- 3 מקומן ודורש כר' ישמעאל דא' רב ספרא משום ר' יהושע בן
- 4 חנניה מאי דכת' ושננתם אל תיקרי ושיננתם אלא ושילשתם לעולם
- 5 שלש אדם שנותיו שליש במקרא שליש בתלמוד ומקשינן שניה מי

מ.ו. (הורוויץ), 5

- 1 והשיר...שזה: ח' | שזה: נ' וזה לא | נעשית: נ' אלא |
- וזה...בבקר: / וזה...בבקר/ | ומערב: ח' 2 היחה: נ'
- (מצאתי) / מצותו/ | בבקר: כבוקר | מה...בבקר: (מה...בבוקר)
- 4 דכת': דכתיב | תיקרי: תקרי | ושיננתם: (ושננתם)
- / ושננתם/ | ושילשתם: ושלשתם 5 במקרא: נ' שליש במשנה

ס.ר. 4-5

- 1 והשיר...וגו': ח' 3 דא': דאמר 4 דכת': דכתיב |
- ושננתם: נ' (דברים ו' ז') | אל תיקרי ושיננתם: / אל תקרי
- ושננתם/ | ושילשתם: ושלשתם 5 במקרא: נ' שליש במשנה |
- שניה: ח' | מי: ומי

- 1 ידע כמה הוו ומשנינן לא צריכא ליומי ודקחני תקינו מדרש
- 2 ליומי חלופי תלמוד דקא גרסין בפירקין מאימתי קורין את שמע
- 3 אמ' רביה יהודה אמ' שמואל השכים לשנות קודם שקרא קריית שמע
- 4 צריך לכריך לאחר שקרא קריית שמע אין צריך לכריך שכבר נפטר
- 5 באהבה רבה שיש בה מעין ברכת החורה והן בליכינו ללמוד וללמד

מ.ו. (הורויץ), 5

- 1 הוו: נ' (ומשנען) | ומשנינן: /ומשנינן/ | ודקחני: ודקא
- (חני) 2 גרסין: גרס | בפירקין: בפירקי' | שמע: נ'
- בערבין 3 רביה: רב | שמואל: נ' (אל) | שמע: (אינו)
- 4 לכריך: לכרך | לאחר...לכריך: /לאחר...לכרך/ | קריית
- שמע: ק"ש | אין: אינו | לכריך: לכרך 5 בליכינו: בלכנו

ס.ר., 5

- 1 ידע: נ' איניש שנוהי | הוו: הוי | צריכא: צריכה |
- ודקחני: ודקחני | תקינו מדרש: מדרש תקנו 2 ליומי: ח' |
- חלופי: חילופי | גרסין: גרס | בפירקין: בפרק 3 אמ':
- אמר | רביה: ר' | אמ': אמר | שקרא: שקורא | קריית:
- ח' | שקרא: נ' את 4 לכריך: לכרך | קריית שמע: ק"ש |
- לכריך: לכרך 5 בליכינו: בלכנו

- 1 ותלמדינו חוקי חיים אמ' רב הונא למקרא צריך לברך למשנה אין
- 2 צריך לברך ר' אלעזר אמר אף למשנה צריך לברך וקא וקמסהיד
- 3 רב הייא בר' אשי זימנין סגיאין הוה קאימנא קמיה דרב לתנויה
- 4 כסיפרא דבי רב דהוא תורת כהנים ומקדים ומשיה ידיה ומכריך
- 5 ומחני לן ואומ'ר/ רבון העולמים כו' עד ברוך שאמר וחוסם מלך

מ.ו. (הורוויץ), 5

- 1 ותלמדינו: ותלמדס | לברך: לברך 2 לברך: לברך |
- אלעזר: אל(י)עזר | אמר: אומר | וקא: ח' | וקא: נ'
- ותלמוד אין צריך לברך 3 קאימנא: (קאימנו) /קאימנא/ |
- לתנויה: לתנויי 4 ומשיה: ומשי | ומכריך: ומכרך 5
- לן: (לך) /לן/ | ואומ'ר/: ואו'

ס.ר. 5,

- 1 ותלמדינו: ותלמדס | אמ': אמר | הונא: (כהנא) /הונא/ |
- לברך: לברך | למשנה: ולמשנה 2 לברך: לברך | אמר:
- אומר | לברך: נ' ולתלמוד אין צריך לברך ר' יוחנן אומר אף
- לתלמוד צריך לברך | וקמסהיד: מסהיד 3 רב: ר' | הייא:
- חייא | בר': בר | לתנויה: לתנויי 4 ומשיה: ומשי |
- ומכריך: ומכרך 5 ואומ'ר/: ואומר | רבון: נ' /כל/ |
- כו': ח'

- 1 מהולל בתושבחות ומאן דקאחתים מלך מהולל ברוכ תושבחות-שבשתא
- 2 בידיה דקא אמרינן מאימתי ? מברכין על הגשמים משיצא חתן לקראת
- 3 כלה ומאי מברך אמ/ר/ רב יהודה מודים אנחנו לך על כל טיפה
- 4 וטיפה שהורדת לנו ור' יוחנן מסיים בה הכי אילו פינו מלא
- 5 שירה כים ולשונינו רנה כהמון גליו וכו' עד הן הם יודו

מ.ו. (הורויץ), 5-6

- 1 דקאחתים: דקאחתים | מלך: ח' | תושבחות: תושבחות
- 2 אמרינן: אמרין | אמרינן: נ' בפרק | ? : ח' | חתן:
- החתן 3 מכריך: מברך | אמ/ר/: אמר 4 אילו: ואילו 5
- וכו': כו'

ס.ר. 5,

- 1 בתושבחות: בתשכחות | ומאן...תושבחות: /ומאן...התשכחות/
- דקאחתים: דקאחתים | מלך: ח' | תושבחות: תושבחות 2
- דקא אמרינן: דקאמרינן | אמרינן: נ' בפרק | ? : /מאימתי/
- 3 מכריך: מברך | אמ/ר/: אמר | יהודה: יהודא | יהודה:
- נ' /אמר רב/ | לך: נ' /ה' אלהינו/ 4 בה: ח' 5 ולשונינו:
- ולשונינו | וכו': ח'

ס.ה.שכ

- 1 דקאחתים: דקאחתים | מלך: ח' | תושבחות: תושבחות
- שבשתא: נ' הוא 2 בידיה: נ' ומשחקין אותו משום דמשמע רוב
- התושבחות ולא כל התשכחות דהכי אמרינן בתעניות | דקא אמרינן:
- ח' | ? : ח' | הגשמים: נ' וכו' | משיצא...יודו: ח'

- 1 /ויברכו/ לשמך מלכינו ברוך אתה י"י אלהי' רוב ההודאות
- 2 ומקשיבן רוב ההודאות ולא כל ההודאות /מתרינין/ מתריץ רבא
- 3 אימ/א/ אל ההודאות וכי היכי דקא משמע רוב ההודאות ולא כי
- 4 ההודאות משמע ? רוב החושכחות ולא כל החושכחות הילכת מאן
- 5 דמסיים רוב החושכחות ? כל החושכחות שפיר דמי לשחוקיה ואומ'

מ.ו. (הורויץ), 6

- 1 /ויברכו/ ויברכו | ויברכו: נ' וישבחו 2 ולא.../מתרינין/:
- ח' | מתריץ: ומתריץ 3 אימ/א/: אימא | וכי: ח' |
- דקא משמע: דקמשמע | ולא...ההודאות: ח' 4 ההודאות: נ'
- הכי נמי | ? : ח' | הילכת: הילכך 5 רוב: כרוב | ...?
- החושכחות: ח' | לשחוקיה: לשחוקי

ס.ר., 5-6

- 1 /ויברכו/ ויברכו | מלכינו: מלכנו | אלהי': אל 2
- /מתרינין/: נ' וקא | מתריץ: מתריץ 3 אימ/א/: אימא/ |
- דקא משמע: דמשמע | כי: כל 4 ההודאות: נ' הכי נמי |
- ? : ח' | הילכת: הילכך | מאן: ח' | הילכת: נ' כל 5
- ...החושכחות: ח' | לשחוקיה: לאישחוקי | ואומ': ואומר

ס.ה., שכ-שכא

- 1 /ויברכו/...אלהי': ח' | אלהי': נ' עד אל | ההודאות:
- ה(א)/ה/ודאות | ההודאות: נ' ולא כל ה(א)/ה/ודאות 2
- ומקשיבן.../מתרינין/: ח' | /מתרינין/: נ' וקא | מתריץ:
- מתריץ 3 אימ/א/: אימא | אל: האל | ההודאות: ה(א)/ה/ודאות |
- וכי היכי: והכי נמי הכא | דקא...כל החושכחות: ח' 4
- הילכת: הילכך 5 רוב: כרוב | ...החושכחות: ח' |
- לשחוקיה: לשחוקי | ואומ': /ואומר/

- 1 פסוקי דזימרא הודו לי"י קראו בשמו דרש ר' שמלאי לעולם יסדר
- 2 אדם שבחו של הקב"ה ואחר כך יתפלל לפיכך תיקנו חכמים פסוקי
- 3 דזימרה הודו לי"י וכל המזמורים שלפניו ושלאחריו לפי שהן
- 4 שבחו של הקב"ה ואחר כך עומדים להתפלל ומיבעיה ליה לאיניש
- 5 לכווניה דעתיה כההילה לדוד דא"ר אלעזר בר אבינא כל הא

מ.ו. (הורויץ), 6,

- 1 ר': רב 2 ואחר כך: ואח"כ | תיקנו: תקנו 3 דזימרה:
- דזימרא 4 ואחר כך: ואח"כ | ומיבעיה: ומיכעי | ליה: ח' |
- לאיניש: לאינש 5 לכווניה: לכווני | אלעזר: אל(י)עזר |
- הא: ח'

ס.ר. 6,

- 1 לי"י: לה' | יסדר: יסדיר 2 תיקנו: תקנו 3 דזימרה:
- דזימרא | לי"י: לה' 4 שבחו: /שבחו/ | ומיבעיה: ומיכעי
- 5 כההילה: כההלה | לדוד: לדוד | דא"ר: דאמר ר' | כל
- הא: ח'

ס.ה., שכא

- 1 דזימרה: דזימרא | לי"י: לה' | פסוקי... בשמו: /פסוקי... בשמו/ | ר': רבי 2 יתפלל: נ' מנלך ממה וכו' כדאיחא בכרכוה |
- לפיכך: ולפיכך 3 דזימרה: דזמרא | לי"י: לה' | לי"י:
- נ' קראו בשמו | וכל: וכולם | המזמורים: נ' צריך המתפלל
- מחוץ השכה ובכל יום היו אומרים במקדש הודו לה' קראו בשמו כדי
- להזכיר בכל יום נפלאות אלהינו שבחר באבותינו והפרה והרבה אותנו
- הכל כמו שכתוב במזמור כי כולו מספר לעניין ישראל הילכך היו
- אומרים אותו בכל יום בחול ולא בשכה לפי שקרבן תודה היה יכול
- ליקרב בכל יום בחול לבד משב/ח/ שאין קרבן יחיד קרב בשכה הילכך/ר/
- כשב/ח/ אין אומרים אלא בחול משום דכתיב ונשלמה פרים שפתינו
- והיינו טעמיה דחמיד איזהו מקומן אומרים בכל יום ובחרים להם
- מזמור ובסוף כולם פותחים | שלפניו... דעמיה: ח' 5 כההילה:
- כההלה | לדוד: לדוד | דא"ר: דאמר ר' | בר: בר' |
- הא: ח'

- 1 האומ/ר/ תהילה לדוד ג' פעמים כיום מוכסח לו שהוא כ(י)ן
- 2 העולם הבא ואמרינן מאי טעמ/א/ משום דאיחא כאל"ף כי"ת ונימא
- 3 אשרי חמים דרך דאחיא כתמני אפיה אלא משום דכת' פותח את
- 4 ידיך ואמרינן /כיממא נימא/ הלל הגדול דכת' כיה נוחן לחם לכל
- 5 בשר אלא משום דאיח כיה חרתי דאחיא כא"ב וכת' כיה נמי פותח

מ.ו. (הורוויץ), 6

- 1 האומ/ר/: האומר | ג': שלשה | כיום: ככל יום |
- כ(י)ן: כן 2 ואמרינן: ואמרי' | טעמ/א/: טעמא 3 אפיה:
- אפי | דכת': כ' כיה | אח: /אח/ 4 ואמרינן: ואמרינן |
- /כיממא נימא/: (כיממא) /נימא/ | דכת': דכתיב 5 בשר:
- כ' ומסקינן | כא"ב: כאלף ביה

ס.ר., 6

- 1 תהילה: תהלה | כיום: ככל יום | כ(י)ן: כן 2
- העולם: עולם | טעמ/א/: טעמיה | טעמ/א/: כ' /אילימא/ |
- דאיחא: דאחיא | ונימא: נימא 3 חמים: חמימי | דרך:
- כ' (תהלים קי"ט א') | כתמני: כתניא | אפיה: אפי |
- דכת': דכתיב | דכת': כ' כיה 4 ידיך: כ' (שם קמ"ה ט"ז) |
- /כיממא/: ח' | /נימא/: ונימא | דכת': דכתיב 5 בשר:
- כ' (שם קל"ו ב"ה) ומסקינן | כא"ב: כאל"ף כי"ת | וכת':
- דכתיב

ס.ה., שכא

- 1 תהילה: תהלה | ג': שלשה | פעמים כיום: ח' | ג':
- כ' ככוונת הדעה | כ(י)ן: כן 2 ואמרינן מאי: ח' |
- הבא: כ' ואוקימנא | טעמ/א/: טעמא | דאיחא...בשר אלא
- משום: ח' 5 כא"ב: כאל"ף כי"ת | וכת': וכתב

- 1 אח ידיך וכולהו /פרשה/ עד כל הנשמה תהלל יה הללויה הכי
- 2 איתנהי סוף פירקא הללויה הללויה /דבחר/ תהילת י"י ידבר /פי/
- 3 ריש פירקא /אמטי/ להכי מוספין ואנחנו נברוך יה מעתה ועד
- 4 עולם הללויה ולכך אומ' שני פעמים כל הנשמה תהלל יה וגו'
- 5 דאמרינן במסכת שבת יהא חלקי מגומרי הלל בכל יום כלום'
- 6 שמסימין ספר /תילים/ ש/נאמר/ הללויה +

מ.ו. (הורויץ), 6

- 1 /פרשה/: פרש' | הללויה: ח' 2 הללויה הללויה: הללו יה
- והללו יה | /דבחר/: (כבחר) /דבחר/ | תהילת: (תהילת)
- /תהילת/ | /פי/: פי 3 /אמטי/: אמטי | נברוך: נברך 4
- הללויה: הללו יה | אומ': אומרינן | וגו': הללו יה 6
- /תילים/: תילים | ש/נאמר/: שנא' | ש/נאמר/: נ' בו |
- הללויה: הללו יה

ס.ר. 6

- 1 /פרשה/: פרשחא 2 איתנהי: איתנהו 2 פירקא הללויה: נ'
- וריש פירקא הללויה | הללויה /דבחר/: והללויה דבחר |
- תהילת: תהלת | י"י: ה' | /פי/: פי 3 /אמטי/: אמטו |
- מוספין: מוספין | נברוך: נברך 4 אומ': אומרים |
- וגו': הללויה | 5 שבת: נ' אמר ר' יוסי | יהא: יהי |
- מגומרי: עם גומרי | כלום': ח' 6 שמסימין: כשמסימין |
- /תילים/: תהלים | ש/נאמר/: שנאמר | ש/נאמר/: נ' בו

ס.ה., שכא

- 1 ידיך: נ' מה שאין כן בשאר מזמורים | וכולהו...הללויה
- הללויה: ח' 2 הללויה הללויה: הלוליה | /דבחר/: דבחר |
- תהילת: תהלת | י"י: ה' | /פי/: פי 3 פירקא: נ'
- הוא | /אמטי/: ואמטו | מוספין: מוספין | נברוך:
- נברך | מעתה: מעתה/ה/ 4 ולכך...פעמים: ח' | הללויה:
- נ' וכולהו פרשיחא עד סוף הללויה סוף פירקא וריש פירקא /הללויה/
- מנהג לכפול | וגו': הללויה | ו.ו': נ' משום 5 מגומרי:
- עם גומרי | כלום': כלומר 6 /תילים/: תהלים | ש/נאמר/:
- שאמור | ש/נאמר/: נ' בהו | הללויה: הללויה הרבה

+ The next column of the Reggio manuscript is unintelligible.

- 1 דלכתחלה לא שרי למיעבד הכי ומאן דעבד הכי בכוונה ולא מחמת
- 2 אונסין ולא מחמת איעכוכי במידי דמצות מיתקרי פושע ובמאי
- 3 שרי איעכוכי כגון שבתות וימים טובים וחעניה צבור דמשתהו
- 4 דמכנפא ציבורא אינמי בני כי רב ריחבי וגרסי ממושיך להו
- 5 גרסייהו כגון הני מילי דשכיחי אינון אי לא מעכבי עד דמכנפן

מ.ו. (הוורויץ), 7

- 1 דלכתחילה: לכתחילה 2 אונסין: אונסא | מיחמת: מחמת |
- דמצות: דמצוה | מיתקרי: מיקרי 3 צבור: ציבור |
- דמשתהו: דמשתהא | דמשתהו: נ' /עד/ 4 דמכנפא: דמיכנפא |
- בני: נ' כר | כי רב: /כי רב/ | רב: נ' דמיכנפי |
- ריחבי: ויחבי | ממושיך: וממשיך 5 אי: ד/אי | מעכבי:
- דמיעכבי | דמכנפן: דמיכנפי

ס.ר. 8,

- 1 דלכתחלה: דלכתחילה 2 אונסין: אונסא | מיחמת: מחמת |
- איעכוכי: עיכובא | דמצות: דמצוה | מיתקרי: איתקרי 3
- איעכוכי: עיכוכי | דמשתהו: נ' עד 4 דמכנפא: דמכנפין |
- אינמי: אי נמי | ממושיך: וממשיך 5 כגון: ח' | אי:
- דאי | דמכנפן: דמיכנפי

- 1 ממנעי רבים מקריח שמע ומן התפילה ותלמידי דיחבי וגרסי
- 2 /ואחו/ בעלי בתיים למשמע ולמילף מפילפוליהון ודווחיקין
- 3 מילתא דלא שכיחא היא ולא כולי עלמא /מצי/ לכווניה כווחיקין
- 4 ואע"ג דאמ' ר' יוחנן לא שנו אלא כדורות הראשונים כגון ר'
- 5 שמעון בן יוחי וחכיריו שחורחן זו היא אומנותן אכל כגון אנו

מ.ו. (הורויץ), 7

- 1 התפילה: נ' (וחו מידי) | ותלמידי: /ותלמידי/ 2 /ואחו/:
- דאיכא | ודווחיקין: /ו/דווחיקין 3 /מצי/: מצי |
- לכווניה: מיכווני 4 הראשונים: הראשונים'

ס.ר. 8,

- 1 ממנע: (מי מנעי) /ממנעי/ | ומן התפילה: ומתפילה 2
- /ואחו/: דאחי | למשמע: למישמע | מפילפוליהון: מפילפוליהן
- 3 ולא: ולא | /מצי/: מצי | לכווניה: לכווני 4 ואע"ג:
- אע"ג | דאמ': דאמר 5 היא: הוא | אומנותן: אומנתן |
- כגון: ח'

- 1 מפסיקין בין לקריח שמע בין לחפילה /והני/ מילי לחפילה
- 2 המנחה דליכא למיקם אשיעור /אינמי/ קריח שמע דשחריח דליכ/א/
- 3 למיקם אושיעור תקנת חכמים אבל היכא דאיכא מידי תקין כיון
- 4 דהאי שכיח וכיון כוותיקין לא שכיח שפיר לעכובי אבל שאר יומי
- 5 אסיר למיפק כאורחא מקמי קריח שמע וחפילה דאמ' רב /אמי/ בר

מ.ו. (הורוויץ), 7

- 1 לקריח: לקרוא קריח | לחפילה: לחפלה | /והני/: הני
- 2 אשיעור: אשיעורא | /אינמי/: אי נמי | קריח: לקרוח |
- דשחריח: ח' | דליכ/א/: דליכא 3 למיקם אושיעור: ח' |
- תקין: תיקון 4 וכיון: ח' | כוותיקין: /ו/וותיקין |
- לעכובי: לאיעכובי 5 כאורחא: לאורחא | /אמי/: אמי

ס.ר., 8

- 1 שמע בין: שמע /בין/ | לחפילה: לחפלה | /והני/: והני
- 2 אשיעור: אשיעורא | /אינמי/: אי נמי | קריח: לקריח |
- דליכ/א/: דליכא 3 למיקם אושיעור: ח' | היכא: היכי |
- מידי: /מידי/ | תקין: תיקון | תקין: נ' (כגון) |
- כיון: /כיון/ 4 וכיון: (וכיון) | כוותיקין: ודוותיקין |
- לעכובי: לאיעכובי | שאר: כשאר 5 אסיר: אסור | כאורחא:
- כאורחא | דאמ': דאמר | /אמי/: אידי

- 1 אכין אמ/ר/ רב יצחק בר אשיאן אסור לאדם לצאת לדרך קודם
- 2 שיחפלל שנ' צדק לפניו יהליך וישים לדרך פעמיו וקריה שמע
- 3 ותפילה כהודי נינהו ודקאמרינ' אסור לאישתעוויי בין ישתבח
- 4 לפריסת שמע הני מילי דלאו צרכי ציבור נינהו אבל צרכי ציבור
- 5 או לצורך מי שבא להתפרנס מן הציבור ובעי למיפסק ליה צדקה

מ.ו. (הורוויץ), 7-8

- 1 אמ/ר/: אמר 2 שנ': נ' (תהלים פה) | יהליך: יהלך |
- יהליך: נ' והדר | וישים: וישם 3 כהודי: (כהודי) /כהודי/ |
- ודקאמרינ': ו/ודקאמרינ' 4 דלאו צרכי: דלאו צורכי | אבל
- צרכי: אבל לצורכי | אבל צרכי ציבור: נ' (נינהו)

ס.ר. 8,

- 1 אמ/ר/: אמר | רב: ר' | אשיאן: אשי | לאדם: ח'
- 2 שנ': שנאמר | יהליך: יהלך | וישים: וישם |
- פעמיו: (תהלים פ"ה י"ד) 3 כהודי: (כהודי הדדי) /כהודי/ |
- ודקאמרינ': ודקאמרינן 4 דלאו צרכי ציבור: דלאו צורכי
- צבור | נינהו...ציבור: /נינהו אבל לצורכי ציבור/ 5
- הציבור: הצבור | צדקה: (מן הצדקה) /צדקה/

- 1 איסורא ליכא אבל כחר דמישחעי /איסוריהן/ צרכיהו קאים חזנא
- 2 ומקמי /דלימא/ כרכו פתח בקדיש ועונין הצכור יגדל נא כח י"י
- 3 זכור רחמיך י"י וחסדיך כי מעולם המה יתגדל ויתקדש לשון הפסוק
- 4 הוא והתגדלתי והתקדשתי לעיני עמים רבים וידעו כי שמי י"י
- 5 למלחמה גוג מגוג ולכך הוא מתחיל לשון עברי ולא כלשון ארמי

מ.ו. (הורוויץ), 8

- 1 דמישחעי: דמשחעו /איסוריהן: ח' | צרכיהו: בצורכיהו
- 2 /דלימא:/ (דילמא) /דלימא/ | פתח: פותח | הצכור: הציכור | הצכור: נ' (כמדבר יד) | י"י: נ' כאשר דכרת |
- לאמר: (תהלים כה) 3 ויתקדש: ח' 4 הוא: נ' (יחזקאל לח) |
- והתקדשתי: נ' (ונועדתי) /ונועדתי/ | עמים: (עמים) | עמים: נ' /גוים/ | שמי: (שמי) | שמי: נ' /אני/ 5 מגוג: ומגוג | ולכך: לכך | לשון: כלשון

ס.ר., 8-9

- 1 דמישחעי: דמשחעי | /איסוריהן: ח' | צרכיהו: צורכיהו
- 2 ומקמי: ומיקמי | /דלימא:/ (ולמא) /דלימא/ | י"י: ה' | י"י: נ' (כמדבר י"ד י"ז) 3 י"י: ה' | המה: נ' (תהלים כ"ה ו')
- 4 ויתקדש: ח' 4 הוא: ח' | והתקדשתי: נ' ונועדתי | עמים: גוים | שמי: אני | י"י: ה' |
- י"י: נ' (יחזקאל ל"ח כ"ג) 5 מגוג: ומגוג | מגוג: נ' הוא אומר | לשון: כלשון | ולא...ארמי: /ולא...ארמי/

ס.ה., שכב

- 1 איסורא...המה: ח' 3 ויתקדש: ח' 4 הוא: דכתיב |
- והתקדשתי: נ' ונועדתי | עמים: (עמים) | עמים: נ' /גוים/ | שמי: אני | י"י: ה' 5 למלחמה: ובמלחמ/ח/ |
- מגוג: ומגוג | מגוג: נ' מיירי קרא | ולכך...ארמי: /ולכך... ארמי/ | לשון: כלשון

- 1 וכן משמעו יתגדל ויתקדש הקב"ה לעתיד לבא שיהא שמו הגדול
- 2 מגדול ומקודש כדכח' וידעו כי שמי י"י /שנים/ שעכשיו לא כשהוא
- 3 נכתב הוא נקרא כי אם באלף דלה ונכתב כי' ה' ולשון ארמי הוא
- 4 וקמוץ הוא כי אין כינוי כי' ה' כי אם באד לפי שהשם המיוחד
- 5 הוא כלשון ארמי הוא ואין אנו רשאים להזכירו בכתבו לכך אנו

מ.ו. (הורוויץ), 8

- 1 ויתקדש: נ' שמו של 2 כדכח': דכח' | שמי: (שמי) |
- שמי: נ' /אני/ | /שנים/: ח' | שעכשיו: שמעכשיו 3
- אם...דלה: ח' | דלה: נ' הוא | ונכתב: נכתב | כי':
- כיו"ד | ה': ה"י | ה': נ' ונקרא באל"ף דל"ח 4 הוא כי:
- כי ח' | אין: שאין | כינוי: כינויין | כי'...באד: ח' |
- כינוי: נ' אלא באלף דלח 5 הוא כלשון: הוא ח'

ס.ר. 9

- 1 וכן: נ' הוא | ויתקדש: נ' /שמו של/ | שיהא: שיהיה
- 2 כדכח': כדכתיב | שמי: (שמי) | שמי: נ' /אני/ | /שנים/: ח' |
- י"י: ה' | י"י: (יחזקאל שם) 3 נכתב הוא: נכתב /הוא/ |
- אם: נקרא | באלף: באל"ף | דלה: דל"ח | כי' ה': כי"ה |
- ארמי הוא...ארמי: ארמי /הוא...ארמי/ 4 וקמוץ: וקמ"ל |
- כי אין: שאין | כינוי: כינויין | כי'...אם: ח' |
- כינוי: נ' אלא | באד: באל"ף דל"ח 5 הוא: ח' | בכתבו:
- ככתיבתו

ס.ה. ש.כג

- 1 וכן: נ' /הוא/ | ויתקדש: נ' שמו של | לבא: לבוא |
- שמו הגדול: /שמו הגדול/ 2 כדכח': כדכתיב | וידעו:
- (וידעם) /וידעו/ | שמי: (שמי) | שמי: נ' /אני/ |
- י"י: ה' | /שנים/: לפי | כשהוא נכתב: כשנכתב 3 אם:
- הוא נקרא | באלף: באל"ף | דלה: דל"ח | כי' ה': כי"ה
- 4 וקמוץ: וקמץ | אין: ח' | הוא כי: נ' הוא השם המיוחד
- לעבוד/ה/ | כינוי: וכינוייה הוא | כי'...אם: ח' |
- באד: באל"ף דל"ח 5 ארמי הוא: הוא ח' | בכתבו: /ככתיבתו/
- בכתבו: נ' דכתיב זה שמי לעולם כתיב | לכך: ולכך

- 1 אומרים שמיה רבא בארמיה כי לעולם הבא יקרא ככתבו דכת' כיום
- 2 ההוא יהיה י"י אחד וגו' הואיל ומתחיל תחילה כלשון עברי עד
- 3 שמגיע לשם הנכתב בארמי וכשמפסיק מלומרו חוזר לומר בעברי
- 4 ויתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתחדר ויתעלה שבעה
- 5 כנגד שבעה רקיעים ומאן דאמ' ויתקלס שהוא שמיני אומרו כנגד

מ.ו. (הורוויץ), 8

- 1 אומרים: אומ' | רבא: רבה | ככתבו: ככתבו | דכת' |
- נ' (זכריה יד) 2 וגו': ושמו אחד | הואיל: והואיל |
- תחילה: ח' | עברי: נ' /אומר/ הכל כלשון עברי 3 וכשמפסיק...
- מלומרו: ח' 4 ויתחדר: ויתח' | ויתעלה: ויתע' |
- שבעה: ז' 5 שבעה: ז'

ס.ר. 9

- 1 אומרים: נ' אמן יהא | בארמיה: כלשון ארמיה | כי לעולם:
- ולעולם | הבא: /הבא/ | ככתבו: ככתבו | דכת' |
- דכתיב 2 י"י: ח' | וגו': ושמו אחד (זכריה י"ד ט') |
- הואיל: והואיל | תחילה: ח' | עברי: נ' אומר הכל כלשון
- עברי 3 בארמי: כלשון (עברי) /ארמי/ | מלומרו: מהשם
- הנכתב ארמי | בעברי: כלשון עברי 4 ויתברך: יתברך |
- שבעה: ז' | שבעה: נ' הם 5 שבעה: ז' | דאמ': דאמר |
- ויתקלס: ויתהלל

ס.ה., שכב-שכד

- 1 אומרים: נ' /אמן יהא/ | רבא: רבה | בארמיה: /כלשון/
- (ב) ארמיה | כי לעולם: ולעולם | ככתבו: ככתבו/י/ב/ת/ו |
- דכת': כדכת'/י/ב 2 י"י: ח' | וגו': ושמו אחד כדמפורש
- למעלה | הואיל: והואיל | עברי: נ' אומר הכל כלשון עברי
- יתגדל ויתקדש 3 לשם: (בשם) /לשם/ | בארמי: /כלשון/
- (ב) ארמי | וכשמפסיק מלומרו: ח' | בארמי: נ' דוא שכתב
- כפסוק וידעו כי שמי ה' ומזכירו כלשון ארמי ואומר שמיה רבא
- בעלמא דברא והיינו לעתיד כי מלחמה נוג ומגוב הוא לעתיד וכן
- היה ראוי שיענה הציבור מיד כשאמר החזן יתגדל ויתקדש שמיה רבא
- בעלמא דברא ומיד לענות /אמן/ יהא שמיה רבה כדרך וכו' אלא מפני
- שמתחיל בעניין הגאולה רצונו של חזן להוסיף כאמצע חובת הצבור
- (כ)/ו/מסדר דבריו ואומר כחייכון וביוםכון וכו' ולאחר כן עונין

הציבור ואל תחמה למד אינו אומר יתגדל ויתקדש (ויחודע)
 /ויחודע/ כדכח/יב/ בקרא והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי לפי שעל
 /ידי/ הגידול יהיה הקידוש ומחוכם יהיה הידיעה וגידול וקידוש
 שני דברים הם והידיעה יהיה מחוכם והפסוק שהזכירו כך רוצה לומר
 אגדל /ו/אקדש כדי שיוודע לעיני בני ישראל ואין אומר ונודעתי אלמא
 התגדלתי והתקדשתי לעיני בני ישראל ואין אומר ונודעתי אלמא
 הידיעה יכוא מגידול וקידוש אי נמי מהאי קרא והתגדלתי והתקדשתי
 לעיני בני ישראל שאינו מזכיר ונודעתי בסדר הקדיש יהא שמייה רבא
 מברך וכו' ואינו אומר יהא שמייה רבא ומקודש מברך כדכתיב בקרא
 ש/מע/ מ/ינה/ שעל ידי הגידול יכוא הקידוש ויחודע והפסוק מזכיר
 שניהם הגידול והקידוש והציבור מזכירין אחר הגידול לטעם שאמרנו
 לא שמעתי יותר וכשמפסיקין בשם הנכחב כארמי מיד | כעברי:
 כלשון עברי 4 ויתברך: יתברך | ויתהדר ויתעלה: ויתעלה
 ויתהלל ויתהדר | שבעה: נ' הן 5 שבעה: ז' | רקיעים:
 נ' שכולן שוכן הוא בכבודו | דאמ': דאמר | אומרו: אמרו

- 1 שעל ראשי החיות ואחר כך כשכא כמעשה השם מסיים בלשון ארמי
- 2 ולכך אומר תושכחתא ונחמתא שכן מצינו באגדה כל /הדיותיו/
- 3 שאמר דוד כספר חלים לא אמרו אלא ליום נחמה שנ' ואלה דברי
- 4 דוד האחרון האמורין ליום אחרון וכן אנו אומרים בשכח על כל
- 5 דברי שירות ותושבחות דוד בן ישי עבדך משיחך וכמו כן הוא ?

מ.ו. (הורוויץ), 8

- 1 שעל: רקיע שעל | מסיים: או' 2 אומר: אומ' |
- /הדיותיו/: הודיות 3 שאמר: שאמ' | חלים: חילים |
- אמרו: אמ' | ליום: לשם | נחמה: נחמתא | שנ': נ' |
- (שמואל כ כג) 4 דוד: ח' | האחרון: האחרונים | האמורין:
- האמורים 5 משיחך: נ' ישתכח שמך | הוא ? : ח'

ס.ר., 9

- 1 שעל: הרקיע שעל | כך: /כך/ | כשכא: שכא 2 אומר:
- אומרים | /הדיותיו/: /הודיות/ 3 חלים: חילים | אמרו:
- אמרן | נחמה: נחמתא | שנ': שנאמר 4 האחרון: האחרונים |
- האחרון: נ' (ש"כ כ"ג א') | האמורין: האמורים | וכן:
- ולכך 5 ותושבחות: ותשכחות | הוא ? : ח'

ס.ה., שכד

- 1 שעל: /ה/רקיע שעל | ראשי: גבי | השם: נ' הוא 2
- ולכך אומר: ואומר | אומר: נ' שמיה דקודשא כריך הוא לעילא
- מן כל ברכתא שירתא | ונחמתא: נ' דאמירן | שכן: וכן |
- כאגדה: כאגדא | כל /הדיותיו/: /כל הודיות/ 3 חלים:
- החילים | אמרו: אמרן | שנ':...משיחך: /שנאמר...משיחך/ |
- שנ': /שנאמר/ 4 האחרון: /האחרונים/ | האמורין: /האמורים/ |
- וכן: /ולכך/ 5 ותושבחות: /ותשכחות/ | וכמו...?: ח' |
- משיחך: נ' ולכך אנו אומרים

- 1 אמו/ר/ כיון לעילא מכל כרחתא שירתא תושבחתא ונחמתא כלומ'
- 2 תושבחתא שא/מר/ דוד לנחמתא כדאמרינן בברכות שמעתי בה קול
- 3 מנהמת ואומרת אוי לי שחרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתי
- 4 את בניי לבין האומות אמו/רו לו/ אליהו לא שעה זו כלכד אלא
- 5 שכל יום שלש פעמים אומרת /כך/ ולא עוד אלא שכשישראל נכנסין

מ.ו. (הורויץ), 8

- 1 אמור כיון: ה' | מכל: מן כל | ונחמתא: ונחמ' |
- כלום: נ' כל 2 תושבחתא: תושבחות | שא/מר/: שאמ' |
- דוד: נ' ליום | לנחמתא: נחמתא | כדאמרינן: כדאמרינן
- 3 מנהמת: שמנהמת 4 בניי: בני | האומות: אומות |
- האומות: נ' העולם | אמו/רו לו/: אמרו לו | אליהו: ה' |
- לא: נ' אותה | זו: ה' | כלכד: נ' אומרת כך 5 שכל:
- בכל | יום: נ' ויום | שלש: ג' | /כך/: כן | שכשישראל:
- כשישר'

ס.ר., 9-10

- 1 אמו/ר/ כיון: אנו אומרים כאן | מכל: מן כל | כלום':
- /כלומר/ | כלום': נ' /אתה משובח יותר ויותר מכל/ 2 תושבחתא:
- /התושבחות/ | שא/מר/: שאמרו/ | שאמר: נ' /נביאים ושאמר/ |
- דוד: נ' /ליום/ | לנחמתא: נחמה/ ד"א /ונחמתא/ | כדאמרינן:
- כדאמרינן 3 מנהמת: שמנהמת | לי: ה' | שחרבתי: שחרבתי
- 4 בניי: בני | האומות: אומות | האומות: נ' העולם |
- אמו/רו לו/: אמר לי | כלכד: נ' אומרים כך 5 שכל: בכל |
- יום: נ' ויום | שלש: ג' | אומרת: אומרים | /כך/: כך |
- שכשישראל: שכל שעה שישראל

ס.ה., שכד

- 1 אמו/ר/...לעילא: ה' | ונחמתא: ה' | כלום': כלומר |
- כלום': נ' אתה משובח יותר ויותר מכל 2 תושבחתא: תושבחות |
- תושבחתא: נ' שאמרו נביאים | שא/מר/: ושאמר | לנחמתא:
- ליום נחמה ד/כר/ א/חד/ ונחמתא | כדאמרינן: כדאמר/ינן/ 3
- מנהמת: ש/מנהמת | לי: ה' | שחרבתי: ש/ה/חובתי |
- כיתי: כ/י/תי | והגליתי: והגליתי 4 בניי: בני | האומות:
- אומות | האומות: נ' העולם | אמו/רו לו/: ואמר לי |
- כלכד: /כלכד/ | כלכד: נ' היא עושה כן 5 שכל: בכל |

יום: נ' ויום | שלש: ג' | פעמים: נ' שואגת ונוהמת |
אומרת /כך/: ח' | שכשישראל: /שככל שעה/ כשישראל

- 1 מראה שעל שם כך עונין הציכור זכור רחמיך י"י וחסדיך וגו'
- 2 כשמתחיל החזן כיגדל על שם מידת רחמים זו שהוא זכור כאותה
- 3 שעה והכי אמ' רב כחשון ריש מתיבתא כריעות שורעין בקדיש
- 4 כיון שאמר יתגד/ל/ ויתקדש שמה רבא כורע ויתכרך שמה רבא
- 5 כורע ויתכרך שמה דקודשא כורע עושה שלום כורע ושל רשות הוא

מ"ו. (הורו"ץ), 8

- 1 י"י וחסדיך: ח' 2 רחמים: (רחמיך) /רחמים/ | זכור:
- זכור 3 רב: ר' | ריש: רב | כריעות: כריעה |
- שורעין: שורע 4 שאמר: שאמ' | יתגד/ל/: יתגדל |
- כורע: נ' בעגלה כורע | ויתכרך: נ' כורע 5 כורע ויתכרך:
- כורע ויתעלה ויתכרך | דקודשא: ח' | שלום: נ' כמרומיו |
- כורע ושל: כורע ח' | הוא: ח' | רשות: נ' היא זו

ס.ר., 10

- 1 מראה: ונראה | כך: כן | הציכור: נ' יגדל נא כח ה' |
- י"י: ה' | וגו': ח' 2 זו שהוא: שהקב"ה | זכור:
- זכור 3 אמ': אמר | בקדיש: (בקריאה) /בקדיש/ 4 יתגד/ל/:
- יתגדל | ויתכרך שמה רבא: ויתכרך שמה רבא 5 ויתכרך:
- ויתעלה ויתהלל | שלום: נ' כמרומיו | הוא: היא

ס.ה., שכה

- 1 מראה... כורע עושה שלום: וארכעה כריעות כורעין בקדיש ו/אלו
- הן: יתגדל ויתקדש שמה רבא בעלמא דברא כרעותה בכריעה אחת
- בעגלה ובזמן קריב כורע ועונה /יהא שמה/ וכשמתחיל לומר התחלת
- שבע שכחות יתכרך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתעלה ויתהדר
- ויתהלל שמה דק/ודשא/ ב/ריך/ ה/וא/ ככולם /הוא/ כורע וכשמגיע
- לתושבחתא ונחמא כורע כל /אלו/ כריעות של השתחויות /הן/
- 5 כורע עושה שלום: (דכריעה) /וכריעה/ של עושה השלום כמרומיו |
- ושל: של | הוא: היא

- 1 והללו ארכע שמות כנגד ארכע /כריעות/ שיש בפסוק אחד כי ממזרח
- 2 שמש עד מכואו גדול שמי בגוים ובכל מקום מוקטר ומוגש לשמי
- 3 מנחה גדולה טהורה כי גדול שמי בגוים אמר י"י צבאות ואמן
- 4 שעונין יהא שמה רבא מכרך שעונין כיחד כנגד גדלו לי"י איתי
- 5 ונרוממה שמו יחדיו אין אומרי/ן/ ויתקלס לא מפני שהוא גנאי

מ.ו. (הורוויץ), 8-9

- 1 ארכע: ד' | שמות: כריעות | כנגד ארכע: כנגד ד' |
- /כריעות/: שמות | אחד: נ' (מלאכי א) 2 עד: ועד |
- מכואו: נ' (מהולל) | מוקטר: מקטר | ומוגש: מבש 3
- מנחה: ו/מנחה | גדולה: ח' 4 גדלו: גדלו/ | איתי:
- אחי 5 אומרי/ן/: אומרין

ס.ר., 10

- 1 והללו: הללו | שמות: כריעות | /כריעות/: שמות |
- אחד: זו 2 עד: ועד | מוקטר: מקטר | ומוגש: מבש 3
- מנחה: ומנחה | גדולה: ח' | י"י: ה' | צבאות: (מלאכי
- א' י"א) 4 שעונין: (שעונין) | כיחד: נ' למה | לי"י:
- לה' | איתי: אחי 5 אין: ואין | אומרי/ן/: אומרים

ס.ה., שכה

- 1 והללו: מצאחי אלו | שמות: כריעות | כנגד ארכע: כנגד
- ד' | /כריעות/: שמות | אחד: א/חד/ 2 שמש: ח' | עד:
- ועד | מוקטר ומוגש: (מבש) מוקטר /ומוגש/ 3 מנחה: ומנחה |
- גדולה: ח' | י"י: ה' | ואמן...גנאי: ח'

- 1 אלא כ/ך/ שמענו מרבותינו חייב אדם להזכיר כאן שבעה דברים
- 2 בשבחו של הקב"ה כנגד שבעה רקיעים ומי שאינו אומר ויתקלס
- 3 כיון שאמר ויתברך ואלו ששה הרי כאן שבעה והאומ' ויתקלס אין
- 4 טעות בידו כיון דמפסיקין באמן דיתברך צריך שיהו שבעה ואין
- 5 טעות ביד זה ולא ביד זה ואמר ברכו ובעוד שהוא מאריך בקולו

מ.ו. (הורוויץ), 9

- 1 כ/ך/: כן | שבעה: /שבעה/ 2 שבעה: ז' 3 שאמר:
- שאמ' | ואלו: ואילו | ששה: ו' | שבעה: ז' 4 שבעה:
- ז' | שבעה: נ' אחריו 5 טעות: נ' לא | ואמר: ואו'

ס.ר., 10

- 1 כ/ך/: כך 2 שבעה: ז' 3 שאמר: שאומר | ואלו:
- ואילו | והאומ': והאומר 4 דמפסיקין: דאפסיק | שיהו:
- שיהיו 5 טעות: נ' לא | ואמר: ואומר | ובעוד: ועוד

- 1 הציבור אומרים כלחש יתכרך וישתבח כו' עד ברוך שם כבוד
- 2 מלכותו לעולם ועד ועונין ברוך י"י המבורך לעולם ועד ואומ'ר/
- 3 כלחש שהוא משוכה ומרומם על כל כרכה ותהילה ופועת שליח ציבור
- 4 כיוצר אור וחותם כיוצר המאורו/ת/ ואמר אהבה רכה וחותם
- 5 בהכוח בעמו ישראל באהבה הרי שהים לפניו וקור'ין/ קריח שמע

מ.ו. (הורוויץ), 9,

- 1 אומרים: אומרי' 2 ועונין...ועד: ח' | ואומ'ר/ר: ואו'
- 3 ותהילה: נ' וחוזר 4 המאורו/ת/: המאורות | ואמר:
- ואמר 5 ישראל: ישר' | וקור'ין/: וקורא

ס.ר., 10-11,

- 1 הציבור: הצבור | אומרים: אומר' | כו'...ועד: ח' |
- וישתבח: נ' שמו של מלך מלכי המלכים וגו' 2 ועונין: נ'
- הצבור | י"י: ה' | ואומ'ר/ר/: והוא אומר 3 ומרומם:
- ומפואר | כל: ח' | ותהילה: ותהלה | ותהילה: נ' והוא
- חוזר | שליח ציבור: ח' 4 המאורו/ח/: המאורות | ואמר:
- ואמר | רכה: נ' אהבתנו 5 בהכוח: הכוח | וקור'ין/:
- וקורין

- 1 בכוונה וכהשמעת האזן ובדיקדוק אותיות וקריחה כל אדם כדרכן
- 2 דחנן בית שמאי אומ'ר/ בערב כל אדם יטו ויקרו וכבוקר יעמדו
- 3 ויקרו שנ' כשכבך ובקומיך ובית הלל אומ'ר/ כל אדם קורין
- 4 כדרכן ומאי כדרכן כי האי דחנו רכנן בית הלל אומר' עומדים
- 5 וקורין מטין וקורין יושבין וקורין עוסקין כמלאכתן וקורין

מ.ו. (הורוויץ), 9

- 1 וכהשמעת: והשמעת | האזן: אזנים | וקריחה: וקריחה |
- כדרכן: (כרכנן) /כדרכן/ 2 אומ'ר/: או' 3 ויקרו: ח' |
- ובקומיך: ובקומך | הלל: חלל | אומ'ר/: או' 4 כדרכן: כי:
- כדרכו כי | הלל: חלל | אומר': או' | עומדים: עומדין
- 5 עוסקין: ועוסקין

ס.ר., 11

- 1 וכהשמעת: כשמיעת | האזן: האזנים | ובדיקדוק: ובדקדוק |
- וקריחה: וקריאותיה 2 אומ'ר/: אומרים | ויקרו: ויקראו |
- וכבוקר: נ' כל אדם 3 ויקרו: ח' | שנ': שנאמר | ובקומיך:
- ובקומך | ובקומיך: נ' (דברים ו' ז) | אומ'ר/: אומרים
- 4 האי: ההיא | אומר': אומרים | עומדים: עומדין 5
- וקורין מטין: ח'

- 1 בזהיה אם שמוע אבל כפרק ראשון מכטלין מן מלאכתן וקורין
- 2 מדקתני במתניתין בית הלל אומ/ריס/ קורין כדרכן וקא
- 3 /מפרש ככריחא/ עומדין מטין יושבין עוסקין לא דווקא קורין
- 4 עומדין מטין יושבין עוסקין אלא כי היכי דמתרמי ליה לאיניש
- 5 או אזיל בארחא אורחיה למיקם ולמיקרי כי קאים אם לא כי מסגי

מ.ו. (הורוויץ), 9,

- 1 מן מלאכתן: ממלאכתן 2 אומ/ריס/ אומרי' | וקא...מטין:
- ח' | כדרכן: נ' ולא 3 יושבין: נ' דווקא ולא | לא: ח' |
- קורין...עוסקין: ח' 4 דמתרמי: דמיתרמי 5 בארחא: באורחא |
- כי...לא: ח' | ולמיקרי: נ' אבל | מסגי: נ' לא

ס.ר., 11,

- 1 שמוע: שמע תשמעו | מן מלאכתן: ממלאכתן 2 מדקתני:
 - ומדקתני | במתניתין: במתניתא | אומ/ריס/: אומרים 3
 - /מפרש ככריחא/: מפרש ככריחא | לא דווקא: ולא עומדין דוקא |
 - קורין עומדין: ח' 4 מטין: ולא מטין דוקא | יושבין: ולא
 - יושבין דוקא | עוסקין: ולא עוסקין דוקא | אלא: ח' 5
 - או: אי | בארחא: באורחא | אם לא: אבל | מסגי: נ'
- /לא/

- 1 דקיימ/א/ לן ללב על לככך בעמידה אי בני מידי כגון אינש דאגים
- 2 לא /מיגבי אפרקיה/ אלא כגון דמיסחמך על סטר ימצ/א/ או לסטר
- 3 שמאליה שרי ליה אבל אע"ג דמצלי אס/ו/ר וודאי כי אורחיה דכולי
- 4 עלמ/א/ לבי כנשחא דמכנפין ויחבין ואמרין פסוקי דזמרה כי יחבי
- 5 ופתחי כיוצר אור וחתמי כיוצר המאורות וכהכוח עמו ישראל

מ.ו. (הורוויץ), 9

- 1 דקיימ/א/: דקיימא | לן: נ' /עד/ | ללב: ח' | אי בני:
- /ו/איבני | מידי: א/מידי 2 לא: ו/לא | /מיגבי אפרקיה:/
- מיגבי אפרקיה | דמיסחמך: דמיסחמך | ימצ/א/: (ימצא)
- /ימנא/ | לסטר: סטר 3 שמאליה: סמאלא | ליה: נ' למיקרי
- קריה שמע | אבל: נ' מיפרקא | אס/ו/ר: אסור | וודאי:
- ודאי 4 עלמ/א/: עלמא | עלמ/א/: נ' /דעיילי/ | כנשחא:
- כנישחא | דמכנפין: דמיכנפין | ואמרין: וקאמרין |
- דזמרה: זימרה 5 אור: ח' | עמו: כעמו | ישראל: ישר'

ס.ר., 11

- 1 דקיימ/א/: דקיימא | ללב: עד/ | אי בני מידי: (אי
- נמי) /ואי בני אמדי/ 2 לא: ולא | /מיגבי אפרקיה/: מיגבי
- אפרקיד | דמיסחמך: דמיסחמך | ימצ/א/: ימיניה | לסטר:
- על סטר 3 ליה: נ' למיקרי קריה שמע | אבל: נ' אפרקיד |
- אס/ו/ר: אסור | וודאי: ודאי | אורחיה: אורחא 4
- עלמ/א/: עלמא /דעיילי/ | ואמרין: וקא אומרין | דזמרה:
- דזימרא | כי יחבי: כדיחבי 5 אור...כיוצר: /אור וחותמין
- כיוצר/ | עמו: כעמו

- 1 באהבה כי יחכי הם הכי מבעיה למקרי קריח שמע כי יחכי דהני
- 2 (מתחוי) מחמירין /ב/נפשין למימרא דמקבלין/ עול מלכות שמים
- 3 בעמידה טעות בידם והדיטות ובכרות נשמות למה להו אשתכושי כולי
- 4 האי ככר קיימ/א/ לן הלכת בבית הילל בכל ההורה כולה ובכמה
- 5 דוכתיה גרסי/נן/ גמרא בית שמאי במקום בית הילל אינה משנה

מ.ר. (הורוויץ), 9

- 1 הכי: נ' נמי | מבעיה: מבעי ליה | למקרי: לקרוא 2
- (מתחוי): ח' | (מתחוי): נ' דקא מוקמי | מחמירין: מיחמירין |
- /ב/נפשין: אנפשיהו | דמקבלין/ן/: דמקבלין | מלכות: ח'
- 3 בידם: הוא | והדיטות: והדיטות | ובכרות: וכרות |
- נשמות: ח' | אשתכושי: לאשתכושי 4 קיימ/א/: קיימא |
- הלכת: הלכת | הילל: הלל 5 דוכתיה: דוכתי | גרסי/נן/:
- גרסינן | גמרא: /ב/גמר'

ס.ר. 11

- 1 הם: הן | הכי: נ' נמי | מבעיה: מיבעי | דהני:
- /והני/ 2 (מתחוי): דמתחוי | /ב/נפשין: אנפשיהו |
- דמקבלין/ן/: דמקבלינן | עול: ח' 3 טעות: נ' הוא |
- והדיטות: והדיטות | ובכרות: ובכרות | נשמות: ושטות |
- אשתכושי: לאשתכושי 4 קיימ/א/: קיימא | הלכת: הילכתא
- 5 דוכתיה: דוכתי | גרסי/נן/: גרסינן | גמרא: (גמרא)
- /בגמרא/

- 1 ובכל פלוגתא /דפליגי/ בית שמאי ובית הלל בכולהי חנואי לא
- 2 מתוקמא הילכת' כבית שמאי אלא בשית /כדאמרינן/ התם ותו ארבע
- 3 דתנן /בבכירתא/ חזרו לומ'ר/ בית הלל להורות כבית שמאי אבל
- 4 בכולהי חנויי הילכת'א/ כבית הלל ולא סגי ליה /דעברי/
- 5 /א/רכית הלל אלא אפילו כבית שמאי לא עבדי /דאי/ כבית שמאי

מ.ו. (הורוויץ), 9

- 1 ובכל: וכל | /דפליגי/: דפליגי | ככולהי: ככולי |
- חנואי: חנויי | לא: נ' (איתו) 2 מתוקמא: /מתוקמא/
- כבית שמאי: ח' | /כדאמרינן/: כדאמרינן 3 /בבכירתא/:
- בבכירתא | /בבכירתא/: נ' כותיה | לומ'ר: ח' 4
- כולהי: כולי | הילכת'א/: הילכתא | ליה: להן |
- /דעברי/: (דעבדי) /דעברי/ 5 /א/רכית: ארכית | שמאי:
- נ' נמי | /דאי/: דאי

ס.ר. 11

- 1 /דפליגי/: דפליגי | ככולהי: ככולי | חנואי: חלמודא
- 2 הילכת': הילכתא | כשית: (פשיטא) /כשית/ | /כדאמרינן/:
- כדאמרינן 3 /בבכירתא/: (בכרייתא) /בבכירתא/ | לומ'ר: ח' |
- להורות: להודות | כבית: לבית 4 ככולהי: ככולי | חנויי:
- חלמודא | הילכת'א/: הילכתא | ליה: להו | /דעברי/:
- (דעבדי) /דלא עבדי/ 5 /א/רכית: כבית | אפילו: /אפילו/ |
- /דאי/: דאי

- 1 /בצפרא/ מעומד כרמשא טוטא ואינאן לא שנא /צפרא/ ולא שנא
- 2 /רמשא/ מעומד יש לך כסילות גדולה מזו מכדי מאן תקינא קריה
- 3 שמע ערכיה ושחרי/ח/ רבנן נזיל בתרייהו כי היכי כחדהין
- 4 מתיבתא/א/ ובכל אספמא ובכל קהילות בארץ אשכנז כולם זכורים
- 5 לאלף טובה ובזכות שכולה מלאים /כראשן/ ומעשיהם /ואים/

מ.ו. (הורויץ), 9

- 1 /בצפרא:/ בצפרא | /צפרא:/ צפרא 2 /רמשא:/ רמשא |
- מעומד: עומד | גדולה: גדול | מזו: מזה | תקינא: תקין |
- קריה: לקרוא 3 ושחרי/ח/: ושחריה | בתרייהו: בתריהו |
- היכי: נ' דעבדי | כחדהין: כחדהי 4 מתיבתא/א/: מתיבתא |
- בארץ: שכארץ 5 לאלף: נ' דור | שכולה.../ואים/: ח'

ס.ר., 11

- 1 /בצפרא:/ בצפרא | /צפרא:/ צפרא 2 /רמשא:/ רמשא |
- תקינא: תקענו 3 ושחרי/ח/: ושחריה | נזיל: נזיל |
- היכי: נ' דעבדי 4 מתיבתא/א/: מתיבתא | שכארץ: שכארץ 5
- וכזכות: וכרכות | שכולה: שכולם | /כראשן.../ואים/:
- מצות כרימון ומעשיהם מעשים נאים

- 1 מחמירין בכדיקה טריפה /ובטבילה/ נדה /ובכל/ מה שראוי להחמיר
- 2 אבל קריח שמע מיושב ואותן אנשים שאומרי/ם/ כמנהג ארץ ישראל/אל/
- 3 אנו עושים הלא רך /גורסינן/ בתלמוד ארץ ישראל/ דתנאן יצחה
- 4 /בה קול/ ואמרה אילו /ואילו/ דברי אלהים חיים /הם/ אבל הלכה
- 5 בית הילל לעולם ועוד באותו /עניין כה'/ בתלמוד ארץ ישראל עד

מ.ר. (הורוויץ), 9-10

- 1 מחמירין: שמחמירין | בכדיקה: בכדיקות | טריפה: טריפות |
- /ובטבילה/: ובטבילה | /ובכל/: ובכל | להחמיר: כ' עליו 2
- ואותן: איהם | שאומרי/ם/: שאומרים | כמנהג ארץ: כמנהג
- כני /ארץ/ | ישראל/אל/: ישראל 3 /גורסינן/: גורסינן |
- בתלמוד: בתלמוד/ | ארץ: בארץ | ישראל/אל/: ישראל | דתנאן:
- תנא 4 /בה קול/: בה קול | /ואילו/: ואילו | אלהים:
- אלקים | /הם/: הם 5 בית: כבית | /עניין כה'/: עניין
- כה' | עד: /עד/

ס.ר., 11-12

- 1 מחמירין: ומחמירין | טריפה: טרפות | /ובטבילה/:
- ובטבילה | נדה: נידה | /ובכל/: ובכל 2 קריח: בקריח |
- ואותן: ואותם | אנשים: האנשים | שאומרי/ם/: שאומרים |
- ישראל/אל/: ישראל 3 עושים: עושין | עושים: כ' (אי) (אלא) |
- הלא: /הלא/ | רך: כך | /גורסינן/: גרסינן | בתלמוד:
- בתלמוד(א) | ישראל/אל/: ישראל | דתנאן: תנא | יצחא: ח'
- 4 /בה קול/: בה קול יצחה | /ואילו/: ואילו | /הם/: הם
- 5 בית: כבית | הילל: הלל | /עניין כה'/: עניין

- 1 שלא יצתה בה קול /המחמיר/ על עצמו כחומרי אילו /וכחומרי/
- 2 אילו /עליו/ הכתו/ב/ אומ' הכסיל כחשך הולך כקולי וכקולי
- 3 אילו וכקולי אילו /רשע אלא או/ כדברי בית /שמאי בקוליהון/
- 4 וכחומריהון או כדברי /בית הילל/ בקוליהון וכחומריהון /אכל/
- 5 משיצת/ה/ בה קול הלכה כדברי בית הילל לעולם וכל העובר על

מ.ו. (הורוויץ) 10

- 1 /המחמיר/: ה/מ/חמיר | /וכחומרי/: וכחומרי 2 /עליו/:
- עליו | הכתו/ב/: הכת' | הכסיל: /ו/הכסיל | הולך: ב'
- (קהל' ב') | וכקולי: ח' 3 /רשע אלא או/: רשע אלא או |
- /שמאי בקוליהון/: שמאי בקוליהון 4 /בית הילל/: בית הילל |
- וכחומריהון: וכחומרי' | /אכל/: אלא 5 משיצת/ה/: משיצתה |
- כדברי: ח' | בית: כבית

ס.ר. 12,

- 1 /המחמיר/: המחמיר | /וכחומרי/: וכחומרי 2 /עליו/: עליו |
- הכתו/ב/: הכתוב | אומ': אומר | הכסיל: /הכסיל/ | הולך:
- ב' (קהל' ב' י"ד) | וכקולי: ח' 3 /רשע אלא או/: רשע אלא
- אי | /שמאי בקוליהון/: שמאי בקוליהון 4 או: אי | /בית
- הילל/: בית הילל | בקוליהון וכחומריהון: /בקוליהון
- וכחומריהון/ | /אכל/: אכל 5 משיצת/ה/: משיצתה | כדברי
- בית: כבית | הילל: הלל

- 1 דברי בית הילל חייב מיתה ובחלמוד (ובחלמוד) כענייין אותה
- 2 הלכה רב נחמן בר יצחק אומ/ר/ עשה כדברי בית שמאי לא עשה
- 3 וחייב מיתה דחנן אמ' ר' טרפון אני הי/י/חי בא בדרך והיטיחי
- 4 לקרות כדברי בית שמאי וסיכנתי בעצמי מפני הליסטין אמרו לו
- 5 כדי הייתה לחוב בעצמך שעברת על דברי בית הילל והנך וקא יהבין

מ.ו. (הורוויץ), 10,

- 1 (ובחלמוד): ח' | כענייין: בעין 2 רב...אומ/ר/: ח' |
- בית: כבית | לא עשה: ח' 3 וחייב: חייב | הי/י/חי:
- הייתי 4 כדברי בית: כבית 5 וקא יהבין: אינשי (דקיתני)
- /דקתיבין/

ס.ר., 12,

- 1 (ובחלמוד): ח' | (ובחלמוד): נ' שלכו | כענייין:
- כעניין 2 אומ/ר/: אמר | לא עשה: ח' 3 וחייב: חייב |
- אמ': אמר | הי/י/חי: הייתי | והיטיחי: והייתי 4
- וסיכנתי: וסיכנתי | הליסטין: הליסטין 5 כדי: כדי |
- הייתה: הייתה | הילל: הלל | והנך: נ' אינשי | וקא:
- דקא

- 1 וקא מטי זמן קרית קיימי בצפרא לא עבדין כביח שמ/א/י /ועברין/
- 2 כביח הילל ואי קאי /כדידהן/ חרוויחו דרב נחמן בר יצחק ודבחר
- 3 בה קול וכי שרו ביה הילל בעומדין ממרי (קי בח) /כחפף/ הביר
- 4 דלית ביה מששא מי קתני ביה הילל אומ' קורין בין עומדין בין
- 5 יושבין בין מטיין עומדין וקורין יושבין וקורין קתני והכי קאמ'

מ.ו. (הורוויץ), 10

- 1 וקא: וכי | קרית: נ' שמע | קיימי: נ' בצפרא | לא:
- (לא) | עבדין: עבדי | שמ/א/י: שמאי | /ועברין/:
- (ועבדי) /ועברין/ 2 כביח: אביח | ואי קאי: (ואי קמי) /ואיבא/
- /כדידהן/: בידיהו 3 בה קול: נ' (וכשרו) | וכי שרו: /וכי
- לימרו/ | הילל: נ' /הא קא שרו/ | ממרי: ממריהו | (קי בח):
- ח' | /כחפף/: כחפף 4 מששא: ממשא | מי קתני: (מדקתני)
- /מי קתני/ 5 מטיין: מטיין

ס.ר., 12

- 1 וקא מטי: וכדמטי | קרית: נ' שמע | לא: (לא) |
- שמ/א/י: שמי | /ועברין/: (ועברדין) /ועברין/ 2 כביח:
- (כביח) /אדביח/ | ואי קאי: (ואי קאי) /ואיבא/ | /כדידהן/:
- בידיהו 3 הילל: הלל | ממרי: ממריהו | (קי בח): ח' |
- /כחפף/: כחפף 4 ביה: ליה | מששא: (מיעוטא) /ממשא/ |
- אומ' קורין: - /אומריין קורין/ 5 קתני: (תתני) /קתני/ |
- קאמ': קאמרו

- 1 עומדין לא צריכא למיתב יושבין לא מבעי ליה למיקם אלא כי
- 2 ארחייהו וכיון דאמרינן כל העובר מאן דמשני מחקרי עכריינא
- 3 והו קא גרסי/נן/ בגמר/א/ דארץ ישראל רב הונא בשם רב אידי רב
- 4 יהודה בשם שמו/א/ל אמר צריך לקבל עליו עול מלכות שמים מעומד
- 5 מה אם היה יושב עומד או' אם היה מחלך עומד מאי קא מסגי

מ.ו. (הורוויץ), 10

- 1 צריכא: צריך | מבעי ליה: ה' 2 ארחייהו: אורחייהו |
- דאמרינן: דאמ' | העובר: נ' /וכו' / | מאן: (ו)מאן 3
- קא: ה' | גרסי/נן/: גרסינן | בגמר/א/: בגמרא 4
- שמו/א/ל: שמואל | אמר: ה' 5 או': אלא | מאי קא: מאן |
- מסגי: דמסג

ס.ר., 12

- 1 צריכא: צריכי | ליה: ה' 2 ארחייהו: אורחייהו |
- וכיון: /וכיון/ | העובר: נ' /כו' / | מחקרי: מחקרי
- 3 גרסי/נן/: גרסינן | בגמר/א/: בגמרא | ישראל: ישראל
- 4 שמו/א/ל: שמואל | אמר: ה' | עול: ה' 5 או': אלא |
- מאי קא: מאן דקא

- 1 בארחא והגיע זמן קריה שמע יעמד ויקרא עד לכבך ואחר כך
- 2 יהלך שעד כאן מצוה כוונה מכאן ואילך מצוה קריאה וכד קרי
- 3 אינש קריה שמע מכעיה ליה /לאפסוקי/ כין היכה לחיבה וכין
- 4 אחד לכרוך וצריך (וצריך) להאריך באחד דהניא סיפקם כן יוסף
- 5 אומ/ר/ כל המאריך באחד מאריכין לו ימיו ושנותי/ן/ אמ' רב

מ.ו. (הורוויץ), 10

- 1 בארחא: באורחא | יעמד: יעמוד | ואחר כך: ח' 2
- יהלך: ו/ילך 3 מכעיה: מיכעי | /לאפסוקי/: לאיכווני
- 4 (וצריך): ח' 5 אומ/ר/: אומר | ושנותי/ן/: ושנותיו |
- אמ': ואמ' | רב: ר'

ס.ר., 12

- 1 בארחא: באורחא | יעמד: יעמוד | עד: נ' /על/ | ואחר...
- יהלך: ח' 2 וכד קרי: וכדקרי 3 אינש: איניש | מכעיה:
- מכעי | /לאפסוקי/: לאפסוקי | בין: נ' כל | לחיבה:
- וחיבה 4 (וצריך): ח' | סיפקם: סיפקום 5 אומ/ר/: אומר |
- לו: /לו/ | ושנותי/ן/: ושנותיו | אמ': אמר

- 1 אחא בר יעקב וכדל"ת ולא בחי"ת כשביל אריכות הדל"ת לא ימהר
- 2 בקריה החי"ת פן יקראנה בחטף קמץ בלא פתח ואין זה כלום ולא
- 3 יאריך יותר מדאי אלא עד דמחשב בארכע רוחות הארץ להאמינ'ן/
- 4 בכל הילודים על שם ממזרח שמש עד מכואו גדול שמי בגוים
- 5 ובארכע רוחות התהום ליחדו ככולן על ומתחת זרועו/ח/ עולם

מ.ו. (הורוויץ), 10-11

- 1 בחי"ת: נ' דכל (כמא) /כמה/ (לילא) /ד/אמ' אח' בלא דל"ת
לא מישתמע מידי ומה בצע בהארכתו אבל כדל"ת יאריך עד שיעור
שימליכינו יחידי בשמים ובארץ ובארכע רוחותיה ולא יאריך כאל'ף
דמשמע אי חד אין חד אמ' רב אשי וכלכד שלא יחטוף בחי"ת 2
החי"ת: חי"ת | פן: נ' יחטפינה | יקראנה: ויקראנה |
קמץ: ח' | בלא: ולא | זה: ח' 3 הארץ: העולם |
להאמינ'ן/ו/: להאמינו 4 עד: ועד | בגוים: נ' (מלאכי א)
5 על: נ' שם | זרועו/ח/: זרועות | עולם: נ' (דברים לג)

ס.ר., 12-13

- 1 בחי"ת: נ' דכל כמה (דלא אמר) /דאמר/ אחד בלא דלי"ת (דלא)
לא/ משהמע מידי ומה בצע בהארכתו אבל כדלי"ת יאריך עד שיעור
שיעשנו בלבו יחידי בשמים ובארץ ובארכע רוחות העולם אמר רב
(אחא) /אשי/ וכלכד שלא יחטוף בחי"ת | אריכות: אריכת |
הדלי"ת: דלי"ת 2 בקריה: (כחברייה) /בקרייה/ | יקראנה:
יקרא | קמץ: ח' | בלא: ולא | כלום: /כלום/ 3
להאמינ'ן/ו/: להאמינו 4 שם: נ' כי | עד: (עד) /ועד/ |
בגוים: נ' (מלאכי א' י"א) 5 התהום: והתהום | ליחדו:
ליחדו | על: נ' שם | זרועו/ח/: זרועות | עולם:
(דברים ל"ג כ"ז)

- 1 ובארבע רוחות הרקיעים לידע (ולארע) / ולהודיע / שאין ככולן
- 2 אלא רשות כי היכי דרשינן התם י"י צבאות שמו (שמו) אות הוא
- 3 בצבא שלו לומר הוא מלך ככולן דר' ירמיה הוה יתיב קמיה דר'
- 4 חזיה דהוה מאריך טובא אמ' כיון דאמליכיה שארבת שיעור
- 5 שתשוב כלב/כ/ך י"י אחד בשמים ובארץ לארבע רוחותא כר' למעלה

מ.ו. (הורוויץ), 11

- 1 (ולארע) / ולהודיע / ולהודיע | ככולן: ככולם 2 רשות:
- נ' אחד | דרשינן: דרשינן | י"י: נ' / אלהי / | צבאות:
- נ' (תהלים פט) | שמו (שמו): ח' 3 שלו: (שלא) / שלו / |
- הוא: שהוא 4 מאריך: קמאריך | כיון: (כאן) / כיון / |
- שארבת: ח' 5 בלב/כ/ך: כלבכך | לארבע: ובארבע |
- רוחחא: רוחותיה | כר' למעלה: ח'

ס.ר. 13

- 1 (ולארע) / ולהודיע / להודיע 2 רשות: נ' אחד | דרשינן:
- דרשינן | י"י: ה' | (שמו): ח' | (שמו): נ' (ישע' מ"ז
- ד') 3 דר': דרב | דר': דרב 4 חזיה: (חזקיה) / חזיה / |
- אמ': אמר / ליה / | שארבת: שהארבת 5 שתשוב: שתחשב |
- כלב/כ/ך: כלבכך | י"י: ה' | לארבע: ולארכע | רוחחא:
- רוחחיה | כר': כדי להמליכו | למעלה: למטה

- 1 ולמטה ולארכע רוחות /השווים/ תולא צריכא ארכע רוחות קיימי
- 2 אלמעלה ואלמטה ואמטה דמטה לא מבעי ליה לגמגומי מילי דחניא
- 3 רב עובדיה קמיה דרבא ולמדתם שיהא לימודך הם כרי שיתן ריוח
- 4 כין הדבקים עני רבא אכתריה כגון על (ל) לבכך על לבככם ככל
- 5 לבכך ובכל לבככם עשב כשדה ואכדתם מהרה הכנ/ן/ פתיל אתכם

1 ולמטה...צריכא: ת' | צריכא: כ' חו לא צריך 2 אלמעלה:
 אל מעלה | ואלמטה: ואל מטה | לא: ולא | מבעי: מיכעי |
 דחניא: דחני 3 כר': ח' | שיתן: ליתן 4 אכתריה: בחריה |
 (ל) לבכך: לבכך 5 לבכך ובכל: ח' | בשדה: כשוך | הכנ/ן/:
 הכנף

ס.ר. 13,

1 ולמטה: ולמעלה | רוחות: רוחות(יה) | /השווים/: השמים |
 תולא: חו לא | צריכא: צריכת 2 דמטה: ח' | לא: ולא |
 מילי: כמלה | דחניא: דחני 3 שיהא: שתהא | כרי: כדי |
 ריוח: רוח 4 אכתריה: בחריה | (ל) לבכך: לבכך 5 לבכך:
 לבככם | לבככם: לבכך | בשדה: כשוך | הכנ/ן/: הכנף |
 פתיל: כ' הכלה

- 1 מארץ אמ' ר' מני בר /אמני אים/ לא תהא ק(י)ריית שמע קלה
- 2 בעיניך מפני שיש בה מאתים וארבעים ושמונה תיבות למניין
- 3 איברים שבאדם ומהן כרוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד אמ'
- 4 הקב"ה אם תשמור את שלי לקרות כהקנה אשמור את שלך אמ' ר'
- 5 שמעון בן חלפתא משל לאדם שהיה בגליל ויש לו כרם ביהודה ואדם

מ.ו. (הורוויץ), 11

- 1 בר /אמני אים/: ח' | תהא: תהיה | ק(י)ריית: קריית 2
- מאתים...שמונה: רמ"ח 4 תשמור: תשמר | לקרות: לקרותה |
- כהקנה: כתיקונה | כהקנה: כ' אני | אמ' ר': א"ר 5
- משל: ח' | שהיה בגליל: שבגליל | ואדם: ח'

ס.ר., 13-14

- 1 מארץ: כ' מצרים | אמ': אמר | בר /אמני אים/: ח' |
- ק(י)ריית: קריית 2 למניין: כמנין 3 איברים: אברים |
- ומהן: ומהם | אמ': אמר 4 לקרות: לקרותה | כהקנה:
- כתיקונה | אשמור: אני אשמור | אמ': אמר 5 בן: בר |
- חלפתא: תחליפא | שהיה: שהוא | ואדם: ח'

- 1 אחד ביהודה ויש לו כרם כגליל אותו שביהודה הלך לעדור כרמו
- 2 שכגליל /ואותו/ שכגליל הלך לעדור כרמו שביהודה ופגעו זה בזה
- 3 אמרו זה לזה פלוני שמור את שלי בחחומך ואני אשמו/ר/ את שלך
- 4 כחחומי כך אמ' דוד שמריני כאישון בת עין השיכו הקב"ה שמור
- 5 מצותי וחייה וכך אמ' הקב"ה לישר' שמרו מצותי קרית שחרית וערבית

מ.ו. (הורוויץ), 11

- 1 הלך: הולך כגליל | לעדור: לעדור 2 שכגליל: ח' |
- /ואותו/: ואותו | הלך: הולך | הלך: ב' ביהודה | לעדור:
- לעדור | שביהודה: ח' | שביהודה: ב' אמרו | ופגעו: ח' |
- בזה: לזה 3 אמרו...פלוני: עד שאתה במקומי | אשמו/ר/:
- אשמור 4 שמריני: שומריני 5 וכך: כך | מצותי: מצות |
- קרית: ב' שמע | שחרית וערבית: ערבית ושחרית

ס.ר., 14

- 1 אחד: ואחד | שביהודה: שכגליל | הלך: הולך ליהודה |
- לעדור: לעדור את 2 שכגליל...בזה: וזה שביהודה הולך כגליל
- לעדור את כרמו 3 פלוני: ח' | פלוני: ב' עד שאתה (במקומך)
- /במקומי/ | אשמו/ר/: אשמור 4 אמ': אמר | דוד: ב'
- לפני הקב"ה | שמריני: שומריני | עין: ב' (תהלים י"ז ח')
- 5 וחייה: ב' (משלי ד' ד') | וכך: כך | אמ': אמר |
- לישר': לישראל | מצותי: מצות | קרית: ב' שמע

- 1 ואני אשמור אתכם י"י ישמרך מכל רע אמ' ר' יהושע בן קרחה למה
- 2 קדמה שמע לוחים אם שמוע אלא כדי שיקבל עול מלכות שמים ואחר
- 3 כך יקבל עול מצות והיה אם שמע /לו אומר/ שוהיה אם שמע נוהג
- 4 ביום ובלילה ואומר אינו נהג אלא ביום ומבעי ליה לאיניש
- 5 לאפסוקי בין היום לעל לכבך ואמריו הכא גבי כורכין את שמע

מ.ו. (הורוויץ), 14

- 1 אשמור: אשמר | רע: נ' ישמר את נפשך | אמ' ר': א"ר 2
- שיקבל: נ' עליו | שמים: נ' תחולה 3 יקבל: ה' | /לו
- אומר/ שוהיה: ח' | שוהיה: נ' משחעי בתלמוד חולה ולמדחם אותם
- את כניכם ויאמר משהעי במצות ציצית שאינה נוהגת אלא ביום וכת'
- וראיחם אותם פרט לכסות לילה והיה | שמע נוהג: שמוע לויאמר
- שזה נוהג בין 4 ביום: נ' וכין | ובלילה: כלילה | ואומר:
- נ' וזה | נהג: נוהג | ומבעי: ומבעי | לאיניש: לאיניש
- 5 ואמריו: דאמרי | ואמריו: נ' בגמר'

ס.ר., 14

- 1 י"י: ה' | רע: נ' ישמור את נפשך (תהלים קכ"א ז') |
- אמ': אמר 2 לוחים: לוהיה | שמוע: תשמעו | שיקבל:
- לקבל עליו | מלכות: נ' מצות | שמים...מצות: ח' 3
- /לו אומר/: לויאמר 4 ואומר: ויאמר | נהג: נוהג |
- לאיניש: ח' 5 ואמריו: דאמריבן בבמרא

- 1 היכי עבדי רב יהוד/ה/ אומ/ר/ את שמע ישר' י"י אלהינו י"י
- 2 אחד ולא היו מפסיקין/ן/ רבה היו מפסיקין אלא שהיו אומ' היום
- 3 בהדי על לבבך בבה אחת דמשמע היום על לבבך ולא למחר על לבבך
- 4 הילכך/נימא/ היום וליפסוק והדר על לבבך ודכוותיה אשר אנכי
- 5 מצוך היום וליפסוק והדר לאהבה אמ' ר' חמא בר חנינא כל הקורא

מ.ר. (הורוויץ), 11

- 1 עבדי: נ' אמ' | רב: ר' | יהוד/ה/: יהודה | אומ/ר/ | את:
- אומרי' | אלהינו: אלקינו 2 מפסיקין/ן/: מפסיקין אמ' |
- היו: ח' | מפסיקין: נ' היו 3 בהדי: ה' 4 /נימא/: נימא' |
- ודכוותיה: ודכוות' 5 מצוך: מצוה אתכם | וליפסוק והדר: ח'

ס.ר., 14

- 1 עבדי: /עבדי/ | יהוד/ה/: יהודה | אומ/ר/: אמר אומר |
- ישר': ישראל | י"י: ה' | י"י: ה' 2 אחד: /אחד/ |
- מפסיקין/ן/: מפסיקין | רבה: רבא אמר | היו מפסיקין:
- מפסיקין היו | אומ': אומרים | היום: /היום/ 4 /נימא/:
- נימא | וליפסוק: וליפסק | והדר... וליפסוק: /והדר...
- וליפסיק/ | ודכוותיה: ח' 5 מצוך: מצוה אתכם | והדר:
- נ' ליקרי | אמ': אמר | ר': רב

- 1 קריח שמע באוהיותיה מצנין לו גיהנם שנ' כפרש שדי מלכים כח
- 2 תשלג בצלמן אל תיקרי כפרש אלא כפרש אל תיקרי בצלמן אלא
- 3 בצל מות וכשהוא קורא קריח שמע אסור ברמיזה ובקריצה ובהוריה
- 4 אצבע דאמ' רב יצחק בר שמואל בר מרתא משמיה דרב הקורא שמע
- 5 ומרמז בשפתותיו וקורץ בעיניו ומורה באצבעותיו עליו הכתו/ב/

מ.ו. (הורוויץ), 11-12

- 1 שמע: נ' /ומדקדק/ | מצנין: מצנ/נ/ין | גיהנם: גהינם |
- שנ': נ' (תהלים סה) 2 בצלמן: בצלמן | תיקרי: תיקרי |
- כפרש אל: כפרש ואל | תיקרי: תיקרי 3 בצל מות: בצלמן
- 4 הקורא: נ' אח 5 ומרמז: נ' בעיניו וקורץ | וקורץ
- בעיניו: ח' | הכתו/ב/: הכתוב

ס.ד., 14

- 1 שמע: נ' /ומדקדק/ | מצנין: (מצנין) /מצננין/ | שנ':
- שנאמר 2 בצלמן: בצלמן (תהלים ס"ח ס"ו) (אלא בצלמן) |
- אל...כפרש: /אל...כפרש/ | תיקרי: תיקרי | בצלמן: (כפרש)
- בצלמן 3 בצל מות: בצלמן | ובקריצה: וקריצה 4 דאמ':
- דאמר | הקורא: נ' אח 5 ומרמז: נ' בעיניו וקורא |
- כשפתותיו: בשפתיו | וקורץ בעיניו: ח' | הכתו/ב/:
- הכתוב

- 1 אומ' לא אותי קראת יעקב כי יבעה כי ישראל משום דמקשוי ליה
- 2 ארעי ותניא ודכרת כם עשה אותם קבע ואל תעשם ארעי ולישוויה
- 3 אינש קרית שמע כל /אימת/ דקרי ליה כפרוס דוגמא חדתא דהוא
- 4 פרוס דוגמא דקודשא כריך הוא ולא מיטרח עלן הכה' עמי מה
- 5 עשיחי לך ומה הלאיתך אמ' ר' ברכיה מלך משרד פרוס דוגמא

מ.ו. (הורוויץ), 12

- 1 אומ': נ' (ישעיה מג) | כי יבעה כי ישראל: ח' |
- דמקשוי: דקא (משום דקא) משוי 2 ותניא: נ' (דברים ו) |
- ואל תעשם: ח' | תעשם: נ' ולא | ולישוויה: וצריך ולישוויה
- 3 קרית שמע: לק"ש | /אימת/: אימת | כפרוס דוגמא:
- כפרוזדוגמא | דהוא: דהיא 4 פרוס דוגמא: פרוזדוגמא |
- ולא: דלא | מיטרח: מטרח | עלן: לן | הכה': דכה'
- (מיכה ו) 5 הלאיתך: הלאיתך | אמ' ר': א"ר | משרד:
- משגר | פרוס דוגמא: פרוזדוגמא

ס.ר., 14-15

- 1 אומ': אומר | יעקב: נ' (ישעי' מ"ג כ"ב) | כי יבעה כי
- ישראל: ח' | משום דמקשוי: (דקאמר) /משום דקא/ משוי 2
- ארעי: עראי | כם: נ' (דברים ו' ז') | ואל: ולא |
- תעשם: תעשה אותם | ארעי: עראי 3 אינש: איניש | קרית:
- לקרית | /אימת/: דימנא | כפרוס דוגמא: כפרוזדוגמא |
- דהוא: דהיא 4 פרוס דוגמא: פרוזדוגמא | ולא: דלא |
- מיטרח: אטרח | עלן: עליו | הכה': דכתיב 5 לך: /לך/ |
- הלאיתך: הלאיתך | הלאיתך: נ' ענה (נא) /כי/ (מיכה ו' ג') |
- אמ': אמר | ר': רב | מלך: משל למלך | משרד: טפסגר |
- פרוס דוגמא: פרוזדוגמא

- 1 למדינה מה הם עושים כל בני המדינה עומדין על רגליהן ופורעין
- 2 את ראשיהן וקורין אותה באימה וביראה כרתה וכזיע אכל הקב"ה
- 3 יתברך שמו ויתעלה זכרו אמ' להן לישראל/אל/ הדא קריה שמע פרום
- 4 /דו/גמא דידי הוא לא הטרחתי עליכם לקרות את קריה שמע לא
- 5 לעמד על רגליכם ולא לפרוע את ראשיכם אלא כדרך כל אדם שני

מ.ו. (הורויץ), 12

- 1 הם: הן | עושים: עושין | המדינה: מדינה 2 כרתה:
- וכרתה 3 לישראל/אל/: לישראל | פרום/דו/גמא: פרוזדוגמא 4
- הוא: היא | לא: ולא | לקרות: לקרחה | את...לא: ח' 5
- לעמד: עומדין | לפרוע את: פורעין | כדרך...שני: ח'

ס.ר., 15

- 1 הם: הן | עושים: עושין | רגליהן: רגליהון 3 זכרו:
- נ' /לעד/ | אמ': אמר | להן: נ' הקב"ה | לישראל/אל/:
- לישראל | הדא: (והא) /הדא/ | פרום/דו/גמא: פרוזדוגמא
- 4 הוא: היא | עליכם: עליהם | לקרות: לקרחה | את...:
- שמע: ח' 5 לעמד: עומדין | רגליכם: רגליהון | לפרוע:
- פורעין | ראשיכם: ראשיהם | אלא: (אבל) /אלא/ | כדרך...:
- שני: ח'

- 1 בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומיך ולמה לפי שהקב"ה
- 2 אינו בטרחות עם /בראחא/ ומאן דעכיד איפכא לא יאות קא עכיד
- 3 ותניא כיון הפטור מן המיטה ועושה/ן/ בקרא הדיוט הילכך מצותה
- 4 של ק/י/רית שמע בשיבה תני תנא קמיה דר' יוחנן טעה בין פרק
- 5 לפרק ואינו יודע באיזה פרק טעה חוזר לפרק ראשון כאמצע הפרק

מ.ו. (הורוויץ), 12,

- 1 בביתך: בביתך | בדרך... ובקומיך: וגו' | לפי: ח'
- 2 אינו: נ' כא | עם /בראחא/: ח' | קא עכיד: קעכיד
- 3 כיון: ח' | המיטה: הדבר | ועושה/ן/: ועושהו 4
- ק/י/רית: קרית 5 לפרק ראשון: לראשון

ס.ר., 15,

- 1 ובקומיך: ובקומך (דברים ז' ז') | לפי: ח' 2 אינו:
- נ' כא | עם /בראחא/: ח' | לא יאות: (לאימת) /לא יאות/
- 3 ותניא: ותנא | כיון: ח' | המיטה: הדבר | ועושה/ן/:
- ועושהו 4 ק/י/רית: קרית 4 דר': דרב

- 1 חוזר לראש הפרק בין כתיבה לכתיבה חוזר לראש הכתיבה אמ' ר'
- 2 יוחנן לא שנו אלא שלא אמ' למען ירבו ימיכם אבל אמ'ר/ למען
- 3 ירבו ימיכם סירכיה נקט וצריך להחזיר זיין של למען הזכרו שלא
- 4 יהא נשמע השכרו דמשמע על מנת לקבל שכר ופרס ואסור להפסיק
- 5 בין ויאמר לאמה ויצייב אלא כשאומר אני י"י אלהיכם חייב אדם

מ.ו.. (הורוויץ), 12,

- 1 לראש: לתחילה | לראש הכתיבה: לכתיבה ראשונה 2
- ימיכם: ח' אמ'ר/ : אמר 3 ימיכם: ח' | למען: ח' 4
- שכר: ח' | ופרס: פרס | ופרס: נ' תלמוד ירושלמי 5
- אלהיכם: אלקיכם | אדם: ח'

ס.ר., 15-16

- 1 לראש: לתחילה | לראש הכתיבה: לכתיבה ראשונה | אמ':
- אמר 2 אמ': אמר 3 ימיכם: נ' (אלא) /אבל/ אם אמר למען
- ירבו ימיכם | נקט: נקיט | זיין: בזי"ן | של...תזכרו:
- ח' | שלא...דמשמע: (שלא...דמשמע) 4 תשכרו: תשכרו |
- דמשמע: נ' כעין אסכרא של למען תזכרו שלא יהא נשמע תשכרו
- דמשמע | ופרס: נ' ירושלמי 5 ויצייב: /ויציב/ | י"י:
- ח' | אלהיכם: אלוהיכם | אדם: ח'

- 1 לומ/ר/ אמת ויצייב מיד דכתי/ב/ וי"י אלהיכם אמת בקשו לקבוע
- 2 עשרת הדברו/ה/ שבקריה שמע אלא שכבר ביטלום מפני חרעומת
- 3/המינים/ שלא יאמרו/חלמידי...אין/ שאר התורה אמת וחדעו שאין
- 4 קורא אלא מה שאמ' הקב"ה ושמעו מפיו בסיני ופרשת ציצית מאי
- 5 טעמ' קבעה אמ' רב יהודה בר חנינא מפני שיש בה חמשה דברים

מ.ו. (הורוויץ), 12

- 1 לומ/ר/: לומר | מיד: ח' | דכתי/ב/: (מה כת') /דכתיב/
- (ירמיה י) | אלהיכם: אלקים 2 הדברו/ה/: הדברות | שבקריה:
- בקריה | ביטלום: בטלום 3 /המינים/: המינים | /חלמידי...:
- אין/: חלמידי...אין 5 בר חנינא: ח' | חמשה: ה'

ס.ר., 16

- 1 לומ/ר/: לומר | דכתי/ב/: דכתיב | וי"י: וה' |
- אלהיכם: אלהים | אמת: נ' (ירמיה י' י') | בקשו...דברים:
- ח'

* These words appear to have been etched out in the Reggio manuscript.

- 1 הללו אילו הן יציאת מצרים וצליחת ועול מצות והירחור עכירות
- 2 והירחור ע"ז חניא לא תחורו אחרי לבבכם זו מצות וכן הוא אומ'
- 3 אמר/ נבל בלבו אין אלהים פי' מצות/ מינות זו הלמיד...*
- 4 ההופכים/ דברי תורה/ לכבד/ למדרשי טעות ואליל וכן הוא אומ'
- 5 אמר נבל בלבו ואין לך נבל מן ההופך דברי אלהים חיים אחרי

מ.ו. (הורוויץ), 12-13

- 1 הללו: ח' | עכירות: עכירה 2 חניא: דחניא | מצות:
- (מצות) /מינות/ | אומ': נ' (תהלים יד) 3 אמר/ר: אמר |
- מצות: (מצות) | /מינות...ההופכים:/: /מינות זו...ההופכים
- 4 /לכבד...ואליל: ח' | אומ': נ' (שם שם) 5 נבל: נ' יותר

* The bracketed words appear to have been etched out in the Reggio manuscript.

- 1 עיניכם זו היראה עבירה וכן הוא אומ' ויאמר שמשון אל אביו
- 2 אותה כך לי כי היא ישרה בעיניי אשר אתם /זוכים/ אחריהם זו
- 3 היראה/ר/ /על עני/ רכא בר בר חנה זו היראה עד וכו' הוא
- 4 אומר ויתו אחרי הכעלים וגו' ואין אומ/רים/ דברים אחר אמת
- 5 ויצא כדי שיסמוך גאולה להפילה אבל אם בא לומ/ר/ אחר תכילתו

ס.ר. (הורוויץ), 13

- 1 אומ': נ' (שופטים יד) 2 כך: קח | בעיניי: בעיני |
- אשר...וגו': ח' | בעיניי: נ' ואין להוסיף דבר על י"י
- ימלוך מפני שיש מי שטועה ואו' מה שלא תקנו חכמים בגלל אכזר
- כנים חושיע ותביא גאולה לבני בניהם כרוך אתה י"י גאל ישראל
- 4 אומ/רים/: אומרים 5 אבל: ח' | לומ/ר/: לומר

ס.ר., 16

- 1 עיניכם...וגו': ח' 4 וגו': נ' ואין להוסיף /דבר/ על
- ה' ימלוך מפני שיש מי שטועה ואומר מה שלא תקנו חכמים כאן כגון
- בגלל אכזר חושיע כנים ותביא גאולה לבני בניהם כא"י גאל ישראל |
- אומ/רים/: אומר 5 אבל: נ' (לכא) | אם בא: /אם בא/ |
- לומ/ר/: לומר

- 1 כסדר וידוי של יום הכיפורים או' ואסור לספר עד שיגמור ויאמר
- 2 יהיו לרצו/ן/ אמרי פי וגו' ימיך צריך לעמוד בחפילה כדי שיהא
- 3 עומד מחוץ דברי הורה דהנך בשחר מברך שתים לפניו ושתיים לאחריה
- 4 ובערב שתים לפניו ושתיים לאחריה ותני עלה כברכות ירושלמי ר'
- 5 יוסי בר אבין בשם ר' יהושע בן לוי שבע ברכות הללו על שם שבע

מ.ו. (הורוויץ), 13,

- 2 לרצו/ן/: לרצון | וגו': כולו | ימיך: ומיד 3
- ושתיים לאחריה: ואחת לאחריה 4 ובערב: נ' מברך | כברכות:
- כברכו' 5 בשם: ור' יוסי משום | שם: שם/ (תהלים קיט)

ס.ר., 16,

- 1 וידוי: וידוי | של: של/ | או': /אומר/ | ואסור:
- אסור 2 לרצו/ן/: לרצון | ימיך: ומיד 3 ושתיים לאחריה:
- ואחת לאחריה 4 ובערב: נ' מברך 5 בר: בר' 5 לוי:
- נ' אמר

- 1 כיום היללתיך על משפטי צדקך ומיכעני ליה למסמך גאולה לחפילה
- 2 דאמ' רבי זעירא בשם ר' אבא בר ירמיה שלש הכיפוף/ח/ הן חכף
- 3 לסמיכה שחיטה שנ' וסמך ושחט חכף לנטיילת ידיים ברכה חכף
- 4 לגאולה תפילה חכף לסמיכה שחיטה וסמך ושחט חכף לנטיילת ידיים
- 5 ברכה שנ' שאו ידכם קודש וברכו את י"י חכף לגאולה תפילה יהיו

מ.ו. (חורוויץ), 13

- 1 היללתיך: הללתיך 2 רבי: ר' | זעירא: זירא | שלש:
- ג' | הכיפוף/ח/: הכיפוף 3 שנ'...ושחט: ח' 5 שנ':
- (תהלים קלד) | ידכם: ידיכם | תפילה: נ' (שם יט)

ס.ר., 16-17

- 1 היללתיך: הללתיך | צדקך: נ' (תהלים קי"ט קט"ד) |
- למסמך: למיסמך 2 דאמ' רבי: דא"ר | זעירא: /זירא/ |
- הכיפוף/ח/: הכיפוף | חכף: היכף 3 שנ'...ושחט: ח' |
- חכף...חכף: היכף...היכף 4 חכף לסמיכה: היכף לסמיכה |
- שחיטה: נ' שנאמר | ושחט: נ' (ויקרא א' ד' ה') | חכף
- לנטיילת: היכף לנטיילת 5 שנ': שנאמר | ידכם: ידיכם |
- י"י: ה' (תהלים קל"ד ב') | חכף: היכף | תפילה: נ' |

שנאמר

- 1 לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך י"י צורי וגאלי מה כת'
- 2 כחריה יענך י"י ביום צרה אמ' ר' יוסי בר אבין כל מי שתיכף
- 3 לסמיכה שחיטה אין פסול נוגע באותו קרבן לנטילה ידים ברכה
- 4 אין השטן מקטרג באותה סעודה לגאולה חפילה אין השטן מקטרג
- 5 כל אותו היום אמ' ר' אמי כל שאינו חוכף גאולה לחפילה למה

מ.ו. (הורוויץ), 13

- 1 וגאלי: וגאלי | מה: ח' | כת': וכת' 2 כחריה:
- נ' (שם כ) | אמ' ר': א"ר | שתיכף: שסומך 3 שחיטה:
- שחיט' 4 אין השטן: אין שטן | לגאולה: גאולה | חפילה:
- לחפילה | השטן: שטן 5 אמ' ר': א"ר | אמי: המי |
- כל: נ' מי | חוכף: סומך

ס.ר., 17

- 1 י"י: ח' | וגאלי: וגאלי (שם י"ט ט"ו) | כת':
- כתיב 2 י"י: ח' | צרה: נ' (שם כ' ב') | אמ' ר':
- אמר רב | שתיכף: שחוכף 3 קרבן: נ' חוכף 4 השטן: שטן |
- סעודה: נ' חוכף | חפילה: חפלה 5 אמ' ר': אמר רב |
- אמי כל: נ' אמי כל מי | לחפילה: לחפלה

- 1 הוא דומה לאהבה של מלך שבא והרתיק על פתחו (ש"נ) ויצא המלך
- 2 לידע מה הוא מבקש מצאו שהפליג אף הוא מפליג ואף חזקיה מלך
- 3 יהודה הזכירה לפני הקב"ה דכח' זכור את אשר התהלכתי לפניך
- 4 באמת ובלבב שלם והטוב בעיניך ואמרי/ן/ מה הטוב בעיניך אמ'
- 5 רב יהודה אמ' רב שסמך גאולה להפילה העיד ר' יוסי בן אליקים

מ.ו. (הורוויץ), 13,

- 1 לאהבה: לאהבו | (ש"נ): של מלך 2 מפליג: הפליג 3
- לפני הקב"ה: ה' | את: ח' 4 בעיניך: ב' עשיתי |
- ואמרי/ן/: ואמרי | מה: מאי | הטוב: והטוב | בעיניך:
- ב' עשי' 5 בן אליקים: ח'

ס.ר., 17,

- 1 לאהבה: לאהבו | (ש"נ): של מלך 2 מצאו: ומצאו |
- מפליג: הפליג | ואף: /ואף/ 3 דכח': דכחיב | זכור:
- ב' /נא/ 4 והטוב בעיניך: ב' עשיתי (מ"ב כ' ג') |
- ואמרי/ן/: ואמריכן | מה: מאי | הטוב: והטוב | בעיניך:
- ב' עשיתי | אמ': אמר 5 אמ': אמר

- 1 משום קהלא קדישא דבירושלם כל הסומך באולה לתפילה אינו
- 2 ניזוק כל היום כולו ועומדים בתפילה והמתפלל צריך שיכוין לבו
- 3 ולהתפלל בלחש שלא להשמיע קולו דתנן רבנן המתפלל צריך שיכוין
- 4 לבו אבא שאול אומ' סימן לדבר תכין לבס הקשיב אזניך אמ' ר'
- 5 יהודה מנהגו של ר' עקיבא כשהיה מתפלל עם הציבור היה מקצר

מ.ו. (הורוויץ), 13,

- 1 דבירושלם: שבירושלם 2 ועומדים: ועומדין | שיכוין:
- נ' את 3 ולהתפלל... לבו: ח' 4 אומ': או' | לדבר: נ'
- (תהלים י) | ר': רב 5 מקצר: נ' והולך עד

ס.ר. 17,

- 1 קהלא: קהילא | דבירושלם: שבירושלם 2 כל: נ' אחרו |
- כולו: כלו | ועומדים: ועומדין 3 דתנן: דתנו | שיכוין:
- נ' (אל) / את / 4 אומ': אומר | אזניך: אזנך (תהלים י' י"ז) |
- אמ' ר': א"ר 5 יהודה: נ' / כך היה / | מנהגו: מנהג |
- הציבור: הצבור

- 1 ועולה מפני כולן וכשהיה מתפלל בינו לבין עצמו אדם מניחו בקרן
- 2 זית זו ומצא בקרן זית זו מפני השתחויות והכרעות יכול יתפלל
- 3 אדם כל היום כבר מפורש על ידי דניאל שנ' זמנין תלתא באמא
- 4 הוה בריך על ברכוהי ומצלי קדם אלהי יכול משבא דניאל לגולה
- 5 התחיל ת"ל כל קביל דהוה עביד מן קדמא דנא יכול יתפלל לכל

מ.ו. (הורויץ), 13

- 1 מניחו בקרן: בקרן ח' 2 זית: בזית | בקרן: ח' |
- זית: בזית | זו: אחרת | השתחויות והכרעות: הכרעות
- והשתחויות 3 היום: נ' כולו | שנ': (דניאל ו) | באמא:
- ח' 4 ברכוהי: ברכוהי | ומצלי: נ' ומודי | אלהי:
- אלקיה 5 ת"ל: נ' (שם) | קדמא: קדמא | יתפלל: מתפלל

ס.ר. 17

- 1 כולן: כולו | בקרן: ח' 2 זית: בזית | ומצא: ומצאו |
- קרן: ח' | זית: בזית | זו: אחרת / וכל כן למה / |
- השתחויות: השתחוואה | והכרעות: והכרעות | יתפלל:
- מתפלל 3 היום: נ' כולו | שנ': שנאמר | תלתא: תלתא |
- באמא: ביומא 4 הוה בריך: (הוה בריך) / הוא כרד / | ומצלי:
- (ומצלי ומודי) / ומצלא ומודא / | אלהי: אלהה (דניאל ו' י"א)
- 5 התחיל: (התחיל) / והחלה / | קביל: קבל | דהוה עביד:
- (דיהוה עומד) / די הוא עבד / | מן קדמא: מקדמא | דנא:
- נ' (שם שם)

- 1 רוח שירצה כבר מפורש על ידי דניאל וכוין פתיחין ליה בעילתיה
- 2 נגד ירושלם יכול יהא כוללן ככת אחת כבר מפורש על ידי דוד
- 3 ערב ובוקר וצהרים אשירה ואהמה וישמע קולי יכול ישאל אדם
- 4 צרכיו ואחר כך יתפלל כבר מפורש על ידי שלמה שנ' לשמע אל
- 5 הרינה ואל התפילה התחינה רינה זו בקשה תפילה תחינה זו בקשה

מ.ו. (הורוויץ), 13-14

- 1 דניאל: נ' (שם) | וכוין: וכוין 2 נגד: כנגד |
- יהא: יהי | דוד: נ' (תהלים נה) 3 אשירה: אשיחה 4
- שלמה: נ' (מלכים א' ח) | שנ': ח' | לשמע: לשמוע 5
- התפילה: התפלה | התחינה: ח' | בקשה: ח' | תפילה:
- תפלה | תחינה: תפלה

ס.ר., 17-18

- 1 פתיחין: פתיחן | בעילתיה: בעילתיה 2 ירושלם: נ'
- (שם שם) 3 ובוקר: ובקר | אשירה: אשיחה | קולי: נ'
- (תהלים נ"ה י"ח) 4 שנ': שנאמר | לשמע: לשמוע 5
- התפילה התחינה: (תחינה) התפילה (מ"א ח' כ"ח) | בקשה: ח' |
- תחינה: (תחינה) /תפילה/

- 1 אמ' רב המנונא הני הילכתא/א/ איכא/ למשמע מהני קראי דחנה
- 2 וחנה היא מדכרת על ליבה רק שפתייה נעות וגו' מכאן שמתפללין
- 3 בלחש וממי למדה לעשות כן מן הקב"ה שנ' במקום אשר תשחט
- 4 העולם תשחט תחטאת מפני כבוד חבריה שהעולה באה נדבה וחטאת
- 5 באה על חטא ואם היה מקום מיוחד /בעזרה/ לשחוט תחטאת ידעו

מ.ו. (הורוויץ), 14

- 1 הילכתא/א/: הילכתא גיברתא | איכא/א/: איכא 2 וחנה היא:
- והיא | ליבה: לבה | וגו': (שמואל א' א) | מכאן:
- מיכאן | שמתפללין: לה/מ/תפלל | שמתפללין: נ' שתא תפלהו
- 3 שנ': (ויקרא ו) 4 נדבה: כנדבה | וחטאת: וחטאת 5
- /בעזרה/: ח' | לשחוט: נ' את

ס.ר., 18

- 1 אמ': אמר | הילכתא/א/: הילכתא גיברתא | איכא/א/:
- איכא 2 ליבה: לבה | וגו': נ' (ש"א א' י"ג) | שמתפללין:
- למתפלל | שמתפללין: נ' שתא תפלהו 3 וממי: ומ/מ/י |
- מן הקב"ה: מהקב"ה | שנ': ח' 4 תחטאת: נ' (ויקרא ו' י"ח) |
- חבריה: חבריה | שהעולה: שעולה | נדבה: כנדבה 5
- באה: בא | /בעזרה/: בעזרה | לשחוט: נ' את

- 1 הכל שחטאה היא זו וילבינ/ן/ פניו של זה אבל כשנשחט השחטאה
- 2 במקו/ם/ עולה ולא ידעו כל העולם חטאו של זה אמרה חכה כיון
- 3 שהקב"ה חס על כבוד הכריו/ח/ אף אנו צריכין לחוש ולהתפלל
- 4 שמונה עשרה בלחש שכתן אדם מתוודה על חטאיו ולא ישמע חכירו
- 5 אבל שאר הפילו/ח/ שאינן של וידוי כגון ברכות שלפני קריאת שמע

מ.ו. (הורוויץ), 14,

- 1 שחטאה: שחטאה | וילבינ/ן/: וילבינו | של זה: שלזה
- 2 במקו/ם/: במקום | עולה: העולה בסבורין שהיא עולה |
- 3 כל העולם: ח' | חטאו: כחטאו 3 הכריו/ח/: הכריות |
- אנו: אני | צריכין: צריכה 4 מתוודה: מתודה 5 הפילו/ח/:
- הפילות | וידוי: וידוי

ס.ר. 18,

- 1 שחטאה: שהשחטאה | וילבינ/ן/: וילבינו 2 במקו/ם/:
- במקום | עולה: העולה בסבורין שהיא עולה | כל העולם: ח' |
- חטאו: כחטאו 3 הכריו/ח/: הכריות 4 שכתן: שכתם |
- מתוודה: נ' אדם 5 הפילו/ח/: הפילות | וידוי: וידוי

- 1 ושל אחריה אין צריך לומר כלחש ויחשביה עלי לשיכורה אמ'
- 2 ר' אלעזר מכאן לשיכור שאסור להתפלל והתפלל צריך שיכנס
- 3 שיעור שני פתחים בבית הכנסת ואחר כך מתפלל שנ' לשמור מזוזה
- 4 פתחיי ומי שעומד חוץ בבית הכנסת אינו נמנה עם אותן שבבית
- 5 הכנסת דתנן גבי ערובין בזמן שתשעה במקום אחד ואחד חוץ לאותו

מ.ר. (הורוויץ), 14

- 1 לומר: לומר | אמ' ר': א"ר 2 מכאן: מיכאן 3 כך:
- ח' | מתפלל: יתפלל | שנ': (משלי ה) 4 חוץ: נ' לבית
- הכנסת כמי שאינה בבית הכנסת ואפילו פניו כלפי בית הכנסת ואם
- יש תשעה | עם אותן: עמהן | שבבית הכנסת: ח' 5 ערובין:
- ערובין | חוץ לאותו: ח'

ס.ר. 18

- 1 ושל אחריה: ושל אחריה | לומר: לאומר | ויחשביה:
- ויחשבה | לשיכורה: לשכורה (ש"א שם) | אמ' ר': א"ר 2
- לשיכור: לשכור 3 שני: שהי | מתפלל: יתפלל | שנ':
- שנאמר | מזוזה: מזוזה 4 פתחיי: נ' (משלי ח' ל"ד) |
- בבית: לבית 5 הכנסת: נ' כמי שאינו עומד בבית הכנסת ואפילו
- פניו (בבית) / כלפי בית / הכנסת ואם יש תשעה בבית הכנסת | עם
- אותן: עמהן | שבבית הכנסת: ח' 5 ערובין: ערובין |
- לאותו: אותו

- 1 מקום אין מצטרפין ומאן דקאים לצלויי מיבעי ליה למיקם
- 2 באימתא דאמ' ר' חמא בר ביזנא אמ' ר' שמעון חסידא התפלל
- 3 צריך שיראה עצמו כאילו שכינה כנגדו שנ' שוייתי י"י לנגדי
- 4 תמיד ותנן אין עומדים להתפלל אלא מתוך כבוד ראש ומחנינן
- 5 מנהני מילי אמ' ר' אלעזר דאמ' קרא והיא מרת נפש ותתפלל אל

מ.ו. (הורוויץ), 14

- 1 מקום: במקום | אין: אחר אינו | מצטרפין: מצטרף עמהן |
לצלויי: לצלוי | ליה: ח' 2 ר' חמא: רב חמא | ביזנא:
(כאנא) /ביזנא/ | אמ' ר': א"ר 3 עצמו: ח' | שנ': נ'
(ההלים יז) | שוייתי: שוייתי 4 עומדים: עומדין 5 מנהני:
מנא הני | אמ' ר': א"ר | קרא: נ' (שמואל א' א) | אל:
/אל/ /על/

ס.ר., 18-19

- 2 דאמ': דאמר | ר': רב | אמ': אמר | ר': רבי 3
שנ': /שנאמר/ | שוייתי: שוייתי | י"י: ה' 4 תמיד:
נ' (ההלים ט"ז ח') | עומדים: עומדין 5 מנהני: מנא הני |
אמ': אמר | דאמ': דאמר | ותתפלל אל: (ותפלל אל) /ותתפלל
על/

ס.ה., רצח

- 1 מקום...מצטרפין: ח' | ומאן: מאן | דקאים: ח' |
לצלויי: דמצלי | מיבעי: בעי | ליה: ח' 2 דאמ': ...
תמיד: ח' 4 ותנן: ותנן | ומחנינן: מכיין 5 מנהני
מילי: ח' | אמ': אמר | דאמ': דאמר | אל: נ' על

- 1 י"י ובכח תבכה ומבעיה ליה (ליה) לאיביש למקבע דוכחא לצלותיה
- 2 דאמ' ר' חלכו אמ' רב הונא כל הקובע מקום לתפילתו אלהי אברהם
- 3 כעזרו וכשמת אומרינן לו אי חסיד אי עניו מתלמידו של אברהם
- 4 אבינו ואברהם גופיה מנלך דכת' וישכם אברהם ככקר אל המקום
- 5 אשר עמד שם בראשונה וגו' ואין עמידה אלא תפילה שנ' ויעמד

מ.ו. (הורוויץ), 14

- 1 ומבעיה: ומיכעי | (ליה): ח' | למקבע: למיקבע 2
- דאמ' ר': דא"ר | לתפילתו: לתפלתו | אלהי: אלקי 3
- אומרינן: או' | מתלמידו: תלמידו 4 מנלך: נ' דקבע לו
- מקום | דכת': נ' (בראשית יט) 5 בראשונה וגו': ח' |
- אלא: אל/א/ | תפילה: תפלה | שנ': נ' (תהלים קו)

ס.ר., 19

- 1 י"י: ה' | תבכה: נ' (ש"א א' י') | ומבעיה: ומיכעי |
- (ליה): ח' | למקבע: למיקבע | לצלותיה: לצלותא 2
- דאמ': דאמר | אמ': אמר 3 אומרינן: אומרים | מתלמידו:
- מתלמידו 4 מנלך: נ' דקבע/מקום/ | דכת': דכתיב 5
- בראשונה: ח' | וגו': נ' (בראשית כ"א י"ד) | תפילה:
- תפלה | שנ': שנאמר | ויעמד: ויעמוד

ס.ה., רצח

- 1 י"י: ה' | ומבעיה...: ח'

- 1 פינחס ויפלל אמ' ר' חלבו אמ' רב הונא כל המתפלל אחורי בית
- 2 הכנסת נקרא רשע שנ' סביב רשעים יתהלכון / ורוב / זולות לכני
- 3 אדם אמ' אביי לא אמרן אלא דלא מהדר אפי' לבי כנישתא ומצלי
- 4 אבל אי מהדר אפי' כנישתא ומצלי ליח לן בה ר' אבא כריה דר'
- 5 יחייא בר אבא בשם ר' יוחנן אמ' צריך אדם שיחפלל במקום המיוחד

מ.ו. (הורוויץ), 14-15

- 1 פינחס: פנחס 2 נקרא: (נקבע) / נקרא / | שנ': ב'
- (שם יב) | / ורוב / ...אמ': ח' 3 אמ': (ו)א"ר | אביי:
- אבא | ומצלי: ח' 4 אי: ח' | אפי': ב' לבי | ומצלי:
- ח' | ר': א"ר 5 אמ': ח'

ס.ר., 19

- 1 פינחס: פנחס | ויפלל: ב' (תהלים ק"ו ל') | אמ':
- אמר | הונא: חלבו אמר רב הונא 2 שנ': שנאמר | / ורוב:
- כרוס 3 אדם: ב' (שם י"ב ט') | אמ': אמר | אלא: ח' |
- אפי': אפיה | ומצלי: ח' 4 אבל: (אלא) / אבל / | אי: ח' |
- אפי': אפיה לבי | ומצלי: ח' | ר': רב | דר': דרב 5
- אמ': אמר | שיחפלל: להחפלל

- 1 לחפילה מאי טעמ' דאמ' קרא בכל מקום אשר אזכיר את שמי אמ'
- 2 ר' תנחו בר חייא צריך אדם ליחד לו מקום בבית הכנסת להתפלל
- 3 שם מנהני מילי דכת' ויהי דוד בא עד הראש אשר ישתחוה שם אשר
- 4 השתחוה לא נאמ/ר/ אלא אשר ישתחוה שם ר' יוסי ור' חלבו בשם
- 5 ר' ברכיה ומטו כה בשם ר' אבדימי דמן חיפה צריך אדם להסב

מ.ר. (הורוויץ), 15

- 1 לחפילה: לחפלה | דאמ': אמ' | קרא: נ' (שמות כ) |
- מקום: המקום | שמי: נ' וגו' 2 תנחו בר: ח' 3 שם:
- ח' | מנהני: מנא הנני | דכת': נ' (שמואל ב' טו) 4
- השתחוה: נ' שם | נאמ/ר/: נאמר | ישתחוה: נ' שם 5
- ומטו: מטו | בשם: משום

ט.ר., 19

- 1 טעמ': טעמא | דאמ': אמר | מקום: המקום | שמי: נ'
- אבא אליך וברכתך (שמות כ' כ"ד) אשר תזכור אין כתיב כאן אלא
- אשר אזכיר | אמ' ר': א"ר 2 תנחו: תנחום | ליחד:
- ליחד 3 שם: ח' | מנהני: מנא הנני | דכת': דכתיב |
- עד: עד/ | ישתחוה שם: נ' /לא להיס/ (ש"ב ט"ו ל"ב) |
- אשר...שם: ח' 5 ר' ברכיה: ר' /ברכיה | בשם: משום |
- אבדימי: אבדימי

- 1 פניו אל הקיר ולהתפלל מאי טעמ' דאמ' קרא ויסב חזקיהו פניו
- 2 אל הילדים הקיר ויתפלל ואמ'ר/ רב יהוד'ה/ אמ' רב ואיתימ'
- 3 ר' יהושע בן לוי מניין למתפלל שלא יהא דבר חוצץ בינו לבין
- 4 הקיר שנ' ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אמ' ר' יצחק
- 5 הרוצה שיתחכם ידרים וישתעשר יצפין וסימנך שולחן בדרום

מ.ו. (הורוויץ), 15

- 1 הקיר: הכותל | דאמ' קרא: דלח' (ישעיה לה) 2 הילדים:
- ח' | ואמ'ר/: (דאמ')/ואמר/ | יהוד'ה/: יהודה | רב:
- /רב/ 3 למתפלל: לה/מ/תפלל 4 ויתפלל: ח' 5 וישתעשר:
- ויתעשר | וסימנך: וסימנך | בדרום: כצפון

ס.ר., 19

- 1 הקיר: הכותל | טעמ': טעמא | דאמ': דכתיב |
- חזקיהו: חזקיה 2 הילדים: ח' | ויתפלל: נ' (ישעי' ל"ח
- ב') | ואמ'ר/: אמר | יהוד'ה/: יהודא | אמ' רב ואיתימ':
- ואיתימא 3 מניין: מנין 4 הקיר: הכותל | שנ': שנאמר |
- חזקיהו: חזקיה | הקיר: נ' (שם) | אמ' ר': אמר רב 5
- ושתעשר: ושתעשר | וסימנך: וסימנך | שולחן: שולחן |
- בדרום: (בדרום) /כצפון/

- 1 ומנורה בצפון ר' יהושע בן לוי אמ' לעולם ידריס שמחוך שמתחכם
- 2 מהעשר שנ' ארך ימים בימינ/ה/ בשמאלה עושר וכבוד ומיבעיה ליה
- 3 /לא/ לכווניה דעתיה דאמ' ר' יוסי בר חנינא משום ר' אליעזר
- 4 בן יעקב המתפלל צריך שיכוין רגליו זו אצל זו שנ' ורגליהם
- 5 רגל ישרה וכי מצלי אנפיה לארעא וליכיה לרע לרקיעא דא' ר'

מ.ו. (הורוויץ), 15

- 1 בצפון: בדרום | ר': א"ר | אמ': ה' 2 שנ': ב' (משלי ג)
- | ארך: אורך | בימינ/ה/: בימינה | ומיבעיה: ומיבעי
- 3 /לא/ לכווניה: לכווני | דעתיה: ה' | דעתיה: נ' (ד"א /כרעיה/ ושוינון כהדא כרעא לצלויי | חנינא: חנינ' |
- אליעזר: אליעזר 4 שנ': נ' (יחזקאל א) 5 לרע: ה'

ס.ר., 19-20

- 1 בצפון: בדרום | אמ': אמר 2 שנ': שנאמר | ארך: אורך
- | בימינ/ה/: בימינה | וכבוד: נ' (משלי ג' ט"ז) | ומיבעיה: ומיבעי
- 3 /לא/ לכווניה: לכווני כרעיה | דעתיה: ה' | דאמ': דאמר
- 4 שיכוין: שיכוין אח | שנ': שנאמר 5 ישרה: נ' (יחזקאל א' ז')
- | מצלי: נ' יתן | אנפיה: אנפיה | לארעה: בארעה | וליכיה: וליכיה |
- לרקיעא: לרקיע | דא': דאמר

- 1 ישמעאל ב"ר יוסי כך אמ' אבא המתפלל צריך שיתן פניו למטה ולכו
- 2 למעלה כדי לקיים שני מקראות הללו נשא לבכיכו אל כפים וגו'
- 3 ואומ' אשר יאשמו ובקש/ו/ /פני/ וגו' ולכך הרי שלש רגלים
- 4 והן שלש פסיעות קודם תפילה ואחר כך ישרה מיישרין תפילתן
- 5 דכת' שאו מנחה ובאו לפניו כלום/ר/ כשת/ת/פללו עשו עצמכם

מ.ו. (הורוויץ), 15

- 1 כך: /כך/ | ולכו: ועיניו 2 הללו: נ' (איכה ג) |
- וגו': אל א' בשמים 3 ואומ': ואו' (הושע ה) (את) /עד/ |
- ובקש/ו/: ובקשו | /פני/: פני | וגו': ח' | ולכך:
- לכך | ולכך: נ' מפסיע לפניו שלש פסיעות /ו/ לאחריו דכת'
- ורגליהם רגל ישרה 4 והן: ח' | תפילה: תפלה | תפילתן:
- תפלתן | תפילתן: נ' וכן הוא אומר 5 דכת': ח' | כלום/ר/:
- כלומר | כשת/ת/פללו: כשתתפללו לפניו

ס.ר., 20

- 1 ב"ר: כר' | אמ': אמר | פניו: (פניו) /עיניו/ 2
- למעלה: לרקיע | הללו: נ' שנאמר | לבכיכו: לבכנו |
- וגו': אל אל בשמים (איכה ג' מ"א) 3 ואומ': /ואומר/ |
- ובקש/ו/: ובקשו | /פני/: פני | וגו': (הושע ה' ט"ו) |
- ולכך: לכך | ולכך: נ' מפסיע לפניו שלש פסיעות קודם תפלתו
- ולאחר תפלתו הולך לאחריו ג' פסיעות דכתיב ורגליהם רגל ישרה
- (יחזקאל א' ז') 4 ושלש: שלש | מיישרין: נ' את |
- תפילתן: תפילתו 5 דכת': וכן הוא אומר | לפניו: נ'
- (דה"א ט"ז כ"ט) | כלום/ר/: כלומר | כשת/ת/פללו: כשתתפלל |
- עשו: לא תעשו | עצמכם: עצמיכם

- 1 כאדם המביא דורון לפני המלך וכשמגיע לפניו ממחר ומפסיע שלש
- 2 פסיעות ואחר כך והשתחוו ליי וכף רגל אחר דבר מלאכי צבאות
- 3 ידודון ידודו/ן/ יודהון כהליכה בחזרה ידודון בחזרה וכמה שלש
- 4 פרסאות כנגד מחנה ישראל/אל/ וכנגדון אנו עושים ג' פסיעות
- 5 כהליכה ובחזרה ופותח בחפילה כדאמ' ר' יוחנן בחפילה הוא אומ'

מ.ו. (הורוויץ), 15

- 1 לפני המלך: למלך | וכשמגיע: וכשהוא מגיע 2 והשתחוו:
- השתחוו | ליי: לו כמגן אברהם | רגל: רגליה/ם/ | רגל:
- נ' בכף רגל עגל הרי שלש פסיעות | אחר דבר: לאחר | דבר:
- נ' תפלה | מלאכי: מל(א)כי 3 ידודו/ן/: ידודון |
- יודהון: ח' | בחזרה ידודון בחזרה: ידודון בחזרה | שלש:
- ג' 4 פרסאות: נ' כהליכה | ישראל/אל/: ישראל | עושים:
- עושין 5 בחפילה: בחפלה | כדאמ': כדא' | בחפילה:
- בחפיל | אומ': או' | אומ': נ' (תהלים כא)

ס.ר., 20

- 1 וכשמגיע: וכשהוא מגיע 2 והשתחוו: השתחוו | ליי:
- לה' | ליי: נ' בהדרה קודש כבדוה מנן /דכתיב/ | רגל:
- רגליהם | רגל: נ' בכף רגל (יחזקאל שם) הרי שלש פסיעות
- לאחר תפילה | אחר דבר: ד"א | מלאכי: (מלאכי) /מלכי/
- 3 ידודו/ן/: ידודון (תהלים ס"ח י"ג) | יודהון: ידודון |
- בחזרה ידודון בחזרה: ידודון בחזרה 4 ישראל/אל/: ישראל |
- עושים: עושין | ג': שלש 5 ובחזרה: ובחזרה | כדאמ':
- כדאמר | ר': רב | אומ': אומר

- 1 י"י שפתי תפתח ולבסוף יהיו לרצון אמרי פי תניא המתפלל צריך
- 2 שיכוין את לבו ככולן ואם אינו יכול לכוון ככולן יכוון באחת
- 3 מדם וקבעי בגמרא אהיזא אמ' רב ספרא משום חד דבי ר' באבנה
- 4 והבא להרגיל את דעתי תמיד פן ישגה בכוונתה יסביר את לבו
- 5 בכינוי היכוניה ובפירוש מטבע שלה כל שעה שאומרה בתפילה אז

מ.ו. (הורוויץ), 15-16

- 1 ולבסוף: נ' (שם יט) 2 את: ח' | ואם אינו: /ואם אינו/ |
- לכוין ככולן: ח' 3 מדם: מדין | וקבעי: ובעי 4 את דעתי:
- עצמו | פן: שלא 5 שאומרה: שאומ' | בתפילה: בתפלה

ס.ר., 20-21

- 1 י"י: ה' | תפתח: נ' (תהלים כ"א י"ז) | פי: נ' (שם
- י"ט ט"ו) 2 שיכוין: שיכוין | ככולן...ככולן יכוון:
- /ככולן...ככולן יכוין את לבו/ 3 מדם: מהן | וקבעי: וקא
- בעי | אמ': אמר | ר': רבי 4 דעתי: דעתו | בכוונתה:
- בכוונתו 5 בכינוי: (בפיטי) /בכנוי/

ס.ה., רצח

- 1 י"י...פי: ח' 2 לכוון: נ' את לבו | יכוון: יכוין את
- לבו 3 מדם: מהן | וקבעי בגמרא אהיזא: באהיזא | אמ':
- אמר 4 והבא...: ה' | באבנה: נ' גדולים הם מעשי אבותינו
- ז"ל שהוגדלו בזאת שיש בה גדולה ונוראות אלהינו בא והבן במאמרה
- גם בפירושה ובתוקנה ושימיה לפניך בעת תפילתך ואז אתה בכוונה
- עליה כל התיבות שכאן

- 1 יצא ידי חובתה כולה מעין פתיחתה נוסדה אע"פ שהחזיקה בראות
- 2 של פרקים ועיניין כולן על יסוד אחד הוקבעו ועיניין אחד
- 3 לכולנה /אלקי/ אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב כדי להזכיר
- 4 שמותן של אבות דאמ/ר/ מר מניין שאומרי/ן/ אבות שנ' הכו
- 5 לי"י בני אלים /הי/ הגדול על שם אברהם שנ' ואעשך לגוי גדול

מ.ו. (הורוויץ), 16

- 1 חובתה: ח' | פתיחתה: פתחה | אע"פ: אע"פ | נראות:
- נראים 2 ועיניין כולן: (ועניין כולן) /ועניין הרבה/ |
- ועיניין אחד: ועניין אחד 3 /אלקי/: אלקי 4 דאמ/ר/:
- דאמר | שאומרי/ן/: שאומרי | שנ': נ' (תהלים כט) 5
- /הי/: ח' | שנ': דכה' | ואעשך: ח'

ס.ר., 21

- 1 חובתה: חובתו | פתיחתה: פתיחה | אע"פ: אע"פ |
- נראות: נראים 2 ועיניין כולן: ועניין | יסוד: סוד |
- ועיניין אחד: ועניין אחד 3 /אלקי/: אלהי | אלקי: אלהי |
- ואלקי: ואלהי 4 דאמ/ר/: דאמר | שאומרי/ן/: שאומרים |
- שנ': שנאמר 5 לי"י: לה' | אלים: נ' (תהלים כ"ט א') |
- /הי/: האל | שנ': שנאמר | גדול: ב' (כראשית י"ב ב')

ס.ה., רצח

- 1 יצא...נוסדה: ח' | אע"פ: א/ף/ע/ל/פ/י/ | שהחזיקה
- נראות: שנראין 2 של פרקים: ח' | ועיניין: מעניין הרבה |
- יסוד אחד: אחד ח' | ועיניין אחד לכולנה: ועניין אחד לכולן
- 3 /אלקי/: אלהי | אלקי: אלהי | ואלקי: ואלהי 4 דאמ/ר/:
- דאמר | שאומרי/ן/: שאומרי/ם/ | שנ': שנ/אמר/ 5 לי"י:
- לה' | /הי/: האל | שם: כ' שכתב | אברהם: באברהם |
- שנ': ח'

- 1 וכלום' בוי של האל הגדול וכאן שאמרו האל הגדול סיימו מטבע/ו/
- 2 של הקב"ה משה אמ' האל הגדול הגיבור והנורא והרי גדולה
- 3 ונראותיו אבות כודעו תחילה שנ' ויתהלכו מגוי אל גוי ועוד
- 4 עד היום הזה הניח לבניהם שם פזורה בין אריות אומה יחידה
- 5 בין שבעים ובגדולתו בכורתו ונראותיו מבין באמיתו ציבה

מ.ו. (הורוץ), 16,

- 1 וכלום' ח' | האל: אל | מטבע/ו/: מטבעו 3 ונראותיו:
- ונראותיו | אבות: לאבות | שנ': (ד"ה טז) | גוי: ב'
- (ו) לא הניח לאיש /ל/עשקם 4 שם: שה 5 שבעים: ב' אומות |
- ובגדולתו בכורתו: ובכורתו גדולתו | ונראותיו: ונראותיו |
- מבין: מבין | ציבה: ציבה

ס.ר. 21,

- 1 וכלום': כלומר | וכאן: וכיון | שאמרו: שאמר |
- מטבע/ו/: מטבעו 2 אמ': אמר | הגיבור: הגבור | והנורא:
- נ' (דברים י' י"ז) | גדולה: גדולתו 3 ונראותיו: ונראותיו |
- שנ': דכתיב | גוי: ב' (ו) לא הניח לאיש לעושקם (דה"א ט"ז
- כ' וכ"א) 4 שם: שה | יחידה: /יחידה/ 5 שבעים: ב'
- אומות | ובגדולתו בכורתו: ובכורתו ובגדולתו | ונראותיו:
- ונראותיו | מבין: ב' על ישראל | באמיתו: ב' סוחרה |
- ציבה: וציבה

ס.ה. דצח-רצט

- 1 וכלום': כלומר | וכאן: וכיון | שאמרו: שאמר |
- סיימו: סיים | מטבע/ו/: מטבעו 2 הקב"ה: הקדוש ברוך
- הוא | הקב"ה: ב' על אברהם הגדול והנורא מוסיפין עוד |
- משה אמ': שאמר משה | הגיבור: הגבור | והנורא: ב' אשר
- לא ישא פנים היאך | והרי...שנ': ח' 3 ויתהלכו: התהלכו |
- גוי: ב' וממלכה אל עם אחר ודרבה גבורו/ח/ עשה להן ויזכח עליהם
- מלכים וישמע אברהם כי נשבע אחיו הודיע בגבורתו על אברהם וכיוצא
- בהם הרכה | ועוד: והנה 4 לבניהם: (לפניהם) /לבניהם/ |
- שם: שה 5 שבעים: ע' אומות | ובגדולתו כורתו: /ובכורתו/
- ובגדולתו | ונראותיו: ונראותיו ומעשיו | מבין: ב' עליהם |
- באמיתו: באמ/י/חו וסוחרה | ציבה: וצ/י/כה

- 1 וסוחרה עלינו ובכך חזרה עטרה למקומה וקבעו בה אל עליון על
- 2 ידו והוא גם הוא נתברך לאל עליון שנ' ברוך אברהם לאל עליון
- 3 קונה וברוך אל עליון קונה שמים וארץ לכך קבעו בה קונה הכל
- 4 גומל חסדים טובים ודרשין כל ארחות י"י חסד ואמת לנצרי בריחו
- 5 ועדותי/ו/ מי כוצר בריחו אברהם על המילה וראשי/ת/ תורה

מ.ו. (הורוויץ), 16,

- 1 עלינו: ח' | למקומה: למקומה | עליון: ב' לפי
- שנתברך אל עליון 2 והוא...נתברך לאל עליון: ח' | שנ':
- נ' (בראשית יד) | אברהם: אברהם 3 קונה וברוך: קונה ח'
- 4 ודרשין: ודרשין | ארחות: א(ו)רחות | לנצרי: לנצרי
- 5 ועדותי/ו/: ועדותיו (תהלים כה) | וראשי/ת/: וראשית

ס.ר., 21,

- 1 וסוחרה עלינו: ח' | ובכך: וכן | עליון: ב' לפי
- שנתברך אל 2 הוא: ח' | שנ': שנאמר | אברהם: אברהם
- 3 קונה: /וגו'/ | וארץ: ב' (בראשית י"ד י"ט וכ') |
- לכך: ולכך 4 ודרשין: ודרשין | ארחות: ארחות | י"י:
- ח' | לנצרי: לנצרי 5 ועדותי/ו/: ועדותיו (תהלים כ"ה י) |
- וראשי/ת/: וראשית

ס.ה., רצט

- 1 וסוחרה עלינו: ח' | למקומה: ליושנה | עליון: ב' לפי
- שנתברך אל עליון 2 ידו: ב' של אברהם | והוא: /והוא/ |
- הוא: (הוא) | שנ': שנאמר | ברוך: (ו)ברוך | אברהם:
- אברהם 3 קונה וברוך: /וגו'/ וברוך | קונה שמים וארץ: /קונה
- ...וארץ/ | קונה הכל: (אל עליון) /קונה הכל/ 4 טובים:
- /טובים/ | טובים: ב' שהוא נצטווה על המילה וישראל כרתו ברית
- עם הקדוש/ ברוך/ ה/וא/ במחן הורה לשמור מצותיו על כן |
- כל: ח' | ארחות: ארחות | י"י: ה' | חסד ואמת לנצרי
- בריתו: /חסד ואמת לנצרי בריחו/ | בריחו: ב' שהן של חסד
- ואמת ילכו בם אלו שהם כוצרי בריחו והרבה חסדיו בידל אלהים
- לאבותינו ולנו בא וראה 5 ועדותי/ו/:...המילה: ח' |
- וראשי/ת/: וראשית

- 1 ואמצעיתה וסופה חסד וחסד וירא אליו י"י שביקרו ביקור חולים
- 2 ועמד עליו ובקש אברהם לעמד עד שאמ' לו שב ואל תצטער אמ'
- 3 לפניו וכן בדין שאהא יושב ואחא עומד אמ' לו אל תחמה שהרי
- 4 בניך בני ארבע וחמש עתידין לישיב בבית הספר ואני עומד עליהם
- 5 שנ' אל/ק/ים נצב בעדא אל מיד עמד וקילסו להקבה ותתן לי מגן

מ.ו. (הורויץ), 16

- 1 שביקרו ביקור: שביקר 2 לעמד: לעמוד | לו: נ' הקב"ה
- 3 שאהא: שאהיה 4 ארבע וחמש: ח' | הספר: נ' ארבע וחמש
- שנין 5 שנ': נ' (תהלים פב) | אל/ק/ים: אלקים | אל:
- נ' בקרב אלקים ישפוט | וקילסו: וקלסו | להקבה: לח"ק (שם יח)

ס.ר., 21-22

- 1 י"י: ה' (בראשית י"ח א') 2 לעמד: לעמוד | שאמ':
- שאמר | לו: נ' הקב"ה | אמ': אמר 3 וכן: וכי | בדין:
- נ' הוא | שאהא: נ' אני | אמ': אמר 5 שנ': שנאמר |
- אל/ק/ים: אלהים | אל: נ' (תהלים פ"ב א') | וקילסו: וקילסו |
- להקבה: להקב"ה ואמר

ס.ה., רצט

- 1 חסד חסד: מליאה חסדים בראשיתה חסד דאמר | י"י: ה' |
- י"י: נ' באלוני ממרא | ביקור...עליו: שביקרו על המילה 2
- ובקש...שאמ': ביקש לעמוד אמ/ר/ | ואל...לפניו: ח' 3
- בדין: הדין | שאהא: (שחא) /שאהא/ אני | אמ': אמ/ר/ |
- לו: לפניו | תחמה: תחמ/ה/ | שהרי...הספר: שכן אני עתיד
- לעשות גם לבניך כשהיו לומדים או דנים חס יהו יושבים 4 עליהם:
- על גבם 5 שנ': שנאמר | אל/ק/ים: אלהים | אל: נ' רבו' |
- עמד: נ' אברהם | להקבה: שנאמר | לי: לו

- 1 ישעך עזרתני בגד המלכים וימינך תסעדיני שאחזה כמילה ואני
- 2 קוצץ שנ' וכרות עמו הכרית שאני יושב ואחה עומד הרי שגמל לו
- 3 הקב"ה חסדים ועוד אברהם לכש מידת מידתן של ? ועטרו הקב"ה
- 4 בעטרו ואיזו זו זקנה שנ' עטרת תפארת שיבה בדרך צדק/ה/
- 5 תמצא/א/ וכת' ושער רישי/ה/ כעמר נקי וכת' ואברהם זקן וזוכר

מ.ו. (הורוויץ), 16,

- 1 עזרתני: שעזרתני | וימינך: (וימינו) /וימינך/ |
- 2 תסעדיני: תסעדיני 2 שנ': (נחמיה ט) | הכרית: נ' וענוותך
- 3 תרכני | לו: ח' 3 חסדים: נ' טובים | לכש מידת:
- לכשמדחו | ? : הקב"ה | ועטרו: ועטרו | הקב"ה: ח'
- 4 שנ': נ' (משלי טז) | צדק/ה/: צדקה 5 תמצא/א/: תמצא |
- וכת': נ' (דניאל ז) | רישי/ה/: רישיה | וכת': ח'

ס.ר., 22,

- 1 ישעך: נ' (שם י"ח ל"ו) | עזרתני: שעזרתני | תסעדיני:
- תסעדיני (שם שם) | שאחזה: שאחזה 2 שנ': שנאמר | הכרית:
- נ' (נחמ' ט' ח') שאינו אומר וכרות לו וענוותך תרכני (תהלים
- שם) 3 לכש מידתן: לבש מידתו | ? : הקב"ה | ועטרו:
- ועטרו 4 ואיזו: ואיזה הוא | זקנה: זקנה | שנ': ח' |
- צדק/ה/: צדקה 5 תמצא/א/: תמצא (משלי ט"ז ל"א) | וכת':
- וכתיב | רישי/ה/: ראשיה | נקי: נ' (דניאל ז' ט') |
- וכת': וכתוב | זקן: נ' (בראשית כ"ד א')

ס.ה., רצט

- 1 עזרתני: שעזרת לי | בגד: מן | תסעדיני: תסעדינו |
- שאחזה: שאחזה | ואני: נ' הייתי 2 קוצץ: נ' ומל |
- שנ': שנאמר/ | הכרית: נ' וענוותך תרכני | הרי: הרי |
- לו: לך 3 הקב"ה: ח' | חסדים: נ' לכך קבעו כה לומר בומל
- חסדים טובים וקונה (את) הכל על שאמר אברהם הרימוחי ידי אל ה'
- קונה שמים וארץ | ועוד...זקן: ח'

- 1 חסדי אכות לדורותם אחריהם כדאמרי/נן/ י"י יהי רצון בשעה שיהיו
- 2 באים בכיו של יצחק לידי עבירה תהא נזכר להם אותה רחמים העקידה
- 3 ותמלא עליהם רחמים ואומ' פעלך בקרב שנים וגו' רחם בגימטריא
- 4 זה אברהם וקבעו בה ומביא גואל לבני בניהם לפי שאכות העולם
- 5 מתפללין על הגאולה כי הא דאליהו הוה שכיח במתיבתא/א/ דר'

מ.ו. (הורוויץ), 16-17

- 1 כדאמרי/נן/ : כדאמרינן | י"י: ה' יראה 2 באים: באין |
- עבירה: עבירות | תהא: ה' | רחמים: ח' | העקידה:
- עקידה 3 ואומ': ואו' (הבקוק ג) | פעלך... וגו': ברובז
- רחם תזכור 4 זה: ה' | בניהם: ב' למען שמו באהבה 5
- מתפללין: מתפללים | הוה שכיח: ח' | במתיבתא/א/: במתיבתא |
- דר': /דרבי/

ס.ר., 22

- 1 כדאמרי/נן/ : כדאמרינן | י"י: ה' יראה: (שם כ"ב י"ד) |
- שיהו: שיהיו 2 באים: ח' | יצחק: ב' באין | עבירה:
- (עבודת מעשים) /עבירות ומעשים רעים/ | רחמים: ח' | העקידה:
- עקידה 3 ותמלא: ותחמלא | ואומ': ואומר ה' | וגו': חיהו
- ובקרב שנים תודיע ברובז רחם תזכור (הבקוק ג' ב') 5 במתיבתא/א/:
- במתיבתא | דר': /דרבי/

ס.ה., רצט-שא

- 1 לדורותם: על שם (שמכרם) /שזכרם/ לבניהם | כדאמרי/נן/:
- כדאמרי/נן/ | י"י: ה' יראה | בשעה: שבזמן 2 באים: ח' |
- יצחק: ב' באין | להם: ב' השבועה | אותה: ואותה |
- רחמים: ח' 3 ותמלא: ותחמלא | ואומ': ואומר ה' / |
- וגו': ב' ברובז רחם תזכור 4 זה: הוא | אברהם: ב' ועל כן
- התפלל משה באחרונה זכור לאברהם בשעת המעשה כי ג' תפלות אמר
- משה באותה שעה ובאחרונה/ה/ שהזכיר/ר/ זכות האבות מיד כתב וינחם
- ה' כאדם שלוקח עצה מאוהבו איך להזיקו לשונאו שהיה אוהבו מחחילה
- ועכשיו פשע ואוהבו מיעצו עצה טובה שלא להזיק לו ויחשוב כי ידברו
- בני אדם רע עליו שיאמרו כל טובות שפעל עמו לא היו כלום אלא

למצוא לו כלום עליה ולהורגו ועוד מייעצו ואומר לו ואם תאמר
 איני חושש זאת לפי שהפשע היא גדול אם לא תרצה לימנע מלהזיקו
 משום דברי שונאך אחרים זכור מעשי ידיך הוא ונתגדלתה על ידי
 בעשותך כוחות גדולות ונוראות לעיני כל כשכילו ואם תזיקניו כיטלה
 מעשי ידיך ולמה טרחת ומענה לא יספרו הרואים גבירתך ואם לא תרצה
 לעשות על זאת זכור מה שאמרת לאבינו בשעה פטירתו שהיה אהבך
 ביותר ובשעה פטירתו הפקיד בידך בניו וכאח עמו כשכועה וידך נתת
 לו שלא תזיק לבניו לעולם אפי' לו/ אם ימשעו כך ואם נדרתה לו
 בדבור מקויים להמליכו ולהיטיב לו ואם עתה תזיק לו איה שכועתך
 שעשית לו (אם) /אה/ מי תמליך ואח מי תטיב ואהבתך איה היא ומאחר
 שנשבעת לא הוכל לחזור כך ומי כשומעו הזכרות השכועה והאמונה
 מיד מחנחם ומתחרט על אשר דבר והשב להזיקו כך עשה הקדוש/ ב/רוך/
 ה/וא/ לישראל נשבע לאבותיהם שלא להזיק בניהם ולהנחילם ארץ זבת
 חלב ודבש וכשעשו העגל אמר הקדוש/ ב/רוך/ ה/וא/ למשה דרך עצה
 הניחה לי ויחר אפי' בהם ומשה השיבו עצה נכונה ואמר לו תחלה למה
 יחרה אפך בעמך אשר על ידו הראיתך כוחך הגדול להוציא ממצרים
 הלא כל מה שעשית לא עשית כי אם בשכיל שיבינו וידעו כל באי
 העולם כי אתה גדול וחזק שנאמר ולמען הספר באזני כנך וגו' וכהיב
 ולמען/ ספר שמי בכל הארץ וכהיב והגדת לכנך וגו' ואם יחרה אפך
 לכלותם מי יספר שמך וכה גבורותיך ונוראותיך וכה לא השיבו ה/קדוש/
 ב/רוך/ ה/וא/ דבר אז דיבר משה ואמר עוד לפניך למה יאמרו מצרים
 כלומר לא תרצה לחזור כך על מה שהיליתי לפניך ראה שאם תכלם המצרים
 השונאים ידברו דברי גנאי וריבה ואומ'רים/ כרעה הוציאם וגו' אם
 רצונך שוב מחרון אפך וגו' ועדיין לא השיבו ה/קדוש/ ב/רוך/ ה/וא/
 על זאת אז חזר משה על העניין והזכיר מעשה ברית אבות ואמר אם
 לא תרצה לזכור ולחשב כל מה שאמרתי זכור לאברהם ליצחק ולישראל
 האבות אשר כרתה בריתך עמם מרוב אהבה ואהבה בעצמך נשבעת להם שלא
 תכלם את בניהם אלא להרבותם ככוכבי השמים שלא לטורדם כי אם
 להנחילם את הארץ הזאת ונחלו לעולם ועתה אם תכלם ולא תשוב מחרון
 אפך למי תטיב ולמי (ו)תנחיל את הארץ ואיה דבריך ארכה את זרעם
 ככוכבי השמים ומאחר שנשבעתה לא הוכל לחזור כך ואז כשהזכיר לו
 השכועה וריבוי חזק השיב לו ואמר לו סלחתי כדבריך והיינו
 דכה/י/ב וינחם ה' וגו' ולכך אנו אומר/י/ם בתפילה זוכר חסדי אבות
 ועוד 4 בניהם: נ' כלומר שאם יחטאו ישראל ויניחם בגלות לסוף
 הוא זוכר אהבת אבות ותפילתם ומביא גואל וגומר וכהיב וזכרתי את
 בריתי יעקב וגו' והארץ אזכור אזכרה שלא להניחה ביד ערלים טמאים

כי אם כיד הכשירים לפי שהארץ עצמה אינה יכולה לסבול עליה איש
 טמא כמו שבע אומות ומצטערות כשאדם חוטא עליה ומקיאה היא את
 הטמאים וגופריה ומלח היא שריפה לעולם על דעת יושביה וזהו שכתב
 ולא תקיא אתכם הארץ וכתיב כמעשה ארץ מצרים | לפי שאבות:
 /לפי ש/אבותינו | העולם: ח' 5 הוה: היה | במתיבתא/א:
 במתיבתא | דר': דר/כי/

- 1 ? ואוקמינהו לכולי כהדי חדדי ונדחקי ואחי משיחא כלא זימניה
- 2 ולפי שמעשים הללו על ידי אברהם נעשו קבע וסדרו כאן את שבתו
- 3 וחשוב כמ/ו/ שמזכיר את אברהם וגמרינ/ן/ שמע חפילת עבדך ואל
- 4 תחנוניו והאר פניך אל מקדשך השמש למען אדני למענך מיבעי ליה
- 5 אלא למען אברהם שקראך אדון הרי כאן שרצה להזכיר אברהם ולא

מ.ו. (הורוויץ), 17

- 1 ? : ח' | ואוקמינהו: (ואוקמינהו) /ולוקמינהו/ | לכולי:
- לכולהו | ודחקי: (ודחקי שינתיו) /דלא לידחקו שעתא/ 2
- קבע: קבעו | את שבתו: שבתו 3 כמ/ו/: כמו | את: ח' |
- וגמרינ/ן/: דגמרינן (דניאל ט) | שמע: נ' אל | חפילת:
- חפלת 4 והאר...השמש: ח' | אדני: (י"י) /אדני/ | למענך:
- נ' (י"י) | מיבעי: מביעי

ס.ר., 22-23

- 1 ? : וכו' | ואוקמינהו: (ואוקמינהו) /ולוקמינהו/ |
- לכולי: כוליה | ודחקי: (דחקי) /דלא לדחקו/ שעתא 2 ולפי:
- לפי | קבע: קבעו | שבתו: שבתו 3 כמ/ו/: כמו |
- את: ח' | וגמרינ/ן/: דגמרינן | שמע: נ' /אלהינו/ אל |
- חפילת: חפלת 4 אל: על | אדני: /אדני/ (דניאל ט' י"ז)

ס.ה., שא

- 1 ? : ח' | ואוקמינהו: (ואוקמינהו) /ולוקמינהו/ | לכולי:
- לכולהו | כהדי חדדי: (כהדא) /כהדי חדדי/ | ודחקי: דלא
- לידחקו שעתא | משיחא: משיח | זימניה: נ' (וכו') 2 ולפי
- ...ולא: /לפי...ולא/ | קבע: קבעו | שבתו: שבתו 3
- כמ/ו/: כמו | את: ח' | וגמרינ/ן/: דגמרינן | שמע:
- נ' אלהים אל 4 אל: על

- 1 הזכיר שמו אלא שבחו לבך תקנו כל זה שבחו של אברהם הוא מונה
- 2 והכל מעין מגן כדאמרינן/ן/ סדר הבדלות הוא מונה דיוקין הללו
- 3 וכיוצא בהן שים כלבבך ונמצאת שלם בכוונת/ה/ תמיד וכורע
- 4 תחילה וסוף דאמ' ר' חנינא/א/ סבא משמיה דרב המתפלל כשהוא כורע
- 5 כורע בכרוך וכשהוא זוקף זוקף בשם דכת' י"י זוקף כפופים רב

מ.ו. (הורו"ץ), 17

- 1 לבך: דלכך | תקנו: סדרו 2 כדאמרינן/ן/: כדאמרינן
- 3 שים: נ' על | כלבבך: לבבך | בכוונת/ה/: בכוונה
- 4 תחילה: תחלה | דאמ' ר': דא"ר | חנינא/א/: חנינא
- 5 דכת': נ' (תהלים קמו)

ס.ר., 23

- 1 לבך: דלכך | תקנו: סדרו 2 כדאמרינן/ן/: כדאמרינן |
- הבדלות: היכלות 3 כלבבך: כלבך | בכוונת/ה/: בכוונה 4
- דאמ' ר': דאמ' ר' | חנינא/א/: חנינא 5 וכשהוא: כשהוא |
- דכת': דכתוב | י"י: ה' | כפופים: נ' (תהלים קמ"ו ח')

ס.ה., שא

- 1 הזכיר: להזכיר | לבך: דלכך | תקנו: סדרו 2
- כדאמרינן/ן/: כדאמרינן 3 כלבבך: בליבך | בכוונת/ה/:
- בכוונה | וכורע...: ח'

- 1 ששה כי הנה כרע כרע כחזרא כי היה זקיף זקיף כחויא מתפילח
- 2 מוסף של יום טוב הראשון של סוכות עד יום טוב הראשון של
- 3 פסח מזכיר בגבורות משיב הרוח ומורי/ד/ הגשם יום ראשון של
- 4 פסח הראשון מזכיר האחרון אינו מזכיר ומיום ששים לתקופת חשרי
- 5 עד יום ראשון של פסח אומ' שאלה בכרבת השנים ואח לא עבר רובו

מ.ו. (הורוויץ), 17,

- 1 כי: וכי | כחויא: כחויא | כחויא: כ' פי' כחזרא
כשכט שכיד וחובטן כלפי מטה ככת אחת כך היה כופף ראשו תחילה דכה'
(ישעיה נח) הלכוף כאגמון ראשו כחויא הנחש הזה כשהוא זוקף עצמו
מגביה הראש תחילה וזוקף מעט מעט כן היה זוקף כנחת ראשו ואחר
כך גופו 2 יום טוב הראשון...יום טוב הראשון: יום אחרון...
יום ראשון 3 ומורי/ד/: ומוריד 4 מזכיר: /מזכיר/ !
ששים: ס' 5 אומ': או'

ס.ר., 23,

- 1 הוה: הוי | הוה: הוי | כחויא: כחויא | כחויא:
נ' פירוש כחזרא כשכט שכיד אדם וחובטו כלפי מטה ככת אחת וכך
היה כופף ראשו תחילה דכתיב הלכוף כאגמון ראשו (ישעיה נ"ח ה')
כחויא כנחש הזה כשהוא זוקף עצמו מגביה ראשו וזוקף מעט
מעט כך אדם יהיה זוקף כנחת ראשו תחילה ואחר כך מנמיך ראשו שלא
הראה כריעתו עליו כמשא 2 יום טוב הראשון...יום טוב הראשון:
יום האחרון...יום ראשון 3 בגבורות...מזכיר: /בגבורות...מזכיר/ |
ומורי/ד/: /ומוריד/ 4 האחרון: והאחרון 5 אומ': אומר

- 1 של יום כשנפלה תקופת תשרי או מתחיל תקופה ואיבטיא להו יום
- 2 ששים כלפני ששים או כלאחר ששים ואחא רב פפא ופסקה יום ששים
- 3 כלאחר ששים אמ/ר/ רב יהודה אמ/ר/ רב טעה בכל הכרכות כולן
- 4 אין מעלין אותו בכרכת המינין מעלין אותו היישיב/ן/ שמא
- 5 מין הוא ואמ/ר/ רב יהודה/ה/ אמ/ר/ רב ואיתימי ר' יהושע לא

מ.ו. (הורוויץ), 17,

- 1 או: (או) /אז/ יום תקופה | תקופה: ח' 2 יום ששים:
- יום ס' 3 ששים: ס' | אמ/ר/: אמר | אמ/ר/: אמר 4
- היישיב/ן/: היישיב/ן 5 ואמ/ר/: ואמר | יהוד/ה/: יהודה |
- אמ/ר/: אמר | יהושע: יהוש' | לא: כ' אמרן אלא

ס.ר. 23,

- 1 תקופת: תקופה של | או: אז | מתחיל: יום | תקופה:
- נ' מתחיל 3 אמ/ר/: אמר | אמ/ר/: אמר 4 היישיב/ן/:
- היישיב/ן 5 ואמ/ר/: ואמר | יהוד/ה/: יהודא | אמ/ר/:
- אמר | ואיתימי: ואיתימא | יהושע: נ' בן לוי | לא: ח'

- 1 כשלא התחיל/ל/ אבל התחיל כה גומרה הגיע להודאה כורע התחילה
- 2 וסוף וכשמגיע שליח ציבור/ר/ למודים צריכין כל הציבור /לשוח/
- 3 עמו דחני ר' חילפתא בן שאול הכל שותחין עם שליח ציבור
- 4 בהודאה ר' זעירא אומ' במודים כלכד בזמן ששליח ציבור אומ'
- 5 העם מודים אנחנו לך י"י אלהינו ואלהי אבותי ויהי כל בשר

מ.ו. (הורוויץ), 17

- 1 התחיל/ל/ : התחיל | כה: ח' | גומרה: גומריה 2
- ציבור/ר/ : ציבור | /לשוח/: לשוח 3 חילפתא: חלפת' 4
- זעירא: זעירי | אומ: אמ' | אומ': או' 5 העם: ח' |
- מודים: נ' או' הן מודים | אבותי: אבותינו אלקי | ויהי: ח'

ס.ר., 23-24

- 1 התחיל/ל/ : התחיל | התחיל: כשהתחיל | כה: ח' 2
- ציבור/ר/ : צבור | צריכין: צריכים | /לשוח/: לשוח 3
- חילפתא: חלפתא 4 בהודאה: נ' אמר | זעירא: זירא |
- אומ' במודים: ח' | ציבור: צבור | אומ': אומר 5 העם
- מודים: מודים אומרים העם | לך: כ' שאתה הוא | י"י:
- ה' | אבותי: אבותינו | ויהי: אלהי

- 1 יוצרינו יוצר כראשית ברכות והודאות לשמך הגדול על שהחיינתנו
- 2 וקיימתנו כך חיינו ותחנינו ותקצינו מארבע כנפות כל הארץ
- 3 להודות לך כחצרות לשמר חוקיך ולעשות רצונך בלכב שלם על שאנו
- 4 מודים לך אמ' ר' יהו/שע/ אמ' ר' יהושע בן לוי המתפלל צריך
- 5 שיכרע עד שיתפקדו כל החליות שבשדרה עולא אמ' עד שיראה איסר

מ.ו. (הורוויץ), 17

- 1 על: נ' פי 2 תחנינו: ותקיימנו | כנפות...הארץ: ח' |
- הארץ: נ' גליות 3 כחצרות: נ' קדשך | לשמר: לשמור |
- חוקיך: ח' 4 אמ' ר' יהו/שע/: א"ר יהושע | אמ'...יהושע:
- ח' 5 שיתפקדו: שיתפקחו | החליות: חליות

ס.ר., 24

- 1 יוצרינו: יוצרנו | כראשית: נ' נשבחך | ברכות: בברכות |
- והודאות: ובהודאות 2 כך: בן | ותחנינו: ותחונינו |
- כנפות כל: רוחות 3 כחצרות: נ' קדשך | לשמר: לשמור |
- חוקיך: חקיקך 4 אמ': אמר | יהו/שע/: יהושע | אמ' ר' יהושע: ח' 5 החליות: חליות | אמר: אמר | עד: נ' כדי

- 1 כנגד לכו ר' חנינא אמ' כיון שנענע בראשו שוב אינו צריך רבא
- 2 אמ/ר/ והוא דמצער נפשיה וכיף ריש רישיה ומרתחיה כמאן דכרע
- 3 ולא ליעביד כזרנוקא חניא צבוע לאחר שבע שנים נעשה נקבה שדרו
- 4 של אדם לאחר שבע שנים נעשה נחש והני מילי דלא כרע במודים
- 5 ולא מיבעי ליה לאיניש לאוסופי יוסדר דצלות דחניא שמעון

מ.ר. (הורוויץ), 17-18

- 1 אמ': אמר | שנענע: שניענע | בראשו: ראשו 2 אמ/ר/:
- אמר | ריש: ח' | ומרתחיה: ומחחי 3 כזרנוקא: כזרנוקין |
- צבוע: נ' זכר | נקבה: נקיבה 4 של אדם: ח' 5 לאוסופי:
- לאוספי | יוסדר: סדר | דצלות: צלותא

ס.ר. 24,

- 1 אמ': אמר | צריך: נ' אמר 2 אמ/ר/ ח' | והוא: הוא |
- ריש: רישיה/ | ומרתחיה: ומחחי 3 צבוע: נ' זכר 5
- יוסדר דצלות: על סדר חפלה

- 1 הפקולי הסדיר שמונה עשרה ברכות על הסדר ביבנה אמ' ר' ירמיה
- 2 ואיתימ' ר' חייא בר אבא ואמר' לה במתנית' א/ תנא מאה ועשרים
- 3 ומהן כמה נביאים תקנו שמונה עשרה ברכות על הסדר וחנן
- 4 במתניתין רבן גמליאל אומ' בכל יום ויום מתפלל אדם שמונה
- 5 עשרה ומתנינן בגמרא חני תמני סרי כנגד מי אמ' הילל בריה

מ.ו. (הורוויץ), 18,

- 1 אמ' ר': א"ר 2 לה: ליה | במתנית' א/א: במתניתא |
- ועשרים: נ' זקנים 4 במתניתין: במתנית' | אומ': או
- 5 ומתנינן בגמרא: ח' | בגמרא: נ' ברכות חני חשע עשרה
- הויין ברכת המינין ביבנה תיקנוה בחר בן פנדירא משום מינין
- ומתני בגמרא

ס.ר., 24-25,

- 1 ברכות: /ברכות לפני ר' גמליאל/ | אמ': ואמר 2
- ואיתימ': ואיתימא | במתנית' א/א: במתניתא | ועשרים:
- נ' זקנים 3 ומהן: ומהם | שמונה עשרה: י"ח 4 אומ':
- אומר | שמונה עשרה: י"ח 5 עשרה: נ' ברכות חני חשע
- עשרה הויין ברכת המינין ביבנה תקנוה בחר ישו בן פנדירא משום
- מינין | ומתנינן: ומתני' | מי: נ' /תקנוה/ | אמ':
- אמר | הילל: הלל

- 1 דשמואל כריה דנחמני שמונה עשר אזכרות שאמ' דוד בספר תלים
- 2 הכו לי"י בני אלים רב יוסף אמ' כנגד שמונה עשרה אזכרות
- 3 שבקריה שמע ור' תנחום אמ' ר' יהושע כנגד שמונה עשרה חליות
- 4 שבשדרה ובחר דמסיים צלותיה איבעי ליה למימר וידוי אינמי
- 5 מידי דבעי רשותא בידיה והכי תקינו למימר בחר צלותיה אבינו

מ.ו. (הורוויץ), 18,

- 1 דשמואל: דרב שמואל | כריה: בר | דנחמני: נחמני כנגד |
- שמונה עשר: י"ח | בספר תלים: ח' 2 הכו: בהכו | שמונה
- עשרה: י"ח 3 אמ' ר': א"ר | יהושע: נ' בן לוי | שמונה
- עשרה: י"ח 4 וידוי: וידוי 5 תקינו: תקנו

ס.ר. 25,

- 1 דשמואל: דרב שמואל | כריה: בר | דנחמני: נחמני כנגד |
- שמונה עשר: י"ח | שאמ': שאמר | בספר תלים: ח' 2 הכו:
- בהכו | לי"י: לה' | אלים: נ' (תהלים כ"ט) | אמ': אמר |
- שמונה עשרה: י"ח 3 אמ': אמר | יהושע: נ' בן לוי |
- שמונה עשרה: י"ח 4 ובחר: בחר | איבעי: אי בעי | ליה:
- (ליה) | אינמי: אי נמי 5 דבעי: נ' יש

- 1 מלכינו אל/ק/ינו יחיד שמך בעולמך כו אלקי עד שלא נוצרתי
- 2 כן אלוקי נוצר לשוני מרע כן אלוקי יהיו לרצון אמרי פי
- 3 והגיון לבי לפניך י"י צורי וגואלי כו' יוחנן ואף דוד
- 4 אמרן לאחר שמונה עשרה מזמורי/ס/ בדאמרינ/ן/ בכרכות
- 5 וצריך לפסוע שלש פסיעות לאחרינו ואחר יתן שלום ואם לא

מ.ו. (הורוויץ), 18

אל/ק/ינו: אלקינו | בעולמך: בעולמך | כו: אלקי
 נוצר לשוני 2 כן: ח' | אלוקי...אלוקי: עד 4 אמרן:
 כ' אלא | שמונה עשרה: י"ח | מזמורי/ס/: מזמורים |
 בדאמרינ/ן/: בדאמרינן 5 שלש: ג' | ואחר: כ' כך

ס.ר., 25

1 מלכינו: מלכנו | אל/ק/ינו: אלהינו | יחיד: יחד |
 כו: ח' | כו: כ' יחד מלכותך בעולמך כנה ביתך ושכלל היכלך
 קרב קץ כיאת משיחך פדה עמך שמח עדתך עשה למען שמך עשה למען
 ימינך עשה למען היכלך עשה למען משיח צדקך עשה למענך ולא
 למענינו | אלקי: אלהי 2 כן: וכו' | אלוקי: אלהי |
 נוצר: נצור | כן: וכו' | אלוקי יהיו: עד יהיו 3
 והגיון...וגואלי: ח' 4 אמרן: אמר | שמונה עשרה:
 י"ח כרכות | מזמורי/ס/: מזמורים | בדאמרינ/ן/:
 בדאמרינן 5 שלש: ג' | ואחר: כ' כך

- 1 עשה כן /כאני/ לו כאילו לא התפלל וכוונתן שלום לשמאלו תחילה
- 2 שהוא ימינ/ו/ של הקבה שנ' מימינו אש דת למו ואמרינן משמיה
- 3 דרב מרדכי מקום שכלו שלש פסיעות שם צריך ליתן שלום ואינו
- 4 רשאי לחזור למקום שהתפלל וליתן שלום ואם חזר למה הוא דומה
- 5 לתלמיד הנפטר מרבו והלך לו ולא הלך אלא עמד בקרוב הימני

מ.ו. (הורוויץ), 18,

- 1 /כאני/ לו: ה' | התפלל: בהפלל | שלום: כ' | בהחילה |
- תחילה: ח' 2 ימינ/ו/: ימינו | הקבה: הק' | שנ': כ' |
- (דברים לג) | ואמרינן: ואמרי 3 שלש: ג' 4 רשאי: צריך
- 5 והלך: והולך | הימני: הימנו

ס.ר., 25-26

- 1 /כאני/: ראוי | לשמאלו תחילה: לכתחילה לשמאלו שלו 2
- ימינ/ו/: ימינו | הקבה: הקב"ה | שנ': שנאמר | למו:
- כ' (דברים לג ב') | ואמרינן: ואמרינן 3 שלש: ג' 4
- רשאי: צריך 5 הלך: כ' לו | הימני: הימנו

- 1 ודומה לכלב ששכ על קיאו ואם חזר למקום שהתפלל ראוי לו כאילו
- 2 לא התפלל וכי פסע שלש פסיעות כפיל ובעי רחמי וכי כפיל אפיה
- 3 מצל/י/ אצלויי ואמר חייא בריה דרב הננא חזינא להו לאביי
- 4 ורבא דכי כפיל על אנפיה מצלי אצלויי הנו רבנן מניין שאומרי
- 5 אבות שנ' הבו לי"י בני אליה ומניין שאומרי' גבורות שנ' הבו

מ.ר. (הורוויץ), 18,

- 1 על: אל | ואם...התפלל: ח' 2 ובעי...כפיל: ח' |
- אפיה: אפיה 3 מצל/י/: ומצלו | ואמר...אצלויי: ח' 5
- שנ': נ' (ההלים כט) | שנ': נ' (שם)

ס.ר., 26,

- 2 שלש: ג' | ובעי...כפיל: ח' | כפיל: נ' על | אפיה:
- אנפיה 3 מצל/י/: ומצלי | אצלויי: ח' | ואמר: דאמר ר' |
- הננא: הונא 4 כפיל: כפיל | מצלי: מצלו | שאומרי:
- שאומרים 5 שנ': שנאמר | לי"י: לה' | אליה: נ' (ההלים
- כ"ט א') | שאומרי': שאומרים | שנ': שנאמר

- 1 לי"י כבוד ועוז ומניין שאומרי' קדושת שב' הכו ליי כבוד
- 2 שמו ומה ראו לומ' כינה אחר קדושת השם שב' והקדישו את קדוש
- 3 יעקב וגו' וכה' וידעו תועי כינה וגו' ומה ראו לומ'/ר/ תשובה
- 4 אחר כינה שב' השמן לב העם /ואוזנין/ הכבד ועיניו השע פן
- 5 יראה בעיניו ובאזניו ישמע ולכבו יכין ושב ורפא לו אי הכי

מ.ו. (הורוויץ), 18,

- 1 קדושות: קדושת השם | הכו...שב': ח' 2 שב': ב' (ישעיה כט)
- 3 וגו': ח' | תועי: ב' רוח | כינה וגו': כינה
- ורובגנים ילמדו לקח | לומ'/ר/: לומר 4 שב': דכה' (ישעיה י)
- /ואוזנין/..ישמע: ח' 5 ישמע: ב' הזה וגו' | ושב: /ו/שב

ס.ר. 26,

- 1 לי"י: לה' | ועוז: ב' (שם שם) | שאומרי': שאומרים |
- שב': שנאמר | ליי: לה' 2 שמו: ב' (שם שם ב') | לומ':
- לומר | שב': שנאמר 3 יעקב וגו': ב' (ישע' כ"ט כ"ג) |
- וכה': וכהיב | וידעו: ב' (כל) | תועי: ב' רוח | וגו':
- ורובגנים ילמדו לקח (ישעי' כ"ט כ"ד) | לומ'/ר/: לומר 4 שב':
- דכהיב | העם: ב' הזה | /ואוזנין/: ואזניו 5 ולכבו:
- ובלכבו | לו: ב' (ישעי' ר' י')

- 1 לימ' בחר תשובה רפואה לא סד דכת' וישב אל י"י וירחמהו
- 2 אלמ/א/ בחר תשובה סליחה ומאי הזית דסמכת אחאי סמוך אחאי כח'
- 3 קרא אחריני הסולח לכל עוונותינו הרופא לכל תחלואיכ/ן/ וגו'
- 4 למימרא דבאולה ורפואה בחר סליחה והכת' ושב ורפא לו ההוא
- 5 רפואה לאו דתחלואים היא אלא דסליחה ומה ראו לומר באולה

מ.ו. (חורויץ), 18-19

- 1 בחר תשובה: ח' | רפואה: נ' | אחר תשובה | סד: סלקא דעתך | דכת': נ' (שם כח) | וישב: וישב | וירחמהו: נ' וגו' 2 אלמ/א/: אלמא | תשובה: נ' (רפואה) 3 אחריני: נ' (תהלים קב) | עוונותינו: עונייכי | לכל: ח' | תחלואיכ/ן/: תחלואיכי | וגו': הגואל משחת חייכי 4 למימרא: למימר/א/ | סליחה: נ' אלא | והכת': הא כת' | ההוא: ההיא 5 לאו: לא' | דסליחה: נ' היא

ס.ר. 26

- 1 לימ': לימא | בחר תשובה: ח' | רפואה: נ' | אחר תשובה | סד: סלקא דעתך | דכת': דכתיב | וישב: וישב | י"י: ח' | וירחמהו: נ' וגו' (ישעי' נ"ה ז') 2 אלמ/א/: אלא | סליחה: נ' היא | דסמכת: דסמכית | אחאי: אחא | אחאי כת': אחא כתיב התם 3 אחריני: אחריבא | עוונותינו: עונייכי | תחלואיכ/ן/: תחלואיכי | וגו': הגואל משחת חייכי (תהלים ק"ג ג') 4 למימרא: למימר | והכת': (אלא הכתיב) /והכתיב/ | לו: נ' (ישעי' ו' ג') | הוא: ח' 5 רפואה לאו: לאו רפואה | תחלואים: תחלואין | דסליחה: נ' היא

- 1 כשביעית אמ' ר' חייא בר אבא מפני שישר' עתידין ליגאל כשביעית
- 2 לפיכך קבעוה כשביעית והאמ' כשישית קולות כשביעית מלחמות
- 3 במוצאי שביעית בן דוד בא מלחמה נמי אתחלתא דגאולה היא ומלחמה
- 4 כשביעית המא ומה ראו לומ' רפואה כשמינית אמ' ר' אחא ואיתים'
- 5 ר' לוי מתוך שניתנה מילה כשמינית שצריכה רפואה לפיכך קבעוה

מ.ו. (הורוויץ), 19,

- 1 אמ' ר': א"ר | מפני: מתוך 2 והאמ': נ' מר | כשישית:
- כשישי 3 אתחלתא: מתחלתה | היא ומלחמה: ח' 4 המא: מיהא
- הויא | אמ' ר': א"ר 5 כשמינית: כשמיני

ס.ר., 26-27,

- 1 אמ': אמר | מפני: מתוך | שישר': שישראל 2 והאמ':
- והא אמר מר | כשישית: כשישית 3 מלחמה: מלחמות | ומלחמה:
- ואתחלתא דגאולה 4 המא: מיהא הויא | לומ': לומר | אמ':
- אמר | ואיתים': ואיתיםא 5 כשמינית: כשמיני

- 1 בשמינית ומה ראו לומ' ברכת השנים כחשיעית אמ' ר' אלכסנדר
- 2 כנגד מפקיעי שערים דכת' שכור זרוע רשע ורע חדרש רשעו כל
- 3 תמינא אמרה בפרש חשיעית אמרה ומה ראו לומ'/ר/ קיבוץ גליות
- 4 אחר ברכת השנים שנ' ואחם הרי ישר' ענפיתם תשאו ופריכם תתנו
- 5 לעמי ישר' כי קרבו לבא וכיון שניתקצו גליות נעשה דין ברשעים

מ.ו. (הורוויץ), 19

- 1 אמ' ר': א"ר 2 דכת': ב' (שב) | ורע...תמינא: ה' 3
- בפרש חשיעית: בחשיעית | לומ'/ר/: לומר 4 שנ': ב' (יחזקאל
- לו) | ענפיתם תשאו ופריכם תתנו: ענפיתם תתנו (ופרי) /ופריכם/
- תשאו 5 שניתקצו: שנתקצו

ס.ר., 27

- 1 לומ': לומר | אמ': אמר 2 דכת': דכתיב | חדרש:
- חדוש 3 תמינא: תמצא (תהלים י' ט"ו) ודוד כי | בפרש:
- בפרשה | לומ'/ר/: לומר | קיבוץ: קבוץ 4 שנ': שנאמר |
- הרי: (ערי) /הרי/ | ישר': ישראל | תשאו ופריכם תתנו:
- (תשאו) /תתנו/ ופריכם/ תשאו 5 ישר': ישראל | לכא: ב'
- (יחזקאל ל"ו ה') | וכיון: כיון | שניתקצו: שנתקצו

- 1 דכת' ואשיכה ידי עליך ואצרף כבור סיגיד ואסירה כל בדיליך
- 2 וכת' ואשיכה שפטיך וגו' וכיון שנעשה דין ברשעי/ם/ כלו המינין
- 3 וכולל זידים עם המינים שנ' ושבר פשעים וחטאים יחדיו /ועוזבי/
- 4 יי יכלו וכיון שכלו המינים מתרוממות קרנות צדיקים שנ' וכל
- 5 קרני רשעים אגדע תרוממנה קרנות צדיק וכולל גרים עם הצדיקים

מ.ו. (הורוויץ), 19,

- 1 דכת' : נ' (ישעיה א) | ואצרף : ואצרף | סיגיד : סיגיד |
- בדיליך : בדיליך 2 וכת' : נ' (שם) | שפטיך : שופטיך |
- וגו' : כבראשונה | ברשעי/ם/ : ברשעים | המינין : המינים
- 3 שנ' : נ' (שם) | פשעים : פושעים | /ועוזבי/... יכלו :
- ח' 4 המינים : המינין | מתרוממות : (מתרומות) /מתרוממות/ |
- שנ' : נ' (תהלים עה)

ס.ד., 27,

- 1 דכת' : דכתיב | ואצרף : ואצרף | סיגיד : סיגיד |
- ואסירה : (ואסירו) /ואסירה/ | בדיליך : נ' (ישעיה א' כ"ח)
- 2 וכת' : וכתב | שפטיך : (שופטים) /שופטיך/ | וגו' :
- כבראשונה (שם שם כ' ו) | ברשעי/ם/ : ברשעים 3 המינים :
- המינין | שנ' : שנאמר | פשעים : פושעים | /ועוזבי/ :
- ועוזבי 4 יי : ה' | יכלו : נ' (שם שם כ"ח) | המינים :
- המינין | צדיקים : הצדיקים | שנ' : שנאמר (מסעי שיבה
- תקום) 5 צדיק : נ' (תהלים ע"ה י"א)

- 1 שנ' מפני שיבה תקום וסמיך ליה וכי יגור אהרן גר והיטבן
- 2 מחרומות קרנות צדיקים בירושלם שנ' שאלו שלום ירושלם ישליו
- 3 אהביך וכיון שבאו לירושלם בא דוד שנ' ואחר ישובו בני ישראל
- 4 ובקשו את י"י אלוקיהם ומה דוד מלכם ופחדו אל י"י ואל טובו
- 5 באחרית הימים וכיון שבא דוד באהה תפילה שנ' והביאותים אל

מ.ו. (הורוויץ), 19,

- 1 שנ': נ' (ויקרא יט) 2 בירושלם: בירושלים | שנ': נ' (מפני שיבה תקום) (תהלים קכ ב) | שאלו: נ' (אח) | ירושלם: ירושלים 3 אהביך: (אוהביך) /אהביך/ | לירושלם: לירושלים | ואחר: אחר 4 אלוקיהם: (אלקיהם) /אלהיהם/ | ומת: ואח | ופחדו: (ייהרו) /ופחדו/ 5 תפילה: תפלה | שנ': נ' (ישעיה נו) | והביאותים: והבאתי/ם/

ס.ר. 27,

- 1 שנ': שנאמר/ | תקום: נ' (ויקרא י"ט ל"ב) | גר: נ' (שם שם ל"ג) 2 צדיקים: הצדיקים | בירושלם: בירושלים | שנ': שנאמר | ירושלם: ירושלים 3 אהביך: אוהביך (תהלים קכ"ב ו') | לירושלם: לירושלים | דוד: נ' עמהם | שנ': שנאמר | ואחר: (ואחד) /אחר/ | ישראל 4 י"י: ה' | אלוקיהם: אלוהיהם | ומת: ואח | מלכם: נ' (ונהרו אל ה') | ופחדו...י"י: /ופחדו...ה'/ 5 הימים: נ' (הושע ג' ה') | שנ': שנאמר

- 1 הר קדשי ושמחתים בבית הפילהי וכיון שכאחה תפילה כאחה עבודה
- 2 שנ' עולותיהם וזבחיכם לרצון על מזבחי וכיון שכאחה תפילה כאחה
- 3 הודאה שנ' זוכה תודה יכבדנני ומה ראו לומר/ר/ ברכת כהנים אחר
- 4 הודאה שנ' וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וירד מעשות החטא
- 5 וגומ' ולמרה מקמי עבודה מי כח' לעשות מעשות כח' ול/ו/מרה

מ.ו. (הורוויץ), 19

- 1 שכאחה: שכאח | תפילה: תפלה | כאחה: כאח 2 וזבחיכם:
- וזבחיכם | שכאחה: שכאח | תפילה: עבודה | כאחה: כאח
- 3 שנ': נ' (תהלים ג) | לומר/ר/: לומר 4 שנ': נ' (ויקרא
- ט) 5 וגומ': ח' | ולמרה: ולומרה | ול/ו/מרה: ולומרה

ס.ר., 27

- 1 תפילה: תפלה (ישעי' נ"ו ז') 2 שנ': שנאמר | וזבחיכם:
- וזבחיכם (יעלו) | מזבחי: נ' (שם שם) | תפילה: עבודה 3
- שנ': שנאמר | זוכה: זכה | יכבדנני: נ' (תה' נ' כ"ג) !
- לומר/ר/: לומר 4 שנ': שנאמר 5 וגומ': וגו' (ויקרא ט'
- כ"כ) | ולמרה: ולימרה | כח': כח' | כח' : כח' |
- ול/ו/מרה: ולימא

- 1 כהר עבודה מי כת' לעשות מעשות כת' ולימרה כהר עבודה הכת'
- 2 זבח תודה יכבדנני ומאי חזית דסמכת אהאי סמוך אהאי מסתכרא
- 3 עבודה והודאה הדא מילתא היא ומה ראו לומ/ר/ שים שלום אחר
- 4 ברכת כהנים שנ' ושמו את שמי על בני ישר' ואני אברכם וברכה
- 5 דהקבה שלום היא שנ' י"י עוז לעמו יתן י"י יברך את עמו בשלום

ס.ו. (הורוויץ), 19,

- 1 מי: ח' | כת': הכת' | לעשות...הכת': ח' 2 זבח:
- זבח | ומאי חזית: /ומאי חזית/ | אהאי: (מהאי) /אהאי/
- 3 והודאה: והודא | היא: ח' | לומ/ר/: לומר 4 שנ':
- נ' (במדבר ו) 5 דהקבה: דהק' | שנ': נ' (תהלים כט)

ס.ד. 27,

- 1 מי: ח' | כת': הכתיב | לעשות...הכת': ח' 2 יכבדנני:
- נ' (תהלים שם) 3 הדא: חדא | לומ/ר/: לומר 4 שנ': שנאמר |
- ישר': ישראל | אברכם: נ' (במדבר ו' כ"ו) | וברכה: נ'
- (דוקא) 5 שנ': /שנאמר/ | י"י: ה' | י"י: ה' | בשלום:
- נ' (תהלים כ' י"א)

- 1 מיכאן ואילך לספר כשכחו של הקבה דאמ' ר' אלעזר מאי דכת' מי
- 2 ימלל גבורות י"י ישמיע כל תהילתן למי נאה למלל גבורות י"י
- 3 למי שיכול להשמיע כל תהילתא אבל לאחר שמונה עשרה אם בא
- 4 להרכות כתפילתו קודם יהיו לרצו/ן/ אמרי פי הרשות כידו וכלבד
- 5 שלא יקבע ברכה לעצמו ושנו רכותינו שואל אדם צרכיו כשומע

מ.ו. (הורוויץ), 19

- 1 מיכאן: ומיכאן | ואילך: נ' אסור | הקבה: הקדוש ברוך
- הוא | דאמ' ר': דא"ר | דכת': נ' (שם קו) 2 ישמיע...
- תהילתן: וגו' 3 תהילתא: תהילתו | לאחר: נ' סיום |
- שמונה עשרה: י"ח ברכות 4 כתפילתו: כתפלה | קודם: נ'
- שיאמר | לרצו/ן/: לרצון

ס.ר., 27

- 1 ואילך: נ' אסור | דאמ': דאמר | דכת': דכתיב 2
- י"י: ה' | תהילתן: תהילתו (תהלים ק"ו כ') | י"י: ה'
- 3 שיכול להשמיע: שישמיע | תהילתא: תהילתו | לאחר:
- נ' סיום | שמונה עשרה: י"ח 4 כתפילתו: כתפילה | קודם:
- נ' שיאמר | לרצו/ן/: לרצון 5 אדם: נ' כל

- 1 תפילה וכן בסוף כל הברכות כולן שואל מעין כל ברכה וברכה חנו
- 2 רבנן המשמיע קולו בתפילתו הרי זה מקטני אמנה והמגביה קולו
- 3 בתפילתו הרי זה מנביאי השקר המגחך והמפחך בתפילתו סימן רע
- 4 לו ויש אומ' הרי זה מכוזר והרק בתפילתו כאילו פרק בפני המלך
- 5 המשמיע קולו בתפילתו לא שנו אלא שיכול לכוון את לבו בלחש

מ.ר. (הורוויץ), 19-20

- 1 תפילה: תפלה 2 בתפילתו: בתפלתו 3 בתפילתו: בתפלתו |
- המגחך: המגחך | והמפחך: (והכיפחך) /והמפחך/ | בתפילתו:
- בתפלתו | בתפילתו: נ' הרי זה מגביה הרוח והמתעטש בתפלתו |
- רע: נ' הוא 4 בתפילתו: בתפלתו | פרק: רק | כפני: לפני
- 5 בתפילתו: ח' | שיכול: יכול | לכוון: את: לכוין

ס.ר., 27-28

- 1 וברכה: ח' 3 הרי זה...השקר: /הרי...השקר/ | המגחך:
- והמגבה(ג)/ק/ | והמפחך: והמפחך | בתפילתו: נ' הרי זה
- מגביה הרוח והמתעטש בתפילתו 4 אומ': אומרים | פרק: רק
- 5 בתפילתו: בתפלתו | לכוון: לכוין

- 1 אכל אם אינו יכול לכוון אח לכו בלחש לית לן כה והני כציבור
- 2 אכל ביחיד לית לן לאו אורח ארעא המה המבהק והמפהק הני מילי
- 3 מלמטה אבל מלמעלה סימן יפה לו דא"ר זירא האי מילח/א/ איבעיא
- 4 לי כי רב המנונא ותק/ו/לא מכוליה תלמודי המתעטש בחפי/לחו/
- 5 סימן יפה לו כשם שעושין לו נחת רוח מלמטה כך עושין לו נחת

מ.ו. (הורוויץ), 20,

- 1 לכוון אח: לכוין | והני: כ' מילי ביחיד אבל 2 אבל
- ביחיד: ח' | לן לאו: ח' | המה: ח' | מילי: כ' לרצונו
- והמתעטש לא שנו אלא 3 האי: הא | מילח/א/: מילתא 4
- ותק/ו/לא: ותקולא | ותקולא: כ' לי | מכוליה: מכולי |
- תלמודי: תלמודאי | המתעטש: מתעטש | בחפי/לחו/: בתפלתו
- 5 מלמטה: למטה

ס.ר. 28,

- 1 לכוון: לכוין | והני: כ' מילי ביחיד אבל | כציבור:
- 2 בצבור אבל...לן: ח' | המה: ח' | המבהק: והמבהק |
- והמפהק: כ' /ה"מ מלמטה אבל מלמעלה לית לן כה/ והמתעטש
- בתפלתו הרי זה סימן רע לו 3 דא"ר: דאמר ר' | האי: הא |
- מילח/א/: מילתא 4 לי: לי(ה) | ותק/ו/לא: (ותחי לה
- מכוליה) /ותקולא לי מכולי/ | תלמודי: תלמודאי | בחפי/לחו/: בתפלתו

- 1 רוח מלמעלה ר' זירא הוה משתמיט מינניה דרכ יהודה דבעי
- 2 למיסק לארעא דישר' דאמ' רב יהודה כל העולה מככל לארץ ישר'
- 3 עובר בעשה שנ' בכלה יוכאו ושמה יעשו יהיו עד יום פקדי אתם
- 4 איזיל ואשמע מילתא מינניה וחדר איפק אזל ואשכח תנא דקחני
- 5 דרב יהוד/ה/ היה עומד בתפילה ונתעטש פוסק עד שיכלה הרוח -

מ.ו. (חורוויץ), 20,

- 1 מלמעלה: לבעלה | משתמיט: משתמיט 2 דישר': לישר' |
- דאמ': דא' | העולה: (העובר) /העולה/ 3 שנ': נ' (ירמיה
- כג) | יעשו: ח' | אתם: אותם | אתם: נ' אי 4 איפק:
- איפוק | דקחני: דקח' קמיה 5 יהוד/ה/: יהודה | בתפילה:
- בתפלה

ס.ר., 28,

- 1 משתמיט: (משטמיט) /משתמיט/ | דבעי...יהודה: /דבעי...
- יהודה/ 2 לארעא: /לארץ/ | דישר': /ישראל/ | דאמ':
- דאמר | ישר': ישראל 3 שנ': שנאמר | יעשו: (ישבו) |
- אתם: אותם | אתם: נ' וכו' (ירמי' כ"ז כ"ב) אבר 4 מילתא:
- מינניה: מינניה מילתא /מביה וועדא/ | איפק: איפוק | תנא:
- לתנא | יקחני: דקחני קמיה 5 יהוד/ה/: יהודה

- 1 וחוזר ומתפלל איכ/א/ דאמרי הכי הנא קמיה היה עומד בתפילה
- 2 ובקש להתעטש מרחיק ארבע אמות ומתעטש וממתין עד שיכלה הרוח
- 3 ואומ/ר/ רבון העולמים יצרתנו נקבים נקבים גלוי וידוע לפניך
- 4 חרפתינו וכלימתינו באחריתנו רמה ותוליעה ומתחיל ממקום שפסק
- 5 אמ' אילו לא באתי אלא לשמוע דבר זה דיי הרק בתפילתו הני מילי

מ.ו. (הורוויץ), 20,

- 1 איכ/א/: איכא | הכי: ה' 2 מרחיק: מרחיק 3 ואומ/ר/:
- ואמר 4 וכלימתינו: וכלימתנו בחיינו | באחריתנו: ואחריתנו |
- רמה: רימה | ותוליעה: ותולעה 5 אמ': א'

ס.ר. 28,

- 1 איכ/א/: איכא 2 מרחיק: מרחיק | ארבע: ד' 3 ואומ/ר/:
- ואמר | נקבים נקבים: נ' /חלולים חלולים/ 4 חרפתינו:
- חרפתנו | וכלימתנו: וכלימתנו | בחיינו: נ' בחיינו
- חרפה וכלימה | באחריתנו: ואחריתנו | רמה: רימה |
- ותוליעה: /ותולעה/ 5 אמ': אמר /ליה/

- 1 דשדי לקמיה אבל אי מבלע לקמיה ליה לן בה דאמ' רב יהודה היה
- 2 עומד בתפילה וניזדמן לו רוק מבליעו בטליהו ואס היה טליהו
- 3 נאה מבליעו באפרקסותו ואי אניש דאנינא דעתיה הוא שדי ליה
- 4 לארחה וסמתייה דאמ' רב יהודה הוה קאימנא קמיה דרב אשי
- 5 ואזדמן ליה רוקא ופתקיה לאחריה ואמרי ליה לא סבר לה מר

מ.ו. (הורוויץ), 20

- 1 מבלע: מיבלע | לקמיה: (לקמיה) / במניה | דאמ': דא'
- 2 וניזדמן: וניזדמן | לו רוק: (לרוק) / לו רוק / 3
- באפרקסותו: באפריקסותו | ואי: ואס | אניש: איניש |
- הוא: ה' 4 לארחה: לאחוריה | דאמ': דא' | רב יהודה:
- רבינא 5 ואזדמן: ואזדמו | לאחריה: לאחוריה | ואמרי
- ליה: א"ל

ס.ר., 28-29

- 1 לקמיה: במניה | דאמ': דאמר 2 וניזדמן: וניזדמן
- 3 באפרקסותו: באפי כסותו | אניש: אינש | הוא: ה' 4
- לארחה: לאחוריה | דאמ': דאמר | רב יהודה: רבינא 5
- ואזדמן: ואיזדמן | לאחריה: /לאחוריה/ | ואמרי: אמר

- 1 מכליעו באפרקסותו ואמ' לי לדידי אנינא דעתאי ואסיר ליה
- 2 לאיניש דכי מצלי בהדי ציבורא למיקדם לצלויי מקמי ציבורא
- 3 ואסיר ליה למיתב בארבע אמות חיפלותא שנ' אני האשה הנצבת
- 4 עמך בזה והתפלל אל יי ואמ' ר' יהושע מכאן שאסור לישב בארבע
- 5 אמות של תפילה ואסיר למיחלף קמיה מאן דקאי בצלותא דאמ' ר'

מ.ד. (הורוויץ), 20

- 1 באפרקסותו: באפרקיסותו | ואמ' לי: א' | דעתאי: דעתיה
- 2 דכי...למיקדם: ח' | לצלויי: ב' | לחודיה 3 ליה: ח' |
- אמות: ב' של | חיפלותא: תפילה | שנ': דכת' (שמואל א)
- 4 עמך: (עמך) /עמכם/ | והתפלל...יי: ח' | ואמ' ר':
- וא"ר | יהושע: ב' | בן לוי | מכאן: מיכן | לישב: ב'
- בחור | בארבע: ארבע 5 ואסיר: ב' | ליה לאיניש | קמיה:
- קמי | דאמ' ר': דא"ר

ס.ד., 29

- 1 באפרקסותו: באפי כסותו | ואמ': אמר 2 לאיניש: לאיניש |
- ציבורא: צבור | למיקדם: למקדם | לצלויי: ב' | לחודיה 3
- ליה: ב' לאיניש | בארבע: כד' | חיפלותא: דצלותא | שנ':
- דכתיב 4 והתפלל: להתפלל | יי: ה' (ש"א א' כ') | ואמ':
- ואמר | יהושע: ב' | בן לוי | בארבע: כד' 5 ואסיר: ואסור |
- דקאי: דקאים | דאמ': דאמר

- 1 יהושע בן לוי אסור לעבור כנגד המחפללים מאי טעמ' דמפסק
- 2 לצלותיהו ואסיר חמיקם באחרא ומדליא לאצלווי דאמ' ר' יוסי
- 3 משום ר' אליעזר לעולם אל יעמד אדם במקום גבוה ויחפלל אלא
- 4 במקום נמוך שנ' ממעמקים קראתיך י"י ואסיר ליה לכד ישר למטעם מקמי
- 5 צלוחא דא"ר יוסי משום אליעזר בן יעקב מאי דכת' לא תאכלו על

מ.ו. (הורוויץ), 20

- 1 לעבור: לחלוף | המחפללים: המחפללין | דמפסק: דמיפסקא
- 2 ואסיר: נ' ליה | באחרא: כחיכותא | ומדליא: ומידליא |
- לאצלווי: ח' | דאמ' ר': דא"ר 3 אליעזר: אלעזר | יעמד:
- יעמוד | ויחפלל: נ' כגון על גבי מיטה וספסל וכסא 4 שנ':
- נ' (תהלים קל) | י"י: נ' וכי קאי ומצלי מיבעי ליה לכווני כרעיה
- דאמר רב יוסי משום ר' אליעזר המחפלל צריך שיכוין רגליו שנ'
- (יחזקאל א) ורגליהם רגל ישרה | ליה...ישר': ח' | למטעם:
- למיטעם מידי 5 משום: נ' /ר' / | בן יעקב: ח' | דכת':
- נ' (ויקרא יט)

ס.ר., 29

- 1 המחפללים: המחפלל | טעמ': טעמא | דמפסק: דמיפסקא
- 2 ואסיר: ואסור ליה | באחרא: כדוכחא | ומדליא:
- דמידליא | לאצלווי: לצלוחא | דאמ': דאמר 3 יעמד:
- יעמוד | ויחפלל: נ' כגון על גבי מטה ועל /גבי/ ספסל ועל גבי
- כסא 4 שנ': שנאמר | י"י: ה' (תהלים קל"א) | י"י: נ'
- וכדקאי ומצלי מיבעי ליה לכווני כרעיה דאמר ר' יוסי משום ר'
- אליעזר המחפלל צריך שיכוין רגליו שנאמר ורגליהם רגל ישרה
- (יחזקאל א' ז') | ישר: ישראל | למטעם: למיטעם 5 דא"ר:
- דאמר ר' | משום: נ' ר' | דכת': דכתיב

- 1 הדם לא תאכלו קודם שתפללו על דמיכם אמ' ר' יצחק כל האוכל
- 2 ושותה ואחר כך מתפלל וקורא שמע עליו הכח' אומ' ואוחי השלכה
- 3 אחרי גויך אל תיקרי גויך אלא גויך אמ' הקבה לאחר שנתבאה
- 4 זה קיבל עליו מלכות שמים אמ' רב יהודה לעולם אל יתפלל אדם
- 5 לא כנגד רבו ולא אחרי רבו וחני ר' אליעזר בן חסמא אומ'

מ.ו. (הורוויץ); 20-21

- 1 לא תאכלו: ח' | שתפללו: (שיתפללו) / שתתפללו / | דמיכם:
- דמכם | אמ' ר': וא"ר | יצחק: נ' א"ר יוח' משום ר' אליעזר
- בן יעקב 2 שמע: ק"ש | אומ': נ' (מלכים א יד) 3 גויך:
- גויך | תיקרי: תקרי | גויך: גויך | גויך: גויך |
- הקבה: הק' | לאחר: אחר 4 עליו: נ' עול | אמ': א'
- 5 אחרי: כנגד | רבו: חבירו ולא אחורי רבו | וחני: וחניא |
- אליעזר: אלעזר

ס.ר. 29,

- 1 הדם: נ' (ויקרא י"ט כ"ו) | שתפללו: שתתפללו | דמיכם:
- דמכם | אמ': ואמר | יצחק: נ' משום ר' יוחנן / א"ר יוסי
- בר חנינא / משום ר' אליעזר בן יעקב 2 שמע: קריח שמע |
- הכח': הכתוב | אומ': אומר 3 גויך: גויך (מ"א י"ד
- ט') | תיקרי: תקרי | גויך: גויך | גויך: גויך |
- אמ' הקבה: / אמר הקב"ה / 4 אמ': אמר | רב: ר' 5 אחרי:
- אחורי | וחני: וחניא | אליעזר: אלעזר | אומ': אומר

- 1 המתפלל כנגד רבו או אהורי רבו והכותן שלום לרבו והחולק על
- 2 ישיבתו גורם לשכינה שתסתלק מישראל ומאן דמספקא ליה מילתא
- 3 אי צלי אי לא צלי אי קרא קרית שמע אי לא קרא אי אמר ויציב
- 4 אי לא אמ' אי נמי אי בריך בשעה מזונא אי לא וגבי שבעת המינין
- 5 אי בריך אי לא בריך היכי נעביז הכי גרסין בגמרא אמ' רב

מ.ו. (הורוויץ), 21

- 1 כנגד: אהורי | אהורי: כנגד 2 לשכינה: שתסתלק: שתסתלק
- שכינה | מישראל: מ'שר' | מילתא: נ' ולא ידע 3 קרית שמע:
- ק"ש | לא קרא: קרא ה' | אי אמר: אי א' אמר 4 אמ': ח' |
- בשעה: בשעת | וגבי: נ' ברכת | שבעת: ז' | המינין:
- נ' נמי 5 היכי... היכי: הכי | אמ': א'

ס.ר., 29-30

- 2 ליה: נ' ולא ידע | מילתא: ה' 3 אי אמר: אי אמר אמר
- 4 אי לא אמ': ואי לא אמר | בשעה: בשעת | לא: נ'
- ברוך | וגבי: נ' ברכת | גרסין: גרסין | אמ': אמר

- 1 יהודה אמ/ר/ שמואל ספק קרא ספק לא קרא אמ' אינו חוזר וקורא
 2 ספק אמ' אמה ויציב ספק לא אמ' אמה ויציב חוזר ואומ/ר/ ור'
 3 אליעזר אומ' אפילו ספק קרא ספק לא קרא חוזר וקורא אותה משום
 4 כבוד מלכות שמים אבל ספק החפלל ספק לא החפלל אינו חוזר
 5 ומחפלל ור' יוחנן אמ' אפילו ספק החפלל ספק לא החפלל חוזר

ס.ר. (הורוויץ), 21

- 1 אמ/ר/: אמר | ספק קרא: נ' ק"ש | אמ': ח' 2 ספק
 אמ': ח' | ספק לא... ויציב: ח' | ואומ/ר/: ואומר 3
 ספק קרא: נ' ק"ש 4 ספק לא החפלל: ח' 5 אמ': אומ' |
 אפילו... לא החפלל: ח'

ס.ר., 30

- 1 אמ/ר/: אמר | ספק קרא: נ' קריח שמע | אמ': ח'
 2 ספק אמ': ספק אמר | לא אמ': לא אמר | אמה ויציב: ח' |
 ואומ/ר/: ואומר אמה ויציב | ור': ר' 3 אליעזר: אלעזר |
 אומ': אמר | ספק קרא: נ' קריח שמע | חוזר: שחוזר |
 אותה: /ק"ש/ 4 החפלל: המחפלל | ספק לא החפלל: ח'
 5 אמ': אמר

- 1 ומתפלל ר' יוחנן למעשה דאמ' ולואי ויתפלל אדם כל היום כולו
 2 והילכת בכולהו אבל וודאי קרא קריה שמע ומצא ציבור דקרו
 3 לימפסוק קמא לחודיה בהדייהו ותולא אינמי וודאי התפלל ונכנס
 4 לבית הכנסת ומצא צבור שמתפללין הכי אמ' רב יהוד'ה/אמ'
 5 שמואל אם יכול לחדש דבר יתפלל ואם לאו לא יתפלל אי נמי לא

מ.ד. (הורוויץ), 21

- 1 יוחנן: יוח' | דאמ': דא' | ויתפלל: שיתפלל 2
 והילכת: והילכת' | בכולהו: נ' כר' יוחנן | וודאי: ודאי |
 קריה שמע: ק"ש וכא | דקרו: שקורין 3 לימפסוק...בהדייהו:
 ק"ש אומ' פסוק ראשון עמהם | ותולא: ותו לא | אינמי: אי
 נמי | וודאי: ודאי 4 צבור: ציבור | אמ': א' |
 יהוד'ה/אמ': יהודה | אמ': א' 5 דבר: נ' בתפילתו | לאו
 לא: לא אל

ס.ד. 30

- 1 דאמ': דאמר | ולואי: הלואי | ויתפלל: שיתפלל 2
 והילכת: והילכתא כר' יוחנן | וודאי: ודאי | ומצא: ואחא
 ואשכח | ציבור: ציבורא | דקרו: דקא קרו קריה שמע 3
 לימפסוק: (ואחא אפסוקא) /אומר פסוקא/ | לחודיה: נ' (קרי) |
 בהדייהו: בהדייהו | ותולא: ותו לא צריך | אינמי: אי נמי |
 וודאי: ודאי 4 צבור: ציבור | אמ': אמר | יהוד'ה/אמ':
 יהודה | אמ': אמר 5 דבר: נ' בתפילתו | לאו לא: לא אל |
 אי: ואי

- 1 צלי ועל לכי כניש/ח/ ואשכח ציבורא דמצלו פליגי בה רב הונא
- 2 ור' יהושע בן לוי דהכי אמרין כגמרא אמ' רב הונא נכנס לבית
- 3 הכנסה ומצא ציבור שמתפללין אם יכול להתחיל ולגמור קודם שיגיע
- 4 שליח ציבור למודים יתפלל ואם לאו לא יתפלל ור' יהושע בן לוי
- 5 אמ' אם יכול לה להתחיל ולגמור קודם שיגיע שליח ציבור לקדוש

מ.ו. (הורוויץ), 21

- 1 ועל לכי: כבי | כניש/ח/: כנישת | דמצלו: דקא מצלו
- 2 דהכי: והכי | אמרין: אמרי | כגמרא: כגמ' | אמ':
- א' 3 קודם שיגיע: עד (ער) לשלא יגיע 4 למודים: לקדוש |
- ור'...לקדוש: ח'

ס.ד., 30

- 1 כניש/ח/: כנישתא | פליגי: פליגו | רב: ר' 2 אמרין:
- אמרין | אמ': אמר | רב: ר' 3 קודם שיגיע: עד שלא
- יגיע 4 יהושע: (יהודה) /יהושע/ 5 אמ': אמר | לה: ח' |
- קודם שיגיע: עד שלא יגיע | ציבור: צבור

- 1 יתפלל ואם לאו לא יתפלל ואמרין כמאי קמפלגי רב הונא אמ' יחיד
- 2 אומ' קדוש וחי אמרין דכולי עלמ' מיהת מיפסק לא פסיקא עד דעני
- 3 קדוש ואמרין איכעיא להו מהו שיפסיק אדאמן יהא שמיה רבא מברך
- 4 לעלם ואעג דפשיטין מפסיק חדרינן ופשטי ופשיטין הילכת דלא
- 5 מפסיק אבל שחיק ולא עני אבדריהו דאמ' מר שמע ולא ענה יצא

מ.ו. (הורוויץ), 21

- 1 יתפלל...יתפלל: ח' | ואמרין: ואמר' | אמ': סבר אין |
- יחיד: היחיד 2 אומ': או' | קדוש: ב' ומפסיק: כר' יהושע |
- אמרין: אמר' | פסיקא: פסיק 3 קדוש: קדיש | ואמרין:
- ואמר' | שיפסיק: שיפסוק | רבא...הילכת: וכו' ופשטי 5
- אבל: אלא | אבדריהו: כהדיהו | דאמ': דא' | יצא:
- ב' שומע כעוכה

ס.ר., 30-31

- 1 ואם...יתפלל: ח' | ואמרין: ואמרין | קמפלגי: פליגי |
- אמ': סבר 2 אומ': אומר | קדוש: ב' ור' יהושע סבר היחיד
- אומר קדוש ומסקינן דאין היחיד אומר קדוש | אמרין: אמרין |
- עלמ': עלמא | מיפסק: מפסק | פסיקא: פסיק 3 ואמרין:
- ואמרין | שיפסיק: שיפסוק | אדאמן: אאמן 4 לעלכ: ח' |
- ואעג: ואע"ג דפסקינן | מפסיק: דמפסיק | ופשטי: ח' |
- הילכת: הילכתא 5 אבל: אלא | אבדריהו: כהדיהו |
- דאמ': דאמר

- 1 וכד אמר ויתברך הדר לצלות/א/ וכן נהיגין רבנן /וכד/ עסקי
- 2 בשמונה עשרה ושמעין קדוש או יהא שמיה רבא שתקי ולא עבי וכן
- 3 אמרין חכימא וסיפריא ודרשיא ורישיה- עמא שמע ולא ענה יצא
- 4 השומע כעונה ומאן דעייל לבי כנישתא ואשכח ציבורא קיימין איהו
- 5 נמי ליקום ואי יתכן איהו נמי ליתיה ולא היתזי כפורש מן הציבור

מ.ו. (הורוויץ), 21-22

- 1 וכד: נ' מתחיל | אמר: וא' | לצלות/א/: לצלותיה |
- /וכד/: דכי 2 ושמעיו: ושמעו | או: נ' אמן | רבא:
- רבה | שתקי: שתק 3 חכימא: חכימא | וסיפריא:
- וספריא | ודרשיא: ודרשיא | עמא: עמא 4 השומע: שמע |
- קיימין: דקיימין | איהו: (איתו) /איהו/ 5 ליתיה: ליתיב |
- ולא: דלא | תיחזי: לתיחזי

ס.ר., 31

- 1 לצלותא: לצלותיה | נהיגין: נהגין | /וכד/: דכי |
- עסקי: עסקין 2 בשמונה עשרה: ב"ח ברכות | רבא: נ' מברך |
- שתקי: שותקין | עבי: עובין 3 חכימא: חכימא | וסיפריא:
- וספריא | ודרשיא: ודרשיא | ורישיה: ורישי 4 השומע:
- /שמע/ | קיימין: דקיימי 5 יתכן: ישבין | ליתיה: ליתיב |
- ולא: דלא | תיחזי: לתיחזי

- 1 והיבא דעלי ואשכח צואה היבא דעלי צלותיה לא צלותהו והדר
- 2 ומעלי דתנו רבנן המסלל וראה צואה במקומו אע"פ שחטא
- 3 מפילתו מפילה מוקף לה רבא האי רבא' ורשעים תועבה אלא אם'
- 4 רבא כיון שחטא אין מפילתו מפילה תנו רבנן הצריך לנקבו אל
- 5 יתפלל ואם המסלל מפילתו תועבה אם' רב זביר לא שנו אלא שאין:

פ.ו. (הורוויץ), 22

- 1 דעלי: דמעלי | צלותהו: צלותא 2 ומעלי: מעלי |
- אע"פ: אע"פ 3 רבא: /רבא/ | דכת': זכת | ורשעים:
- רשעים | אם': א' 4 אין: ח' | מפילתו: ב' איכת 5
- אם': א' | זביר: ב' ואיתחמא רב יהודה

פ.ו., 31

- 1 דעלי: ב' איכס | דעלי: ב' לאו | צלותיה: צלותא דא
- לא...והדר: ויפסיק והדר 2 ומעלי: מעלי | אע"פ: אע"פ
- 3 דכת': זכת | ורשעים: רשעים | תועבה: ב' (מעלי ב"א
- ב"ו) | אם': אמר 4 שחטא: דחטא | הצריך: הנצרך 5
- אם': ואמר | זביר: ב' ואיתחמא רב יהודה | שאינו: שאין

- 1 יכול לעמד אבל אם יכול לעמוד תפילה ועד כמה עד פרסה
- 2 הילכך צריך לאפנויי ואסיר לאצלויי עד דמפני ואי מצלי לא
- 3 מקבלא צלוחיה וחניא אידך הצריך לנקביו אל יתפלל משום דכח
- 4 שמור רגלך כאשר הלך אל בית /האלהי/ אמ' ר' יוסי ואיחיימ'
- 5 ר' חנינא בר פפא שמור נקביו כשעה שאתה עומד בתפילה לפניו

מ.ו. (הורוויץ), 22

- 1 לעמד: לעמוד על רגליו | אם: ח' | לעמוד: נ' על רגליו
 - 2 ואסיר: אסיר | לאצלויי: לצלויי 3 מקבלא: מיקבלא |
 - דכח: שנ' | דכח: נ' (עמוס ד) (הטו) /הכוז/ לקראת אלקיך
 - ישר' (קהלת ד) 4 /האלהי'/: האלהי' | אמ' ר': א"ר 5
- חנינא: חננא

ס.ר. 31

- 1 לעמד: לעמוד על עצמו | לעמוד: נ' על עצמו | ועד: עד
 - 2 לאצלויי: לצלויי | מצלי: לא 3 מקבלא: מיקבלא | דכח:
 - שנאמר | דכח: נ' הכון לקראת אלהיך ישראל (עמוס ד' י"ב)
 - וכתיב 4 כאשר: כאשר | /האלהי'/: /האלהים/ (קהלת ד' י"ז) |
 - אמ': אמר | ואיחיימ': ואיחיימא 5 ר': רב | בתפילה לפניו:
- לפניו בתפילה

- 1 ומבעי ליה לבר ישראל לנקויי ולרבוויי בפשי וחדר מצלי שב
- 2 ארחץ כנקיון כפי ואסובבה מוכח/ך/ יי ומאן דקאי בכי כנישתא
- 3 אחורי שליחא דציבורא מחייב לכורבי דעתיה ובחר דקא רחיס שליחא
- 4 דציבורא על כל ברכה וברכה ליהוי עונה אמן דכת' שומר אמונים
- 5 אילו שעובין אמן באמונה אומ' שליח מחייה המחיס ועובין אמן

ס.ר. (הורוויץ), 22

- 1 ומבעי: ומיבעי | לבר ישראל: (לרבוויי) /לדכוויי/ | לנקויי:
ולנקויי | ולרבוויי: ח' | בפשי: בפשיה | מצלי: (מצלי)
/מצלי/ | שנ': נ' (תהלים כו) 2 מוכח/ך/ יי: וגו' |
בכי: כי | כנישתא: כנישת' 3 שליחא: שליח 4 דציבורא:
דציבור' | כל: נ' חותם | אמן: נ' דהכי אמור רבנן מאי |
דכת': נ' (תהלים לא) (פתחו שערים ויבא גוי צדיק | שומר
אמונים: (שומר אמונים) | אמונים: נ' /אמונים כוצר ה' 5
שליח: השליח ציבור ברוך | ועובין: והן עובין

ס.ר. 31-32

- 1 ומבעי: ומיבעי | ישראל: ישראל | לנקויי: נ' בפשיה |
ולרבוויי: ולדכוויי | בפשי: בפשיה | מצלי: צלוי | שנ':
שנאמר 2 כפי: (כפות) /כפי/ | מוכח/ך/: את מזבחך |
יי: ה' (תהלים כ"ו ו') | דקאי: דקאים 3 שליחא: דשליחא
מחייב: מחייב | דקא: /דקא/ " כל: נ' /חותם/ | אמן:
נ' דהכי אמור רבנן מאי | דכת': /דכתיב/ | שומר אמונים:
(פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים) /אמונים כוצר ה' /
(תהלים ל"א כ"ד) 5 שעובין: שהן עובין | אומ': אומר |
שליח: השליח /צבור/ ברוך | מחייה: מחיה | ועובין: והן
עובין

- 1 ולא ראו תחילה המתים ומאמינין שהקבה מחיה המתים אומ' השליח
- 2 גאל ישראל ועונין אמן ועדיין לא נגאלו ואם תאמ/ר/ הרי כבר
- 3 נגאלו חזרו וכשתעברו ומאמינין שהקבה עתיד לגאלם אומ' השליח
- 4 כונה ירושלם ועונין אמן ועדיין היא בחורבנה ומאמינין שהקבה
- 5 עתיד לבנותה ועונין אמן הרי אמונים בוצר יי וחניא אין עונין

מ.ו. (חורויץ), 22,

- 1 ולא: ועדיין לא | שהקבה: שהק' | אומ' השליח: וכן
- 2 גאל: גואל | ועונין... וכשתעברו: ה' 3 ומאמינין: והם
- מאמינין | שהקבה: בהק' | עתיד: שעתיד | אומ' השליח:
- וכן 4 ועונין... ועונין אמן: ה' 5 הרי: הרי | אמונים
- בוצר יי: בוצר אמונים

ס.ר. 32,

- 1 ולא: ועדיין לא | מחיה: מחיה | אומ': אומר |
- השליח: ב' /צבור/ 2 גאל: גואל | ועונין: והן עונין |
- תאמ/ר/: תאמר 3 ומאמינין: ומאמינים | לגאלם: ב' ועונין
- אמן | אומ': אומר | השליח: ב' /צבור/ 4 ירושלם:
- ירושלים | ועונין: והן עונין | ומאמינין: ומאמינים |
- שהקבה: בהקבה שהוא 5 ועונין אמן: ה' | הרי: הרי |
- יי: ה' | יי: ב' כלומר עונין אמן בוצר ה'

- 1 לא אמן חטופה ולא אמן קטופה ולא אמן קצרה ולא אמן יתומה ולא
- 2 יזרוק כרכה מפיו כן עזאי אומ/ר/ העונה אמן חטופה יתחטפו ימיו
- 3 קצרה יתקצרו ימיו יתומה יהיו כניו יתומין אמן ארוכה מאריכין
- 4 לו ימיו ושנותיו ואמ/ר/ ר' שמעון כן לקיש כל העונה אמן ככל
- 5 כחו פותחין לו שערי גן עדן שנא פתחו שערים ויבא גוי צדיק

מ.ו. (הורוויץ), 22,

- 1 אמן קצרה: אמן ח' | אמן יתומה: אמן ח' 2 אומ/ר/:
- אומר | ימיו: נ' קטופה יתקטפו ימיו 3 יתומין: יתומים |
- אמן: ח' 4 ואמ/ר/: ואמר | ר' שמעון כן: ריש 5 כחו:
- כחו | שנא: שנ' (ישעיה כו)

ס.ר., 32,

- 1 יתומה ולא: יתומה ואל 2 כרכה: הכרכה | אומ/ר/: אומר |
- יתחטפו: יתחטפו | ימיו: נ' קטופה יתקטפו ימיו 3 יתומין:
- יתומים | אמן: ח' | מאריכין: מאריכין 4 לו: לו/ |
- ואמ/ר/: ואמר 5 שנא: שנאמר

- 1 שומר אמונים אל תיקרי שומר אמונים אלא שאומרים אמן אמ' ר'
- 2 יהושע בן לוי כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כוחו
- 3 קורעין לו גזר דין שנ/אמר/ בפרוע פרעות בישראל/ אל/ וגומ' מה
- 4 טעם בפרוע פרעות משום דברכו יי אמ' ר' חייא בר אבא אמ' ר'
- 5 יוחנן אפילו יש שמץ של ע"ז מוחלין לו כח' הכא בפרוע פרעות

מ.ד. (הורוויץ), 22

- 1 אל...אלא: ח' | שאומרים: שאומ' | אמ' ר': א"ר 2
- מברך: ח' 3 דין: דינו | שנ/אמר/: שנאמר (שופטים ה)
- 3 בישראל/אל/: בישראל | וגומ': ח' 4 בפרע: בפרוע |
- דברכו: נ' את | אמ' ר': א"ר | אמ' ר': א"ר 5 יש:
- נ' בלבו | בפרע: בפרוע

מ.ד., 32

- 1 אמונים: נ' (ישעיה כ"ו ב') | שאומרים: שאומרים | אמ':
- אמר 2 מברך: ח' | כוחו: כחו 3 דין: דינו | שנ/אמר/:
- שנאמר | בישראל/אל/: בישראל | וגומ': משום: /בהחנך עס/
- 4 דברכו יי: כרכו ה' (שופטים ה' ב') | אמ': אמר | אמ':
- אמר 5 יש: נ' בלבו | כח': כהיב | בפרע: בפרוע

- 1 וכת' התם כי פרעה אהרן הילכך צריך אדם לענות אמן יהא שמיא
- 2 רבא מכרך בכל כוחו מאי אמן אל מלך נאמן שאילו מקמיה רב
- 3 נטרונאי גאון מקום שאין רגיל לפני התיבה אלא אחד ופעמים
- 4 שטרד במלאכתו ויש נעדים שהגיעו לשלש עשרה שנה ולשש עשרה
- 5 ולא תמלא זקנם מהו שיעשו מהן שליח ציבור ויוציאו לרבים ירד

מ.ו. (הורוויץ), 22-23

- 1 התם: נ' (שמות לב) | אדם: ח' | יהא: ויהא 2 מכרך
- בכל: ח' | מקמיה: מקמי 3 רגיל: נ' לירד 4 שטרד: שטרוד |
- ויש: ח' | לשלש עשרה שנה ולשש עשרה: לי"ח ולי"ז 5 תמלא:
- נתמלא | מהן: ממנו | ויוציאו: ויוציא | לרבים: רבים

ס.ר., 32-33

- 1 וכת': בישראל וכתוב | אהרן: נ' לשמצא כקמיהם (שמות ל"ב
- כ"ה) | הילכך: ולכך | אדם: לאדם | אמן: ח' 2 כוחו:
- כחו | כוחו: נ' והן הן עונין הכי אמן בכל כחן | אמן: נ'
- אמר ר' זירא 3 שאין: נ' כו | רגיל: נ' לירד 4 שטרד:
- שהוא טרוד | לשל עשרה שנה ולשש עשרה: לשמונה עשרה (ולשש)
- /ולשבע/ עשרה 5 תמלא: נתמלא | מהן: ח' | ציבור:
- צבור | לרבים: רבים

ס.ה., שכו

- 1 וכת'...נאמן: ח' 2 שאילו: שאלו | מקמיה: אח 3
- גאון: נ' זצ"ל | רגיל...התיבה: שליח / צבור / | אלא: נ'
- זה יום | אחד: נ' ויום שנים | ופעמים: / ופעמים / 4
- שטרד: שהם טורחים | במלאכתו: במלאכתם | לשלש עשרה שנה
- ולשש עשרה: לי"ז וי"ח 5 תמלא: נתמלאה | מהן: ח' |
- שליח ציבור: שלוחי צבור / | לרבים: רבי / ס

- 1 חוכתן ואל יבטלו מן התפילה והשיב כך ראינו/ו/ שמה שאמרו חכמים
- 2 אינו עובר לפני התיבה ואינו נושא את כפיו עד שתתמלא זקנו כך
- 3 מצוה מן המובחר וכמה דאיפשר למחוי גברא מליא טפי עדיף מינוקא
- 4 אבל ודאי במקום מבטל קדושה וברכו וימלוך לא מיכעיא בן שמונה
- 5 עשר אלא אפילו בן שלש עשרה שנה ויום אחד כי לא איפשר בעשה

מ.ו., (הורוויץ), 23

- 1 חוכתן: חובתם | ראינו/ו/: (דאינו) /ראינו/ | שמה: שזה |
- שאמרו: /ש/אמרו | חכמים: חכמי' 3 למחוי: למיחוי 4
- מבטל: מיבטיל | וברכו: וברוך | בן: בין | שמונה עשר:
- י"ח וי"ז 5 שלש עשרה: י"ג

ס.ר., 33

- 1 יבטלו: יחבטלו | מן התפילה: מתפילה | והשיב: והשיבן |
- ראינו/ו/: /ראינו/ | שמה: שזה 2 שתתמלא: שיתמלא 3 דאיפשר:
- דאפשר | למחוי: למיחוי 4 ודאי: ח' | במקום: ב' שהוא |
- שמונה עשר: י"ח ובן י"ז 5 שלש עשרה: י"ג | שנה: ח' |
- איפשר: אפשר

ס.ה., שכו

- 1 יבטלו: י/ח/בטלו | מן התפילה: (כ)/מ/תפילה | והשיב:
- והשיבן | ראינו/ו/: ראינו | שמה: שזה 2 ואינו...כפיו:
- ח' | שתתמלא: שיתמלאו | זקנו: זקנם | זקנו: ב' ולא
- ישא את כפיו עד שתתמלא זקנו | כך: שכך 3 וכמה דאיפשר:
- ואם אפשר | למחוי: למיחוי | מליא: מעליא 4 ודאי...
- וימלוך: איכא דלא אפשר | בן: (בין) /בן/ | שמונה עשר:
- י"ח (בין) /בן/ י"ז 5 אפילו: אפי/לו/ | בן: (בין) /בן/ |
- שלש עשרה שנה: י"ג | כי...איפשר: ח'

- 1 שליה ציבור דקאמ/רינן/ החס זה הכלל כל שאינו מהוייב בדבר
- 2 אינו מוציא אחרים ידי חובתן טעמ' דלא הגיע לכלל מצות שאינו
- 3 מוציא אחרים ידי חובתם אבל בין שלש עשרה שנ/ה/ ויום אחד כי
- 4 לא איפשר שפיר דמי ותו ששאלתם מהו לסמוך על דברי ר' יהושע
- 5 בן לוי בשעה הדחק מהו שיצטרפו השעה ועבד אין הלכה כמותו ועוד

מ.ו. (הורוויץ), 23,

- 1 שליה ציבור: ח' | דקאמ/רינן/: דקאמרי' | החס: ח' |
- הכלל: כלל גדול | כל: כ' מי 2 טעמ': טע' 3 ידי חובתן:
- ח' | בין: כן | שלש עשרה שנ/ה/: י"ג שנה 4 דברי: כ'
- (תורה) 5 מהו: ח' | שיצטרפו: ויצטרפו | הלכה: כ'
- כר' יהושע ואין אנו עושין

ס.ר., 33,

- 1 ציבור: ציבורא | דקאמ/רינן/: דקאמרינן 2 טעמ': טעמא
- 3 אחרים: רבים | חובתם: חובתן | בין: כן | שלש עשרה:
- י"ג 4 איפשר: אפשר | דברי: ח' | מהו שיצטרפו: מצטרפו |
- הלכה: כ' כר' יהושע בן לוי ואין אנו עושין

ס.ה., שכו-שכז

- 1 דקאמ/רינן/...דמי: /דקאמרינן...דמי/ | החס: ח' |
- מהוייב: /מחויב/ 2 טעמ': /טעמא/ 3 אחרים: /רבים/ |
- חובתם: /חובתן/ | בין: כן | שלש עשרה: י"ג | שנ/ה/:
- ח' 4 איפשר: אפשר | ותו: ח' | ששאלתם: וששאלתם |
- מהו...: ח'

- 1 השת עבד משוחרר שמל ולא טבל אין אנו מזמנין עליו כזימון
- 2 דחנן נשים ועבדים וקטנים אין מזמנין עליהם ואמרי/ן/ ופשטינן
- 3 איצטריך לעבד שמל ולא טבל וקמ"ל כי הא דר' חייא בר אבא אמ'
- 4 ר' יוחנן לעולם אינו גר עד שיטול ויטבול לצורפו עם חשעה
- 5 בחפילה דגמרי/ן/ מחוץ תוך דכל דבר שנקדושה לא יהא כפחות

מ.ו. (הורוויץ), 23

- 1 השת: השתא | כזימון: ב' דרכנן 2 מזמנין: מזמני |
- עליהם: עליהן | ואמרי/ן/: ואמרי' | ופשטינן: פשיט'
- ומשנינן 3 איצטריך: ב' מחני' | אמ' ר': א"ר 4 לצורפו:
- לצורפו 5 דגמרי/ן/: דגמרי' | כפחות: פחות

ס.ר., 33

- 1 השת: השתא | משוחרר: /משוחרר/ | כזימון: ב' דרכנן
- 2 ואמרי/ן/: ואמרינן | ופשטינן: פשיטא דאין מזמנין
- ופשטינן 3 איצטריך: דאיצטריך מתניתן | הא: /הא/ |
- אמ': אמר 4 ויטבול: ב' (ואין יכול) | לצורפו: לצורפו
- 5 בחפילה: /בחפלה/ | דגמרי/ן/: דאמרינן | דכל: ח'

- 1 בפחות מעשרה עבד מבעיא ועוד שמענ/ו/ בפירוש מרבותינו שאילו
- 2 שמועה של שלשה שאכלו כאחת כגון טשעה ועבד וארון שנים ושבת
- 3 וקטן פותח ויודע למי מכרכין אין הלכה ואין עושין כמותו והו
- 4 שאילו מקמיה רב בטרונאי גאון זצ"ל הנכנס לבית הכנסת ומצא
- 5 ציבור שמתפללי/ו/ ועדיין לא קרא פסוקי דזמרה מהו/שיעסק/

מ.ו. (הורוויץ), 23

- 1 בפחות: ח' | מעשרה: מי' | מבעיא: מיבעיא | שמענ/ו/: שמענו
- 2 מרבותינו: מרבותי' | טשעה: ט' | 3 ויודע: וקטן
- 4 מעשה: 4 מקמיה: מקמי | זצ"ל: ה'
- 5 שמתפללי/ו/: שמתפללין | /שיעסק/: שיתפלל

ס.ר., 33-34

- 1 בפחות: ח' | מבעיא: מיבעיא | שמענ/ו/: שמענו |
- 2 שאלו: שאלו | טשעה: חשעה | ועבד: נ' /חשעה/ 3 פותח:
- 4 ויודע: וקטן היודע | עושין: נ' /מעשה/ 4 שאילו:
- 5 רב: דרב | 5 ציבור: צבור | שמתפללי/ו/: שמתפללין |
- דזמרה: דזמרה | /שיעסק/: שיעסק

- 1 עם הציבור בעסק שמצאם כחחילה עסק פריסה שמע ולאחר שיסיים
- 2 תפילה יחזור ויאמר פסוקי דזמרה והשיב /כן/ כשתקנו חכמים
- 3 תקנו לומר פסוקי דזמרה ואחר כך יתפלל ודרש לעולם יסדר אדם
- 4 שכתו של מקום ואחר כך יתפלל ואם ראה שמתפללין ואין מעבדין
- 5 בן שמענו בן מר משה גאון ששמע מרבותיו שמכרך מהולל כחושבחה

מ.ו. (הורוויץ), 23,

- 1 בעסק...ויאמר : ואחר כך יאמר 2 דזמרה: זמרה | /כן/:
- ח' 3 ודרש: כדרש | ודרש: ב' ר' שמלאי 4 מקום: הק' |
- שמתפללין: שמתפללי' 5 מן מר: מרב | שמכרך: ב' מלך

ס.ר., 34,

- 1 הציבור: הציבור | שמצאם: /שמצאם כגון/ שמצאם 2 דזמרה:
- דזמרה | /כן/: כך | כשתקנו: כשתקנו 3 לומר: לומר |
- דזמרה: דזמרה תחילה | ואחר כך: ואח"כ | ודרש...יתפלל:
- /ודרש...יתפלל/ | ודרש: ב' ר' שמלאי/ 4 מקום: /הקב"ה/ |
- ואחר כך: ואח"כ 5 מן מר משה: מה"ר | ששמע מרבותיו: ח' |
- שמכרך: ב' מלך

- 1 ואומ' פרשה ראשונה של תלים כלום' פרשה שנאמרה ראשונה לפרשה
- 2 שנאמרות מהלים שהיא תהילה לדוד ומדלג ואומ' הללויה הללו אל
- 3 בקדשו עד לשם תפארתך וחותם בישתבח וממהר ומתפלל עם הציבור
- 4 שאין הפילתו של אדם נשמעת כמו עם הציבור אבל פסוקי דזמרה
- 5 בחר עלותא לא לימדינהו שיש גנאי בדבר זה וכשתקנום חכמים לא

מ.ו. (הורוויץ), 23

- 1 ואומ': ואו' | תלים: תלים | לפרשת: לפרשיות 5
- לימדינהו: נ' / לימדינהו / | שיש...זה: ח' | וכשתקנום
- חכמים: שכשתקנום

ס.ד. 34

- 1 ואומ': ואומר | תלים: תלים | כלום...מהלים: ח'
- 2 לדוד: נ' (ההלים קמ"ה א') | ואומ': ואומר 4 דזמרה:
- דזמרה / 5 לימדינהו: לימדינהו | וכשתקנום: וכשתקנום

- 1 תיקנום אלא קודם תפילה אבל לאחר תפילה לא אמ' ליה אליהו לרב
- 2 יהודה אחוה דרב סלא חסידיו לא /תפתח/ ולא דלא תיחטי לא תרוי
- 3 דלא תיחטי /לאחרוי/ וכשאתה יוצא לדרך הימלך בקונך וצא אמ'
- 4 ר' יעקב אמ' רב חסדא מאי הימלך בקונך וצא רצון מלפניך י"י
- 5 אלקינו ואלקי אבותי שחוליקני לשלום ותסמכני ותחזירני לשלום

מ.ו. (הורוויץ), 23-24

- 1- תיקנום: תקנום | תפילה: תפלה | אמ' ליה: א"ל 2
- חסידיו: ח' | /תפתח/: תרתח | ולא דלא: דלא 3 /לאחרוי/:
- ח' | הימלך: המלך | וצא: נ' מאי המלך בקונך | אמ' ר':
- א"ר 4 אמ': א' | מאי...וצא: ח' 5 אלקינו: אלהינו |
- ואלקי: ואלהי | אבותי: אבותינו | ותחזירני: ותסעדיני

ס.ר., 34

- 1 אמ': אמר 2 אחוה: (בריה) /אחוה/ | חסידיו: חסידא |
- /תפתח/: תרתח | ולא: ח' | לא: ולא | תרוי: תירוי
- 3 /לאחרוי/: ח' | אמ'...חסדא: ח' 4 וצא: נ' אמר ר' יעקב
- אמר רב חסדא /כל היוצא לדרך צריך להחפיל/ יהי | מלפניך:
- /מלפניך/ | י"י: ה' 5 אלקינו: אלהי | ואלקי: ואלהי |
- לשלום: ח' | ותסמכני: ותסמכני | ותחזירני: ותחזירני

- 1 ותצילני מבין כל אורב ואורב בדרך ותחנני לחד ולרחמים בעיניך
- 2 ובעיני כל רואי ב"א י"י שומע תפילה ואפיא /נפק/ לסגויה חד
- 3 פרסא צריך לצלויי תפילה הדרך ואימת מצלי לה אמ' ר' יעקב אמ'
- 4 רב חסדא משיחזיק בדרך קאים ומצלי חנו רבנן היה רכוב על
- 5 החמור והגיע זמן אם יש לו כמה שיאחוז חמורו ירד ויתפלל ואם

מ.ו. (הורוויץ), 24.

- 1 אורב: אויב | ותחנני: ותניני | ותחנני: ב' היום וככל
- יום לחן 2 רואי: ב' ותחזירני לכיחי לשלום | תפילה: תפלה |
- ואפיא: ואפי | /נפק/: ה' | לסגויה: לסגוי 3 פרסא:
- פרסה | לצלויי: להתפלל | ואימת: אימת | אמ' ר': א"ר |
- אמ': א' 4 משיחזיק: משהחזיק | קאים ומצלי: ועד כמה עד
- פרסה | חנו רבנן: ח"ר | רכוב: רוכב 5 זמן: ב' תפילה |
- כמה: מי | חמורו: בחמורו | ירד: ב' למטה

ס.ר., 34-35.

- 1 ותצילני: ותצילני | אורב: אויב | ותחנני: ב' לחן
- 2 רואי: רואי | ב"א י"י: בא"י | ואפיא: ואפילו |
- /נפק/: נפיק | לסגויה: לסגוי | חד: עד 3 פרסא:
- פרסה | לצלויי: /להתפלל/ | ואימת: אימת | אמ' ר':
- א"ר | ר': ב' אחא בר | אמ'... חסדא: ח' 4 משיחזיק:
- משהחזיק | קאים: קם | רכוב: רוכב 5 זמן: ב' תפילה
- (אפילו) | אם יש: /אם יש/ | לו כמה: מי | שיאחוז:
- שיאחז | ירד: ב' למטה

- 1 לאו לא ירד ר' אומ' כין כך ובין כך ירד וישב במקומו ויתפלל
- 2 לפי שאין דעהו /מצבי/ מיושבת עליו אמ' רבא ואיתים' ר' ירושע
- 3 בן לוי הלכה כר' חנו רבנן המהלך בדרך מקום גדודי חיה וליסטין
- 4 ולא איפשר לצלויי שמונה עשרה וחכיננו מתפלל תפלה קצרה אי
- 5 מהי תפילה קצרה אחרים אומרים צורכי עמד מרובים ודעתן קצרה

מ.ו. (הורוויץ), 24

- 1 לא: אל | ירד וישב: ישב 2 /מצבי/: ח' | אמ': א'
- 3 חנו רבנן: ח"ר | בדרך מקום: במקום 4 ולא איפשר לצלויי:
- ואינו יכול להתפלל | שמונה עשרה: י"ח | תפלה: תפילה |
- אי...אומרים: מאי היא אומר | צורכי: צרכי | עמד: ב'
- ישראל | מרובים: מרובי' | ודעתן: ודעתם

ס.ר., 35

- 1 לא: אל | ירד: ב' למטה ויתפלל | ר': רכבי | אומ':
- אומר | ירד וישב: ישב 2 /מצבי/: ח' | עליו: /עליו/ |
- אמ': אומר | ואיתים': ואיתמא 3 כר': כרכי | מקום:
- ובאו עליו | גדודי: גדוד | חיה וליסטין: ליסטין וחיה
- 4 שמונה עשרה: י"ח ברכות | וחכיננו מתפלל: מתפלל חכיננו
- או | תפלה: תפלה | אי מהי: איזו היא 5 צורכי: צרכי |
- ודעתן: ודעתם

- 1 יהי רצון מלפניך י"י אלקינו שתתן לכל אחד ואחד כדי פרנסתו
- 2 ולכל גויה וגויה די מהסורה ברוך אתה יי שומע תפילה אמ' רב
- 3 הונא הלכה באחרים ולא בעי למימר שלש ראשונות ושלש אחרונות
- 4 ומצלי ליה מעומד ואפילו מהלך מאי איכ' א/ בין חביני לתפילה
- 5 קצרה חבינינו צריך לצלויי שלש לפניה ושלש לאחריה וכ' ר/ מטי

מ.ו. (הורוויץ), 24

- 1 אלשינו: אלהינו ואלהי אבותינו 2 גויה וגויה: גויה
- וגויה | מהסורה: נ' והטוב בעיניך עשה | ברוך אתה יי:
- בא"י | תפילה: תפלה | אמ': א' 3 למימר: לצלויי |
- שלש: ג' | ושלש: וג' 4 ליה: לה | איכ' א/: איכא |
- חביני: חבינינו | לתפילה: לתפילת 5 שלש: ג' | ושלש:
- וג' | וכ' ר/: וכי

ס.ר., 35

- 1 י"י: ה' | אלקינו: אלהינו 2 גויה וגויה: גויה וגויה |
- ברוך אתה יי: בא"י | אמ': אמר 4 ליה: להו | מאי: ומאי |
- איכ' א/: איכא | חביני: חבינינו 5 חביניני: חבינינו |
- שלש: נ' ברכות | וכ' ר/ מטי: וכדמטא

- 1 לכיחיה צריך לצלויי הכיננו מעומד מצלי חפילה קצרה אפילו
- 2 מהלך מצלי ואילו הן שבע מעין שמונה עשרה אומ' שלש ברכות
- 3 ראשונות ואחר כך אומ' הכיננו רצה חשוכתנו סלח לנו גאלינו
- 4 רפא חלינו ברך שנתינו אמ' ר' חגי אם היו בשמים אמ' בגשמי
- 5 ברכה ואם היו טללים אומ' בטללי ברכה כי מפורזים אתה מקבץ

מ.ו. (הורו"ץ), 24

- 1 צריך: לא בעי | לצלויי: ב' ותפילת קצרה לא בעי לצלויי
- ג' לפניו וג' לאחריה וכי מטי לכיחיה צריך לצלויי והילכתא |
- מצלי: ב' לה 2 מצלי: ח' | שמונה עשרה: י"ח | אומ':
- או' | שלש ברכות: ג' 3 אומ': אומר | הכיננו: הכיננו |
- הכיננו: ב' י"ח אלהינו | גאלינו: גאלינו 4 רפא: והרפא |
- חלינו: חלינו | ברך: וברך | אמ' ר': א"ר | בשמים:
- ב' מדובי' | אמ': או' | אמ': ב' וברך שנתינו 5 היו:
- עה | טללים: טל | אומ': או' | אומ': ב' וברך שנתינו |
- מקבץ: חקבץ

ס.ר., 35

- 1 לכיחיה: ב' / לא בעי לצלויי ותפילת קצרה לא בעי לצלויי ג'
- לפניה וג' לאחריה וכי מטי לכיחיה / 2 אומ': אומר 3 אומ':
- אומר | הכיננו: הכיננו / ה' אלהינו / | חשוכתנו:
- בחשוכתנו | גאלינו: גאלינו 4 חלינו: חלינו | ברך:
- וברך | שנתינו: שנתינו | אמ': ואמר | היו: ב'
- / ימות / | אמ': / אומר / 5 ברכה: (נדבה) / ברכה / | אומ':
- / אומר /

- 1 ותועים עליך לשפוט ועל הרשעה תניף ידך וישמחו כל חוסי כך
- 2 בכנייך עירך ובחידוש בית מקדשך כי טרם נקרא ואתה הענה כאמר
- 3 והיה טרם יקראו ואני אענה עוד חס מדברים ואני אשמע בא י"י
- 4 שומע תפילה ועל עשרה שהתפללו ברכו וקדושה וכל סדר התפיל
- 5 שיכולין להימנות למניין אחר כשביל אחד שלא התפלל כמו שעושין

מ.ו. (הורוויץ), 24-25

- 1 ותועים: ותועים | עליך לשפוט: בדעתך ישפוטו 2 בכנייך: בכנייך | ובחידוש...מקדשך: וכסא דוד מהרה יכון 3 חס: חס | בא: ברוך אתה 4 תפילה: נ' ובהלכות רב אלפסי מצאתי כך ר' יהושע או' מעין י"ח מאי מעין י"ח א' רב מעין כל ברכה וברכה ושמואל א' הבינונו י"י אלקינו לדעת את דרכיך ומול את לבינו ליראתך מרבה לסלוח היה לנו להיות באולים רחמינו ממכאוב ודשנינו כנאות ארצך והנפוצים מארכע תקבץ ותועים בדתך ישפוטו ועל הרשעים תניף ידך וישמחו צדיקים בכנין עירך ובתיקון היכלך ובהצמחת קרן לדוד ועריכת נר לבן ישי משיחך בטרם נקרא ואתה הענה טרם נדבר ואתה חשמע כי הוא עונה בכל צרה ופודה ומציל כא"י שומע תפילה א' רב נחמן א' שמואל כל השנה כולה מתפלל אדם הבינונו חוץ ממוצאי שבתות וממוצאי ימים טובים מפני שצריך לומר הבדלה בחונן הדעת א' רב ביבי בר אבבי כל השנה כולה מתפלל אדם הבינונו חוץ מימתי בשמי' מפני שצריך לומר שאלה בברכת השנים והאמרי רבנן הני מילי בשעת הדחק אבל שלא בשעת הדחק אין מתפלל הבינונו א"ר חנהם א"ר יוסי טעה ולא הזכיר בברכת בשמים בתחילת המתיים מחזירין אותו ושאלה בברכת השנים אין מחזירין מפני שאומרה בשומע תפילה והני מילי דאידבר קודם שומע תפילה אבל אי לא מידבר מיקמי שומע תפילה מחזירין אותו ואם טעה ולא הזכיר הבדלה בחונן הדעת אין מחזירין אותו מפני שצריך לאומרה על הכוס | שהתפללו: ב' כולו ושמעו | ברכו וקדושה: קדוש וברכו | וכל: ה' | סדר: וסדר | התפיל: תפילה 5 למניין: להמניין

ס.ר. 35

- 1 ותועים: ותועים | הרשעה: הרשעים | תניף: (חשה) /תניף/
- 2 בכנייך: בכנין | ואתה: אתה 3 חס: חס | אשמע: כ' (ישעי' ס"ה כ"ד) | בא"י: בא"י העונה כעת צרה 4 שומע: ושומע | תפילה: ב' ואח"כ אומר שלש אחרונות | שהתפללו:

נ' ושמעו כולם | ברכו וקדושה: קדושה וברכו | התפיל: תפילה | התפיל: נ' אמר רבי

- 1 לחתן או למי שלא השכים לו בכית הכנסת ואפילו אמ' אחד מאותן
- 2 שהתפללו כבר יכול להתפלל ולהוציא את החייב וסומוך ר' ובראה
- 3 פנים מהציבור שהתפללין שמונה עשרה כל אחד ואחד לעצמו והזור
- 4 וכופלן בשביל הקדושה במצא שהתפללין במנין למניין ועל
- 5 הקדושה לבדה נעבה מאן דהוא ואמ' שמא בשביל הקדושה שלא

מ.ו. (הורוויץ), 25

- 1 לו בבית: לבית | אמ': ח' 2 יכול: נ' לחזור |
- להתפלל: ולהתפלל | ולהוציא: להוציא 3 מהציבור: מן
- הציבור | שמונה עשרה: י"ח | ואחד: ח' 4 וכופלן:
- וכופלו | וכופלן: נ' השליח ציבור | הקדושה: קדושה |
- במנין: במנין לסדר | למניין: המניין | ועל: על 5
- דהוא: דהו | ואמ': וא'

ס.ר., 35-36

- 1 לו בכית: לבית | אמ': ח' | מאותן: מאותו עשרה 2
- יכול: נ' לחזור | להתפלל: / ולהתפלל / | ר': רבי 3
- מהציבור: מן הציבור | שהתפללין: נ' כל אחד לעצמו |
- שמונה עשרה: י"ח ברכות | כל...לעצמו: ח' 4 וכופלן:
- וכופלו / השליח צבור / | ועל: על 5 דהוא...שמא: (הוא
- דאמר עולא) / דהוא ואמר אולי /

- 1 אמרו כל אחד ואחד לעצמו הם נמננין נמצאו עדיין הן מחוייבין
- 2 בדבר והשיב ר' לא מצינו בכל התלמוד חיוב קדושה אלא חביבה
- 3 היא לנו ואין בפחות מעשרה ולא מיבעי ליה לאיניש למיבטל
- 4 ולאיתמטעי מקידושא דסידרא ומיהא שמיה רבא דאגרתא דמילת'
- 5 רבתיא היא קמיה קודשא כריך הוא רבותיה דחנן רשב"ג בן במליאל

ס.ר. (הורוויץ), 25

1 ואחד: ה' | הם: הן | הן: ה' 3 ואין: ואינה |
 מעשרה: נ' ועכרין שעבר על גזירת ציבור אם לא בידוהו הציבור
 נמנה הוא למניין עשרה וחייב בכל המצות שכן נאמ' בעכז (יהושע ז)
 חטא ישר' אעפ"י שחטא ישר' הוא בקדושתיה הוי ולא יצא מכלל ישר'
 אלא כי נחשד על השבועה אבל אם בידוהו מאחר שיבדל מן הקהל אם
 יצרפוהו עמהם היכן היא קללתן ומה הועילו בחקנתן ולכך אינו ראוי
 לצירוף כלל שכבר הכדילוהו מאגודתן חצות לילה כשישר' עומד לעסוק
 בחורה נוטל את ידיו ומכרך על נטילת ידים ואשר יצר כו' אם נפנה
 וכל הכרכות שלאחריו ומכרך על החורה ואיזהו מקומן ור' ישמעאל
 וכשהולך לכיזוב הכנסת להתפלל תפילת יוצר מתחיל כריכון העולמים |
 מיבעי: בעי ליה 4 ולאיתמטעי: ולאשתמוטי | דסידרא: ה' |
 רבא: רב' | דאגרתא: ה' 5 רבתיא: רבתי | קמיה: קדם |
 קודשא: כריך הוא: הק' | רבותיה: רבותה | בן במליאל: ה'

ס.ר., 36

1 ואחד: ה' | הם: הן | נמננין: נמנין | הן: ה' 2
 ר': רבי 3 ואין: ואינה | בפחות: פחות | לאיניש:
 לאיניש 4 ולאיתמטעי: ולאשתמוטי | ומיהא: ומן יהא |
 דאגרתא: מכרך | דמילת': דמילתא 5 רבתיא: רבתי | היא:
 ה' | קודשא: דקודשא | הוא: נ' ומאי | רבותיה: רבותה |
 רשב"ג: רבן שמעון

- 1 אומ/ר/ משום ר' יהושע בן לוי מיום שחרב בית המקדש אין לך
- 2 יום שאין בו קללה ולא ירד טל לברכה 'כו' ואמ' רבא ככל יום
- 3 ויום קללתו מרובה משל חבירו דכת' בבקר תאמר מי יתן ערב ובערב
- 4 תאמר מי יתן בקר הי בקר אילימ' בקר דלמחר מנא מאי הוי אלא
- 5 דחליף ליה עלמ' אמאי מקיים אקידושא דסיידרא ואיהא שמיה רבא

מ.ו. (הורוויץ), 25

- 1 אומ/ר/ : אומר | משום...לוי : ח' 2 כו' : ח' | ואמ' :
- וא' 3 קללתו מרובה : מרובה קללתו | דכת' : נ' (דברים כח) |
- וכערב : (מערב) /וכערב/ 4 אילימ' : בקר : בקר ח' | מנא : נ'
- ידע 5 ליה : ח' | עלמ' : ועלמ' | רבא : רבא

ס.ר., 36

- 1 אומ/ר/ : ח' | בן לוי : הסגן אומר 2 ירד : ירדה |
- כו' : ח' | ואמ' : ואמר 3 דכת' : דכתיב 4 יתן בקר :
- נ' (דברים כ"ח ס"ז) | הי...אילימ' : אי (נמי) /נימא/ |
- מנא : מי ידע 5 ליה : /נימא/ | עלמ' : עלמא

- 1 דאגדחא שנ' ארץ עיפחה כמו אופל צלמות ולא סדרי טעי דאין
- 2 סדרים הא יש סדרים וחופע כמו אופל ומאי סדרים קידושא דסידרא
- 3 ושאלו מקמיה דרב צמח ראש ישיבת גאון יעקב בישיבת היא
- 4 פומבדיחא מהו שיאמר קידושא דסידרא אם אינו קורא מאי טעמ'
- 5 והשיב כן אם תלמיד חכם הוא יעסוק כחורה בשמעתא דגיד הנשה

מ.ו. (הורוויץ), 25

- 1 שנ': נ' (איוב י) | עיפחה: נ' כאן | סדרי...יש: ח'
- 2 אופל: נ' טע' דאין סדרי ובשכיל כך וחופע כמו אופל |
- 3 סדרים: סדרי' | קידושא: קדושה | דסידרא: דסידר' 3
- מקמיה: מקמי | דרב: רב | היא: הוא 4 אינו: ח' |
- מאי טעמ': ח' 5 יעסוק כחורה: ח' | בשמעתא: בשמעח

ס.ר., 36

- 1 שנ': שנאמר | עיפחה: עפחה | סדרי: סדרים (איוב י'
- כ"ב) | טע'...אופל: ח' 2 ומאי: מאי 3 מקמיה: מקמי(ה) |
- רב: רב 4 טעמ': טעמא 5 כחורה: ח' | בשמעתא:

- 1 כגון שלש כיתות של אחד מלאכי השרה אומ' שירה בכל יום שיש
- 2 כה דברי שכח של הקב"ה ואם אינו חלמיד חכם יעסוק בפסוקים
- 3 שיש בהן קדושה כגון שרפים עומדים ממעל לו ומה טעמו של חכם
- 4 שמורה כלומ/ר/ חפילה זו וסדר זה נביאים הראשונים תיקנו
- 5 וזקנים /וסדר זה/ הקדמונים תקנו לומרה כהל ויחיד לא ישיג

מ.ו. (הורויץ), 25-26

- 1 אחד: ח' | אומ': אומרי' | שירה: (שירה) /שירה/ 2
- שכח...הקב"ה: קדושה הק' | יעסוק: נ' במקרא | בפסוקים:
- פסוק 3 כהן: כה | כגון: כמו (ישעי' ו) | ומה: ומאי |
- חכם: חכמים 4 שמורה: שאו' ומודה כך | כלומ/ר/: כלומר |
- תיקנו: תיקנוה כ /וסדר זה/: ח' | הקדמונים: הקדמונים |
- ישיג: (חשיג) /ישיג/

ס.ר., 36

- 1 כיתות: כחות | אחד: ח' | אומ': אומרים 2 שכח:
- קדושה | בפסוקים: במקרא בפסוקים 3 לו: נ' (ישעי' ו' ב') |
- ומה: ומאי | טעמו: טעמא | של: דחלמיד 4 שמורה: שאמר
- וקורא כן | כלומ/ר/: כלומר | תיקנו: תיקנום 5 /וסדר
- זה/: ח' | תקנו: תיקנו | לומרה: לומר

- 1 גבול הקהל לפי שכל דבר קדושה אינה בפחות מעשרה הילכך יאמר
- 2 מקרא או תלמוד שפירשתי ונמצאת אחת אומ/ר/ ממלא ויש חכמים
- 3 שאומרי/ם/ כיון שהן מקראות אומרן ומה בכך הילכך נהגו יחיד
- 4 האומ/ר/ קידושא דסדרא קורא ופסוקי בטעמן כדרך שהחינוקות
- 5 קורין לפני רבן ושאלתם וקרא זה אל זה ותשאני רוח מהו לקרות

מ.ו. (הורוויץ), 26

- 1 הקהל: (קהל)/קהל/ | קדושה: שכדושה | כפחות:
- 2 פחות 2 שפירשתי: שפירשנו | אומ/ר/: אומר | ממלא:
- (מלא)/ממלא/ 3 שאומרי/ם/: שאומרים | אומרן: אומ'
- 4 האומ/ר/: האומר | דסדרא: דסידרא שיהא | ופסוקי:
- הפסוקים | בטעמן: ח' 5 אל זה: נ' ואמר | מהו: מה |
- לקרות: יש לנו

ס.ר., 36-37

- 1 קדושה: שכדושה | כפחות: פחות 2 תלמוד: נ' כמו |
- שפירשתי: שפירשנו | אומ/ר/: אומר/ | ממלא: ממלא |
- ויש: (חידוש)/ויש/ 3 שאומרי/ם/: שאומרים 4 האומ/ר/:
- האומר | דסדרא: דסידרא שיהא | ופסוקי בטעמן: הפסוקים
- 5 אל זה: נ' ואמר | מהו: מה יש

- 1 ולחרגם ומה טעם קבעום חכמים בסדר קדוש דבר זה (קדושה) כן
- 2 מנהג ראשונים מקום אין (מהו לקרות ולחרגם ומה טעם קבעום
- 3 חכמים בסדר קדושה דבר זה כן מנהג ראשונים מקום) שיש חלמדי
- 4 חכמים כשהיו מחפליין נופלין על פניהן ומקדשין לאחר שעונין
- 5 יהא שמיה רבא מכרך היו מביאין נביא וקורין בו כמה פסוקין

מ.ו. (הורוויץ), 26,

- 1 ולחרגם: לחרגם | קדוש: קדושה | (קדושה): ח' 2 מנהג:
- היה ומנהג | ראשונים: הראשונים | אין...מקום): ח' 4
- מחפליין: נ' והיו | נופלין: נופלים | פניהן: פניהם 5
- וקורין: וקורא | פסוקין: פסוקים

ס.ר., 37,

- 1 קדוש: קדושה | (קדושה): ח' | כן: כך 2 ראשונים:
- הראשונים | אין...מקום): ח' 3 שיש: נ' שם 4 מחפליין:
- נ' והיו | נופלין: נופלים | פניהן: פניהם 5 שמיה:
- שם | פסוקין: פסוקים

- 1 הן חסד הן יתר ומתרגמיא ואחריהם קורין קק ומתרגמין כדי
- 2 לקיים בשכחו של הקב"ה ואחר כך מקדשין ועוסקין כחורה אם רצה
- 3 במשנ/ה/ עוסק בחלמוד עוסק וכל כך למה כדי לקיים מה שאמרו
- 4 חכמים לעולם ישלש אדם שנותיו שליש במקרא שליש במשנה שליש
- 5 בחלמוד כיון שרכחה עניות ודלות הוצרכו תלמידי חכמים למעשה

מ.ו. (הורוויץ), 26,

- 1 ומתרגמיא: ומתרגמי' | ואחריהם: ואחריהן | קק:
- הקדושה ואומרים וחשאני רוח | ומתרגמין: ומתרגמי' 2
- לקיים: לסיים | הקב"ה: הק' | אם: ואם 3 במשנ/ה/:
- כמשנה | למה: (לומר) /למה/ 5 ודלות: כ' והיו |
- הוצרכו: צריכין | תלמידי חכמים: ח'

ס.ר., 37,

- 1 חסד הן יתר: יתיר הן חסד | ומתרגמיא: ומתרגמין |
- ואחריהם: ואחריהן | קק: קדוש קדוש קדוש ואומרים וחשאני
- רוח 2 לקיים: לסיים | ואחר כך: ואח"כ | אם: ואם 3
- כמשנ/ה/: כמשנה 5 בחלמוד: כ' אכל | הוצרכו: והוצרכו |
- תלמידי: ח'

- 1 ידיהם לא היו יכולין להחעסק כחורה בכל יום ולשלש וסמכו על
- 2 החלמוד לבדו כמו שאמרו חכמים כל הנחלים הולכים אל הים והים
- 3 אינינו מלא זה חלמוד שבמקרא ומשנה ומדרש בו ועקרו לקרות
- 4 בנביא בכל יום אחר חפילה ואעפ"י שעקרו לקרו/ח/ בנביאים שנים
- 5 פסוקין הללו ולא עקרו ועדיין הן קבועין ועומדין ומפני מה

מ.ו. (הורויץ), 26,

- 1 להחעסק: לעסוק | כחורה: נ' תמיד ולשלש | ולשלש: ח'
- 3 מלא: נ' (קהלח א) | שבמקרא: שמקרא 4 לקרו/ח/: לקרות |
- בנביאים: בנביא 5 פסוקין: פסוקים | הללו: האילו | ולא:
- לא | קבועין: קבועים

מ.ו. 37,

- 1 כחורה: נ' תמיד ולשלש | ולשלש: ח' | וסמכו: נ'
- 3 אינינו: איננו | מלא: נ' (קהלח א' ז) |
- שבמקרא: שמקרא 4 ואעפ"י: ואע"פ | לקרו/ח/: לקרות 5
- פסוקין: פסוקים | ולא: לא | עקרו: נ' כלומר וקרא זה אל
- זה ואמר וחשאני | הן: הם

- 1 לא עקרום כלום' שקדושה משולש/ח/ הוא קקק ושלש הן ג' פעמי/ס/
- 2 כחפילה גמרו את החפילה אומ' החזן קדיש ואחר נפטרינ העם
- 3 לשלום וכשמבקש לאכול להם צריך ליטול את ידיו וקובע סעודתו
- 4 ואע"פי שאוכל חולין וכל המזלזל וכל מזלזל כנטייל/ח/ ידיים
- 5 בר נידוי הוא דחניא אמ' ר' יהודה חס ושלום שעקביה בן מהללאל

מ.ו. (הורוויץ), 26,

- 1 כלום': לאילו | משולש/ח/: משולש | הוא: היא |
- קקק: ח' | ושלש: ושלשה | הן: ח' | פעמי/ס/: פעמים
- 2 אומ': ח' | החזן: נ' אומ' | ואחר: נ' כך | נפטרינ:
- נפטרים | העם: נ' לבחיהם 3 את: ח' | ידיו: נ' ואחר |
- וקובע: יקבע 4 ואע"פי: אע"פ | שאוכל: שיאכל | וכל
- מזלזל: ח' | כנטייל/ח/: כנטיילת 5 דחניא: דחנן | אמ'
- ר': א"ר | יהודה: יהוד' | שעקביה: (שעקיבא) /שעקביא/

ס.ר., 37,

- 1 כלום': ח' | שקדושה: שקדוש | משולש/ח/: משולש |
 - קקק: ק' ק' ק' | ושלש: ישלשהו | הן: ח' | פעמי/ס/:
 - פעמים 2 כחפילה: כחפלה | החפילה: התפלה | אומ': אומר |
 - ואחר: ואח"כ | נפטרינ: /נפטרים/ | העם: נ' לבחיהם/ 3
 - להם: ח' | את: ח' | ידיו: נ' ואח"כ | וקובע: יקבע
 - 4 ואע"פי: אעפ"י | וכל מזלזל: ח' | כנטייל/ח/: כנטיילת |
 - ידיים: נ' הרי זה 5 דחניא: דחנן | אמ': אמר | שעקביה:
- שעקביא

- 1 נחגדה שאין עזרה ננעלה על כל אדם שבישר* בחכמה וכיראת חטא
- 2 כעקביה בן מהללאל אלא מי נידו אמ' ר' אלעזר בן הגר שמפקפק
- 3 כנטילת ידים וכשמת שלחו בית דין וסלקו את ארוננו ללמדך שכל
- 4 המחנדה ומח כנידין בית דין סוקלין את ארוננו וכל המזלזל
- 5 כנטילת ידים בא לידי עניוח דאמ' ר' אסי ואמרי לה כמחניח*

מ.ו. (הורוויץ), 26,

- 1 נחגדה: נחנדה 2 כעקביה: (כעקיבא) / כעקביא / | אלא:
- נ' אח | אח | אמ': אח | שמפקפק: שפקפק 3 בית דין: כ"ד |
- וסלקו: והניחו אכן על 4 כנידין: כנידויו | בית דין:
- כ"ד 5 דאמ' ר': דא"ר | אסי: אמי

ס.ר., 37,

- 1 נחגדה: נחנדה | שבישר*: שבישראל 2 כעקביה: כעקביא |
- אלא: נ' אח | אח | אמ': אח | הגר: הנך | שמפקפק: שפקפק
- 3 וסלקו אח: והניחו אכן על 4 כנידין: כנידו/יו / 5
- דאמ': דאמר | אסי: אמי | כמחניח*: כמחניחא

- 1 חנא שלשה דברים מביאין את האדם לידי עניות המשחין בפני
- 2 מטחו ערום והני מילי כלפי מטה ועל גבי קרקע אבל מהדר אפיה
- 3 ממטה וכמנא ליה לן כה ואמ' ר' זריקא אמ' ר' אלעזר כל המזלזל
- 4 כנטילת ידים נעקר מן העולם אמ' רב אידי בר אבין אמ' רב יצחק
- 5 בר אשיאן מים ראשונים מצוה ואחרוני/ס/ חוכה ותנן מים ראשונים

מ.ו. (הורוויץ), 26-27

- 1 שלשה: שלש/ה/ 2 ערום: נ' ומי שאשתו מקללתו בפניו
- והמזלזל כנטילת ידים המשחין בפני מטחו ערום | והני: הני
- 3 ממטה: ממיטה | ואמ' ר': וא"ר | אמ' ר': ת"ר | כל:
- ח' 4 אמ' רב: א"ר | אמ' רב: א"ר 5 אשיאן: אשיין |
- ראשונים: (ראשונה) /ראשונים/ | ואחרוני/ס/: ואחרונים |
- ותנן: (דחנן) /חניא/

ס.ר., 57-58

- 1 שלשה: ג' 2 מטחו: מיטחו | ערום: נ' ומי שאשתו מקללתו
- בפניו והמזלזל כנטילת ידים והמשחין בפני מיטחו ערום | והני:
- הני 3 ממטה: המיטה | ואמ'...כל: ח' | המזלזל: והמזלזל
- 4 ידים: נ' לא אמרן אלא דזימנין משי וזימנין לא משי אבל משי
- ולא משי ליה לן כה ואמר ר' זריקא אמר ר' אלעזר כל המזלזל כנטילת
- ידים | אמ': אמר | אמ': אמר | רב: ר' 5 בר: /בר/ |
- ואחרוני/ס/: ואחרונים | ותנן: ואמצעיים /רשות/

- 1 מצוה אמצעיים רשות מים ראשונים בין ככלי בין על גבי קרקע
- 2 אחרונים אין ניטלים אלא ככלי ואמרין לה אין ניטלין/ן על
- 3 גבי קרקע מפני רוח רעה שהיא שורה עליהן ואם הכיא קינסא או
- 4 חריות של דקל ורחץ ידיו מלמע/ה/ הימינה שפיר דמי ואיכ/א/
- 5 דאמ' כיני קינסא מים ראשונים ניטלים בין בחמין בין בצונן

מ.ו. (הורויץ), 27

- 1 ראשונים: נ' ניטלין 2 ניטלים: ניטלין | ואמרין: ואמרין |
- לה: נ' אחרונים | ניטלין/ן: ניטלין (אלא) 3 עליהן: ח'
- 4 מלמע/ה/ הימינה: למעלה | ואיכ/א/: ואיכא 5 דאמ': ח' |
- כיני: כינייהו | ניטלים: ניטלין

ס.ר., 38

- 1 מצוה...ראשונים: נוטלין | על גבי: ע"ג 2 ניטלין:
- נוטלין | ואמרין: ואמרין | לה: נ' /אחרונים/ | ניטלין/ן:
- נוטלין אלא 3 עליהן: עליהם | או: ח' 4 מלמע/ה/: למעלה |
- הימינה: הימנה | ואיכ/א/: ואיכא 5 דאמ': ח' | כיני:
- כינייהו | ניטלים: נוטלין

- 1 אחרונים אין ניטלין אלא כצונן מפני שהחמין מפעפעין את
- 2 הזוהמא ואין מעכירין את הזוהמא אמצעיים רשות אמ' רב נחמן
- 3 לא שנו אלא כין חכשיל לחכשי/ל/ אבל כין חכשיל לגבינה חובה
- 4 והאי דשרו רבנן בחר גבינה משמעתיה דרב נחמן ואע"ג דמים
- 5 אחרונים חובה אין טעונין ברכה רב אמ' מצוה לשמע דברי ר'

מ.ו. (הורוויץ), 27,

- 1 שהחמין: שמים חמין 2 את הזוהמא: אותה | אמ': א'
- 3 לחכשי/ל/: לחכשיל 4 גבינה: נ' כשר | משמעתיה:
- נשמעתיה 5 רב: רב/א/ | אמ': א' | לשמע: לשמוע

ס.ר., 38,

- 1 אחרונים: מים אחרונים | ניטלין: נוטלין | שהחמין:
- שחמין | מפעפעין: מפעפ/ע/ין 2 ואין...הזוהמא: ח' |
- אמצעיים: ואמצעיים | אמ': אמר 3 לחכשי/ל/: לחכשיל
- 4 בחר: נ' כשר 5 אמ': אמר | לשמע: לשמוע | דברי:
- נ' חכמים

- 1 אלעזר בן ערך שנ' וכל אשר יגע בו הזב וידיו לא שטף כמים אמ'
- 2 ר' אלעזר בן ערך מכאן סמכו חכמים לנטילה ידיים מן החור/ה/
- 3 א"ל רבא לרב נחמן מאי משמע דהאי קרא בנוגע בזב הוא דכת'
- 4 בנוגע הזב כי שטף ידיו כמים מי קטהרן כיכוס כגדים וטכילה
- 5 בעי אלא הכי קאמ' ואחר שלא שטף כמים טמא ולא משנינן אלא מן

מ.ו. (הורוויץ), 27

- 1 שנ': נ' (ויקרא טו) | אמ' ר': א"ר 2 מכאן: מיכן |
- חכמים: חכמי' | החור/ה/: החורה 3 בזב: הזב | דכת':
- נ' א"ל 4 קטהרן: קא מטהרן 5 בעי: בעו | קאמ': קא' |
- שטף: נ' ידיו | משנינן: (משנינן) /משינן/

ס.ר., 38

- 1 שנ': שנאמר | כמים: נ' (ויקרא ט"ו י"א) | אמ' ר':
 - א"ר 2 מכאן: מיכאן | חכמים: רכותינן | לנטילה: נטילת |
 - החור/ה/: החורה 3 א"ל: אמר ליה | דכת': דכתיב אמר ליה
 - 4 הזב: בזב | מי: כי | קטהרן: קא מטהר | כיכוס: כו
 - כיום 5 קאמ': קאמר | שטף: נ' ידיו | משנינן: (משנינן)
- /משינן/

- 1 מנא כדחנן בכל הכלים נוטלין אח הידים ואפילו בכלי גללים כלי
- 2 אכנים כלי אדמה ואין נוטלין (אח) (ה) לידים לא לדפנות הכלים
- 3 ולא בשולי המחץ פי' כלי חרס שנשבר ונשאר בו בית קיבול ולא
- 4 כמגופה החכית ולא יתן אדם לחכירו כהופניו מאי טעמ' אסמכונן
- 5 רבנן על מי חטא אינמי אקידוש ידים ורגלים שבמקד/ש/ דקחני

מ.ו. (הורויץ), 27

- 1 כדחנן: כ/ד/חנן | אח הידים: לידים | ואפילו: ואפי' |
- בכלי: /בכלי/ | כלי: /כ/כלי 2 כלי: /כ/כלי | (אח):
- ח' | (ה) לידים: לידים | לא: (אלא) /לא/ | לדפנות:
- (לדפנות) /כדפנות/ 3 ולא... המחץ: (ואין כישולי המיחם) /ולא
- בשולי המחץ/ 4 לחכירו כהופניו: כהופניו לחכירו | אסמכונן:
- אסמכונן 5 על מי: אמי | ידים: ידי' | ורגלים: ורגלי' |
- שבמקד/ש/: (דמקדשי) /דמקדש/ | דקחני: דקח'

ס.ר., 38

- 1 אח הידים: לידים | כלי: ובכלי 2 כלי: בכלי |
- (אח): ח' | (ה) לידים: לידים | לא לדפנות: (אלא לדפנות)
- /לא כדפנות/ 3 המחץ: (המחמ') /המחץ/ | שנשבר: הנשבר |
- ולא כמגופה: (וכין כמגרפה) /ולא כמגופה/ 4 כהופניו: כחפניו |
- טעמ': טעמא | אסמכונן: (אסעמטן) /אסמכונן/ 5 אינמי:
- אי נמי | אקידוש: על קידוש | שבמקד/ש/: דמקדש

- 1 אין ממלאין ואין מקדשין ואין מזין מי חטאת אלא בכלי אמ/ר/
- 2 אביי מריש הוה אמינן האי דלא משו בחראי אארעא משו/ם/ זוהמא
- 3 אמ' לי מר משום דשריא רוח רעה עלייהו אמ/ר/ רב חסדא אנא
- 4 משי מלאי חפנאי דטיבוחא והיכא דקא מסגי על גב הנהר וליכ/א/
- 5 מנא כהדיה למשקל וממשינ ידיה לא לישקול מיא כחדא ידיו ולימשח

מ.ו. (הורוויץ), 27

- 1 אמ/ר/: אמר 2 אמינן: אמינ' (מאן) | האי: האי/ |
- משו: (משא) /משו/ מאי | משו/ם/: משום 3 אמ' לי: א"ל |
- עלייהו: עליה/ו/ | אמ/ר/: אמר 4 משי: משאי | מלאי:
- מלא | חפנאי: חפנאי | חפנאי: נ' מיא ויהבו לי מלא
- חופנאי | דטיבוחא: טיבוחא | הנהר: נהרא | וליכ/א/:
- וליכא 5 למשקל: ה' | וממשינ: למימשי | כחדא: כחד |
- ידיו: ידיה | ולימשח: ולימשייה

ס.ר., 38-39

- 1 אמ/ר/: אמר 2 אמינן: אמינא | משו: נ' מיא |
- משו/ם/: משום 3 אמ': אמר | אמ/ר/: אמר | חסדא: אשי
- 4 משי: משאי | מלאי: מלא | חפנאי: נ' ויהבו לי מלא
- חפנאי | גב: גבי | וליכ/א/: וליכא 5 למשקל: נ' מיא |
- וממשינ: לממשא | לישקול: לישקל | ידיו: ידיה |
- ולימשח: ול-משי

- 1 לאידך ידא אלא לשכנינהו לחרווייהו כנהרא דהויא ליה הטבלה
- 2 וכ/ר/ משיה ידיה מכעי ליה לנגוניה ידיה שפיר דאמ' ר' אבהו
- 3 כל האוכל פת בלא ניגוב ידיים כאילו אוכל לחם טמא שנ' ככה
- 4 ואכלו ישר' את לחמם טמא כגויים אשר אדיחם שם וכי קאמרי/ן/
- 5 צריך לנטילת ידיים הני מילי היכא דקבעי למיכל לחמא אכל היכא

מ.ו. (הורויץ), 27

- 1 לשכנינהו: לשטפינהו | לחרווייהו: לחרווייהו | דהויא:
- והויא | הטבלה: (העגלה) /הטבלה/ 2 וכ/ר/: וכי | משיה:
- משי | מכעי ליה: ח' | לנגוניה: לינגוב | ידיה:
- יתהון | שפיר: נ' דאמרי' בפ"ק דסוטה | דאמ' ר': א"ר
- 3 שנ': וגו' (יחזקאל ד) | ככה...את: ח' 4 טמא: נ'
- בגימטריא בלא ניגוב ידיים ואית דאמרי לחמם טמא | כגויים: ח' |
- אשר: מאשר | שם: נ' כלומר כהדחה בעלמא כלי ניגוב |
- קאמרי/ן/: קאמרי 5 לנטילת: נטילת | היכא: ח' |
- דקבעי: דקא בעי | לחמא: נהמא

ס.ר. 39

- 1 ידא: ידיה | לשכנינהו: לימשכינהו | לחרווייהו:
- לחרווייהו 2 וכ/ר/ משיה: וכדמשי | מכעי: מיכעי |
- לנגוניה: לנגובי | דאמ': דאמר 3 שנ': שנאמר | ככה:
- (כזה) /ככה/ 4 ואכלו: יאכלו | ישר': בני ישראל | את:
- /את/ | טמא: /טמא/ | כגויים: כגויים | אדיחם: (הדיחם)
- /אדיחם/ | שם: נ' (יחזקאל ד' י"ג) | קאמרי/ן/: קאמרי
- לנטילת: נטילת | דקבעי: דקא בעי

- 1 דקרו בעי למיכל פירי משבע/ח/ המינים גפן ותאינה ורימון וגו'
- 2 אינמי מחמשת המינים ושעורים וכוסמין דעבידי במעשה קדירה אע"ג
- 3 דטעונים ברכה לאחריהן לא בעי נטילת ידים ובחר דאכיל לא
- 4 מזמין לחלחא דאמ' רבה בר רב חנה חוה קאימנא קמיהו דר' אמי
- 5 ור' אסי ואת ואייתו לקיימו כלכלה דפירי אכלי ולא משו ידיהון

מ.ו. (הורוויץ), 27-28

- 1 דקרו: ח' | בעי: דקבעי | משבע/ח/: משבעה | המינים: המינים האמורים בפסוק | ורימון: ח' 2 אינמי: אי נמי | מחמשת: חמשת | ושעורים: שעורים וחטין | דעבידי: דעביד
- 3 דטעונים: דטעונים 4 מזמין: מזמני | לחלחא: כחלחא | דאמ': דא' | חוה: הוה | קמיהו: קמיהו 5 ואח: ח' | לקיימו: לקמיהו | אכלי: אכלו | ידיהון: ידיהו

ס.ר., 39

- 1 דקרו: דקא | משבע/ח/: משבעה | המינים: המינים | ורימון וגו': וכו' (דברים ח' ח') 2 אינמי: אי נמי | המינים: נ' חיסה | ושעורים: ושעורה | דעבידי: דעביד | במעשה: מעשה 4 לחלחא: כחלחא | דאמ': דאמר | חוה: הוה | קמיהו: קמיה | דר': דרב 5 ור': ודר' | ואח: ח' | לקיימו: קמיהו | אכלי: (אכול) /אכלו/ | ידיהון: ידיהו

- 1 ולא ספו לי וכריכו כל חד וחד לחודיה ש"מ חלח ש"מ אין נטילת
- 2 ידים לפירות שמע מין אין זימון לפירות וש"מ שנים שאכלו מצוה
- 3 ליחליק מולא ספו לי כהדיהו ודאי מצטפן ידה אפילו לפירות
- 4 צריך לממשין ידה משום ברכה דאמ/ר/ רב יהוד' אמ/ר/ רב ואמרי
- 5 לה כמתנית חנא והתקדשתם אילו מים קדושים ראשונים והיחם

מ.ו. (הורויץ), 28,

- 1 וכריכו: ח' | כל: וכל | וחד: נ' כריך 2 לפירות:
- בפירות | שמע מין: וש"מ | לפירות: בפירות 3 ליחליק:
- ליחלק | לי: ליה | ודאי: ואי | מצטפן: מיטנפן |
- אפילו: אפי' 4 לממשין: למימשי | דאמ/ר/: דאמר | רב:
- ר' | אמ/ר/: אמר 5 כמתנית: כמתיתא | קדושים: ח' |
- והיחם: והיחם

ס.ר., 39,

- 1 לי: ליה | וכריכו: וכריכו | וחד: חד | ש"מ אין:
- שמע מיניה אין 2 שמע מין: וש"מ 3 ליחליק: לחלק | לי:
- /ליה/ | ודאי: ואי | מצטפן: מטנפן 4 לממשין: למימשיא |
- דאמ/ר/: דאמר | יהוד': יהודה | אמ/ר/: אמר 5 כמתנית:
- כמתיתא | והתקדשתם...ראשונים: /והתקדשתם (ויקרא י"א מ"ד)
- אילו מים ראשונים/ | והיחם: והיחם

- 1 קדושים אילו מים אחרונים כי קדוש זה שמו אני י"י אלוהיכם
- 2 זו ברכה והייתם לי קדושים אני י"י אמ/ר/ הקב"ה לישר/אל/ כשם
- 3 שאני קדוש כך אתם תהיו קדושים כשם שאני טהור כך אתם תהיו
- 4 קדושים טהורים אבוה דשמואל אשכחיה לשמואל דקא בכיה א"ל אמאי
- 5 קבכיה א"ל דמחיינ רבאי ואמאי מחייך דאמ' לי אמאי לא משיח

מ.ו. (הורויץ), 28,

- 1 זה שמו: ח' | אלוהיכם: ח' 2 אמ/ר/: אמר להם |
- הקב"ה: הק' | לישר/אל/: לישראל 4 קדושים: ח' | אבוה
- דשמואל: שמואל | לשמואל: אבוה | ככיה: ככי | א"ל:
- נ' אבוה 5 דמחיינ: דמיחאי | רבאי: רבה א"ל | ואמאי:
- נ' קא | מחייך: מחיינ | דאמ': דא'

ס.ר., 39-40

- 1 קדושים: נ' (שם) | שמו: שמן | י"י: (ה') |
- אליהיכם: ח' 2 לי: לי/ | קדושים: נ' /כי קדוש/ |
- י"י: ה' (ויקרא כ' כ"ו) | אמ/ר/: אמר להם | לישר/אל/:
- לישראל 4 קדושים: ח' | לשמואל: נ' /כריה/ | ככיה:
- ככי | א"ל: אמר ליה 5 קבכיה: ככיה | א"ל: אמר ליה |
- רבאי: רבה אמר ליה | ואמאי: אמאי | דאמ': דאמר

- 1 ידך וספית לינוק א"ל ואמאי לא תמשי א"ל איהו אכיל ואנא
- 2 משינא אמ' אכזה דשמואל לרכיה לא מסתייך דלא גמירח אלא ומיחח
- 3 נמי מחית והילכת אוכל מחמת מאכיל כעי נטילת ידיה מאכיל גופיה
- 4 לא כעי נטילת ידיה כל איחחא או גברא דמכלין לחמא לינוקא
- 5 ינוקא צריך למימשא ידיה /דילמ/ לא עיילא ליה אומצא ושדיה

מ.ו. (הורוויץ), 28

- 1 לינוק: לינוקא | א"ל: ח' | תמשי: תימשי | איהו:
- הוא 2 אמ': א"ל | גמירח: גמרח | ומיחח: מיחח 3
- והילכת: והילכתא 4 לא: /לא/ | כל: וכל | דמכלין:
- דמוכלי | לחמא: נהמא 5 למימשא: למימשי | /דילמ/:
- דזימנין | לא: דלא | ושדיה: ושדי

ס.ר. 40,

- 1 ידך: ידיך | לינוק: לינוקא | תמשי: משיח | א"ל:
- אמר ליה | איהו: הוא 2 אמ': אמר ליה | ומיחח: מימחא
- 3 והילכת: והילכתא | מאכיל: מאכל 4 דמכלין: דמאכילין |
- לחמא: ח' 5 ינוקא: /ינוקא/ | /דילמ/: דזימנין | לא:
- דלא | ושדיה: ושדי

- 1 ידי לפומיה ומעיל לה ומאן דקא מוכיל לא בעי נטילת ידיים
- 2 וכשכוצע הפח מכרך המוציא לחם מן הארץ והיכא דאיכא/א/ קביעות
- 3 חד שרי המוציא לכולהו וחד מכרך כרכה היין לכולהו ולא מיחבעי
- 4 ליה למשרא המוציא עד דמייתו ליה מלח או ליפתן דאמ/ר/ רבה
- 5 בר שמואל משום ר' חייא אין הכוצע רשאי לכצוע עד שיחן מלח

מ.ו. (הורוויץ), 28

- 1 ידי: ידיה | לה: ליה | ומאן: מאן | מוכיל: נ'
- 2 וכשכוצע: נ' אח | דאיכא/א/: דאיכא | קביעות:
- קביעותא 3 המוציא: נ' לחם | כרכה: על | מיחבעי:
- 4 למשרא: למישרי | דמייתו: דמייתי | ליפתן:
- נ' ואי לחמא דלא צריך ליפתן שרי לאלתר ולא צריך לאיעכוכי עד
- דמייתי ליה ליפתן | דאמ/ר/: דאמר | רבה: רבא

ס.ר. 40

- 1 ידי: ידיה | לה: ליה | מוכיל: נ' להו 2 הפח:
- פח | מכרך: או/מר/ | דאיכא/א/: דאיכא | קביעות:
- קביעותא 4 ליה: להו | למשרא: למישרא | ליה: להו |
- ליפתן: נ' ואי איכא לחמא דלא צריך ליפתן שרי לאלתר ולא צריך
- לעכוכי עד דמייתי (או) מלח או ליפתן | דאמ/ר/: דאמר |
- רבה: רבא 5 שיחן: שיחנו

- 1 או ליפתן לפני כל אחד ואחד דלא לישתעי רבה בר שמואל איקלע
- 2 לכי ריש גלותא קריכו ליה ריפתא שרא לאלתר אמרו ליה הדר ביה
- 3 משמעתיה אמ/ר/ להו ליה דין צריך בשש והיכ/א/ דמיקרי ואכל
- 4 לחמא ואישתלי ולא שרא המוציא ולכתר הכי אידכר הדר שרי
- 5 המוציא ואכיל ודווקא דלא גמר סעודתיה דכי הדר שרי המוציא

מ.ר. (הורוויץ), 28

- 1 לישתעי: אשתעי | רבה: רבא 2 שרא: ושרא 3 אמ/ר/:
אמר | בשש: נ' בשש מלח היאכל חפל מכלי מלח מחרג' מדלא בשש
כן ראייתי בערוך ולי נר' לשון איחור כמו כי בשש משה | והיכ/א/:
והיכא | ואכל: דאכיל 4 לחמא: לחומא | ואישתלי: ואשתלי
5 גמר: גמיר

ס.ר., 40

- 1 לפני: בפני | רבה: רב(ה)/א/ 2 שרא: ושרא | ביה:
מר 3 אמ/ר/: אמר | והיכ/א/: והיכא | דמיקרי: דאיקרי |
ואכל: ואכיל 4 ולכתר: וכתר | אידכר: מידכר 5 גמר:
גמיר

- 1 קא אכיל דבעי מיניה מרב חסדא מי שבת ואכל ולא כירך מהו
- 2 שיחזו/ר/ ויכריך א"ל מי שאכל שום וריחו נודף וחזור ויאכל
- 3 שום אחר ואי גמר סעודתיה ולא יכיל למיכל לא ליכריך דאמ'
- 4 רבינא הילכך אפילו גמר סעודתיה דלא הילכת כוותיה דמעיקר הוה
- 5 חזי לכרוכי המוציא כיון דאכל וגמר אידחי וכל /נידחי/ ונראה

מ.ו. (הורוויץ), 28,

- 1 קא אכיל: קאכיל | דבעי: דבעו | מי: ח' | מהו:
- 2 שיחזו/ר/: שיחזור | ויכריך: ויכרך | שאכל:
- 3 אחר: נ' ויהא ריחו נודף יוחר | דאמ': א' |
- 4 הילכך: ח' | אפילו: אפי' | דלא: וליח | הילכת:
- 5 דמעיקר: דמעיקרא | כיון: וכיון | וגמר:
- (וגזור) /וגמר/ | /נידחי/ ונראה: שנראה ונדחה

ס.ר., 40,

- 1 קא אכיל: ואכיל | דבעי: דבעו | שבת: ששכח | ואכל:
- 2 שיחזו/ר/: שיחזור | ויכריך: ויכרך | א"ל:
- 3 יחזור: יחזור | ליכריך: ליכרך | דאמ':
- 4 אפילו: ואפילו | גמר: גמיר | דלא: ולא |
- 5 דמעיקר: דמעיקרא | דאכל וגמר: (דגמר
- ואכל) /דאכל וגמר/ | /נידחי/ ונראה: הנראה ונדחה

- 1 שוב אינו נראה והיכא דאכל ומספקא ליה אי כריך אי לא כריך
- 2 אי משבעת המינים אכל דמחייב כרכ/ה/ דאורייתא ארץ חטה ושעורה
- 3 וגומ' וכת' ואכלת ושבעת וברכת מספקא הדר מכריך ואי משאר מינין
- 4 אכל דחיובא דברכה דלהון מדרכנן הוא מספיקא לא הדר מכרך מאי
- 5 טעמ' הא דאורייתא הא דרכנן והיכ/א/ דשרו המוציא וכצע אסיר

מ.ו. (הורוויץ), 28-29

- 1 אינו: נ' חוזר | נראה: ונראה | כריך: כרך | המינים:
- המינין 2 דמחייב: דמחייבין | כרכ/ה/: ברכה | דאורייתא:
- דאוריית' | ושעורה וגומ': ח' 3 ושבעת: ושבע' | וברכת:
- נ' אי | מספקא: נ' ליה | הדר: ליהדר | מכריך: וליכריך
- 4 אבל: על כל | דלהון: דילהון | הוא: הא | מספקא:
- מספיק' | מאי: מה 5 טעמ': טע' | דאורייתא: דאוריית' |
- הא: והא | והיכ/א/: והיכא

ס.ר., 40-41

- 1 אינו: נ' חוזר | נראה: ונראה | ליה: ח' 2 המינים:
- המינין | דמחייב: דמחייבין | כרכ/ה/: ברכה 3 וגומ':
- וגפן ותאנה ורמון (דברים ח' ח') | וכת': וכתוב | וברכת:
- נ' (שם י') | מכריך: מיכריך | מינין: המינין 4 אבל:
- אכל | דחיובא...דלהון: דסמכא | מדרכנן: רכנן | מספיקא:
- מספקא | מכרך: ומכרך 5 טעמ': טעמא | דאורייתא:
- דאורייתא | והיכ/א/: והיכא | דשרו: דשרי

- 1 ליה לאישתעויי עד דטעים ואי אישחעי מקמי דלטעום אותה פרוסה
- 2 הדר ומכריך ואי לא הדר ומכרך הוה ליה מוציא שם שמים לכטלה
- 3 דקאכיל פרוסה בלא ברכה א/מ/ר/ רב יהודה כריה דרב שמואל בר
- 4 שילת משמיה דרב אין המסוכין רשאין לטעום עד שיטעום המכרך
- 5 חניא והכוצע הוא פושט ידיו תחיל/ה/ ואם בא לחלוק כבוד לרבי א'

מ.ו. (הורוויץ), 29

- 1 לאישתעויי: לאשחעויי | דטעים: כ' אותה פרוסה | אישחעי:
- אשחעי | דלטעום: דליטעום 2 ומכריך: מכרך | הדר: ח' |
- ומכרך: מכרך | הוה...לכטלה: ח' 3 דקאכיל: קאכיל |
- א/מ/ר/: אמר | כריה דרב: בר 4 המכרך: הכוצע 5 והכוצע:
- הכוצע | הוא: ח' | תחיל/ה/: תחילה | לרבי א': ח'

ס.ר., 41

- 1 ליה: ח' | דטעים: דמיטעם מאותה פרוסה | אישחעי:
- מישחעי | מקמי: מקמיה | דלטעום: ד/ליטעם 2 ומכריך:
- מכרך | ומכרך: כ' ואכיל | מוציא: המוציא 3 דקאכיל:
- וקא אכיל | א/מ/ר/: אמר 4 לטעום: למיטעם | המכרך:
- הכוצע 5 חניא: חנא | והכוצע: הכוצע | תחיל/ה/:
- תחילה | לרבי: לרכו | א': או

- 1 למי שגדול הימינו הרשות כידו רבה בר רב חמא הוה עסיק ליה
- 2 לכריה כי רב דניאל בר רב קטינא קדים וקא מחני ליה לכריה אין
- 3 הכוצע רשאי לכצוע עד שיכלה אמן מפי העונין אמ' ר' יוחנן משום
- 4 ר' שמעון בן יוחי בעל הכיה כוצע ואורח מכרך בעל הכיה כדי
- 5 שיכצע בעין יפה ואורח מכרך כדי שיכרך לבעל הכיה והשוחה מים

מ.ו. (הורוויץ), 29

- 1 הימינו: הימנו | רב חמא: חנה 2 לכריה: ליכריה |
- דניאל: הונא | רב: ח' | וקא: והוה 3 לכצוע: לאכול |
- אמ' ר': א"ר 4 בן יוחי: ח' | הכיה: נ' כוצע 5 לבעל:
- בעל | הכיה: נ' דכת' וכרכת את אלקיך את לירכוח בעל הכיה
- דאחין לרכוח כדאמר ככל שעה

ס.ר., 41

- 1 שגדול: שהוא גדול | הימינו: ממנו | רב: בר | חמא:
- חנא 2 דניאל: (דניאל) /שמואל/ 3 רשאי: /רשאי/ | אמ':
- אמר 4 בעל הכיה: נ' כוצע

ס.ה., קפה

- 1 למי... שיכרך לבעל הכיה: ח' 5 והשוחה: השוחה

- 1 בחור סעודתו אפילו פעמים ושלש צריך לברך על כל פעם ואעפ"י
- 2 שהן לפניו שכך שנינו השוטה מים לצמאו אומ' שהכל ואמרי/ן/
- 3 למעוטי מאי אמ/ר/ רב אידי בר אבין למעוטי היכא דחנקויה
- 4 אומצא דלא מכרך הא לאו הכי מכריך /ד/הוה עליה ליה כנמלך
- 5 ואיח מרכנן דאמרי כיון דאיכ/א/ מיא קמיה בסעודתא וברוך זמנא

מ.ו. (הורוויץ), 29

- 1 פעם: נ' ופעם 2 שכך שנינו: ששנינו 2 לצמאו: (לעצמו)
- /לצמאו/ | אומ': או' | ואמרי/ן/: ואמרי 3 אמ/ר/: אמר |
- היכא: ח' 4 הא: הו | לאו: לא | מכריך: מכרך |
- /ד/הוה: והוה | עליה: ח' 5 דאיכ/א/: דאיכא | מיא קמיה:
- קמיה מיא | וברוך: מכרך | זמנא: זימנא

ס.ה., 41-42

- 1 ושלש: הרכה | פעם: נ' ופעם | ואעפ"י: ואע"פ 2 אומ':
- אומר | שהכל: נ' נהיה כדברו | ואמרי/ן/: ואמרינן 3
- אמ/ר/: אמר | היכא: ח' 4 מכריך: מכרך | /ד/הוה:
- הוה | עליה: ח' 5 דאיכ/א/: דאיכא | מיא קמיה: קמיה
- מים | וברוך: מכריך | זמנא: זימנא

ס.ה., קפה

- 1 בחור סעודתו: כסעודה | אפילו: נ' מאה | ושלש צריך:
- ח' | לברך: מכרך | פעם: נ' ופעם | ואעפ"י: א/ף/
- ע/ל/ פ/י/ | ואעפ"י: נ' שאין לו יין וקובע סעודתו כמים לפי
- שהוא כנמלך על כל פעם ופעם שאין לך /אדם/ ששוטה מים כי אם
- כפחות שיכול להעמיד עצמו ולהרויח דעתו ממנו 2 שהן...: ח'

- 1 קמא לא צריך לכרוכי על כל זמנא מידי דהוה אחמר דכי מברך
- 2 עליה זמנא קמא לא צריך לכרוכי זמנא אחריתי וכשהוא שותה מברך
- 3 ברוך אתה יי אלוקינו מה שהכל נהיה בדברו ולאחרי/ח/ן ברוך
- 4 אתה יי אלוקינו מלך בורא נפשות רבות וחסרונם על כל מה שברא
- 5 להחיות כהן נפש כל חי ברוך אתה יי חי העולמים והיכא דחנקתיה

מ.ו. (הורוויץ), 29

- 1 קמא: קמיה וח' | על כל: אבל | זמנא: זימנא | זמנא:
נ' הדא צריך לכרוכי | אחמר: אהמרא | דכי: וכיון |
מברך: דברך 2 עליה: הדא | זמנא: זימנא | קמא: ח' |
צריך: /צריך/ | זמנא: זימנא | אחריתי: נ' ואית מרכנן
דכלל לא צריך לכרוכי אמרם כחוך סעודתו מדגרסי' ככרכות פ' כיצד
פת פוטר כל מיני מאכל ופריך יין נמי ליפטר ומשני שאני יין
דקבע ברכה לעצמו מכלל דדווקא יין דקבע ברכה לעצמו כלומר ברכה
המזון אין הפת פוטרתו הא מים דלא קבע ברכה לעצמו הפת פוטרתן
חו' | מברך: נ' לפניהם 3 ברוך...מה: ח' | ולאחרי/ח/ן:
ולאחריהן | ברוך...מלך: ח' 4 וחסרונם: וחסרונן | על
כל: לכל 5 להחיות: לחיות | כהן: מהם | ברוך אתה יי:
כא"י

ס.ר. 42

- 1 קמא: נ' וח' | על...זמנא: /על כל זימנא/ | אחמר:
אהמרא | מברך: בריך 2 עליה: ח' | זמנא: זימנא |
לכרוכי: למברכי עליה | זמנא: זימנא | מברך: נ' לפניהם
3 ברוך אתה יי: כא"י | אלוקינו: אלהינו | מה: מלך
העולם | ולאחרי/ח/ן: ולאחריהם 4 יי: ה' | אלוקינו:
אלהינו | מלך: נ' /העולם/ 5 כהן: בהם | יי: ה'

- 1 אומינא דקאמרינן דלא צריך לכרוכי הכי שדר רב פלטוי כר אכיי
- 2 ריש מחיכתא מקמי דלישתי לא צריך לכרוכי שהכל משום דאניס
- 3 בחר דלישתי מכרך כורא נפשות רכות ודקאמרינן דלא לכרוכי ברכת
- 4 קמייתא ולית ביה משום אסור לאדם ליהנות מן העולם הזה בלא
- 5 ברכה מידי דהוה אסם שה שכל השוחה סם או כל דבר לרפואה דלא

מ.ו. (הורויץ), 29

- 1 אומינא: ח' | דקאמרינן: דקא' (בעירובין) /כברכות/ |
- לכרוכי: נ' שהכל | אכיי: אכא 2 דלישתי: דלשתי |
- דאניס: דאנוס 3 בחר...לכרוכי: ח' | ברכת: וברכתא 4
- קמייתא: נ' לא צריך לכרוכי | ביה: כה | אסור: נ' לו |
- ליהנות: שיהנה 5 שה: ח' | לרפואה דלא: ח'

ס.ר. 42

- 1 אומינא: אומצא | דלא: לא | הכי: /שהכל/ הדר 2
- מקמי: מיקמי | שהכל: נ' נהיה בדברו | דאניס: דאנוס הוא
- 3 ודקאמרינן: ודקא אמרינן | דלא לכרוכי: ח' | ברכת:
- ברכתא 4 קמייתא: נ' לא צריך לכרוכי | ביה: כה | אסור:
- נ' אסור לו 5 אסם שה שכל השוחה סם: (אנוס שהכל השוחה)
- /אסם שכל השוחה סם/ | דלא: ולא

- 1 כמיכוין אלא לרפואה אין צריך כרכ/ה/ לא לפניו ולא לאחריו
- 2 וכן כל אחר אכילתך ואחר כך כל שתייתך שחה מים ואין אתה ניזוק
- 3 לעולם ואין צריך ברכה לא לפניו ולא לאחריו דכיון דאמור
- 4 רבנן אכול כל מאכל ולא אכל מלח שחה כל משקה ולא שחה מים
- 5 כיום ידאג מפני ריח הפה ובלילה ידאג מפני אסכר דאי לא אכיל

מ.ו. (הורוויץ), 29 - 30

- 1 כמיכוין אלא: ח' | לרפואה: דפואה | כרכ/ה/: ברכה
- 2 וכן כל: כל ח' | אחר: נ' כל | אכילתך: נ' אכול מלח |
- כך: ח' 3 דכיון: כיון 4 אכול: אכל 5 כיום: /כיום/ |
- אסכר: אסכרא | לא: ח'

42, .ר.ס

- 1 כמיכוין: מיכוין | אלא: ח' | אין: דאין | כרכ/ה/:
- ברכה 2 כל אחר: אחר כל | אכילתך: נ' אכול מלח | כך:
- ח' 3 לא: ח' | ולא לאחריו: ולאחריו 4 אכול: אכל 5
- אסכר: אסכרא

- 1 ולא שחי הוי סכנה הזה ליה רפוא הילכך אין צריך ברכה לא
- 2 לפניו ולא לאחריו ולאחר סעודה חייב אדם ליטול ידיו ואין
- 3 צרי/ך/ לכרך דאמ/ר/ רב אידי: כר אבין אמ' רב יצחק בר אשיאן
- 4 מים ראשונים מצוה וטעונין ברכה אחרונים מצוה חובה ואין
- 5 טעונין ברכ/ה/ והיכא דכרך נמצא מוציא שם שמים לבטל/ה/ אמ'

מ.ו. (הורויץ), 30

- 1 הזה...רפוא: ח' 3 צרי/ך/: צריך | דאמ/ר/: דאמר |
- רכ: רכה | אידי: ח' | אמ' רב: א"ר | אשיאן: אשיין
- 4 אחרונים: ואחרונים | מצוה: ח' 5 ברכ/ה/: ברכה |
- ברכ/ה/: נ' דליכא למימר וציונו | דכרך: דכירך | מוציא:
- ח' | לבטל/ה/: לבטלה | אמ': א

ס.ר., 42

- 1 הזה: הוי | רפוא: רפואה 3 צרי/ך/: צריך | דאמ/ר/:
- דאמר | אמ': אמר | רב: ר' 4 אחרונים: ואחרונים |
- מצוה: ח' 5 ברכ/ה/: ברכה | והיכא: והיכא | דכרך:
- דכריך | לבטל/ה/: לבטלה | אמ': אמר

- 1 רב חייא בר אשי אמר/ר/ רב מיס ראשוני/ס/ צריך שיגביה ידיו
- 2 למעלה אחרונים שישפי/ל/ ידיו למטה שמא /יצאו/ מיס הוץ לפרק
- 3 ויחזר/ו/ ויטמאו את הידים ומיס ראשוניס בין ככלי בין על גבי
- 4 קרקע אחרונים אין ניטלים אלא ככלי והנוטל ידיו כאחרונה תחילה
- 5 הוא מזומן לכרכה ומכרך כרכת המזון דאמ/ר/ רב חייא בר אשי

מ.ו. (הורוויץ), 30

- 1 רב: ר | אמ/ר/: אמר | ראשוני/ס/: ראשוניס | שיגביה:
- 2 אחרונים: נ' צריך | שישפי/ל/: שישפיל | /יצאו/:
- 3 ויחזר/ו/: ויחזרו 4 ניטלים: ניטלין 5 מזומן...
- המזון: מכרך כרכת המזון | דאמ/ר/: דאמר

ס.ר., 42-43

- 1 אמ/ר/: אמר | ראשוני/ס/: ראשוניס 2 אחרונים: ואחרונים
- צריך | שישפי/ל/: שישפיל | /יצאו/: יצאו 3 ויחזר/ו/:
- ויחזרו | אח: ח' 4 ניטלים: ניטלין 5 מזומן...המזון:
- מכרך כרכת המזון | דאמ/ר/: דאמר

- 1 אמ/ר/ רב כל הנוטל ידיו באחרונ/ה/ הוא מזומן לכרכה והיכא
- 2 דאכלו וגמרו סעודתייהו ומשו להו מים אחרונים אסיר אסור
- 3 להו למטעם עד דמכרכין כרכת המזון דאמ' רב הי'א בר אשי שלש
- 4 חכיפות הן כו' כדאיח' עד חכף לנטילה ידיים כרכה שנ' שאו
- 5 ידכם קדש וכרכו את י"י ומאן דאכל כזית מחייב לכרוכי דאמ' ר'

מ.ו. (הורוויץ), 30

- 1 אמ/ר/: אמר | כל: ח' | באחרונ/ה/: באחרונה תחילה 2
- 2 וגמרו: כל | סעודתייהו: נ' וסליקו | להו: ליה |
- אסור: ח' 3 להו: להון | למטעם: למיטעם מידי |
- דמכרכין: דמכרכי | דאמ' רב: דא"ר | אשי: נ' אמר רב
- 4 כו': ח' | כדאיח': נ' התם כו' | עד: ח' | שנ':
- (תהלים קלד) 5 קדש: קודש | י"י: נ' והיכא | ומאן:
- ח' | מחייב: חייב | דאמ' ר': דא"ר

ס.ר., 43

- 1 אמ/ר/: אמר | כל: ח' | באחרונ/ה/: באחרונה תחילה
- 2 סעודתייהו: נ' וסליקו תכא | אסיר: ח' 3 להו: ח' |
- למטעם: למיטעם מידי | דאמ': דאמר | אשי: נ' אמר רב
- 4 כו': וכו' | כדאיח': כדאמרינן לעיל | חכף: חיכף |
- שנ': שנאמר 5 ידכם: ידיכם | קדש: קודש | י"י: ה'
- (תהלים קל"ד כ') | דאכל: דאכיל | מחייב: מיחייב |
- דאמ': דאמר | ר': רב

- 1 חייא בר אבא אני ראייה אח ר' יוחנן שאכל כזית מלח וכירך עליו
- 2 תחילה וסוף אלמ' בר' מאיר סבירא ליה דאמ/ר/ עד כזית ולעיניין
- 3 איצטרופי אפילו לא אכל עמהן אלא גרוברת אחת ואפילו לא שחה
- 4 אלא כוס של יין מצטרף אכל לאפוקי רבים ידי חובתן לא עד דאכיל
- 5 כזית דגן ואע"ג דאיכ/א/ עובדא דשמעון בן שטח לגרמיה הוא דעבד

מ.ו. (הורוויץ), 30,

- 1 מלח: ח' 2 סבירא ליה: סביר' | דאמ/ר/: דאמר 3
- איצטרופי: לאצטרופי | אפילו: אפי' | עמהן: עמהם |
- ואפילו: ואפי' | שחה: נ' עמהן 4 כוס: נ' אחד 5
- כזית: נ' של | דאיכ/א/: דאיכא | שטח: נ' דשחה ואפיק ליה
- /ליח/ הילכת' כוזחיה דא"ר אבא בריה דר' חייא בר אבא שמעון בן
- שטח

ס.ר., 43,

- 1 מלח: /מליח/ | וכירך: וכרך 2 אלמ': אלמא | דאמ/ר/:
- דאמר | ולעיניין: ולענין 3 איצטרופי: אצטרופי | עמהן:
- עמהם | שחה: נ' עמהם 4 כוס: נ' אחד | דאכיל: דאכל
- 5 דאיכ/א/: דאיכא | דשמעון: דר' שמעון | בן שטח: ח' |
- שטח: נ' דשחה ואפיק הא קאמרינן דאמר ר' אבא בריה דר' חייא בר
- אבא שמעון בן שטח דעבד

- 1 דהכי אמ' ר' חייא בר אבא אמ' ר' יוחנן לעולם אינו מוציא עד
- 2 שיאכל כזית דגן ומוחכין ומשנינן ומסקינן להוציא רבים ידי
- 3 חובתן אינו מוציא עד שיאכל כזית דגן וחנן עד כמה מזמנין עד
- 4 כזית ר' יהודה אומ' ר' עד כביצה דר' מאיר סבר ואכלת זו אכילה
- 5 ושבעת זו שתייה ואכילה בכזית דר' יהודה סבר ואכלת ושבעת חדא

מ.ו. (הורויץ), 30

- 1 חייא בר: ח' | אמ' ר': א"ר | יוחנן: ח' 2 ומוחכין:
- ואוחכין | ומשנינן: נ' ומסייעין 3 דגן: נ' ומכי אכיל
- כזית דגן מיהא נפיק ואע"ג דכזית דגן שיעורא דרכנן הוא כדא' כפרק
- מי שמחו מאן דמחייב מדרכנן מחייב בדבר קרינא ביה ומוציא רבים
- ידי חובתן ואם תאמר כקטן שהגיע לחינוך הא לא אמרי' הכי ההוא
- אפי' מדרכנן לא מחייב עליה דאאכוה הוא דרמי לחנוכיה ובהלכות
- גדולות פסיק דדווקא דאכלו (אינו) /אינהו/ כזית או כביצה
- (רכותיה) /דכוותיה/ אכל אכלו ושבעו לא מפיק (ואי איפשי להעמידה
- דהא ינאי וחביריו אכלו ושבעו לא מפיק) ואי איפשי להעמידה דהא
- ינאי וחביריו אכלו ושבעו ואפקינהו שמעון בן שטח ואע"ג דלגרמיה
- הוא דעכד טע' הוא דלא אכל כזית דגן הא אכל כזית דגן הכי נמי
- דמצי מפיק כך פסק המורה בכרכות בג' שאכלו 4 אומ' ר': אומר |
- דר': ר' 5 דר': ור' | ואכלת: (ואכלת) ואכלת | חדא:
- חד

מ.ו., 43

- 1 אמ': אמר | אמ': אמר 2 ומשנינן: נ' ומסייעין 4
- אומ' ר': אומר | מאיר: /מאיר/ 5 שתייה: שתייה | דר':
- ור'

- 1 מילח' ובעינן אכילה שיש שביעה כביצה ואעב דלר מאיר ולר'
- 2 יהודה הלכה כר' יהוד הכא הלכה כר' מאיר דקאי ר' יוחנן כותיה
- 3 דאמ' ר' חייא בר אבא אני ראיתי אח ר' יוחנן שאכל כזית מליח
- 4 וכירך עליו תחילה וסוף דדרש רב עזיר זמנין אמ/ר/ לה משמיה
- 5 דר' אמי וזימנין אמ' לה משמיה דר' אסי אמרו מלאכי השרת לפני

מ.ו. (הורוויץ), 30+31

- 1 מילח': נ' היא | ובעינן: ובעינ' | שיש: נ' כה |
- שביעה: נ' ושביע' | ואעג... יוחנן: ח' 2 יוחנן: נ'
- וליה הילכת | כותיה: כותיה 3 דאמ': דא' 4 עליו: עליה |
- דורש: דרש | עזיר: (שירא) /עזירא/ | זמנין: זימנין |
- אמ/ר/: אמר 5 וזימנין: וזמנין | אמ': א'

ס.ר., 43-44

- 1 מילח: מילחא היא | שיש: נ' כה | דלר: דר' | מאיר:
- /מאיר/ | ולר': ור' 2 יהוד: יהודה | כר' מאיר: כר"מ |
- דקאי: דקאים | כותיה: כותיה 3 דאמ': דאמר 4 עזיר:
- עמרס | זמנין: זימנין | אמ/ר/: אמר | לה: ליה 5
- אמ': אמר | וזימנין אמ': ח' לה: ליה | דר': דרב |
- אסי: יוסי

- 1 הקב"ה כחכחה כהורחך אשר לא ישא פנים ואחה נושא פנים לישר'
- 2 דכה' ישא י"י פניו אליך אמ' להם לא אשא פנים לישר' שאני
- 3 כחכחי כהורחי ואכלה ושבעה וברכ/ח/ והן מכרכין על כביצה ועל
- 4 כזיה ונשים ועבדים וקטנים מחייבין/ן/ ככרכת המזון דחנן נשים
- 5 ועבדים וקטנים פטורין מקריה שמע ומן התפילין וחייבין כחפילה

מ.ו. (הורוויץ), 31

- 1 הקב"ה: הק' רכון של עולם | כחכחה: כחכה 2 אמ': א' |
- להם: נ' וכי | שאני כחכחי: שכחחי 3 וברכ/ח/: וברכה |
- ועל כזיה: וכזיה 4 ונשים: ונשי' | ועבדים: ועבדי' |
- מחייבין/ן/: מחייבין | נשים: נ' נשים 5 וקטנים: /וקטנים/ |
- מקריה שמע: מק"ש | התפילין: (החפילה) /התפילין/ | וחייבין:
- וחייבים

ס.ר., 44

- 1 הקב"ה: נ' רכנו של עולם | כחכחה: כחכה | פנים: נ'
- (דברים י' י"ז) | פנים לישר': לישר' ח' 2 דכה': דכהיכ |
- י"י: ה' | אליך: נ' (במדבר ו' כ"ו) | אמ': אמר |
- לישר': לישראל 3 וברכ/ח/: /וברכה/ (דברים ח' י') 4
- מחייבין/ן/... וקטנים: ח'

- 1 וכמוזה ובכרחה המזון ואי כעיין לאזמוני כה ד' אנשים לא
- 2 מזמן דחנן נשים ועבדים וקטנים מיחייכי בכרחה המזון דחנן
- 3 אין מזמנין עליהם ואי כעו נשים לאזמוני עם נשים מזמן ואי
- 4 כעו נשים ועבדים לא זמוני כהדי הדדי לא מזמן משום פריצותא
- 5 דחנן רבנן נשים נמנוח לעצמן ועבדים ממנין לעצמן נשים ועבדים

מ.ו. (הורויץ), 31

- 1 וכמוזה: ח' | כעיין: (כעי) /כעו/ | לאזמוני:
- (לארמוני) /לאזמוני/ | כה ד': כהדי | אנשים: בכרי 2
- מזמן: מזמנין | דחנן...מזמנין: ח' 3 ואי כעו: ואיכעו |
- מזמן: מזמנין | לאזמוני...ממנין: ח' 5 ממנין: נ'מזמנין

ס.ר., 44

- 1 וכמוזה: ומזוזה | ובכרחה: וכרחה | כעיין: כעו |
- כה ד': כהדי 2 מזמן: מזמנין | מיחייכי...דחנן: ח' 3
- נשים לאזמוני: לאזמוני נשים | מזמן: מזמנין 4 ועבדים:
- נ' וקטנים | לא זמוני: לאזמוני | כהדי הדדי: ח' |
- מזמן: מזמנין 5 דחנן: דחנו | נמנוח: מזמנין | ממנין:
- מזמנין

- 1 אם רצו לזמנן לזמן אין מזמנין אמ' אביי נקיטינן שנים שאכלו
- 2 מצוה לחלק חניא נמי הכי שנים שאכלו מצוה ליחליק כמה דברים
- 3 אמורים בזמן ששניהם סופרים אבל אם אחד סופר ואחד כור סופר
- 4 מכרך ברכה מפני ברכה ואיבעי ליה לכור לאודועי לסופר דאיהו
- 5 לא מכרך ולכוון הסופר דעתיה ולא נחכוון שומע לא יצא עד

מ.ו. (הורוויץ), 31

- 1 רצו: /רצו/ | לזמנן: ח' 2 לחלק: ליחלק | הכי: הכא |
- ליחליק: ליחלק 3 סופרים: סופרי' 4 ברכה מפני ברכה: ובור
- יוצא | ואיבעי: ואחבעי | דאיהו: דהוא 5 לא: אינו |
- ולכוון: דלכוון | הסופר: ח' | דעתיה: נ' להוציא לכור |
- ולא נחכוון: דנחכוין | נחכוון: נ' שומע ולא נחכוין משמיע
- או משמיע ולא

ס.ר. 44

- 1 לזמנן: ח' | אמ': אמר | נקיטינן: /נקיטינן/ | שאכלו:
- נ' /כאחח/ 2 שאכלו: נ' /כאחח/ | ליחליק: לחלק | כמה
- דברים אמורים: /כד"א/ 3 בזמן ששניהם: /כששניהם/ | סופרים:
- /סופרים/ | אחד: נ' מהם 4 ברכה מפני ברכה: ובור יוצא
- וכדאמרינן סופר מכרך ובור יוצא דווקא דמכוין דעתיה ההוא כור
- ושמע ברכה מפי חכם | ואיבעי: ומיחבעי 5 לא: נ' קא |
- ולכוון: דליכוין | הסופר: סופר | דעתיה: /דעתיה/ לאפוקי
- נפשיה ולאפוקי כור דחנן: | ולא: ח' | נחכוון: נחכוין |
- שומע: נ' ולא נחכוין משמיע נחכוין משמיע ולא נחכוין שומע

- 1 שנתכוון שומע ומשמיע אפילו למאן דאמ/ר/ מצות אין צריכות
- 2 כוונה וקחני גבי קריח שמע היה קורא כחורה והגיע זמן המקרא
- 3 אם כיון ליה לכו בעי ליה כוונה ואמרי/ן/ מאי כיון לכו לקרוח
- 4 הא קא קרי בקורא להביה ושלשה שאכלו כאחת הוו חלחא ר' אסי אמ'
- 5 קרא גדלו ל"י אחי ונרוממה שמו יחדיו שלשה שאכלו כאחת אין

מ.ו. (הורוויץ), 31

- 1 שנתכוון: שנתכוין | אפילו: ואפי' | דאמ/ר/: דאמר
- 2 וקחני: דקחני | קריח שמע: ק"ש | המקרא: ק"ש 3 ליה:
- ח' | בעי ליה כוונה: יצא ואם לאו לא יצא | ואמרי/ן/:
- ואמרי' | מאי: כ' אם | לקרוח: כ' לקרוח 4 להגיה: כ'
- פ' שאינו קורא התיכה בקריאתה אלא במסורת שלה כחסירות ויתירות
- כמות היא שלא יטעה לעשות מהחסר היותר ובהפך כהנהחו | ושלשה:
- וג' | חלחא: חייכי | ר': דא"ר | אמ': א' | קרא:
- נ' (תהלים לד) | אחי: אחי | יחדיו: כ' וגמרי' מיניה דבעי
- מיפתח גדול כראשון ומיעניה אינון כחריה וגמרי' מיניה דבעו חרין
- ואנא כהדיהו הא חלה כה' אחי ונרוממה | שלשה: ג'

ס.ר., 44-45

- 1 שנתכוון: שנתכוין | דאמ/ר/: דאמר | מצות: מצות |
- צריכות: צריכין 2 כוונה: כ' לצאח ולשמוע צריכות כוונה |
- וקחני: (וקחני) /דקחני/ 3 ליה: ח' | בעי ליה: יצא ואם
- לאו לא יצא ומוחבינן חיובתא ולמאן דאמר מצות אין צריכין כוונה
- הכא קא מצריך | ואמרי/ן/: ואמר=נן | לקרוח: לקרוח 4
- הוו: חייכין לזמן כי | חלחא: כ' דכרכין ריפתא כהדי הדדי
- מיחייכי ליכרוכי כרכת המזון מנלן עד דהוי חלחא אמר | אסי:
- יוסי | אמ': דאמר 5 ל"י: לה' | אחי: אחי |
- ונרוממה: ונרומה | יחדיו: כ' (תהלים ל"ד ד') וגמרינן
- מינה דבעי למיפתח (גדלו) /גדול/ ברישא ומיענא אינון כחריה
- גדלו לה' אחי חרין ואנא (כחריהו) /כהדייכו/ הא חלחא דכתיב
- אחי ונרוממה שמו יחדיו

- 1 רשאיין ליחליק וקורא מר כר מימר ומר כר רכ אשי ורכ אחא מדיפתי
- 2 כריכ/ו/ ריפחא כהדי הדדי לאחווה כהו מאן דפליג מחכריה אמרי
- 3 כדחנן שלשה שאכלו כאחת חייבי/ן/ לזמן הני מילי היכא דאיכ/א/
- 4 גדול אבל הכא חילוק כרכות עדיף כל חד וחד לחודיה אייתו
- 5 לקמיה מרימר אמ' להו ידי ברכה יצאחם וליהדור לזימון אין זימון

מ.ו. (הורוויץ), 31

- 1 ליחליק: ליחלק | וקורא: יהודי | מר: ח' | מימר:
- מרימר | מדיפתי: מדפתי 2 כריכ/ו/: כריכו | לאחווה: לא
- הזה 3 כדחנן: (כדחנן) /הא דחנן/ | שלשה: ג' | חייבי/ן/:
- חייבין | דאיכ/א/: דאיכא 4 עדיף: נ' (כריכו) /כריכו/ |
- אייתו: אהו 5 אמ': א' | יצאחם: נ' ידי זימון לא יצאחם |
- לזימון: זימון

ס.ר. 45

- 1 ליחליק: ליחלק | וקורא מר: יהודה | מימר: (אמימר)
- /מרימר/ | ורכ: (דרכ) /ורכ/ 2 כריכ/ו/: כריכו |
- לאחווה: לא הוה 3 כדחנן: חנן | חייבי/ן/: חייבין |
- דאיכ/א/: דאיכא 4 עדיף: נ' כריכו | כל: כל/ | וחד:
- חד | אייתו: אהו 5 מרימר: (דאמימר) /דמרימר/ | אמ':
- אמר | יצאחם: נ' ידי זימון לא יצאחם | וליהדור: וליהדר

- 1 למפרע ואילו חלחא דאכלי כהדר כהדי הדדי וקדים חד מינייהו
- 2 וברייך כזימון ומזמני עילויה ואע"ג דחריין אינון הואיל וקבע/ו/
- 3 בזימון מעיקרא מזמנין אינון והיא עמהן נפקינן ידי זימון ברכה
- 4 הויא ברכה והדר זימון לא הוי דאמ' רכה חוספאה הני חלחא דקבעי
- 5 סעודהייהו כהדי הדדי וקדים חד מינייהו וברייך אינהו נפקו כזימון

מ.ר. (הורוויץ), 31,

- 1 כהדדי: ח' 2 כזימון...עילויה: ח' | וקבע/ו/: וקבעי
- 3 והיא: והוא | עמהן: עמהון | נפקינן: נפקינון |
- זימון: נ' מאי טע' זימון והדר 4 דאמ': דא' | הני: נ' (מילי)

ס.ר., 45,

- 1 וקדים: וקדם 2 כזימון...עילויה: ח' | ואע"ג: דאע"ג |
- וקבע/ו/: וקבעו 3 והיא: והוא | עמהן: עמהם ואינון |
- נפקינן: נפקין | זימון: נ' וידי | ברכה: נ' ואיהו דקדים
- וכרייך לא נפיק ידי זימון מאי טעמא זימון והדר ברכה 4 הויא:
- הוי | דאמ': דאמ': דאמר | חלחא: כחלה | דקבעי:
- דקבעו 5 אינהו: אינון | נפקו: נפקין

- 1 ומני ומזמני/נן/ עילוי איהו לא נפיק בזימון דילהון ואין זימון
- 2 למפרע והיכא דקא כעי הד מינהון פסקי סעודתייהו ומזמנין עליה
- 3 עדיהון וגמר איהו ברכה כולה נפיק ואוכלין וגומריין סעודתן
- 4 ומכרכים והא מילתא לפניס משורח הדין עבדינן להו אכל גמר
- 5 סעודה דתריין מינהון מתרא ומסרה בין למיקם דינא אם הוא פסוק

מ.ו. (הורויץ), 31,

- 1 ומני: ח' | ומזמני/נן/: ומזמנין | עילוי: עילווייהו |
- דילהון: דליהון 2 דקא כעי: דקבעי למיקם | פסקי: פסקו |
- עליה: (עליהון) /עליה/ 3 עדיהון: עד הזן 3 נפיק: ונפיק |
- וגומריין: וגומרי' | סעודתן: סעודה' 4 ומכרכים: ומכרכי' |
- מילתא: מילת' | לפניס: לפני/ס/ | עבדינן: עבדי' |
- להו: ליה 5 סעודה: סעוד' | מתרא: ח' | ומסרה בין:
- ומסרהבין | אם: ח' | פסוק: דפסיק

ח.ר., 45,

- 1 ומני: דיליה | ומזמני/נן: ומזמנין | עילוי: עילויה |
 - ואין: דאין 2 כעי: נ' למיקם | מינהון: מינייהו 3
 - עדיהון: עד הזן | כולה: כוליה | נפיק: ונפיק | נפיק:
 - נ' וחוזרין הם 4 ומכרכים: ומכרכין | להו: ליה | אכל:
 - נ' אי | גמר: גמיר 5 סעודה: סעודתיה | מינהון: מנהון |
 - מתרא...בין: וצריכין | אם: ח' | הוא: נ' דקא | פסוק:
- פסיק

- 1 חד ליחרין דאמ' רבא הא מילת/א/ אמ/ר/ ואיתים' כמערבא משמיה
- 2 דר' זירא אחד מפסיק לשנים ואין שנים מפסיקין לאחד איני והא
- 3 רב פפא אפסיק להו לאבא מר בריה דרב פפא לאחשוניה הוא דכעי
- 4 ולפנים משורת הדין הוא דעבד והיכא דאכלו כי חלחא דזמין קמיה
- 5 דלכרוכי נפיק חד מינייהו לשוקא קרי ליה פלוני ופלוני ומזמנין

מ.ו. (הורוויץ), 31-32

- 1 ליחרין: לחרין | דאמ': דא' | מילת/א/: מילחא |
- אמ/ר/: אמר' | ואיתים': ח' 2 מפסיקין: מפסיקי' 3
- להו: (להו)/ליה/ | לאחשוניה: לאחשובי | דכעי: דעבד
- 4 דאכלו: דאכלו/ | דזמין: בזימון | קמיה: וקמי 5
- דלכרוכי: דלכרכי | ומזמנין: ומזמני'

ס.ר. 45

- 1 ליחרין: לחרין | דאמ': דאמר | הא: הני | מילת/א/:
- מילחא | אמ/ר/: אמר רב | ואיתים': ואיתמר 2 דר': דרב
- 3 אפסיק: איפסק | להו: נ' ואחד | לאבא: לרכה |
- לאחשוניה: לאחשובי | דכעי: דכעא 4 בי חלחא: בחלחא |
- דזמין: ח' | קמיה: ומיקמי 5 דלכרוכי: דליכרכו | נפיק:
- נפק | לשוקא: לשוק

- 1 דאמ' רב דימי בר יוסף אמ' רב שלשה שאכלו יצא אחד מהן לשוק
- 2 קורא לו ומזמנין עליו הוא דקרו ועני ושמעין קליח דמצטרף
- 3 בהדיהו אמ' מר זוטרא לא אמרן אלא כי הלחא דלא צריכי לאפוקי
- 4 שם אכל כי עשרה דבעי למימר נכרך אלהינו ואע"ג דקרו ליה ועני
- 5 מזמנין עלי/ו/ עד דאחי גביהו מחקיף לה אביי אדרבה איפכ/א/

מ.ו. (הורוויץ), 32

- 1 דאמ': דא' | אמ': א' 2 קורא: קורי' | ומזמנין:
- ומזמני' | הוא: והוא | דקרו: נ' ליה | ועני: ועניי |
- ושמעין: ושומעין | קליח: קליה | דמצטרף: מצטרף 3 אמ':
- א' | כי הלחא: כחלחא 4 כי עשרה: מעשרה | אלהינו:
- אלקינו | ואע"ג: אע"ג | ועני: נ' אין 5 עלי/ו/: עליו |
- גביהו: לדכיהו | איפכ/א/: איפכא

ס.ר., 45-46

- 1 דאמ': עליו דאמר | אמ': אמר | יצא: ויצא | מהן:
- מהם 2 קורא: קורין | עליו: נ' דמדקא שרו המוציא איקבעו
- להו כחוכה אמר אביי הא דקאמרינן קורין לו ומזמנין עליו |
- הוא: והוא | דקרו: דקרי ליה | דמצטרף: מצטרפין 3
- אמ': אמר | לאפוקי: לאפסוקי 4 נכרך: (נכרך)/נכרך/ |
- ואע"ג: אע"ג | ועני: נ' אין 5 עלי/ו/: עליו |
- גביהו: לגביהו | איפכ/א/: איפכא

- 1 מיסתכרא והילכת' כמר זוטרא משום דרכ עם הדרת מלך ישחי חבורו/ח
- 2 דיתכן כחדא דוכתא כתרין כתאי איחזו מקצתן אהדדי מצטרפין לחדא
- 3 או לא מצטרפין ומכרכין כל חבורה לחדא ואי איכ/א שמש כהדייהו
- 4 כינייהו די משמש כהו הכי והכי מצטרפין עם הדדי וליח להו
- 5 רשותא לאיתפלוגי אלא מזמני תרויהו כחדא דתנן שתי חבורות שהיו

מ.ו. (הורוויץ), 32

- 1 מיסתכרא: מסתכרא כו' | דרכ: כרוב | ישחי: ושחי |
- חבורו/ח: חבורות 2 דיתכן: דיתכו | כחדא: כחד |
- כתרי: כתרי | כתאי: כיתי | איחזו: אי חזו | מצטרפין:
- מצטרפן 3 או: ואי | לא: נ' לא | מצטרפין: מצטרפי |
- חבורה: חבורא | לחדא: חדא לחדא | איכ/א: איכא |
- כהדייהו: ח' 4 די משמש: דמשמש | כהו: ח' | הכי והכי:
- הכא והכא | עם: ח' | הדדי: לחדא 5 לאיתפלוגי: לאיפלוגי |
- תרויהו: תרויהו | שהיו: שהן

מ.ו. 46

- 1 מיסתכרא: מסתכרא | והילכת': והילכתא | דרכ: כרכ |
- ישחי: ושחי | חבורו/ח: חבורות 2 דיתכן: דיתכי |
- כתאי: כתי | איחזו: אי חזו | אהדדי: להדדי 3 או: אי |
- לא: נ' לא | מצטרפין: מצטרפי | ומכרכין: ומכרכי |
- לחדא: לחדא | איכ/א: ח' | כהדייהו: ח' 4 די משמש:
- דמשמש | כהו: ח' | הכי והכי: הכי והכי | מצטרפין:
- מיצטרפי | עם: ח' 5 לאיתפלוגי: לאיפלוגי | מזמני:
- מזמנין | תרויהו: תרויהו

- 1 אוכלות כביח אחד בזמן שמקצחן רואין אילו מצטרפי' לזימון ואילו
- 2 ואילו מזמני/ן/ לעצמן וחניא אם יש שמש כיניהן מצטרפין והלכה
- 3 כביח שמאי דאמ' ומוחר להשחמש בשמש עם הארץ והיאך מכרכין
- 4 ברכת המזון משלשה ועד תשעה אומ' שאכלנו משלו והן עונין כרוך
- 5 הוא שאכלנו משלו ובטובו חיינו ועונה המכרך כרוך הוא שאכלנו

מ.ו. (הורוויץ), 32

- 1 כביח: ככת | אחד: אחת | אילו: נ' את אילו | ואילו:
- ואי לא אילו 2 מזמני/ן/: מזמנין | וחניא: וחנא | אם:
- ואם 3 כביח שמאי: ככ"ש | דאמ': ח' | - להשחמש: לשמש
- 4 המזון: נ' כאחד כרוך משכיע רעיבים כרוך משקה בא"י אמ"ה
- הזן את העולם כולו בטובו וכן לשנים | משלשה: מג' | תשעה:
- ט' | אומ': נ' נכרך 5 כרוך...שאכלנו: ח'

ס.ר., 46

- 1 אוכלות: אוכלין | אילו: אילו את אילו | מצטרפי':
- מצטרפין | ואילו: ואם לאו אילו 2 מזמני/ן/: מזמנין |
- לעצמן: /לעצמן/ | וחניא: וחנא | אם: ואם | שמש
- כיניהן: כיניהם שמש | והלכה: והילכתא 3 דאמ': דאמרינן |
- ומוחר: מוחר | והיאך: והאיך 4 ועד: עד | אומ': אומר |
- אומ': נ' המכרך נכרך 5 כרוך הוא: ח'

- 1 משלו ובטובו חיינו ומנלן דהכי הוא דחנן כיצד מזמנין בשלשה
- 2 אומ' נכרך אלקינו והכי אמרו משמיה דרב כיבי משמיה דרב שמואל
- 3 דהכי הוו מזמנין צריך למכרך נכרך אלקינו שאכלנו משלו ולא
- 4 בעי ליה למימר אלקינו מאי טעמ' משום דכח' גדלו לי"י אחי
- 5 זמרו לי"י /כלמד/ וגבי ברכה אשכחו ברכו אחי ויכרך דוד אח

מ.ו. (הורוויץ), 32

- 1 משלו...חיינו: סן | ומנלן: ומנא לן | בשלשה: (בשלשה)
- 2 אומ': או' | אלקינו: נ' שאכלנו | כיבי משמיה: /בעשרה/
- 3 הוו: נ' בעשרה ההוא | מזמנין: דמזמנין | למכרך: לכרך | אלקינו: אלהינו | שאכלנו...אלקינו: ח'
- 4 מאי: מה | טעמ': טע' | דכח': נ' (חהלים לד) | אחי: אחי (שם צה) | 5 /כלמד/: כלמ"ד | וגבי: דלגבי | אשכח: אשכחן דכח' | י"י: נ' (ד"ה כס)

ס.ר., 46-47

- 1 מזמנין: / מזמנין/ 2 אומ': אומר | נכרך: נ' שאכלנו
- משלו ולא מישחמיט אלא בעשרה קא מישחמיט וקחני בעשרה אומר נכרך |
- אלקינו: אלהינו | דרב כיבי משמיה: דמר ניסים בריה 3 דהכי:
- דכי | מזמנין: בעשרה | למכרך: למיכרך | אלקינו: אלהינו
- 4 בעי: מיבעי | ליה: ח' | למימר: נ' נכרך | אלקינו:
- לאלהינו | טעמ': טעמא | משום: ח' | דכח': דכחיב | גדלו: שירו | לי"י: לה' | אחי: (שמות ט"ו כ"א) 5
- לי"י: לה' (חהלים ט"ז"כ) | /כלמד/: כלמ"ד | אשכחו:
- אשכחן דכחיב | יי: ה' (שם קל"ד א')

ס.ה., קצ

- 1 משלו...נכרך אלקינו: ח' 2 והכי: הכי | דרב כיבי:
- דמר רב ניסי/ס/ | משמיה: בריה 3 דהכי: דכי | הוו:
- הווה עשרה | מזמנין: ומזמנין | למכרך: נ' לומר |
- אלקינו: אלהינו 4 בעי ליה: מיבעי | למימר: לומר /נכרך/
- אלקינו: לאלהינו | טעמ': טעמא | משום: ח' | דכח':
- דכחיב | גדלו: שירו | לי"י: לה' | אחי: גדלו לה' 5
- לי"י: לה' | /כלמד/: כלמ"ד | וגבי: (וגם) /וגבי/ |
- אשכחו: אשכחן דכחיב | יי: ה'

- 1 י"י ברכה ולא אשכחן בלמ"ד וכן הלכה אמ' רב אדא בר ששה נחלקין
- 2 עד עשרה וכן מזמנין כחלחא גדול אומ' נכרך שאכלו משלו מסוכין
- 3 אמרי נכרך שאכלנו משלו ובטובו חיינו ואם משני מן הדין לישנ/א/
- 4 דבורי' נינהו אבל ברכו שאכלנו לא נאמ/ר/ דאפקיה נפשיה מכלל
- 5 דמסוכין ואמ' שמואל לעולם אל יצא אדם את עצמו מן הכלל ומכריותיו

מ.ר. (הורוויץ), 32,

- 1 י"י: נ' לעיני | ברכה: (כרכה דלא) | ולא: /ולא/ |
- אמ': א' | בר: נ' אהבה 2 כחלחא: כי חלחא | שאכלו:
- שאכלנו | מסוכין: נ' שם 3 אמרי: אומ' | נכרך: כרוך |
- משני: משנו | לישנ/א/: לישנא 4 דבורי': (דיבורי')
- כורים/ | נאמ/ר/: נאמר מאן דכריך | נפשיה: לנפשיה 5
- דמסוכין: המסוכין | ואמ': וא' | לעולם: ח' | יצא:
- יוציא | אח: ח'

ס.ר., 47,

- 1 י"י: ה' (דה"א כ"ט י') | ברכה: (כרכה) | ולא: /ו/ לא |
- אמ': אמר | אדא: א(י)די | בר: נ' אהבה אמרי כי רב 2
- וכן: וכד | כחלחא: כי חלחא | אומ': אומר | שאכלו:
- שאכלנו | מסוכין...משלו: ח' 3 ואם: ואי | לישנ/א/:
- לישנא 4 דבורי': (ד)כורים | אכל: אלא | ברכו: כרוך |
- לא: ולא | נאמ/ר/: נחא | נפשיה: לנפשיה 5 דמסוכין:
- מסוכין | ואמ': ואמר | יצא: יוציא

ס.ה., קצ

- 1 י"י: ה' | ברכה: כרכד | ולא: /לא/ | הלכה: נ'
- והא דכתיב כרוכים אחם לה' לא חיקשי דהתם לא מצי למימר בעניין
- אחר | אמ'....: ח'

- 1 של אדם ניכר אם תלמיד חכם הוא אם עם הארץ הוא חניא ר' מאיר
- 2 אומ' ובטובו הרי זה כור חניא אידך ר' מאיר אומ' חיינו זה
- 3 תלמיד חכם חיים הרי זה כור ומאן דלא גמיר ברכת המזון כלשון
- 4 הקדש מכרך בכל לשון ונפיק ידיה חוכתיה דהנן אילו נאמרו ככל
- 5 לשון פרשה שוטה וידוי מעשה בקריית שמע ובתפילה וברכת המזון

מ.ו. (הורוויץ), 32

- 1 חניא: דחניא | מאיר: ח' | 2 אומ': או' | ובטובו:
 - נ' חיים | מאיר: ח' | אומ': או' | חיינו: נ' הרי
 - 4 הקדש: הקדוש 5 שוטה: סוטה | וידוי: וידוי |
 - מעשה: מעשר | בקריית: קריית | ובתפילה: ותפילה
-

ס.ר., 47

- 1 אם: ואם | חניא: דחניא | ר': רבי | מאיר: ח'
- 2 אומ': אומר | ובטובו: נ' חיינו | זה: נ' תלמיד חכם
- ואם אמר ומטובו הרי זה | חניא: (חני) /חניא רבי/ | אידך
- ר' מאיר: ח' | אומ': אומר אם אמר | חיינו: נ' הרי 3
- חיים: נ' ואם אמר 4 הקדש: הקודש | ידיה: ידי | אילו:
- ואלו | נאמרו: נאמרינן 5 שוטה: סוטה | מעשה: מעשר |
- בקריית: קריית | ובתפילה: ותפילה

- 1 ומאן דעייל ואשכח ריפחא אנשי ליכרוך ריפחא וקא מברכין מיכעי
- 2 ליה למיעני כחרייהו כא ומצאן כשהן מברכין מה הוא עונה אחריהן
- 3 רב זכיד אמר ברוך י"י המכורך רב פפא אמ' ממאן דאמריין לא
- 4 איפליגו אשכחינהו דקא אמרי נכרך אמ' איהו אמן וחו מפרשי/ן/
- 5 ליה למולחא על איניש דמעלמ' גבי דקא מברכין ברכת המזון אי

מ.ו. (הורוויץ), 32-33

- 1 ריפחא...ריפחא: חכרייא דאיכרוך ריפח | מברכין: מברכי
- 2 למיעני: לענוי | כחרייהו: כחריה/ו/ (אמן) /כדאמרינן/ |
- מברכין: מברכי' | מה: (וזה) /מה/ | עונה אחריהן: עונה
- (עונה אחריו) /אחריהן/ 3 רב: ר' | י"י המכורך: (י"י
- המכורך) /ומכורך/ | אמ': ח' | ממאן: (ממאן) /אמן/ |
- דאמריין: (דאמרי') /ואמרי' / 4 איפליגו: פליגו | דקא
- אמרי: דקאמרי | אמ': א' | מפרשי/ן/: מפרשי' 5 למולחא:
- למילחא | דמעלמ': מעלמ' | דקא מברכין: דמברכין

ס.ר., 47

- 1 ריפחא אנשי: אינשי | ליכרוך: דכרוך 2 למיעני: למעני |
- כחרייהו: נ' כדאמר | כא: רבא | הוא: ח' | אחריהן:
- אחריהם 3 י"י: ה' | המכורך: נ' לעולם ועד | אמ': אמר |
- ממאן: אמן | דאמריין: ואמרינן 4 איפליגו: פליגי | דקא
- אמרי: דקאמרי | נכרך אמ': אינהו אמ' ברוך אומר |
- מפרשי/ן/: מפרשינן 5 ליה: להא | למולחא: מילחא |
- איניש: אינש | דמעלמ': דמעלמא

- 1 בחלחא אינון עד פחות מעשרה אשכחיה למאן דמכרך וקא מכרך נכרך
- 2 שאכלנו משלו וקא מכעי ליה למעני כהדיהו כרוך י"י המכורך
- 3 לעולם ועד ואי עילויה דקאמ' המכרך נכרך אלקינו המכורך כך
- 4 ענו אינהו כרוך אלקינו המכורך לעולם ועד ואי עילויה וקאמ'
- 5 המכורך נכרך אלקינו המכורך כך ענו אלקינו אינהו כרוך

מ.ו. (הורוויץ), 33

- 1 בחלחא: כי חלחא | מעשרה: מי' | נכרך: ח' 2 משלו:
- נ' כדאמרי כרוך הוא שאכלנו משלו | וקא: ח' | מכעי: מיכעי |
- למעני: למיעני | כהדיהו: בחריהון 3 עילויה...אינהו:
- בעשרה א' איהו כהדיהו 4 כרוך: נ' הוא | עילויה: עייל |
- וקאמ'...כרוך: ח'

ס.ר. 47

- 1 אינון: (איש) /אינון/ | פחות: נ' /חד/ | וקא מכרך:
- וקאמר 2 שאכלנו: נ' כדאמרו אינהו כרוך שאכלנו | וקא מכעי:
- איכעי | למעני: למיעני | כהדיהו: כהדיי | י"י: ה'
- 3 עילויה: עייל ואשכחינהו | דקאמ': דקא | דקאמ': נ'
- ענו ככר לא שמע מן | נכרך: כרוך | אלקינו: אלהינו |
- כך: ח' 4 ענו: עונה | אינהו...כרוך: ח'

- 1 הוא אלקינו אמ' מר איהו כהדייהו כרוך הוא אלקינו המבורך
- 2 לעולם ועד ויאעיל ואשכחינהו כבר ולא שמע מן המבורך עונה
- 3 כחרייהו אמן וכל מאן דשמע מחבריה דקא מכרך בין ברכה בין
- 4 ברכת היין ופירות ובין ברכת המוציא בין ברכת המצוה מיחייב
- 5 איהן למימר אמן ואע"ג דלא קאכיל דלא קעבד דלא קעבד ואי גמר

מ.ר. (הורוויץ), 33

- 1 הוא...ויאעיל: ח' 2 כבר...המבורך: בחר דסיימי 3
- מחבריה: מן חבריה | בין ברכה: ח' 4 היין: נ' בין
- ברכת הלחם | ובין...בין: וכן | המצוה: המצות 5 איהן:
- הוא | דלא קעבד: ולא קעבד

ס.ר., 47-48

- 1 הוא...עונה: ח' 3 כחרייהו: אחריהן | מחבריה: מן
- חבירו | בין ברכה: כל ברכה 4 בין ברכת המצוה: ובין
- ברכת מצות 5 איהן: הוא | קאכיל: אכל | דלא קעבד:
- ולא קא עבד

- 1 סעודתיה עד שיעור כמה מעכב ומכרך כדחנן עד מחי הוא מעכב על
- 2 מי שיטעבל המזון שבמיעיו כמה הוי עיכול ר' יוחנן אמר/ר/ כל
- 3 זמן שהוא רעב ריש לקיש אמ' כל זמן שהוא צמא מים מחמת אותה
- 4 אכילה א"ר אבהו ואמרי לה במתניתא/א/ תנא אכל כשהוא מהלך יושב
- 5 ומהלך אכל כשהוא עומד יושב ומכרך והילכת ככולהו יושב ומכרך

מ.ו. (הורויץ), 33

- 1 עד: נ' מה | כמה: ח' | הוא: ח' | על מי: ומכרך
- עד כדי 2 שבמיעיו: שבמיעיו ועד | אמר/ר/: אמר 3 רעב...
- שהוא: ח' 4 במתניתא/א/: במתניתא 5 ומהלך: ומכרך |
- והילכת ככולהו: מיסב על גבי מיטה

ס.ר., 48

- 1 מעכב: מכרך 2 מי: כדי | כמה: וכמה | הוי: נ'
- /שיעור/ | אמר/ר/: אמר 3 שהוא: שאינו | ריש: וריש |
- אמ': אמר | מחמת: מהוך 4 ואמרי: ואמרו | במתניתא/א/:
- במתניתא 5 ומהלך: ומכרך | כשהוא: נ' (יושב) | יושב:
- /יושב/ | והילכת ככולהו: מיסב על גבי המיטה

- 1 מיסב על גבי מיטה יושב ומכרך והילכת' ככולהו יושב ומכרך מי
- 2 ששכח ואכל ולא כירך ונפק לארחא או לשוקא כית שמאי אומ' יחזור
- 3 למקומו ויכרך וחכמים אומ' יחזור למקום שנזכר והלכה ככית
- 4 שמאי ואפילו כית הילל לא אמ' פליגי אלא ששכח אכל כמזיד יחזור
- 5 למקומו ויכרך ומאן דעביד ככית שמאי כשוגג חבא עליו כרכה משום

מ.ו. (הורוויץ), 33

- 1 מיסב...מיטה יושב ומכרך: ח' | מי: אדם שאכל 2 ששכח:
- ושכח | ואכל: ח' | ונפק: ונפיק | לארחא: לאורחא |
- כית שמאי: כ"ש 3 וחכמים...יחזור: וכ"ה אומר | למקום:
- (למקום) /יכרך כמקום/ | ככית שמאי: ככ"ש 4 כית הילל:
- כ"ה | אמ': ח' | ששכח: כשכח | יחזור: חוזר 5 ככית
- שמאי: ח' | כשוגג: שוגג | כשוגג: נ' ככ"ש

ס.ר., 48

- 1 מיסב...מיטה: ח' | יושב ומכרך והילכת': והילכתא יושב
- ומכרך | ככולהו...ומכרך: ח' 2 ששכח ואכל: /שאכל/ ושכח |
- לארחא: לאורחא | אומ': אומרים 3 וחכמים...יחזור: וכית
- הילל אומרים יכרך | למקום: כמקום | והלכה: והילכתא 4
- אמ': ח' | ששכח: כשכח 5 ומאן: והאי

- 1 דהילכת/א/ ככית שמאי הנהו חרי חלמידי חד עכד בשוגג ככית שמאי
- 2 ואשכח ארנקא וחד עכד כמיזיד ואכליה אריא רבה בר בר חנה הוה
- 3 אזיל כשיירא כרך ריפתא אישחלי ולא כריך אמ' להו עכיכו ליה
- 4 אינשי שכחיה יונה דדהכא הזר לדוכתיה וכריך אשכח יונה דדהכא
- 5 אמ/ר/ רב נחמן משהתיקן להם לישר' ברכת המזון בשעה שירד להם

מ.ו. (הורוויץ), 33

- 1 דהילכת/א/: דהילכתא | ככית שמאי: ככ"ש 2 הוה: ח'
- 3 כשיירא: (בחסרה) /כשיירתא/ | ריפתא: ריפת' | אישחלי: אשחלי | אמ': א' | ליה: לי 4 אינשי: דאנשיאי | שכחיה: ח' | אשכח: ואשכח 5 אמ/ר/: אמר | משהתיקן: משה תיקן

ס.ר. 48,

- 1 דהילכת/א/: דהילכתא | הנהו: הני | עכד: עכיד 2
- עכד: עכיד | כמיזיד: כמיזיד ככית הליל | אריא: אריה 3
- כשיירא: כשרייתא | כריך: כירך | אמ': אמר | ליה: לי
- 4 אינשי: דאינשיאי | שכחיה: ח' | לדוכתיה: לדוכתא | וכריך: כריך | אשכח: ואשכח 5 אמ/ר/: אמר | משהתיקן: משה תיקן | לישר': לישראל | המזון: הזן

- 1 המן יהושע תיקן להם כרכת הארץ בשעה שנכנסו לארץ דוד ושלמה
- 2 תיקנו להם כונה ירושלם דוד תיקן להם רחם על ישראל עירך ועל
- 3 ירושלם עירך שלמה תיקן להם על הכית הגדול/ל/ והקדוש הטוב
- 4 והמטיב כיכנה תיקנוה כנגד הרוגי ביתר אמ/ר/ רב אותו היום
- 5 שניחנו לקבורה תיקנו הטוב המטיב הטוב שלא יסריחו המטיב

מ.ו. (הורוויץ), 33

- 1 המן: מן 2 להם: ח' | רחם: נ' י"י אלקינו עלינו |
- על: ועל | עירך: ח' 3 להם: נ' לישראל | הגדול/ל/:
- הגדול | והקדוש: נ' שנקרא שמך עליו 4 אמ/ר/: אמר |
- רב: נ' מחנה | היום: יום 5 המטיב: והמטיב | יסריחו:
- הסריחו | המטיב: והמטיב

ס.ר. 48

- 1 להם: נ' לישראל | בשעה: בשעה | שנכנסו: שכיבשו 2
- תיקנו: תיקן | ירושלם: ירושלים | עירך: עמך 3
- ירושלם: ירושלים | עירך: ח' | שלמה: ושלמה | הגדול/ל/:
- הגדול | הטוב: והטוב 4 אמ/ר/: דאמר | רב: נ' מחנא |
- אותו: כאותו 5 שניחנו: נ' הרוגי ביתר | המטיב: והמטיב |
- יסריחו: הסריחו | המטיב: והמטיב

LIBRARY
HEBREW UNION COLLEGE
JEWISH INSTITUTE OF RELIGION

- 1 שניחנו לקבורה חנו רכנן סדר כרכ/ח/ המזון כך היא כרכה ראשונה
- 2 כרכה הזן שנייה כרכה הארץ שלישית כונה ירושלם רכיעית הטוב
- 3 המטיב ובשבת מחחיל כנחמה ומסיים כנחמה ואומ/ר/ קדושת השם
- 4 כאמצע ר' יוסי אומ/ר/ הרוצה לאומרה כנחמה אומ/רה/ ככרכה
- 5 ראשונה כרכה הזן שנייה כרכ הארץ שלישית כונה ירושלם שחיקנו

מ.ו. (הורוויץ), 33

- 1 חנו רכנן: ח"ר | כרכ/ח/: כרכה | כרכה: כרכה 2 הזן:
- נ' כרכה 3 המטיב: והמטיב | ואומ/ר/: ואומר | השם: היום
- 4 יוסי: אליעזר | אומ/ר/: אומר | אומ/רה/: אומרה |
- ככרכה...הזן: ח' 5 שנייה: כשנייה | כרכ הארץ: ח' |
- שלישית: (וכשלישית) | כונה ירושלם: אומרה (אכל) ככרכה

ס.ר., 48

- 1 סדר כרכ/ח/...היא: /סדר כרכה...היא/ | כרכה: ח' 2
- הזן: נ' כרכה | הארץ: נ' כרכה | ירושלם: ירושלים 3
- המטיב: והמטיב | ואומ/ר/: ואומר | השם: היום 4 ר':
- רכי | יוסי: אליעזר | אומ/ר/: אומר | לאומרה: לאומרו |
- אומ/רה/: אומרה | אומ/רה/: נ' /ככרכה הארץ אומרה/ 5
- ראשונה...ירושלם: ח'

- 1 חכמי/ם/ כיבנה אין אומרה וחכמי/ם/ אומ/ריס/ אין אומרה אלא
- 2 כנחמה כלכד והלכה כחכמים חנו רבנן מניין לכרכה המזון מן
- 3 החורה שנ' ואכלת ושבעת וכרכה וכרכה זו ברכת הזן את י"י
- 4 אלהיך זו ברכת זימון על הארץ זו ברכת האר/ץ/ הטובה זו כונה
- 5 ירושלם וכן הוא אומ/ר/ ההר הטוב הזה והלכנון אשר נתן לך יי

מ.ו. (הורוויץ), 33-34

- 1 חכמי/ם/: חכמים | וחכמי/ם/: וחכמים | אומ/ריס/:
- אומרים 3 שנ': שנאמר (דברים ח) | וכרכה: ח' 4 האר/ץ/:
- הארץ 5 אומ/ר/: אומר/ | יי: (דברים ג)

ס.ר., 48-49

- 1 חכמי/ם/: חכמים | אין אומרה: אומרה/ | וחכמי/ם/
- אומ/ריס/: ואומרין חכמים 2 מניין: מנין 3 שנ': שנאמר |
- וכרכה: נ' (דברים ח' י') | וכרכה: ח' | את...זימון: /את...
- ה'...המזון/ 4 האר/ץ/: הארץ 5 ירושלם: ירושלים |
- אומ/ר/: אומר/ | והלכנון: נ' (שם ג' כ"ה) | יי: (שם ח' י')

- 1 זו הטוב המטיב אין לי אלא לפניו לאחריו מניין אמרת קל
- 2 וחומר כשהוא שבע מכרך כשהו/א/ רעב לא כל שכן ר' אומ/ר/ אינו
- 3 צריך הרי אומ/ר/ ואכלה ושבעה וברכה י"י אלהיך זו ברכת הזן
- 4 וכל ברכת הזימון נפקא ליה מגדלה לי"י איחי על הארץ זו ברכת
- 5 הארץ הטובה זו כונה ירושלם וכן הוא אומ/ר/ ההר הטוב הזה

מ.ו. (הורוויץ), 34

- 1 המטיב: והמטיב | לפניו לאחריו: לאחריו לפניו 2 מכרך:
- (ויכרך) /מכרך/ | כשהו/א/: כשהוא | אומ/ר/: אומר 3
- הרי: נ' הוא | אומ/ר/: אומר | וברכה: נ' אח 4 וכל:
- אכל | הזימון: זימון | איחי: אחי 5 אומ/ר/: אומר

ס.ר., 49

- 1 המטיב: והמטיב | לפניו לאחריו: לאחריו לפניו 2
- כשהו/א/: כשהוא | ר': רבי | אומ/ר/: אומר 3 הרי:
- נ' הוא | אומ/ר/: אומר | וברכה: נ' אח | י"י: ה'
- 4 וכל: אכל | הזימון: נ' לרכי | נפקא: נפק | מגדלה:
- מגדלו | לי"י: לה' | איחי: אחי (תהלים ל"ד ד') 5
- ירושלם: ירושלם | אומ/ר/: אומר

- 1 והלכנו/ן/ אשר נחן לך זו והטוב והמטיב אין לי אלא לאחריו
- 2 לפניו מניין ח"ל אשר נחן לך משעה שנחן לך חייב לכרכו והטוב
- 3 והמטיב צריך למימר כה מלכינו המלך הטוב המטיב רב פפא אמר/ר/
- 4 צרי/כה/ שחי מלכיות לבד מדידה ומכעי ליה לאדכורי כריח וחורה
- 5 בכרכה הארץ וחניא ר' אלעזר אומר/ר/ כל שלא אמר/ר/ ארץ חמדה

מ.ו. (הורויץ), 34

- 1 והלכנו/ן/: והלכנון | והטוב: הטוב 2 והטוב: וכהטוב
- 3 למימר: לומר | כה: ח' | המטיב: והמטיב | אמר/ר/:
- אמר 4 צרי/כה/: צריכה | שחי: (שני) /שחי/ | מדידה:
- (מדידה) /מדידה/ | ומכעי: ומיכעי 5 וחניא: דחניא |
- אומר/ר/: אומר | אמר/ר/: אמר | ארץ חמדה: (כרית וחורה)
- /ארץ חמדה/

ס.ר., 49

- 1 והלכנו/ן/: והלכנון | והטוב: הטוב 2 חייב: נ'
- אחא 3 המטיב: והמטיב | אמר/ר/: אמר 4 צרי/כה/: צריכות |
- לבד: חוץ | ומכעי: ומיכעי 5 וחניא: דחניא | אלעזר:
- אליעזר | אומר/ר/: אומר | אמר/ר/: אמר

- 1 טובה ורחכה כרית וחורה ככרכת הארץ ומלכות בית דוד ככונה
- 2 ירושלם לא יצא ידי חובתן נחום הזקן אומ/ר/ צריך שיזכור כה
- 3 כרית ר' יוסי אומ' צרי/ך/ שיזכיר כה חורה והודאה תחילה וסוף
- 4 שיזכי כה חורה פלימו אומ/ר/ צריך שיקדים כרית לתורה שזו
- 5 נכנס בשלשה כריחות וזו נכנס בשלשה עשרה כריחות ר' אבא אמ'

מ.ו. (הורוויץ), 34

- 1 טובה ורחכה: /טובה ורחכה/ | כרית וחורה: ח' | ככרכת:
- 2 חובתן: חובתו | אומ/ר/: אומר 3 אומ': או' |
- צרי/ך/: צריך | חורה: /חורה/ | והודאה... חורה: ח' 4
- אומ/ר/: אומר 5 נכנס בשלשה: נחתה כג' | נכנס בשלשה עשרה:
- נחתה (כג') /כי"ג/ | אמ': /אומר/

ס.ר. 49,

- 1 וחורה: נ' חיים ומזון 2 ירושלם: ירושלים | חובתן:
- חובתו | אומ/ר/: אומר | שיזכור: שיזכיר 3 אומ':
- אומר | צרי/ך/: צריך | והודאה... חורה: ח' 4 אומ/ר/:
- אומר 5 נכנס: נחתה | בשלשה: כשלש | נכנס: נחתה |
- כשלשה: כשלש | כריחות: ח' | אמ': אומר

- 1 צריך שיאמר כה הודאה תחילה וסוף והפחות שלא יפחות מאחת וכל
- 2 הפחות מאחת הרי זה מגונה כל החותם מנחיל לארצות בכרכת הארץ
- 3 ומושיע ישר/אל/ בכונה ירושלם הרי זה מגונה וכל שאינו אומ/ר/
- 4 בריח וחורה בכרכת הארץ ומלכות בית דוד בכונה ירושלם לא יצא
- 5 וכשתי כרכות קמיתהא לא מכעי ליה למיענא אמן כחר נפשיה אבל

מ.ו. (הורויץ), 34,

- 1 והפחות שלא: והפחות לא 2 כל: וכל | לארצות: ארצו
- 3 ישר/אל/: (ארץ) /אח ישראל/ | מגונה: (מגונה) /כור/ |
- אומ/ר/: אומר 4 וחורה: (וחורח) /וחורה/ | יצא: נ' ידי
- חובתו 5 מכעי: מיכפי | ליה: נ' למאן דמכריך | למיענא:
- למעניה | כחר: ח' | נפשיה: לנפשיה

ס.ר., 49,

- 1 והפחות שלא: והפחות לא 2 כל: וכל | לארצות: ארצות
- 3 ישר/אל/: אח ירושלים | ירושלם: ירושלים | הרי...
- ירושלם: /הרי...ירושלים/ | מגונה: /כור/ | אומ/ר/:
- /אומר/ 5 מכעי: מיכעי | ליה: ח'

- 1 כבונה ירושלם ענה כלחישא דחנן רכנן העונה אמן אחר כרכותיו
- 2 הרי זה משוכח ותניא אידך הרי זה מגונה לא קשיא הא בשאר
- 3 כרכות הא כבונה ירושלם אכיי עונה אמן בקלה כי היכי דלידעו
- 4 פעלים דהטוב והמטיב לאו מראוריחא רב אשי עני ליה כלחישא כי
- 5 היכי דלא ניזילו בה ודאי מאן דשרו המוציא אי דמכרך על מצוח

מ.ר. (פורויץ), 34

- 1 ענה: עני | כלחישא: כלחישא | דחנן רכנן: דח"ר
- 3 עונה: עני | בקלה: בקלא 4 פעלים: פועלים |
- מראוריחא: דאורייתא' | ליה: ח' | כלחישא: כלחישא 5
- ניזילו: ליזלו | כה: כיה | ודאי: האי | אי: או

ס.ר., 49

- 1 ירושלם: ירושלים | ענה: עני | כלחישא: כלחישא |
- דחנן: דחנו 2 ותניא: ותני 3 הא: והא | ירושלם:
- ירושלים | עונה: עני | בקלה: בקלא | דלידעו: דידעו
- 4 פעלים: פועלים | דהטוב והמטיב: דהמטיב | מראוריחא:
- דאורייתא | ליה: לה | כלחישא: כלחישא 5 ניזילו:
- ליזלו | דשרו: דשרי | אי: או | מצוח: מצוח

- 1 הלולב ושופר אי דמכרך על פירות ברכה דקמיה אכילה דעני בחר
- 2 נפשיה קמכיר דרך כורים דחנן המכרך על הפירות ועל המינות
- 3 ועונה אמן אחר עצמו הרי דרך בורות אקשו ליה רבנן לרב יהודה
- 4 גאון הרי זה כונה ירושלם אמל החס היכירא לפועלים דקא עכיד
- 5 דליקומו למלאכתן חננח לאכיי דקאמ' ליה בקלא לנפשיה דעני לה

מ.ו. (הורוויץ), 34

- 1 הלולב: לולב | אי: או | דמכרך: ח' | דקמיה: דקמי | דעני: ועני | דעני: נ' אמן 2 קמכיר: הרי זה | דחנן: דח"ר | ועל המינות: ח' 3 אחר: ברכה | עצמו: לעצמו | הרי: נ' זה | אקשו: אקשיה | לרב: למר רב | יהודה: יהודאי 4 הרי: והרי | זה: ח' | ירושלם: נ' דעונה אמן לעצמו | אמל: ח' | היכירא: הכירא | דקא עכיד: קעכיד 5 דליקומו: דלוקמוה | למלאכתן: לעיכידתייהן | דקאמ': דאמר | ליה: ח' | לנפשיה: לרב אשי

ס.ר., 49-50

- 1 הלולב: כגון/ לולב | אי: או | דקמיה: דקמי | דעני: ועני אמן 2 קמכיר: קא עכיד | דרך: ח' | כורים: בורות | דחנן: דחנו רבנן | המינות: המצוות 3 הרי: נ' זה | רבנן: למר | לרב: רב | יהודה: יהודאי 4 זה: ח' | ירושלם: ירושלים | אמל: אמר להם | היכירא: הכירא | לפועלים: דפועלים | עכיד: עכדינן 5 דליקומו: דליקדמו | למלאכתן: נ' הא | דקאמ': דעני | לנפשיה: לרב אשי | לה: ליה

- 1 כלחישא שנא מקמי אכיל/ה/ מכחר אכילה כיון דגמרא
- 2 עיבידחי לית לן כה דקמי אכילה כיון דליה לאישתעויי עד דטעים
- 3 וכדעני אמן דמי דקא מישתעי והא דקחני דרך כורות דבורין קא
- 4 משתעיין והדר טעמין אמ' ר' זירא ואיתימ' א/ר' אבהו ואמרי לה
- 5 במחניחא חנא עשרה דברי/ם/ נאמרו ככוס של ברכה טעון הדחה

מ.ו. (הורויץ), 34

- 1 כלחישא: כלחישא מאי | אכיל/ה/: אכילה 2 עיבידחי:
- עבידחיה | דליה: דליח ליה | לאישתעויי: לאשתעויי 3
- דקא מישתעי: (לא קמשתעי) /כמאן דקמשתעי/ | והא: והיינו |
- דקחני: דקח' | קא משתעיין: קמשתעיין 4 טעמין: (טעון)
- /טעמן/ | אמ' ר': א"ר | ואיתימ' א/: ואיתימא 5 במחניחא:
- במחניח' | חנא: חנ' | דברי/ם/: דברים

ס.ר., 50

- 1 כלחישא: כלחישא מאי | אכיל/ה/: אכילה | כחר: דכחר |
- דגמרא: כ' ליה 2 עיבידחי: עבידחיה | דליה: (דליה) |
- דליה: נ' /דכריך ליה/ לא מיחבעי ליה 3 וכדעני: וכדקא עני |
- דקא: כדקא | והא: והיינו 4 משתעיין: מישתעין | אמ':
- אמר | ואיתימ' א/: אמר 5 דברי/ם/: דברים

- 1 ושטיפה חי ומלא עיטור ועיטוף כשתי יד/י/ו נוחנו כימין
- 2 מגביהן מן הקרקע טפח ונוחן עיניו כו משאומרים אף משגרו לאנשי
- 3 ביחו במחנה אמ' ר' יוחנן אין לנו אלא ארבעה הדחה ושטיפה חי
- 4 ומלא חנא הדחה מכ/פ/נים ושטיפה מכחוצ אמ' ר' יוחנן כל המכרך
- 5 על כוס מלא נוחנין לו נחלה בלא מצרים שנ' ומלא ברכה י"י ים

מ.ו. (הורוויץ), 34-35

- 1 ועיטוף: נ' נוטלו | יד/י/ו: ידיו | נוחנו: ונוחנו
- 2 מגביהן: ומגביהו | מן הקרקע: ח' | משאומרים אף: ויש
- אומ' | משגרו: נ' (במחנה) / במחנה: ח' | אמ'
- ר': א"ר | יוחנן: נ' אנו 4 אמ' ר': א"ר 5 כוס: הכוס |
- בלא: בלי | שנ': שנאמר (דברים לג)

ס.ר., 50

- 1 ועיטוף: נ' נוטלין | יד/י/ו: ידיו | נוחנו: ונוחנו
- 2 מגביהן: ומגביהו | מן הקרקע: טפח: טפח מן הקרקע |
- משאומרים: ויש אומרים 3 אמ' ר': אמר ר' | יוחנן: נ' אנו |
- ארבעה: נ' / כלכד / 4 חנא: וחניא | מכ/פ/נים: כפנים |
- אמ': אמר 5 שנ': שנאמר | י"י: ה'

- 1 ודרום ירשה ור' יוסי בר' חנינא אומ/ר/ זוכה ונוחל שני עולמים
- 2 העולם הזה והעולם הבא רב עיטור רב יהוד/ה/ אמ' מעטריחו
- 3 כחלמידים רב חסדא אמ/ר/ מעטר הוא כנסילה אמ' ר' חנן וכחי
- 4 אמ/ר/ רב ששח ובכרכת הארץ עיטוף רב פפא אמ' מעטף ויחיב
- 5 ומכרך רב אשי פרים סודרא על רישיה נוטלו כשחי ידיו אמ' ר'

מ.ו. (הורוויץ), 35

- 1 אומ/ר/: אומר | עולמים: עולמות 2 רב: ח' | רב:
- ר' | יהוד/ה/: יהודה | אמ': אמר | מעטריחו: מעטרו
- 3 אמ/ר/: אמר | הוא: ליה | כנסילה: כנסלי | אמ'
- ר': א"ר | חנן: חנין 4 אמ/ר/: אמר | הארץ: נ' ואית
- דגרסי וכחי כלומר כאיזה כרכה מעטר ליה ומשני לה בכרכת הארץ ולא
- באחרונה | אמ': אומר 5 רישיה: נ' ומכרך | אמ' ר': א"ר

ס.ר., 50

- 1 ירשה: נ' (דברים ל"ג כ"ג) | אומ/ר/: אמר | ונוחל:
- ונוטל 2 רב עיטור: רב ח' | יהוד/ה/: יהודה | אמ':
- ח' 3 אמ/ר/: ח' | הוא: ליה | כנסילה: (כנסילה)
- /כנסלי/ | אמ': אמר | ר': רב 4 אמ/ר/: אמר | אמ':
- ח' 5 נוטלו: נוטלין | אמ': אמר

- 1 חננא בר פפא אמ/ר/ קרא שאו ידכ/ם/ וברכו אח י"י נוחנ/ו/
- 2 לימין אמ' ר' חייא בר אבא אמ/ר/ ר' יוחנן ראשונים שאלו שמאל
- 3 מהו שחסיע לימין א"ל רב אשי הואיל וראשונים לא איפשיט להו
- 4 אנן נייעביד לחומרא מגביהו מן הקרקע טפח אמ/ר/ רב אחא בר חנינה
- 5 אמ' קרא כוס ישועות אשא וכשם יי אקרא אמ/ר/ רב אשי אין מסיחין

מ.ו. (הורוויץ), 35

- 1 אמ/ר/: אמר | קרא: נ' (תהלים קלד) | ידכ/ם/: ידכם
 - קודש | נוחנ/ו/: ונוחנו 2 לימין: כימין | אמ' ר': א"ר |
 - אמ/ר/: אמר | שאלו: (שאלן) /שאלו/ 3 שחסיע: שחסייע |
 - להו: להן 4 נייעביד: נעביד | מגביהו: מגביה | הקרקע:
 - השלחן | אמ/ר/: אמר | חנינה...אקרא: ח' 5 אמ/ר/:
- אמר

ס.ר., 50

- 1 חנינא: חנינא | אמ/ר/: אמר | ידכ/ם/: ידיכם קודש |
- י"י: ה' (תהלים קל"ד ב') | נוחנ/ו/: ונוחנו 2 אמ': אמר |
- אמ/ר/: ...לימין: /א"ר...לימין/ 3 שחסיע: /שחסייע/ | א"ל:
- אמר | איפשיט: איפשוט 4 אנן: אנו | נייעביד: נעביד |
- מגביהו: מגביה | אמ/ר/: אמר | רב: נ' (חנינא בר) |
- חנינה: חנינא 5 אמ': דאמר | יי: ה' | אקרא: נ'
- (תהלים קט"ז י"ג) | אמ/ר/: אמר | אשי אין: (אשיאן)
- /אשי אין/ | מסיחין: מסיחין

- 1 על כוס של ברכה וזה הוסד מפי רבינו /חנכה/ נטילה ידיים על
- 2 שם כלי ששמו אנטל והוא מחזיק רביעית כדאמרינן אנפק' אנכג
- 3 אנטל הוא רביעית דשל חורה ושנו רבוחי/נו/ רביעית נוטלין לידים
- 4 ולאחד ואפילו לשנים ונטילה שאמרו אינה בכלי ואינמי אי טביל
- 5 ידיו כנהר אז כמעין במקוה של סאה סגי וכשישר' נוטל כדרך

מ.ו. (הורוויץ), 35

- 1 /חנכה/: חנוח | /חנכה/: נ' נפשו בצרור החיים 2
- רביעית: נ' לוג | כדאמרינן: כדאמרי' 3 הוא: מחזיק |
- דשל: של | חורה: /חורה/ | רבוחי/נו/: רבוחינו /מי/ 4
- ולאחר: (ו)לאחר | ואפילו: ואפי' | לשנים: נ' הואיל
- ומשירי רביעית קאחו | ונטילה: ונטילה | אינה: נ' אלא |
- ואינמי: ואי נמי 5 כמעין: נ' או | של: נ' מ' |
- וכשישר' נוטל: וכשהולך

ס.ר., 50-51

- 1 /חנכה/: /שלמה/ חנוח נפשו בצרור החיים 2 רביעית: נ'
- /לוג/ | כדאמרינן...הוא רביעית: /כדאמרינן אנפק אנכג אנטל
- מחזיק רביעית/ 3 דשל: של | רבוחי/נו/: רבוחינו |
- רביעית: מרביעית | נוטלין: נ' הימנו 4 ולאחד: לאחד |
- ונטילה: ונטילה | אינה: /אינה אלא/ | ואינמי: ואי נמי |
- אי: אם | טביל: הטביל 5 אז: או | כמעין: נ' או |
- של סאה: (שלם) /של מ' סאה/ | וכשישר': וכשישראל | נוטל:
- הולך | כדרך: לדרך

ס.ה., קפח

- 1 על...ברכה: ח' | וזה...ידיים: /ומה/ שהוא אומר כלשון
- נטילה ואינה אומר כלשון נשיאה אומר ר/כי/ זה הוא 2 כלי:
- הכלי שנוטל הימנו | אנטל: כך | מחזיק: נ' לכל הפחות |
- רביעית: נ' /לוג/ | כדאמרינן: כדאמר/ינן/ | אנפק':
- אנפק 3 הוא: היא | דשל: של | רבוחי/נו/: רבוחינו |
- רביעית: /מרביעית/ 4 ולאחד: לאחד | ואפילו: ואפי/לו/ |
- ונטילה... ח'

- 1 נוטל עמו כלי אחד קטן ליטול הימניו ידיו או נוטל שחרית ככיתו
- 2 ומתנה לכל היום כולו שמא לא ימצא נקראו מעיין להטביל אשאלנו
- 3 לר' הנפנה ונוטל ידיו צריך ליטול פעם אחת או לא אמ' לנו כך
- 4 שאלתי את ר' יעקב בר' יקר דאמ' לי צריך לחזור וליטול וכדברי
- 5 ר' נטילה אחת לכאן ולכאן וראייה לדבר מיהא דרב דאמ' ר/ רב

ס.ו. (הורוויץ), 35

- 1 אחד: ח' | קטן: נ' שהוא מחזיק רביעית | הימניו: ח' |
- ידיו: נ' ממנו ודיו | נוטל: נ' ידיו 2 ומתנה: נ' עליהם |
- כולו: ח' | נקראו: ח' | מעיין: נ' או נהר | להטביל:
- לטיילה | אשאלנו: ושאלנו 3 צריך: נ' לחזור | ליטול:
- וליטול | פעם: נ' (פעם) | אמ': ואמ' | לנו: נ' אף אנו
- 4 ר': רבינו | דאמ' לי: ואמר | וכדברי: (וכדברי)
- /וכדברי/ 5 ר': רכי/ | אחת: נ' עולה | דאמ' ר/: דאמר |
- רב: ח'

ס.ו., 51

- 1 אחד: ח' | הימניו: הימניו | ידיו: לידיו 2 נקראו:
- נהר או | להטביל: נ' כו ידיו | אשאלנו: ושאלנו 3 לר':
- לרכי | ידיו: נ' והוצרך לאכילה מיד אם | אחרת: נ'
- לאכילה | אמ': והשיב | כך: אף אני 4 ר': רבינו |
- בר': בר | דאמ': ואמר | לי: נ' איך 5 ר': רבי |
- אחת: עולה | וראייה: וראיה | דאמ' ר/: דאמר

ס.ה., קפז

- 1 נוטל... להטביל: ח' 2 אשאלנו: שאלו חלמידים 3 לר':
- לרכינו שלמה | ליטול: נ' ידיו | אחרת: נ' לאכילה |
- לא: לאו | אמ': אמר | לנו: להם אף אני 4 ר': רבינו |
- דאמ': ואמר | לי: ח' | לחזור וליטול: ליטול ולחזור
- /וליטול/ | וכדברי ר': ולכרך על הראשונה אשר יצר את האדם
- ועל /השנייה על נטילה ידים אכל סכורא לי 5 אחת: נ' עולה |
- מיהא: מהא | דאמ' ר/: ... ח'

- 1 כפר/ק/ כל הכשר נוטל אדם שחיה ומחני כל היום כולו אמ' להו
- 2 ר' אבינא לפני פחא דערכי כגון אחין דלא שמחי לכו מים משו
- 3 ידיכו מצפרא ומחנן עליכו לכולי יומא והילכת/א/ כרב כאיסורי
- 4 נטילת ידים פי' רב היי בחשובתן על שם שצריך להגביה ידו למעלה
- 5 לאחר רחיצתם כמו וינטלם וינשאם חייב אדם לכרך על נטילת ידים

מ.ו. (הורוויץ), 35

- 1 כפר/ק/: כפרק | אדם: נ' ידיו | ומחני: ומחנה עליהם |
- כל: לכל | אמ': ואמר 2 ר' אבינא: רכיכו | לפני: לכני |
- פחא: פקחין | דערכי: דערכו | אחין: אחן | שמחי:
- שכיחי | לכו מים: למי 3 ומחנן: ואחנן | עליכו: עלייהו |
- והילכת/א/: והילכתא | כאיסורי: נ' ועוד מעשה דרכינא כרב
- 4 בחשובתן: בחשובותיו | ידו למעלה: ידיו 5 רחיצתם:
- רחיצתן | כמו: נ' (ישעיה סג) | וינשאם: נ' כל ימי עולם

ס.ר. 51

- 1 כפר/ק/: כפ' | אדם: נ' ידיו | ומחני: ומחנה עליהם |
- אמ': אמר 2 לפני: לכני | פחא: (פחא) /פקחא/ |
- דערכי: דערכו | אחין: אחון | שמחי: שכיחי | לכו
- מים: לכו מיא 3 ידיכו: ידיכי | ומחנן: ואחנן |
- עליכו: עלייהו | והילכת/א/: והילכתא | כאיסורי: נ'
- ועוד 4 פי': פירוש | בחשובתן: בחשובותיו | ידו: אח
- ידיו 5 רחיצתם: רחיצתן | וינשאם: נ' (ישעי' ס"ג ט') |
- חייב: וחייב

- 1 ככל פעם ופעם שנוטל ידיו דכיון דמצוה לרחוץ משום ניצוצות
- 2 כדאמרי/ן/ כיומא חייב לברך דנטו להו לנקות עצמ/ו/ שיהא ראוי
- 3 לנקות לקרות כחורה ובשאר מצות ואמרינן בכרכות כל הנפנה ונוטל
- 4 ידיו ומניח הפילין וקורא קריית שמע עליו הכחו/כ/ אומ/ר/
- 5 ארחץ כנקיון כפי וגו' אבל ברכה נקבים לאחר שכירך שחדיה שוב

מ.ו. (הורוויץ), 35

- 1 בכל: על כל | דכיון: מכאן 2 כדאמרינן: כדאמר |
- דנטו: דנטילה | להו: זו | עצמ/ו/: עצמו 3 לנקות:
- ח' | ובשאר: ולשאר | ואמרינן: ואמרי' במסכת | בכרכות:
- כרכות 4 קריית: ח' | הכחו/כ/: הכחוב | אומ/ר/: אומר
- (חלהים כו) 5 כפי: (כפות) /כפי/ ואסובכה מזבחך | שוב: ח'

ס.ר., 51-52

- 1 בכל: על כל 2 כדאמרי/ן/: כדאמרינן | חייב: כ' אדם |
- דנטו: דנטילה | להו: זו | עצמ/ו/: את עצמו 3 לנקות:
- ח' | ובשאר: ולשאר כרכות | מצות: ומצוות | ואמרינן:
- דאמרינן 4 ידיו: /ידיו/ | קריית: קרית | הכחו/כ/:
- הכחוב | אומ/ר/: אומר 5 כפי: (כפות) /כפי/ (חלהים כ"ו ו') |
- כרכה: אכרכה | שוב: ח'

- 1 אינו צריך כל היום כל שער שאדם נפנה כיום צריך לכרך אשר יצר
- 2 ואפילו לקטנים ושאלתי לר' אם מכרך עמה על נטילת ידים על כל
- 3 פעם ופעם והשיבנו אם אני עומד לעסוק בחורה ועסוקי לאלתר או
- 4 לילך לבית הכנסת או להוציא כפי שום קדושה אז מכרך על נטילת
- 5 ידים אשר יצר אלא בשעה שאני יושב ובטל איני חושש לכרך על

מ.ו. (הורוויץ), 35-36

- 1 צריך: נ' לכרך | כל שער... יצר: ויש אומר שצריך לכרך
- על כל פעם ופעם שנפנה 2 ואפילו: נ' לנקבים | לקטנים:
- קטנים 3 והשיבנו: והשיבני | ועסוקי: ח' 4 כפי: כפיו |
- אז: נ' אני 5 אשר: ואשר | אלא: אבל

ס.ר., 52

- 1 צריך: נ' לכרך | היום: נ' כולו | שער: שעה 2 ואפילו:
- אפילו | לר': אח רבי | אם: נ' הוא | על כל: ככל 3
- והשיבנו: והשיבני | עומד לעסוק: עוסק | ועסוקי: ח' |
- לאלתר: / לאלתר / 4 שום: דבר | אז: נ' אני 5 אשר: ואשר |
- אלא: אבל | ובטל: בטל

- 1 נטילת ידים אלא שיצר לכדה לפי צורך הנקבים ואם בא לאכול
- 2 לאחר אינו נוטל ידיו ב' פעמים כשאר אנשי/ס/ אחת על הפנייה
- 3 ואחת על האכילה אלא פעם אחת מכרך עליה על נטילת ידים ויושב
- 4 ואוכל/ל/ ואם אמ/ר/ אדם לחכירו טוב וכרוך אחר שכירך ברכת
- 5 המזון המוציא אין זה הפסק ואין צריך לחזור ולכרך מיוחד שמעין

מ.ו. (הורוויץ), 36,

- 1 שיצר: אשר יצר | לכדה: ואותה | צורך: שצריך |
- הנקבים: לנקבים | לאכול: לאכל 2 אנשי/ס/: אנשים |
- הפנייה: אכילה 3 האכילה: פנייה 4 ואוכל/ל/: ואוכל |
- אמ/ר/: אמר | לחכירו: נ' לאחר שכרך ברכת המוציא | וכרוך:
- כרוך | אחר...זה: ח' 5 זה: נ' אינו | ואין: ואינו

ס.ד., 52,

- 1 שיצר: אשר יצר 2 ב': שתי | כשאר אנשי/ס/: /כשאר
- אנשים/ 3 מכרך עליה: ח' 4 ואוכל/ל/: ואוכל | אמ/ר/:
- אמר | טוב וכרוך: ח' 5 המזון: ח' | המוציא: נ' טול
- כרוך | מיוחד: מאחר

- 1 אכילה דבר דבריו שלא הסיח דעתו מן הכרחה כדאמ' ר' רב טול
- 2 וכרוך אין צריך כרחה לכרך ור' יוחנן אמ' ר' אפילו הכיאו מלח
- 3 הכיאו ליפתח אין צריך לכרך ואפילו אמ' ר' חנו מאכל לכהמתו
- 4 ואין צריך הפסקה כלל דחייב אדם להאכיל את כהמתו קודם שיאכל
- 5 דאמ' ר' רב ששח גביל לתורהו גביל לתורה ואין צריך לכרך ואמ' ר'

ס.ו. (הורוויץ), 36

- 1 דבר: דיכר | דבר: נ' | וכן הורה ר' ונראין | כדאמ' ר':
- 2 כדאמר 2 וכרוך: כרוך | כרחה: ח' | אמ' ר': אמר |
- אפילו: נ' אמר | הכיאו: הכיאו 3 אין... לכרך: ח' |
- אמ' ר': אמר | לכהמתו: לכהמה 4 ואין: אין | צריך: זו |
- כלל: ח' | את כהמתו: לכהמתו 5 דאמ' ר': דאמר | לתורהו:
- לתורי | לתורא: לתורי | ואין: אין | ואמ' ר': ואמר

ס.ו. 52

- 1 דבר: דיכר | דבר: נ' | וכן הורה רבי ונראין | כדאמ' ר':
- 2 כדאמר 2 וכרוך: כרוך | כרחה: ח' | אמ' ר': אמר |
- אפילו הכיאו מלח: /אפילו אמר הכיאו מלח/ 3 אמ' ר': אמר 4
- ואין: אין | צריך: זו 5 דאמ' ר': דאמר | ששח: נ' אם
- אמר | לתורהו: לתורי | לתורא: /לתורי/ | ואין: אין |
- ואמ' ר': דאמר

- 1 רב יהוד/ה/ אמ/ר/ רב אסור לאדם שיאכל קודם שיחן מאכל לכהמחו
- 2 שנ' ונחתי עשב כשדך לכהמחך והדר ואכלה ושבעה אמ/ר/ רב פפא
- 3 הילכת/א/ הכאים מחמה הסעודה לחוך הסעודה אין טעונין ברכה לא
- 4 לפניהם ולא לאחריהם כלומ/ר/ דברים הרבילים לכא מחמת ליפתו
- 5 ללפת כו את הפח כגון כשר ודגים וחכשיל והכיאו בחוך הסעודה

מ.ו. (הורוויץ), 36

- 1 יהוד/ה/ יהודה | אמ/ר/ אמר | שיחן מאכל: שיאכל
- 2 שנ': שנאמר (דברים יא) | אמ/ר/ אמר | 3 הילכת/א/:
- הילכתא דברים | הסעודה: סעודה | לחוך: בחוך | הסעודה:
- סעודה | אין: אינן | 4 לפניהם: לפניהן | לאחריהם:
- לאחריהן | כלומ/ר/ כלומר | הרבילים: הרבילין

ס.ר., 52

- 1 יהוד/ה/ יהודה | אמ/ר/ אמר | לו: ח' | לכהמחו:
- נ' משום 2 שנ': שנאמר | לכהמחך: נ' (דברים י"א ט"ו) |
- אמ/ר/ אמר | 3 הילכת/א/ :/הלכתא/ דברים | הכאים: הכאין |
- הסעודה: סעודה | לחוך: בחוך | 4 כלומ/ר/ : כלומר 5
- והכיאו: והכיאן

ס.ה., קפד

- 1 רב...ושבעה: ח' 2 אמ/ר/ אמר | 3 הילכת/א/ : הילכתא
- דברים | הסעודה: סעודה | לחוך: (לחוך) /בחוך/ | אין:
- אין 4 כלומ/ר/ : כלומר | לכא: לבוא 5 והכיאו: והכיאן |
- בחוך: (לחוך) /בחוך/ | הסעודה: הסעודה/ה/

- 1 והוה ליה פת עיקר ופוסר את הטפילה שלא מחמת הסעודה כחוך
- 2 הסעודה כלומ' דכרים שאין דרכן לכא מחמת הסעודה שאינו ליפתן
- 3 ואוכלין אותן בסעודה לשכיעה כגון דיסא וטיסני וסרגים וכאו
- 4 כחוך הסעודה לאחר שכירך על הפת מכרך לפניהם הואיל ולא באו
- 5 לפני פת וטפילה וליפתן ליחנהו כר' זירא הני ככלאי כלל

מ.ו. (הורוויץ), 36

- 1 והנה...הפת: ח' 4 לפניהם: לפניהן 5 פת: הפת | זירא:
- נ' דאמר | כלל: טפשאי דאכלי נהמא כנהמא

ס.ר., 52

- 1 והוה...הפת: ח' 5 פת: הפת | כר': כורכ | כלל:
- טיפשאי דאכלי נהמא כנהמא

ס.ה., קפה

- 1 והוה...הפת: ח' 5 פת: הפת | כלל: טפשאי / דאכלי
- נהמא כנהמא /

- 1 וברכותיהן אינן שוות אבל אינו מכרך לאחריהן דהא מין מזון
- 2 נינהו ואי פטרי ככרכת המזון אבל אם כאו אחריהם קודם סעודה
- 3 פח פוטרן כדחנן כירך על הפח פוטר את הפרפראות שלפני המזון
- 4 דברים הנאים לאחר סעודה שרגילין לאוכלן בקינוח סעודה לפני
- 5 כרכ/ח/ המזון כגון פירות וכגון פירות מים מגדים טעוני/ו/

מ.ו. (הורוויץ), 36

- 1 אבל: אפילו הכי | דהא מין: דמין 2 ואי פטרי: ומפטרי |
- אחריהם: ח' 3 פוטר את הפרפראות: פטר פרפה 4 לאחר:
- (כחוך) /לאחר/ | לפני: שלפני 5 כרכ/ח/: כרכת | וכגון...
- מים: וכל מיני | טעוני/ו/: טעונין

ס.ר., 52-53

- 1 אבל: אפילו הכי 2 ואי פטרי: ומפטרי | אחריהם:
- (דברים אחרים) | סעודה: הסעודה 3 הפרפראות: הפרפה 4 לאחר
- סעודה: לאחר הסעודה 5 כרכ/ח/: כרכת | כגון: ב' מיני |
- וכגון...מים: ומיני | טעוני/ו/: טעונין

ס.ה., קפה

- 1 אינו: אין | לאחריהן: לאחריהם 2 ואי פטרי: ומיפטר |
- אם כאו: /ואם כאו/ | אחריהם: ח' | סעודה: הסעודה 3
- פוטר: פטר | הפרפראות: הפרפה | שלפני: ש/לפני 4
- לאחר סעודה: לאחר ח/סעודה | בקינוח: לקינוח 5 כרכ/ח/:
- כרכת | כגון: ב' /מיני/ | וכגון...מים: ומיני |
- טעוני/ו/: טעונין

- 1 ברכה לפניהם ולאחריהם דלאו ליפתח הוא לא זיינו אפילו עשאה
- 2 ליפתח בטלה דעחו ולא מפטרי כפה מיהו הכיאו לפני סעודה פת
- 3 פוטרות בא להן יין בתוך המזון כל אחד צריך לכרך /כראינ/
- 4 טעמ/א/ בכרכות לפי שאין כיה הכליעה פנוי לענו/ח/ אמן אחר
- 5 ברכה ואין מתכוין לה לפיכך אינו יוצא בכרכה חבירו וכבר הלכה

מ.ו. (הורוויץ), 36

- 1 לפניהם: לפניהן | ולאחריהם: ולאחריהן | דלאו: דלא | לא: ולא | זיינו: זייני | אפילו: ואפילו | עשאה: עשאן 2 מיהו: ומיהו אם | הכיאו: הכיאו 3 להן: להם | המזון: הסעודה | אחד: נ' ואחד | /כראינ/: כמפרש 4 טעמ/א/: טעמא | לענו/ח/: לענות 5 כרכה: הכרכה | לה: ח' | וכבר: וכן

ס.ר. 53

- 1 דלאו: דלא | לא: ולא | זיינו: זייני | אפילו: ואפילו | עשאה: עשאן 2 מפטרי: איפטרי | הכיאו: אם הכיאו/ | סעודה: הסעודה 3 להן: להם | המזון: הסעודה | צריך לכרך /כראינ/: מברך לעצמו כך מפרש 4 טעמ/א/: טעמא | לענו/ח/: לענות 5 ואין: ואינו | וכבר: וכן

ס.ה. קפה

- 1 לפניהם: /לפניהם/ | ולאחריהם: נ' לפניהם | הוא: כינהו | לא: ולא | אפילו: /ו/אפי/לו/ | עשאה: עשאן 2 דעחו: דעתייהו אצל כל אדם | מפטרי: מיפטרי | מיהו: נ' אם | הכיאו: הכיאו | סעודה: הסעודה | פת...אחד: /פת...אחד/ | 3 להן: /להם/ | המזון: /הסעודה/ | צריך.../כראינ/: מברך לעצמו כדמפרש 4 טעמ/א/: טעמא | לענו/ח/: לענות | אחר: לאחר 5 כרכה: הכרכה | ואין: ואינו | וכבר: ואם נחכוך יענה אמן ויצא וכן

הָאֵל עַל גָּדוֹל

ג/א/ 5 לַעֲלֵה דִלְכָּא: לְדִלְכָּא | הָאֵל מְרַחֵם: עֲרֻמָּה | הָאֵל גָּדוֹל:
עֲשִׂיתִי לָךְ: עֲשִׂיתִי לָךְ | לַעֲלֵה/ל/: לַעֲלֵה הָאֵל מְרַחֵם: א/ב/ א/א/
עֲשִׂיתִי לָךְ: עֲשִׂיתִי לָךְ 5 אָמֵן, לֹא מְרַחֵם | א/א/: אֵל לַעֲלֵה/ל/ | לֹא
לַעֲלֵה/ל/: עֲשִׂיתִי לָךְ | לֹא מְרַחֵם: לֹא מְרַחֵם | אָמֵן: א, 2
אֵלֶּיךָ, אָמֵן

הָאֵל גָּדוֹל: הָאֵל עַל גָּדוֹל

לַעֲלֵה/ל/: לַעֲלֵה הָאֵל מְרַחֵם: אָמֵן, 5 לַעֲלֵה דִלְכָּא: לְדִלְכָּא |
לַעֲלֵה | לֹא עֲשִׂיתִי לָךְ: עֲשִׂיתִי לָךְ | עֲשִׂיתִי לָךְ: (אָמֵן) עֲשִׂיתִי לָךְ |
עֲשִׂיתִי לָךְ: (אָמֵן) /עֲשִׂיתִי לָךְ/ 5 אָמֵן, לֹא מְרַחֵם | א/א/: אֵל
לַעֲלֵה/ל/: עֲשִׂיתִי לָךְ | לֹא מְרַחֵם: אָמֵן לֹא מְרַחֵם 2 עֲשִׂיתִי לָךְ: עֲשִׂיתִי לָךְ |
אֵלֶּיךָ, אָמֵן

לַעֲלֵה | עֲשִׂיתִי לָךְ: אָמֵן, 5

אֵל | לֹא עֲשִׂיתִי לָךְ: עֲשִׂיתִי לָךְ | עֲשִׂיתִי לָךְ: אָמֵן | לַעֲלֵה/ל/:
עֲשִׂיתִי לָךְ: עֲשִׂיתִי לָךְ | לֹא מְרַחֵם: עֲשִׂיתִי לָךְ 5 אָמֵן, לֹא מְרַחֵם | א/א/:
גָּדוֹל: גָּדוֹל | עֲשִׂיתִי לָךְ: עֲשִׂיתִי לָךְ, אָמֵן לֹא מְרַחֵם |
לַעֲלֵה/ל/: עֲשִׂיתִי לָךְ | לֹא מְרַחֵם: לֹא מְרַחֵם |
אֵלֶּיךָ, (אָמֵן) אָמֵן

5 אֵל לַעֲלֵה דִלְכָּא עֲשִׂיתִי לָךְ מְרַחֵם אָמֵן לֹא מְרַחֵם אָמֵן גָּדוֹל
הָאֵל עֲשִׂיתִי לָךְ מְרַחֵם אָמֵן גָּדוֹל אָמֵן לֹא מְרַחֵם אָמֵן
5 אָמֵן, א/א/ לֹא מְרַחֵם לֹא עֲשִׂיתִי לָךְ עֲשִׂיתִי לָךְ לַעֲלֵה/ל/ עֲשִׂיתִי לָךְ
2 אָמֵן לֹא מְרַחֵם עֲשִׂיתִי לָךְ עֲשִׂיתִי לָךְ לֹא עֲשִׂיתִי לָךְ עֲשִׂיתִי לָךְ
לַעֲלֵה/ל/ לֹא מְרַחֵם לֹא מְרַחֵם עֲשִׂיתִי לָךְ אָמֵן אָמֵן

- 1 שאין לך שוחה מים כי אם כפחות שיכול להעמיד עצמו ולהסיר
- 2 דעתו מר אגוז בדבש ר' מכרך עליו כחור הסעודה ומכרך עליו שהכל
- 3 לפי שנשתנה האגוז מכמו/ח/ שהיה שכעת המינין הן הן כחובין על
- 4 שכח ארץ ישראל/אל/ חטה ושעורה וגפן וחאינה ורמון זית ושמן ודבש
- 5 היינו דבש תמרים מן האילן ומן פרי ואילו הן חמשת המינין חטה

מ.ו. (הורוויץ), 36-37

- 1 שאין...מר: ח' 2 עליו: ח' 3 מכמו/ח/: מכמות |
- שכעת: ז' | המינין: מינין | הן כחובין: הכחובין 4
- ישראל/אל/: ישראל | וגפן: גפן | וחאינה: וחאנה | ושמן:
- שמן | ודבש: נ' ודבש 5 מן: מין | האילן: אילן |
- ומן: ומין | פרי: פרי | פרי: נ' ולא דבש דבורים

ס.ר. 53.

- 1 לך: נ' אדם | כפחות: פחות | ולהסיר: ולהסיר 2
- ר': רבי 3 מכמו/ח/: מכמות | הן הן: המה | כחובין:
- הכחובים 4 ישראל/אל/: ישראל | וגפן: גפן | וחאינה:
- וחאנה | ורמון: ורימון | ושמן: שמן | ודבש: נ'
- /ודבש/ 5 מן: מין | האילן: אילן | ומן: ומין |
- פרי: נ' /ולא דבש דבורים/ | חטה: /חטה/

ס.ה., קפה, קעו

- 1 לך: נ' /אדם/ | שוחה: שוחה | ולהסיר: ולהרויח 2
- מר: ממנו 3 האגוז: ה/אגוז | מכמו/ח/: מכמות | שהיה:
- שהוא | שהיה: נ' כל מין אילן של | הן...חטה: ח'

- 1 ושעורה וכוסמת שבולח שועל ושיפון כולם מן חבואה כל מין אילו
- 2 שכשבעה המינין כגון ענבים האינים ורימונים זיתים וחמרים מברך
- 3 עליהן בורא פרי העץ ולאחריו מברך ברכה אחת מעין שלש ברכות
- 4 כלום/ר/ אחת שהיא דוגמא ודומה לשלש ברכות וברכת המזון שהיא
- 5 דאורייתא כדאמרינן וברכת אח י"י אלקיך זו ברכת הזן דקאי ואכלת

מ.ו. (הורוויץ), 37

- 1 שכולח: שיכולח | כולם: כולו | מן: מין | אילו:
- אילו 2 שכשבעה: מחמשת | האינים: חאנים | ורימונים:
- ורמונים | מברך: (ויברך) /מברך/ 3 עליהן: עליו |
- מברך: ח' | אחת: ח' | ברכות: ח' 4 כלום/ר/: כלומר
- | וברכת: לברכת 5 דאורייתא: דאורייתא | כדאמרינן: כדאמר |
- אלקיך: אלהיך | הזן: המזון | ואכלת: (או אכלת) /ואכלת/

ס.ר., 53

- 1 ושעורה: שעורה | וכוסמת: כוסמת | שכולח: ושיכולח |
- כולם: כולן | מן: מין | אילו: אילו 2 שכשבעה: שכשבעה |
- חאנים: חאנים 3 עליהן: לפניהם | מברך: ח' | ברכות
- 4 כלום/ר/: כלומר | שהיא: היא | וברכת: דברכת 5
- דאורייתא: דאורייתא | כדאמרינן: כדאמרינן | כדאמרינן:
- נ' ואכלת ושבעה | י"י: ה' | אלקיך: אלהיך (דברים ח' י') |
- ואכלת: אאכלת

ס.ה., קעו

- 1 ושעורה...המינין: ח' 2 כגון: /כגון/ | ורימונים:
- ו/רימונים | זיתים: זחים 3 עליהן: עליו | מברך: ח' |
- ברכות כלום/ר/: פי/רש/ 4 אחת: נ' /היא/ | ודומה: ודומיא |
- וברכת: דברכת | המזון: (הארץ) /המזון/ 5 דאורייתא:
- דאורייתא | כדאמרינן: כדאמרינן | וברכת: וברכת (א) |
- י"י: ה' | אלקיך: אלהיך | ואכלת: /ואכלת/

- 1 שבע/ח/ דלעיל כלומ/ר/ מאכילחך ואשכיעחך /כרכו/ כרכו על הארץ
- 2 הטובה זו ברכת הארץ אשר נתן לך זו כונה ירושלם הטוב והמטי/ב/
- 3 כיבנה תיקנוה ואינה מן המניין והני חלחא אלחם דכת' לעיל מיניה
- 4 אשר לא במסכנות חאכל בה לחם הכי מכריכין עליה שלש ברכות
- 5 שלימות אכל מיני פירות דחשיבו בשבח הארץ ושרו חטה ושעור/ה/

מ.ו. (הורוויץ), 37

- 1 שבע/ח/: שכעה וברכה | כלומ/ר/: כלומר | ואשכיעחך:
- ושכיעחך | /כרכו/: ח' | כרכו: כרכיהו 2 ירושלם:
- ירושלים | והמטי/ב/: והמטיב 3 תיקנוה: תקנוה | אלחם:
- נ' כחיכי | מיניה: נ' ארץ 4 הכי: להכי | עליה: ח' |
- שלש: ג' 5 מיני: אמיני | פירות: נ' אע"ג | דחשיבו:
- דחשיבי | ושרו: מכי לא סעדי ולא זייני | חטה: חיטה |
- ושעור/ה/: ושעורה

ס.ר. 53-54

- 1 שבע/ח/: ושכעה | דלעיל: (דלעולם) /דלעיל/ | כלומ/ר/:
- כלומר | מאכילחך: אאכילחך | ואשכיעחך: ואשכיעך | /כרכו/
- כרכו: כרכיהו 2 הטובה: נ' (שם) | לך: נ' (שם) |
- ירושלם: ירושלים | והמטי/ב/: והמטיב 3 המניין: המניין |
- אלחם: נ' כחיכי | דכה': דכחיב | מיניה: נ' ארץ 4
- לחם: נ' (שם שם ט') | הכי: (לחם) /להכי/ | מכריכין:
- מכריכין 5 אכל מיני פירות: /אכל אמיני פירות/ | דחשיבו:
- דחשיבי | הארץ: ארץ ישראל | ושרו...ושעור/ה/: ח'

ס.ה.קעו

- 1 שבע/ח/: ושכעה | דלעיל: /דלעיל/ | כלומ/ר/: כלומר |
- מאכילחך: אאכילחך | /כרכו/ כרכו: כרכהו 2 זו ברכה: זאח
- ברכה | ירושלם: ירושלים | והמטי/ב/: והמטיב 3 אלחם:
- (אלוהים) /אלחם/ כחיכי | דכה': דכחיב | מיניה: נ' ארץ
- 4 הכי: להכי 5 מיני: אמיני | דחשיבו: הכחוכין |
- הארץ: ארץ ישראל | ושרו...ושעור/ה/: ח'

- 1 לא בעינן שלימות אלא כמעין שלש סגיא וזו היא בא יי מה על
- 2 העץ ועל פרי העץ ועל ארץ חמדה טובה ורחבה שהנחלת לאבותי/נו/
- 3 לאכול מפריה ולשכוע מטובה רחם י"י אלקינו על ישראל/אל/ עמך
- 4 ועל עירך ועל נחלתך והעלינו מחוכה ושמחינו כהכי אחה טוב ומטיב
- 5 בא"י על העץ ועל פרי העץ על הארץ ועל פרי העץ והוא מעין

מ.ו. (הורוויץ), 37

- 1 כמעין: מעין | סגיא: סגי | היא: נ' הכרכה מעין ג' |
- בא יי: כרוך א"י אלקינו | מה: מלך העולם 2 לאבותי/נו/:
- לאבותינו 3 ישראל/אל/ | ועל נחלתך: ונחלתך |
- מחוכה: כחוכה | כהכי: כה כי | ומטיב: נ' לכל 5 בא"י:
- כרוך א"י | העץ: (העץ) /הארץ/ | על הארץ...העץ: ח'

ס.ר., 54

- 1 אלא: אבל | כמעין: (כ)מעין | סגיא: נ' להו | היא:
- נ' הכרכה מעין שלש | בא יי מה: כרוך אחה ה' אלהינו מלך העולם
- 2 לאבותי/נו/: לאבותינו 3 מפריה: מפריה | ולשכוע:
- ולשכוע(ה) | י"י: ה' | אלקינו: אלהינו | ישראל/אל/:
- ישראל 4 נחלתך: נ' ועל היכלך ועל מזכרך | מחוכה: כחוכה |
- כהכי: כה כי | ומטיב: נ' לכל 5 בא"י: בא"י | על העץ:
- על הארץ | על הארץ...העץ: ח'

ס.ה., קעו-קעז

- 1 בעינן: בע/י/נן | כמעין: (כ)מעין | סגיא: נ' להו |
- היא: נ' הכרכה וגרסנה לחאווה ואל חשבה כה | בא יי מה: כרוך
- אחה ה' אלהינו מלך העולם 2 שהנחלת: שהנחלתה | לאבותי/נו/:
- לאבותינו 3 י"י: ה' | אלקינו: אלהינו עלינו | על: ועל |
- ישראל/אל/ 4 ועל עירך: ו/על עירך | מחוכה: כחוכה |
- כהכי: כה כי | ומטיב: נ' /לכל/ 5 בא"י: כרוך אחה ה' |
- על העץ: על הארץ | על הארץ: פי/רש/ על העץ | והוא: ח'

- 1 ברכת המזון שמכרך על אותו דבר שמילא כריסו ומשביעו על ארץ
- 2 חמדה מעין ברכת הארץ רחם על עירך מעין כונה ירושלם הטוב
- 3 והמטיב לכל כנגד הטוב והמטיב שתיקנו כיכנה בא"י על הארץ
- 4 בכל מקום צריך להזכיר שבה על פרי אחרון בין אחתימה בין
- 5 אפירי בין אחמרא בין אדגן חייבין אמכושל דסוף סוף חותם על

מ.ו. (הורוויץ), 37

- 1 ומשביעו: ומשבעו 2 מעין: ומעין | רחם: נ' י"י אלקינו |
- מעין: ומעין | ירושלם: נ' כי אתה | הטוב: טוב 3 והמטיב:
- ומטיב | כנגד: מעין | שתיקנו כיכנה: ומעין ד' היא ומעין
- שלש דקרי לה תלמודא מעין ג' דאורייתא קבעי מימר | בא"י:
- ברוך א"י 4 אחרון בין: הארץ 5 חייבין: חי בין | סוף: ח'

ס.ר., 54

- 1 המזון: הזן | שמכרך: שמכרכין 2 רחם: ורחם | ירושלם:
- ירושלים | הטוב: טוב 3 והמטיב: ומטיב | שתיקנו:
- שתיקנוה | בא"י: בא"י 4 על פרי אחרון בין: ברכות הארץ
- 5 חייבין: חי בין | דסוף: וסוף

ס.ה., קעז

- 1 המזון: הזן | דבר: דבר/ (מאותו) 2 הארץ: נ' (שמכרך
- על אותו מאותו שמילא כריסו ומשביעו) | רחם: נ' ה' אלהינו
- עלינו | על: ועל | עירך: נ' ונחלחך | מעין: נ' ברכת |
- ירושלם: ירושלם | הטוב: טוב 3 והמטיב: ומטיב |
- כיכנה: נ' החתימה | בא"י: ברוך אתה ה' | הארץ: נ' ועל
- הפירות 4 על פרי אחרון בין: ברכות הארץ | אחתימה: כחתימה
- 5 חייבין: חי בין | דסוף: וסוף

- 1 פרי העץ מעין פחיחח שטיקיר כירכתן לכך היא באה ענבים כעי
- 2 בעינייהו כחאיני ורימוני אבל אישחי חמר/א/ מגו דחשכינהו
- 3 לעילאי שנעשה יין לגדולה ולמלכות אישחני לייחודי יינה שמה
- 4 כאפי אנפשיה ומכרך כורא פרי הגפן וכן לבסוף כרוך על הגפן
- 5 ועל פרי הגפן על ארץ חמדה כו' וחוחם על הארץ ועל פרי הגפן

מ.ו. (הורוויץ), 37

- 1 פחיחח: פחיחח | כירכתן: כרכחו | היא: ח' | ענבים...
- 2 ורימוני: ח' | אישחי: שחי | חמר/א/: חמרא | מגו: מיגו |
- דחשכינהו: דאשכניה 3 לעילאי: (לעילומא) /לעילויא/ |
- שנעשה: ש/נעשה | לייחודי... שמה: למיקרי שמא 4 אנפשיה:
- נפשיה | ומכרך: כ' לפניו | וכן לבסוף כרוך: ולאחריו 5
- ועל... כו': ח'

ס.ר., 54

- 1 פחיחח: פחיחחח | כירכתן: כרכחו | בעי: ח' 2 כחאיני:
- כחאינים | ורימוני: ורימונים | אישחי: (אישחני) /אי שחי/ |
- חמר/א/: חמרא | דחשכינהו: דאשחני 3 לעילאי: לעילויא |
- אישחני: /אישחני/ | יינה שמה: שמא 4 אנפשיה: נפשיה |
- לבסוף: כסוף | כרוך: כא"י אלהינו מ"ה 5 על ארץ: ועל ארץ |
- כו': ח'

ס.ה., קעז

- 1 פחיחח: פחיחחו | כירכתן: כרכחו | בעי: ח' 2 כחאיני:
- כחאיני/ס/ | ורימוני: ורימונים | אישחי: אי/שחי |
- חמר/א/: חמרא | דחשכינהו: דאשחני 3 לעילאי: לעילויא |
- ולמלכות: ו/ל/מלכות | לייחודי יינה שמה: (לחודיה) /לייחודי
- שמא/ 4 כאפי: כאנפי | אנפשיה: /נפשיה/ | וכן... פרי הגפן:
- ח' 5 על ארץ: ועל ארץ | כו': (וכולם) /וכו' /

- 1 כשכח האילן שבעולם אין זקוק לכרך ברכה אחת מעין שלש כעין
- 2 ריגריגגן לי האי דלא כתיבי כשכח אלא כההילה כורא פרי העץ
- 3 ולכסוף כורא נפשות רכות כמו על היינים ואפילו חובה ליה כה
- 4 אלא ר' טרפון הוא דמכרך אמאי כורא נפשות וכן נוהגין אכולהו
- 5 מינא דלא כתיבי כחורה לשכח להודאות על הנאת שביעתו וכל מאן

מ.ו. (הורוויץ), 37

- 1 ברכה: ח' | שלש: ג' (ג') | כעין: כיון 2 ריגריגגן:
- דגריעי כולי: | כשכח: נ' הארץ 3 היינים: המים 4 אמאי:
- (יומא) /אמאי/ | נפשות: נ' רכות וחטרונם 5 מינא: מיני

ס.ד., 54

- 1 כשכח: נ' הארץ וכמעין פתיחה אבל אחפוחים ועל אגוזים וחכושים
- ודגדגניות וכל פירות | כעין: כיון 2 ריגריגגן לי: דגריעי
- כולי | כשכח: נ' הארץ | כההילה: כהחילה מכרך בא"י אלהינו
- מ"ה 3 רכות: נ' וחטרונם | היינים: המים 4 נפשות: נ'
- רכות וכו' | וכן: /וכן/ | אכולהו: אכולי 5 מינא: מיני |
- כחורה: ח' | לשכח: כשכח הארץ לשכח | להודאות: ולהודות |
- הנאת: הנייתן | שביעתו: ושביעתן

ס.ה., קעז

- 1 כשכח: נ' הארץ וכעין פתיחה אבל א/חפוחים /ועל/ אגוזין
- ואפרסקיו ו/חכושין וכל פרי | כעין: כיון 2 ריגריגגן לי:
- דגריעי כולי | דלא: (ו/ד/לא | כשכח: נ' הארץ כהדיא
- כשבעת המינין | כההילה: כהחילה מכרך 3 היינים: המים |
- ואפילו חובה: וחובה 4 אמאי: אמאי | נוהגין: כהיבי לכרך
- 5 כחורה: בקר/א/ | להודאות: ולהודות | הנאת: הנייתו |
- שביעתו: ושביעתו | מאן: ח'

- 1 דאידער גליה כהלכה לא משום דקבע ליה חובה אלא לאטפויי שכח
- 2 כל שהוא מחמש המינים חטה ושעורה דכתיבי בקרא וכל מיניהון
- 3 כגון כוסמין ושיכולה שועל ושיפון טחנו ואפו פה כיון דאישחני
- 4 לעילוייה שנעשה להם אישחני לברכה מיוחדת בחילה המוציא לחם
- 5 ולכסוף שלש שלימות דהיינו ברכת המזון ואי אכיל להו כמעשה

מ.ו. (הורויץ), 37

- 1 גליה: ליה | לא: לאו | ליה: לה | לאטפויי: לטפויי |
- שכח: שכחו 2 מיניהון: מיניהו 3 ואפו: ואפאו 4
- לעילוייה: לעילוייא | להם: לחם 5 שלש: ג'

ס.ר. 54-55

- 1 דאידער: דמדכר | גליה: ליה | לא: לאו | לאטפויי:
- לטפויי | שכח: שכחא 2 כל: וכל | המינים: המינין |
- חטה: חיטה | מיניהון: מיניהו 3 ואפו: ואפאו 4
- לעילוייה: לעילוייא | להם: לחם 5 כמעשה: כמעשה

ס.ה. קעז-קעז

- 1 דאידער: דמדכר | גליה: ליה | לא: לאו | ליה: לה |
- לאטפויי: לטפויי | שכח: שכחא | שכח: נ' גם אלה לא
- חשכחנה 2 המינים: המינין | דכתיבי: דכת' כ/י / | בקרא:
- בקר/א / | מיניהון: (מינין) / מיניהו / 3 כוסמין: כסמין |
- ואפו: ואפאו | דאישחני: דאשחני 4 לעילוייה: לעילוייא |
- להם: לחם | לברכה: / לברכה / 5 שלש... דהיינו: / שלש... |
- דהיינו: / כמעשה: כמעשה

- 1 קדירה כגון טריש /כ/רמשיילש ואכיל להו בלא פח מקמי דליכריך
- 2 המוציא לחם כחחילה כורא מיני מזונות ולכסוף ברכתי אחת מעין
- 3 שלש וחשובי דמידי דמזון כינהו ומיהו שלש שלימות לא בעו לברוכי
- 4 דלאו לחם כינהו ופוחח על המחיה ועל הכלכלה ועל ארץ חמדה
- 5 מחיה כלומ' שאדם חי בהן כלכלה ומשכיעה הגוף דמיני מזון הואיל

מ.ו. (הורוויץ), 37

- 1 כרמשיילש: וורמשיילש | דליכריך: דליכריך 2 לחם: ח' |
- ברכתי: ברכה | אחת: ח' 3 שלש: ג' | וחשובי: דחשיבי |
- דמידז: מידי | שלש: ג' | בעו: בעי | לברוכי: (ברוכי)
- /ברוכי/ 4 המחיה: המחיה 5 מחיה: מחיה | כלומ': על
- דבר | כהן: כהם | ומשכיעה: זו שביעת | מזון: נ' הוא

ס.ר., 55

- 1 /כ/רמשיילש: וקראילש | דליכריך: דליכריך 2 לחם: ח' |
- ברכתי: ברכה 3 וחשובי: דחשיבי | דמידז: מידי | שלש:
- ח' | בעו: בעי | לברוכי: ברוכי 4 ופוחח: נ' ברוך אחת
- ה' אלהינו מלך העולם | המחיה: המחיה | חמדה: נ' טובה
- ורחבה וכו' 5 מחיה: מחיה | כלומ': כלכלה: | כלכלה:
- נ' זן | ומשכיעה: ומשכיע את | דמיני מזון: (דמינהו)
- /דמיני מזון הוא/

ס.ה., קעח

- 1 /כ/רמשיילש: ודייסי ומרי שליש | מקמי: מיקמי |
- דליכריך: דליכרוך 2 לחם: ח' | ברכתי: ברכה 3 וחשובי:
- (ריזייני וחבושי) /דזיינו וחשובי/ | שלש: ג' / | בעו:
- בעי | לברוכי: /ברוכי/ 4 ופוחח: נ' ברוך /וכו' / |
- המחיה: המחיה | ועל ארץ חמדה: וכו' פי/רש/ על 5 מחיה:
- המחיה | כלומ': ח' | כהן: כהם | כלכלה: הכלכלה זן |
- ומשכיעה: ומשכיע | הגוף: לגוף | מזון: נ' הם

- 1 ובשלו וחתים על הארץ ועל המחיה בשבח הארץ וכמעין פתיחה ואי
- 2 אכיל לא בעינייהן כגון קליוח של חמשת המינים אינמי דכסי להן
- 3 מכס כמוס שהן חיינ דהשתא לא שייכא להו על המחיה ועל הכלכל/ה/
- 4 דהא לא עכדי כבעין מזון פתח להו על השדה ועל חנוכת שדה ארץ
- 5 חמדה כו' דפתיחא זו לא שייכא לא כפירות האילן ולא כמעשה קדיר

מ.ו. (הורוויץ), 37-38

- 1 ובשלו: ובישלו | על: /על/ | המחיה: המחיה 2 לא:
- להו | בעינייהן: בעיניהו | אינמי: אי נמי | דכסי:
- דכסס 3 מכס: מיכסס | כמוס: כמות | להו: להן | המחיה:
- המחיה | הכלכל/ה/: הכלכלה 4 להו: כהו | שדה: השדה |
- ארץ...כו': ח' 5 דפתיחא: דפתיחה | לא כפירות: לא ח' |
- קדיר: קדירה

ס.ר. 55

- 1 ובשלו: ובשלו | וחתים: (דחתים) /וחותם/ | המחיה:
- המחיה 2 לא: להו | בעינייהן: בעיניהו | אינמי: אי
- נמי | דכסי: דכס | להן: להו 3 מכס: מיכס | כמוס:
- כמו | לא: /לא/ | שייכא: שייך | להו: כהו | המחיה:
- המחיה | הכלכל/ה/: הכלכלה 4 כבעין: כעין | להו: כהו |
- שדה: השדה | ארץ חמדה: ח' 5 כו': וכו' | דפתיחא:
- דפתיחה | קדיר: קדירה

ס.ה. קעח

- 1 ובשלו: (וכי שלים) /וכישלם/ | וחתים: וחותם | וחתים:
- נ' כרוך אתה ה' | המחיה: המחיה | פתיחה: (חתימתה)
- / פתיחה/ 2 לא: להו | בעינייהן: בעיניהו | קליוח:
- קליוח | אינמי: אי נמי | דכסי...מכס: (דכשילי מהם)
- /מיכס כיים להו/ 3 כמוס: כמות | חיינ: חיים | דהשתא:
- (דהא) /דהשתא/ | להו: כהן | המחיה: המחיה | הכלכל/ה/:
- הכלכלה 4 לא: /לא/ | כבעין: כעין | להו: כהו | על:
- (על) כרוך /על/ | השדה: /השדה/ | חנוכת שדה: /חנוכת/
- השדה ועל 5 כו': וכו' | דפתיחא: דפתיחה | קדיר: קדירה

- 1 אלא בכוסם וכוסם מין כלכד שהן חנוכה חשד בעינייהו דלא אישחנו
- 2 מברכתם וחוחם על האר/ץ/ ועל הפירות שצריך להיות כולל כאן על
- 3 הפירות המקרא כיחד כחתימה זו האמורה ומשיכין לקונו על כל שכן
- 4 הארץ אבל אמעשה קדירה לא /מצי/ חחים הכי דלא אישחנו ונפקי
- 5 מחורח פרי כך נהוג עלמ/א/ למיחחם על פירות האילן דשבעת המינין

מ.ו. (הורויץ), 38

- 1 ובכוס מין: ובכסמין | חשד: השדה | בעינייהו: בעינייהו |
- אישחנו: משחני 2 מברכתם: מכרייתן | האר/ץ/: הארץ 3
- האמורה: אמורה כאן | ומשיכין: ומשכחין 4 אמעשה: מעשה |
- /מצי/: מצי | הכי: ח' | אישחנו: נ' לעילוייא 5 פרי:
- פירי | עלמ/א/: עלמא | על פירות: אפירות

ס.ר., 55

- 1 ובכוס מין: כיסנין | חשד: השדה | אישחנו: אישחני 2
- מברכתם: מכרייתם | האר/ץ/: הארץ ועל פרי הארץ | על: כל
- 3 הפירות: (ה)פירות | האמורה: ויהא מודה | ומשיכין:
- ומשכח 4 אמעשה: מעשה | /מצי/: מצי | דלא: דהא |
- ונפקי: ונפקו 5 כך: וכך | עלמ/א/: עלמא | על פירות:
- אפירות

ס.ה., קעח

- 1 בכוסם: (בכוסמין) /בכוסם/ | ובכוס מין: /חטין וכוסמין/ |
- חשד: /השדה/ | בעינייהו: בעי/נייהו | אישחנו: אישחני 2
- מברכתם: מכרייתן | וחוחם: (ואוחם) /וחוחם/ | האר/ץ/:
- הארץ | הפירות: נ' (ו)על | על: כל 3 הפירות: פירות |
- האמורה: ויהא מודה | ומשיכין: ומשכח 4 אמעשה: /א/מעשה. |
- /מצי/: מצי | דלא: דהא | ונפקי: ונפקו 5 נהוג: נהוג |
- עלמ/א/: (כ)עלמא | למיחחם: נ' כללא דמילחא | על פירות:
- אפירות

- 1 על הארץ ועל פרי העץ ואחמרא על הארץ ועל פרי הגפן ואין חותמי
- 2 על הפירות ועל הפירות אלא כפירות תבואה כעינייהו דלא חשיבי
- 3 ליחודינהו כפרי העץ ואכיל חטים כולהו פירי כחתימהו משום
- 4 דקאמרינן/ן/ בפרק כיצד מכריזין כפירי מאי חטים ר' יוחנן אמר/ר/
- 5 על הארץ ועל פירותיה משום דהוא מארץ ישראל/אל/ ואכיל פירותיה

מ.ו. (הורוויץ), 38

- 1 העץ: הארץ | הארץ: הגפן | חותמי: חותמין 2 הפירות: ועל:
- הארץ ועל | כעינייהו: כעינייהו 3 ליחודינהו: ליחודינהו |
- ואכיל: ואהכי | חטים: חטים | כולהו פירי: פרי 4
- דקאמרינן/ן/: דאמרינן | בפרק: פ' | אמר/ר/: אמר 5
- דהוא: דהוה | ישראל/אל/: ישראל

ס.ר., 55-56

- 1 העץ: הארץ | הארץ: הגפן | חותמי: חותמין 2 הפירות
- ועל: הארץ ועל | כפירות: אפירות | תבואה: תבואה |
- כעינייהו: /כעינייהו/ 3 ואכיל: וכייל | חטים: וחטים 4
- דקאמרינן/ן/: דקאמרינן | אמר/ר/: אמר 5 דהוא: דהוה |
- ישראל/אל/: ישראל | לפירותיה: לפירותיה

ס.ה., קעח

- 1 ואחמרא: ועל חמרא | חותמי: חותמין 2 חפירות: הארץ |
- כפירות: אפירות | תבואה: תבואה 3 ליחודינהו: ל/יחודינהו/
- כפרי: (כ)/כ/פרי | ואכיל: וכייל | חטים: וחטים |
- כולהו: /כ/כולהו 4 דקאמרינן/ן/: דאמרינן | ר': רכע |
- אמר/ר/: אמר 5 דהוא: דהוה | ישראל/אל/: ישראל | פירותיה:
- להו/ לפירותיה

- 1 רב חסדא אמר/ר/ על הארץ ועל הפירות דאיהו הוה מכבל וכני לא
- 2 אכלי פירותיה להכי חתימי על הפירות כחקמ' וקמינן החס הא לן
- 3 והא להו וקא מפרשי עלמ/א/ אפירי מאי חתים אפירות האדמה
- 4 לחודייהו דכתיבי בקרא דקא בעו כגון חטה ושעורה ומוקמינן על
- 5 הארץ ועל הפירות מייחדין עלה פרי העץ אכל אני קבלתי בכרכו

מ.ו. (הורוויץ), 38,

- 1 אמר/ר/ : אמר | דאיהו הוה : ד/הוה | וכני : נ' ככל 2
- חתימי : חתמי | הפירות : נ' (הא) | כחקמ' וקמינן :
- כדאוקמינן | חתם : (חתם) /חתם/ | הא : /הא/ 3 וקא
- מפרשי : וקמפרשי | עלמ/א/ : עלמא | חתים : נ' אי 4
- דכתיבי : דכתיבי | דקא בעו : דקבעו | חטה : חיטה |
- ומוקמינן : ומוקמי 5 הפירות : נ' משום דחשיבי | מייחדין :
- מייחדינן | עלה : על

ס.ר., 56,

- 1 רב... פירותיה : /רב חסדא אמר על הארץ ועל הפירות דהוה מכבל
- וכני ככל לא אכלי פירותיה/ 2 חתימי : חתמי | הפירות : נ'
- סתם | כחקמ' וקמינן : כדמוקמן 3 עלמ/א/ : עלמא 4 דקא בעו :
- קא בעי | חטה : חיטה | ומוקמינן : ואוקמינן 5 הפירות : נ'
- משום דלא חשיבי ליחודינהו לנפשינהו ולומר על הארץ ועל פרי
- האדמה אכל אילנות דחשיבי | מייחדין : מייחדינהו | עלה : על

ס.ה., קעח-קעט

- 1 אמר/ר/ : אמר | וכני : נ' ככל 2 פירותיה : לפירותיה |
- חתימי : חתמי | הפירות : נ' סתם | כחקמ' וקמינן : כדמוקמינן
- 3 עלמ/א/ : עלמא | אפירות : אפירי 4 לחודייהו : /לחודייהו/
- דכתיבי : דכתיב | דקא בעו : קא בעי | חטה : חיטה |
- ומוקמינן : נ' /לה/ 5 הפירות : נ' דלא חשיבי ל/ייחודי נ(א)/הו/
- לנפשיהו ולומר על הארץ ועל פרי האדמה אכל אילנות דחשיבי |
- מייחדין : מייחדינהו | עלה : על | העץ : נ' כהו | קבלתי :
- קיבלתי | קבלתי : נ' מרכותי כלומדי /מסכת/ | בכרכו :
- כרכו

- 1 אפירי מאן חתים אכולהו פירי דקרא קבעו בין פירות האילן ובין
- 2 פירות האדמה כגון חטין ושעורין בקלוי וכרמל (ח) כל כמה דלא
- 3 בטלינהו איקרו פירי מאי חתים עלייהו כלומ/ר/ מיחתים כעין
- 4 פתיחת כגון על הארץ ועל פרי העץ אחאנן ואמרנו ועל הארץ ועל
- 5 תנוכת השדה על חיטי ושערי כי היכי דחתים אמעשה קדירה דאוקימנא

מ.ו. (הורוויץ), 38,

- 1 מאן: מאי | קבעו: קבעי | האילן: אילן | ובין: בין
- 2 האדמה: אדמה | חטין: חטין | בקלוי: בקלי | (ח) כל:
- דכל 3 איקרו: אהנהו | כלומ/ר/: כלומר | מיחתים: מאי
- חתימה | כעין: מעין 4 פתיחה: פתיחה | ועל פרי: (הפירות)
- /ועל פרי/ | אחאנן: אחאיני | ואמרנו: ורימוני | ועל:
- על 5 על חיטי: אחיטי | דאוקימנא: דאוקימנה

ס.ר., 56,

- 1 מאן: מאי | פירי: פרי | קבעו: קא בעי | פירות:
- הפירות | ובין: בין 2 פירות: אפירות | בקלוי:
- בקלי | (ח) כל: דכל | דלא: נ' בשלנהו 3 בטלינהו: ח' |
- כלומ/ר/: כלומר | מיחתים: (מי) /מאי/ חותם | כעין: מעין
- 4 פתיחה: פתיחה | אחאנן: אחאיני | ואמרנו: ורימוני |
- ועל: על 5 חיטי: החיטה | ושערי: ושעורה | דאוקימנא:
- דאוקימנא

ס.ה., קעט

- 1 מאן: מאי | פירי: פרי | קבעו: קא בעי | פירות:
- אפירות | ובין: בין 2 פירות: אפירות | חטין: חטין |
- בקלוי: בקלי | (ח) כל: דכל 3 בטלינהו: בשלינהו |
- פירי: פרי | כלומ/ר/: כלומר | מיחתים: מאי חתים |
- כעין: מעין 4 פתיחה: פתיחה | אחאנן: אחאיני | ואמרנו:
- ורימוני | ועל: על 5 דאוקימנא: דאוקימנא/א/

- 1 על הארץ ועל המחיה דהיינו מעין פתיחתיה ומוקים רב חסדא לכני
- 2 ככל כגון אנו על פירות על כולן שיהא כולל כל פירות המקרא
- 3 ויהא משבח על כל שבה ארצינו בר ממעשה קדירה הנעשה מזון ובעי
- 4 למיחתם על המחיה אכל אורז ודוחן איעביד להו מעשה קדירה
- 5 בתחילה בורא מיני מזונות דהא חזינן דזיין כשאר פירות אבל

מ.ו. (הורוויץ), 38,

- 1 פתיחתיה: (פירותיו) /פתיחה/ | ומוקים: ומוקמי' 2 אנו
- על: נ' הארץ ועל | פירות: הפירות | על: ועל | שיהא:
- שיהיו | כל: על | המקרא: נ' כחתימה 3 ארצינו: ארצנו |
- ממעשה: אמעשה | קדירה: קורה 4 אורז: (אורי) /אורז/ |
- איעביד: אי עביד 5 דהא חזינן: דקחזינן | דזיין: /דזייני/ |
- פירות: דייסות

ס.ר., 56,

- 1 פתיחתיה: פתיחה 2 אנו על: נ' הארץ ועל | פירות: הפירות |
- על: ועל | כל: ח' | פירות: (ה)פירות | המקרא: נ'
- כחתימה 4 איעביד: אי עביד | מעשה: /מעשה/ 5 דזיין:
- דזייני | פירות: (פירות) /דייסות/

ס.ה., קעט

- 1 המחיה: המחיה | פתיחתיה: פתיחה | לכני: לן כני 2
- אנו: אנן | על: נ' הארץ ועל | פירות: הפירות | על:
- ועל | שיהא: שהוא | המקרא: נ' כחתימה זו 3 בר ממעשה:
- /בר מ/מעשה 4 למיחתם: למ/יחתם | המחיה: המחיה |
- איעביד: אי עביד 5 דזיין: דזייני | פירות: דייסות

- 1 לסוף לא כרכה אחת מעין שלש דהא לא כתיבי בקרא ולא מין דגן
- 2 הוא ככוסמין ושיפון וכן הכוסס את האורז או בקליות אכיל ליה
- 3 כחחי/לה/ כורא פרי האדמה הואיל ואיחה בעיניה ולכסו/ף/ ולא
- 4 כלום ואיבעי לימ' כורא נפשוה כאמיא בעלמ/א/ הואיל ולא איח
- 5 ליה כרכה קבועה דאוריחא חלב וכצים וכל מיני בשר חיה ועוף

מ.ו. (הורויץ), 38

- 1 לא: נ' בעי | שלש: ג' | ולא: ולא 2 הוא: נינהו |
- ליה: להו 3 כחחי/לה/: כחחילה | ואיחה: ואיחיה |
- ולכסו/ף/: ולכסוף | ולא: לא 4 נפשוה: נ' רכוח |
- כאמיא: כאמירה | בעלמ/א/: בעלמא | ולא איח: וליח 5
- דאוריחא: דאוריחא | וכצים: וכיצה

ס.ר., 56

- 1 לסוף לא: /לכסוף לא בעי/ 2 הוא: נינהו | אכיל ליה:
- (את האכילה)/ואכיל להו/ 3 כחחי/לה/: כחחלה | ואיחה:
- ואיחיה | ולכסו/ף/: ולכסוף | ולא: לא 4 ואיבעי: (דאי)
- /ואי/ בעי | לימ': לימא | נפשוה: נ' רכוח | כאמיא:
- כמיא | בעלמ/א/: בעלמא | ולא איח: וליח 5 ליה: בה |
- דאוריחא: דאוריחא | וכצים: וכיצים

ס.ה., קעט

- 1 לסוף: לכסוף | לא: נ' בעי | כתיבי: כתיב/י/ 2 הוא:
- נינהו | ככוסמין ושיפון: כשיפון וכוסמין | אכיל: ואכיל
- 3 כחחי/לה/: כחחילה | כורא: /כורא/ | ואיחה: ואיחיה |
- בעיניה: בעיניה | ולכסו/ף/: ולכסוף 4 ואיבעי: ואי בעי |
- לימ': (למימר) /לימא/ | נפשוה: נ' רכוח | כאמיא: (כמיא)
- /כמיא/ | בעלמ/א/: בעלמא | ולא איח: וליח 5 דאוריחא:
- דאוריחא | ועוף: או עוף

- 1 ודגים אי אכיל להו כלא פח כחחילה שהכל ולבסוף כורא נפשו
- 2 משום דלאו גידולי קרקע נינהו כל מיני /קינוניח/ כחחיל כורא
- 3 פרי האדמה בין חייך בין מכושלין שכן דרך אכילהו בין חי בין
- 4 מבושל ולבסוף כורא נפשו רכוח ואי אכיל להו בליפתן עם הפח
- 5 פח פוטרן ולא כריך לא לפנייהם ולא לאחריהם וזו היא ברכה

מ.ו. (הורוויץ), 38

- 1 כחחילה שהכל: (כורא פרי האדמה) /שהכל נהיה בדברו/ בין חייך
- 2 משום... רכוח: ח' 4 עם: ח' 5 פח: ח' |
- ולא: ואין צריך | כריך: ברכה | לפנייהם: לפנייהן |
- לאחריהם: לאחריהן

ס.ר., 56-57

- 1 כחחילה: כחחלה מברך | נפשו: נ' רכוח 2 דלאו: דלא |
- גידולי: גדולי | כל: וכל | /קינוניח/: קטניות |
- כחחיל: כחחילה 3 אכילהו: אכילתן 4 עם: על 5 ולא כריך:
- (ולא כריך) /ואין צריך ברכה/ | ברכה: הכרכה

ס.ה., קעט

- 1 ודגים: /ודגים/ | אי: נ' לא | כלא: ח' | כחחילה:
- נ' /מברך/ 2 /קינוניח/: קטני/ו/ח | כחחיל: כחחילה 3
- אכילהו: אכילתן | חי: חייך 4 מבושל: מכושלין |
- ולבסוף: ולבסוף/ | עם: על 5 ולא: ואין צריך | כריך:
- לכרך | לא: לא/ | ולא לאחריהם: /ולא לאחריהם/ | וזו
- היא: וזהו

- 1 שאחריהם בא"י אלקינו מ"ה כורא נפשות רבות וחסרונם על כל
- 2 מה שכרא להחיות בהן נפש כל חי בא"י חי העולמים פירושו על
- 3 המקרא הזה כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוציא /כי/
- 4 י"י יחיה האדם כלומ/ר/ הקבה כרא נפשות רבות ואנשים הרכה על
- 5 כל המאכלים שכרא להחיות בהן כמאכלים נפש כל חי שאינו חייך

מ.ו. (הורויץ), 38

- 1 שאחריהם: שאחריהן | בא"י: כרוך א"י | וחסרונם:
- 2 כהן: מהם | בא"י: כרוך א"י | פירושו על
- 3 המקרא: פי' דקרא 3 הזה: זה | /כי/: פרי 4 כלומ/ר/:
- כלומר | הקבה: הק' | רבות: ח' | על: ועל 5 כל: ח' |
- המאכלים: מאכלים | שכרא: הרכה שכא | להחיות: לחיות |
- כמאכלים: שמאכלים | כל: ח' | שאינו: שאינן

ס.ר. 57

- 1 שאחריהם: לאחריהם | בא"י: בא"י | אלקינו: אלהינו
- מ"ה: מלך העולם 2 בא"י: בא"י אל | פירוש: פירוש 3
- /כי/: פי 4 י"י: ה' | האדם: נ' (זכרים ח' ג') |
- כלומ/ר/: כלומר 5 כמאכלים: ח' | שאינו: שאינן

ס.ה. קעט

- 1 שאחריהם: שלאחריהן | בא"י: כרוך אחת ה' | אלקינו:
- אלהינו | מ"ה: מלך העולם | וחסרונם: וחסרונן 2 בא"י:
- כ/רוך/א/תה/י' | פירוש: פי/רש/ 3 לבדו: /לבדו/ 4
- האדם: נ' וגו' | כלומ/ר/: כלומר | הקבה: הקדוש כרוך
- הוא 5 המאכלים: המאכלים/ | כהן: ח' | כמאכלים:
- כמאכלים | שאינו: שאינן

- 1 אם לא על המאכלי/ס/ כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם וכן וכן
- 2 מיני ירקות חזרה שומין /כרישנם/ ובצלים או מלפח בהן פיתא
- 3 כולא כלום בין חיין בין מכושלים ומי אכיל בלא פח כחחילה כורא
- 4 פרי האדמה ולכסוף איבעי למימר כורא נפשו/ח/ אבל מעשה קדירה
- 5 של מיני מזונא כגון טרייש ו/ב/ירמשיילש אפילו אכיל להו כהדי

מ.ו. (הורויץ), 38

- 1 אס: ח' | המאכלי/ס/: המאכלים | כי...הלחם: ח' |
- וכן: ח' 2 /כרישנם/: כרישי' | ובצלים: כצלי' | או:
- אי | מלפח: מילפח | בהן: כהו 3 כלום: /כלום/ |
- מכושלים: מכושלין | ומי אכיל: (ומאכיל) /ואי אכיל/ |
- כחחילה: ח' 4 איבעי: אי בעי | נפשו/ח/: נפשות 5
- מזונא: מזונות | ו/ב/ירמשיילש: וירמשיילש

ס.ר., 57

- 1 המאכלי/ס/: המאכלים | וכן: ח' 2 ירקות: נ' כגון |
- /כרישנם/: כריסין | או: (או) /אי/ 3 מכושלים: מכושלין |
- ומי: ואי | אכיל: נ' להו אפילו | כחחילה: (ב) תחילה 4
- נפשו/ח/: נפשות רבות 5 טרייש: טריילא | ו/ב/ירמשיילש:
- ורמישלש

ס.ה., קעט-קפ

- 1 המאכלי/ס/: המאכלים כלל | האדם: נ' כי על כל מוציא וכו' |
- וכן וכן: (כן) /וכן/ 2 ירקות: נ' /כגון/ | שומין: שומים |
- /כרישנם/: כרישים | ובצלים: /ו/בצלים | או: אי 3 כולא:
- /כו/לא | מכושלים: מכושלין | ומי: ואי | בלא: להו בלא |
- כחחילה: נ' מכרך כרוך אהה ה' אלהינו מלך העולם 4 פרי האדמה:
- מיני ירקות | איבעי: אי בעי | למימר: לימא | נפשו/ח/:
- נפשות רבות | מעשה: נ' מיני 5 מזונא: מזונות |
- ו/ב/ירמשיילש: (וידומי שלש) /וירמשיילש/ | אפילו: אפי/לו/

- 1 ריפתא בטלה דעתן דלא מידי דמילפת הוא ולא כל חמיני לאפקועי
- 2 ברכה הוא דליפניהם וכל מקום חשיבי מזון לעצמו בין אפה בין
- 3 בלא פת ומיהו ברכה דלאחריהן על המחי/ה/ ועל הכלכלה מפטרי
- 4 כיון דאכיל להון כחוך הסעודה ברכת המזון קרי אכל מידי סעודה
- 5 והוא פוטרן והוא הדין לכל פירות האילן אי אכיל להו בהדי

מ.ו. (הורויץ), 38-39

- 1 דעתן: דעתו | דלא: דלאו | חמיני: הימנו 2 הוא:
- ח' | דליפניהם: דליפניהן | וכל: דכל 3 ברכה: ככרחה |
- המחי/ה/: המחיה | מפטרי: מיפטרי 4 להון: להו | סעודה:
- ד/סעודה

ס.ר., 57

- 1 ריפתא: פיתא | דעתן: דעתיה | דלא: דלאו | ולא:
- ולאו | חמיני: כמיניה 2 הוא: ח' | דליפניהם: דלפניהם |
- וכל: דכל 3 ברכה: ככרחה | דלאחריהן: דלאחריהם |
- המחי/ה/: המחיה | מפטרי: מיפטרו להו 4 כיון: דכיון |
- להון: ח' | קרי: קאי | סעודה: דסעודה 5 והוא: והיא |
- אכיל: אכל

ס.ה., קפ

- 1 ריפתא: פיתא | דעתן: דעתו | דלא: דלאו | ולא:
- ולאו | חמיני: כמיניה 2 הוא: ח' | דליפניהם: דלפניהם/ס/ |
- וכל: דכל | לעצמו: לעצמן 3 בלא: לא | פת: אפה |
- ברכה: כ/כ/ברכה | דלאחריהן: דלאחריהם/ס/ | על: (ו)על |
- המחי/ה/: המחיה | מפטרי: מיפטרי/להו/ 4 להון: להו |
- ברכה: דכרחה | קרי: קאי | אכל: (אכל)/אכל/ | סעודה:
- דסעודה 5 והוא: ו/היא | לכל: לכולהו

- 1 פיתא כגון שאנו לחמינו מלפתין כאגוזים כחפוחים ככולה דעתן
- 2 אצל כל אדם שאין להם תורה ליפתן כל עיקר ולאכל הימינו לפוטרן
- 3 מברכה לפניהם דכרכת המוציא לא פטרה אלא מידי דמלפת ואי משכח
- 4 שום איניש בעלמ' דמלפת כהו אין שמעין ומיהו אם באו על השולחן
- 5 קודם ברכת המוציא לא בעיתו ברכה לפניהם ולא פירות ולא מעשה

מ.ו. (הורוויץ), 39

- 1 שאנו: אנו שמלפתין | מלפתין: ח' | ככולה: בטלה |
- דעתן: דעתו 2 ולאכל: ולא כל | הימינו: הימנו 3
- לפניהם: דלפניהן | לא פטרה: /לא פטרה/ | דמלפת: דמילפת |
- משכח: משכח 4 בעלמ': ח' | כהו: כה משונה הוא | אין:
- ואין | שמעין: שומעין לו | השולחן: השלחן 5 בעיתו: בעי
- חו | ברכה: ברכת | לפניהם: לפניהן

ס.ר. 57

- 1 שאנו: אנו שמלפתין | מלפתין: ח' | כחפוחים: וחפוחים |
- ככולה: בטלה | דעתן: דעתיה 2 אדם: האדם | ולאכל: ולא
- כל | הימינו: הימנו 3 לפניהם: דלפניהם | דמלפת:
- דמילפת וכל הני לא מילפתי 4 בעלמ': בעלמא | דמלפת:
- רמילפת | כהו: ב' אמרינן משונה הוא | אין: ואין |
- שמעין: שומעין לו | השולחן: השלחן 5 בעיתו: בעי חו |
- ולא: לא

ס.ה. קפ

- 1 שאנו: (שאינו) /אנו/ | לחמינו מלפתין: /ש/מלפחים
- לחמינו | כחפוחים: וחפוחים | ככולה: בטלה | דעתן:
- דעתינו 2 כל עיקר: /כל עיקר/ | ולאכל: (ולאכול) /ולא כל/ |
- הימינו: הימנו | לפוטרן: לפוטרן 3 לפניהם: שלפניהם |
- מידי: במידי | דמלפת: דמילפת /וכל/ (ו) הני לא מילפתי 4
- איניש: אדם | בעלמ': בעלמא | דמלפת: דמילפת | כהו:
- ב' אמרינן משונה הוא | אין: ואין | שמעין: שומעין לו |
- השולחן: השלחן 5 בעיתו: בעינן | לפניהם: ולא: ח' |
- פירות: לפירות | מעשה: /ל/מעשה

- 1 קדירה וכיון דקיימי לפניו כשעת ברכת המוציא לא בעיחו ברכה
- 2 לפניהם ולא פירות ולא מעשה קדירה וכיון דקיימי לפניו כשעת
- 3 ברכת המוציא לא בעי בעיחו ברכה לפניהם ולא פירות ולא מעשה
- 4 קדירה וכיון דקיימי לפניו כשעת ברכת המוציא כי כריך המוציא
- 5 דעתיה אכל מה דלפת כהדיה דחנן כריך על הפת פטר את הפרפראות

מ.ו. (הורוויץ), 39

- 1 וכיון: דכיון | לא...4 המוציא: ח' 5 מה: מאי |
- דלפת: דמילפת | הפרפראות: הפרפת

ס.ר., 57

- 1 וכיון: דכיון | דקיימי: דקימו | לא...4 המוציא: ח' |
- כריך: מכרך 5 דלפת: דמילפת | הפרפראות: הפרפת

ס.ה., קפ

- 1 וכיון: דכיון | דקיימי: דקימו | לא...4 המוציא: ח' |
- 5 מה: /מה/ | דלפת: דמילפת | הפרפראות: הפרפת

- 1 כל מעשים הבאים על הפת קרי פרפראות אבל כי כירך על הפרפראות
- 2 לא פטר את הפת זה הכלל כל שהוא עיקר ועמו ספילה מברך על
- 3 העיקר ופוסט את הספילה ומתוך משנה זו אמר/ר/ לנו ר' כל יינו
- 4 של אדם וכל משקיהו שעל השולחן יכול על ידי שרידת חתיכות
- 5 שקורין שופש ואינו חייב לכרך כורא פרי הגפן ולא שהכל אם מים

מ.ו. (הורוויץ), 39

- 1 הבאים: ח' | פרפראות: פרפרה | כי: ח' | הפרפראות:
- הפרפרה 3 ופוסט: ופטר | אמר/ר/: אמר 4 וכל: ח' |
- משקיהו: ומשקהו | השולחן: השלחן | יכול: נ' לאכול |
- שרידת: ח' | חתיכות: כ' הפת

ס.ר., 57

- 1 על: עם | פרפראות: פרפרה | כי: ח' | הפרפראות:
- הפרפרה 3 זו: זו/ | אמר/ר/: אמר | ר': רבי 4
- השולחן: השלחן | יכול: נ' לאכול | שרידת: שריית |
- חתיכות: הפת 5 ואינו: ואין

ס.ה., קפ

- 1 כל: פי/רש/ כל | על: עם | פרפראות: פרפרה | כי:
- ח' | הפרפראות: הפרפרה 3 העיקר: העי/ק/ר | זו: זו/ |
- אמר/ר/: אמר | לנו: לן | ר': רבי/ | 4 משקיהו: משקהו |
- יכול: נ' לאכול | ידי: (ידן) ידי/ | שרידת: שריית |
- חתיכות: חתיכת הפת 5 שקורין: שכן קורין | שופש: שופא
- /שופש/ בלע"ז | אם: נ' (אם)

- 1 הן דכיון ששורה כהן את הפת הוה ליה פת עיקר ומשקה טפל וכבר
- 2 בדרך על הפת המוציא ופטר את הטפילה לעולם אינו חייב לברך
- 3 כורא פרי הגפן ושהכל עד שישחה המשקה בעינים וכן שנוחנין את
- 4 היין בקערה ועמה המלח שקורין שלשא כדי להטביל הכשר אין צריך
- 5 לברך על אותו יין שהרי כשר עיקר והוא טפל והכשר כבר מפטר

מ.ר. (הורוויץ), 39

- 1 הן: הם | ששורה: דשורה | הפת: נ' כחתיכות 2 ופטר:
- ויפטור 3 בעינים: בעיניה | שנוחנין: כשנוחנין | אח: ח'
- 4 ועמה: עם | שלשא: שלמורא 5 לברך: לברך | והוא:
- ויין | מפטר: מיפטר

ס.ר. 57-58

- 1 הן: הם | כהן: כהם | הפת: נ' כחתיכות | וכבר:
- דכבר 2 ופטר: ופטר 3 המשקה: משקה | בעינים: בעיניה |
- וכן: וכל | אח: ח' 4 ועמה: עם | להטביל: נ' אח 5
- לברך: לברך | כשר: הכשר | עיקר: /עיקר/ | והכשר:
- וכשר | מפטר: מיפטר

ס.ה. קפ

- 1 הן: /הם/ | ששורה: דשורה | כהן: כהם | הפת: נ' כחתיכות
- כחתיכות | וכבר: והוא כבר 2 ופטר: ופטר | לעולם:
- /לעולם/ | אינו: לא | חייב: מחיב 3 פרי: /פרי/ |
- ושהכל: נ' נהיה בדברו | בעינים: בעיניה 4 ועמה: עם |
- שקורין שלשא: ח' | כדי: /כדי/ | להטביל: נ' /אח/ 5
- לברך: לברך | כשר: הכשר | והוא: ואחר | והכשר:
- /ו/הכשר | מפטר: מיפטר

- 1 ככרחה המוציא דהא מידי דמלפח הואי ואי מאכיל כשר על ידי
- 2 טיכול שלא על השולחן ליכרך אכשר שהכל ופטר טיכולה של יין
- 3 מכרחה שהוא טפל ויין הכא כחוך הסעודה וכן פירות הכאים כחוך
- 4 הסעודה נראה בעיני דכינן כי היכי דבעי כרחה לפנייהם בעי נמי
- 5 כרחה לאחריהם שהרי כרחה המזון לא פטרה אלא מידי דמזונא

מ.ו. (הורוויץ), 39

- 1 דמלפח: דמילפח | הואי: הוא | מאכיל: אכיל 2 השולחן:
- השלחן | אכשר: על הכשר | ופטר: ופטר | טיכולה: טיכולו
- 3 שהוא: דהוא | הכאים: הכאות | כחוך: לקינוח 4 הסעודה:
- סעודה | דכינן: דכעו | לפנייהם: לפנייהו | נמי...כרחה:
- צריכי 5 לאחריהם: לאחריהן | דמזונא: דמזונות

ס.ר., 58

- 1 דמלפח: דמילפח | הואי: הוא | מאכיל: אכיל 2 השולחן:
- השלחן | אכשר: על הכשר | ופטר: ופטר | טיכולה:
- טיכולו 3 שהוא: דהוא | הכאים: הכאות | כחוך: לקינוח
- 4 הסעודה: סעודה | דכינן: רכי | בעי: צריכי

ס.ה., קפ

- 1 ככרחה: /כ/כרחה | דמלפח: דמילפח | הואי: הוא |
- מאכיל: אכיל 2 השולחן: השולחן | אכשר: (דאכשר) /על
- הכשר/ | ופטר: ופטר | טיכולה: טיכולו 3 הכאים:
- הכאות | כחוך: לקינוח 4 דכינן: רכי | כרחה: /כרחה/ |
- בעי: צרוכי 5 פטרה: פטר

- 1 דמלפתן כגון חכשילין ומאכלין מיני כשר ודגים שצריכין ללחם
- 2 ללפת כהן פיתן אבל הללו לעצמן הן באים ודומין כמי שבאין כלא
- 3 שולחן והכי מנקמינן הילכת/א/ בכיצד מכרכין דברים הבאים לאחר
- 4 סעודה כלומ/ר/ קודם ברכת המזון לקינוח סעודה והפת כגון פירות
- 5 ומגדים טעונין ברכה לפניהם ולאחריהם לפנייהם דלא טפילה ביניהו

מ.ו. (הורוויץ), 39

- 1 דמלפת: דמילפת | ומאכלין: ומאכלים | מיני: ומיני
- 2 באים: כאין | ודומין: והן דומין | כמי: כמו 3
- 3 שולחן: שלחן | מנקמינן: נמי מוקמינן | הילכת/א/:
- 4 הילכתא כלומ/ר/: כלומר | קודם: /קודם/ 5 ומגדים:
- 5 מגדים | ברכה: ברכ' | לפנייהם: לפנייהן | ולאחריהם:
- ולאחריהן | לפנייהם: לפנייהן | דלא: (לא) דלאו

ס.ר., 58

- 1 דמלפתן: ודליפתן | חכשילין: חכשילים | ומאכלין:
- ומאכלים | מיני: ומיני | שצריכין: שצריכים 2 כהן:
- כהם | הן: הם | כמי: כמו | שבאין: שבאו 3 שולחן:
- שלחן | מנקמינן: מוקמינן | הילכת/א/: הילכתא 4
- כלומ/ר/: כלומר | סעודה והפת: הפה 5 טעונין: טעונים

ס.ה., קפ-קפא

- 1 דמלפתן: ודליפתן | חכשילין: חכשילים | ומאכלין:
- ומאכלים | מיני: ומיני | ללחם: ללח/ם/ 2 ללפת:
- ללפ/ח/ | באים: כאין | כמי: כמו | שבאין: שבאו |
- בלא: בלי 3 מנקמינן: מוקמינן | הילכת/א/: הילכתא |
- ככיצד: כפרק כיצד 4 כלומ/ר/: כלומר | סעודה והפת: הפה
- (כגון פירות לקינוח) 5 דלא: דלאו | טפילה ביניהו:
- /טפילה ביניהו/

- 1 אלא לעצמן הן באין ואין כרכת הפה שוה לברכתן שחא פוטרין
- 2 לאחריהן דלא מיני מזון נינהו ואינן בכלל ברכת המזון מתוך כך
- 3 כל המברך לאחר יין שבתוך הסעודה עד שלא יטול ידיו במים
- 4 אחרונים הרי זה משובח שהיין הכא לאחר ברכת המזון אינן
- 5 פטורין ביין הכא בתוך הסעודה שהרי היפסיק בינתיים ואסוחי

מ.ו. (הורוויץ), 39.

- 2 לאחריהן: ולאחריהן | דלא: (לא) דלאו | מזון: מזון' |
- מתוך: ומתוך | כך: כ' | אמר ר' 5 פטורין: פטורין |
- ביין: (מיין) /ליין/ | היפסיק: הפסיק

ס.ר., 58.

- 1 באין: כאים 2 לאחריהן: ולאחריהן | דלא: דלאו |
- כך: כ' | אומר רבי 3 יין: היין 4 ברכת: ח' | אינן:
- אינו 5 פטורין: פוטרו | ביין: ליין | היפסיק: הפסק |
- בינתיים: כנתיים

ס.ה., קפא

- 1 באין: כאים | שוה: שוה | שחא: (שיחא) /שחא/
- המברך 2 לאחריהן: ולאחריהן צריכין | דלא: דלאו |
- מזון: מזוני | ואינן: שייפטרו | כך: כ' | אמר ר' /כי/ 3
- יין: היין 4 אחרונים: האחרונים | שהיין: ש/ה/יין |
- אינן: אינו 5 פטורין: פוטרו | ביין: ליין | היפסיק:
- הפסיק | בינתיים: כנתיים

- 1 דעתא הוא כדקאמרינ' בערבי פסחים כיון דאמ' הכן נכרך אסיר
- 2 למישחי דאי לא אסחי דעתא הוא ולא נמלח הוי אמאי כריך איין
- 3 שלאחר המזון כורא פרי הגפן ליפט/ר/ ביין שכחוך סעודתם הא
- 4 למדח דיין לא קאי אדלעיל כלל לכך מכרכין עליה לפכיו ולאחריו
- 5 ואם כן דסעודה יין במאי ליפטור לאחריו כיון דיין דברכת המזון

מ.ו. (הורוויץ), 39

- 1 כדקאמרינ' כדאמרי' | דאמ': דאמרינ' | הכן: הכו 2
- למישחי: למשחי | אסחי: אסוח | הוא: ח' | נמלח: נמלך
- 3 ליפט/ר/: ליפטור | שכחוך סעודתם: שכסעודה 4 דיין: נ'
- /זה/ | אדלעיל: אלעיל | עליה: עליו 5 ואם: אם |
- כן: נ' יין | דסעודה: דכסעודה | יין: ח'

ס.ר. 58

- 1 כדקאמרינ' כדאמרינן | דאמ': דאמר | הכן: הכו |
- נכרך: ניכרך | אסיר: אסור 2 לא: לאו | אסחי: אסוחי |
- הוא: ח' | ולא: ולא | נמלח: נמלך | הוי: היא |
- איין: על היין 3 שלאחר: נ' הסעודה | ליפט/ר/: ליפטור |
- שכחוך סעודתם: של סעודה 4 דיין: נ' זה | קאי: נ' כלל |
- כלל: ח' | עליה: על זה 5 דסעודה יין: יין דסעודתא |
- ליפטור: מיפטור

ס.ה., קפא

- 1 דעתא: דעתיה | כדקאמרינ': כדאמר/ינן/ | בערבי: בערב/י/ |
- דאמ': דאמר | הכן: הכו/ו/ | נכרך: וניכרוך | אסיר:
- אסור 2 דאי: וחו | אסחי: אסוחי | דעתא: דעתה | הוא
- ולא נמלח: ונמך לא | אמאי: נ' (לא) | כריך: מכרך 3
- שלאחר המזון: /שלאחר הסעודה/ ולאחר המזון | ליפט/ר/:
- ליפטור | שכחוך סעודתם: דסעודה 4 דיין: נ' זה | אדלעיל:
- אלעיל | עליה: על זה 5 דסעודה יין: (ד) יין דסעודה |
- ליפטור: מיפטור

- 1 לא פטר ליה וברכת המזון לא גיפיה קאי משקיה אלא אמזונא הרי
- 2 עינים רואות שצריך לברך יין דסעודה לאחריו כל שתייתן קודם
- 3 שיטול וכבר ימים מקדם עמדנו על שולחן רכינו וחזיר בן עליו
- 4 לברך לעיניין אחר אחר היין דסעודה ונראה הלכה למעשה ולא
- 5 רצה ליטול כחר לפנינו לקבוע הלכה לדורות אכל מרגלא לפומיה

מ.ו. (הורויץ), 39

- 1 המזון לא: המזון (לאו) | גיפיה: גופיה | קאי: /לא
- קאי/ (קרוי) | משקיה: אמשקה 2 עינים: עיניך | יין:
- איין | דסעודה: דסעוד' | לאחריו: נ' כסוף 3 וחזיר בן:
- וחזרנו 4 לעיניין: ח' | דסעודה: ח' 5 לפומיה: כפומיה

ס.ר., 58

- 1 לא גיפיה קאי: גופיה לא קאי | משקיה: /אמשקה/ 2
- עינים: עיניך | יין: איין | דסעודה: דסעודתא | כל:
- כסוף | שתייתן: שתייתתא 3 שולחן: שלחן | וחזיר בן:
- וחזרנו 4 לעיניין: לעינינו | היין: יין | דסעודה:
- דסעודתא 5 לפומיה: כפומיה

ס.ה., קפא

- 1 לא גיפיה קאי: גופיה לא קאי | משקיה: אמשקה 2 עינים:
- עיניך | יין: איין | לאחריו: נ' כסוף | שתייתן:
- שתייתתו 3 שיטול: נ' ידיו | מקדם: מקודם | וחזיר בן:
- וחקרנו 4 לעיניין: לעינינו | היין: /יין/ 5 ליטול כחר:
- /ליטול כחר/ | הלכה: הלכ(ות)/ה/ | לפומיה: כפומיה

- 1 כל העושה כן יניחו לו ברכה על ראשו והשוחה מים בסעודתו חייב
- 2 לברך על כל פעם ופעם/ש שוחה שהכל שעתא ושעתא נמלך הוא
- 3 שאין שוחה אלא לצמאו לפיכך קבע למים לפטור כל שתייתו כפעם
- 4 ראשונה/ה אכל יין שאדם שוחה לתאות נפשו ולהשביעו ולהכרותו
- 5 אפילו צמא התם אמרינ' יש קבע ליין וכיון דברך לכסא קמא ושחה

מ.ו. (הורוויץ), 39-40

- 1 יניחו לו: ינוחו | ברכה: ברכות | והשוחה: השוחה 2
- ופעם/ש: ופעם שהוא | שוחה: שוחה | שהכל שהכל: שהכל דכל
- 3 שאין: דאין אדם | לצמאו: נ' ועל ידי הדחק | לפיכך:
- נ' אין | שתייתו: שתייתו 4 ראשונה/ה: ראשונה 5 אפילו:
- אפי' בלא | אמרינ': אמרי' | דברך: דכריך | ושחה: נ' אפילו

ס.ר., 58-59

- 1 יניחו לו: ינוחו | ברכה: ברכות | בסעודתו: בסעודה
- 2 כל: ח' | ופעם/ש: ופעם | שוחה: שוחה | שהכל: שהכל
- שהכל: שהכל דכל 3 שאין: נ' אדם | לצמאו: נ' ועל ידי הדחק |
- לפיכך: /לפיכך/ אין | שתייתו: שתייתו | כפעם: /כפעם/
- 4 ראשונה/ה: ראשונה | לתאות: לתאות | נפשו: ח' |
- ולהשביעו: ולהשביעו 5 אפילו: נ' בלא | אמרינ': אמרו |
- דברך: דכריך | לכסא: לכסא | ושחה: נ' אפילו

ס.ה., קפא

- 1 יניחו: ינוחו | ברכה: ברכות | והשוחה...: ח'

- 1 מאה כוסות כלא כרכה כאותו מעמד וליח לן כה וכבר פסק ר' משלם
- 2 הגדו/ל/ חשוכה אפילו מנחה מאי קמיה על השולחן דאיכ' למימ/ר/
- 3 כל שעת דעחיה עילויה אפילו הכי כריך אכל זמנא לעולם קבוע
- 4 למים דאין אדם חוזר ושותה מהן מרצונן אם לאו הצמאה דחקו כן
- 5 ראה ר' כל שדרכו לאכול חי אכלו מבושל מכרך שהכל כגון פירות

מ.ו. (הורוויץ), 40

- 1 כאותו מעמד: ח' | וליח: ליה | ר': רבינו | משלם: משולם
- 2 הגדו/ל/: הגדול | חשוכה: כחשוכותיו | אפילו: דאפילו
- 3 למימ/ר/: למימר | זמנא: זמנא | קבוע: אין קבוע
- 4 מרצונן: מרצוננו אלא | לאו: ח' | הצמאה: הצמא | דחקו: דוחקו
- 5 אכלו: ואכלו

ס.ר., 59

- 1 וליח: ליה | ר': רבינו | משלם: משולם | הגדו/ל/: הגדול
- 2 חשוכה: כחשוכותיו | מנחה: ח' | מאי: מיא | השולחן: השלחן
- 3 דאיכ': דאיכא | למימ/ר/: למימר | שעת: שעתא
- 4 זמנא: זמנא | לעולם: דלעולם אין | קבוע: קבע
- 5 מהן: מים | מרצונן: מרצוננו אלא | לאו: ח' | הצמאה: הצמא
- 6 דחקו: דוחקו | כך: כן | ר': רבי | אכלו: ואכלו
- 7 מכרך שהכל: ח'

ס.ה., קפא

- 1 מאה...ראה ר': ח' | לאכול: ליאכל | אכלו: ואכלו | מכרך שהכל: ח'

- 1 דכיון דאישתני והילכתו אישתני לכרחה גרועה וכשהוא חי ודרכו
- 2 לאכול בכך וליכריך כרחה הראויה לו או פרי העץ או פרי האדמה
- 3 כל שדרכו לאכול מבושל אכלו חי מברך שהכל דהא אכיל ליה שלא
- 4 כדרכו וסגיא ליה בהכי דמבושל כריך כורא האדמה שעיקרו לכך
- 5 שנברא לאכול דרך בישול ובגמר/א/ וכיצד מברכי' מפרשין דהיינו

מ.ו. (הורוויץ), 40

- 1 דאישתני: נ' מדרכו 2 לאכול: ח' וליכריך: ליכריך |
- לו: ח' 3 אכלו: ואכלו 4 וסגיא: וסגי | כריך...בישול:
- ח' 5 ובגמר/א/: (וגמרא) /ובגמרא/ | מפרשין: מפרשי'

ס.ר., 59

- 1 דכיון: מברך שהכל | דאישתני: נ' מדרכו | והילכתו:
- והלכתו 2 לאכול: לאכל | בכך: בהכי | וליכריך: ליכרך
- 3 כל: וכל | לאכול: לאכל | אכלו: ואכלו 4 וסגיא:
- וסגי | דמבושל: ובמבושל | כריך: מברך | כורא: נ' פרי
- 5 שנברא: נברא | לאכול: ליאכל | בישול: בשול |
- ובגמר/א/: ובגמרא | מברכי': מברכין | מפרשין: מפרשין

ס.ה., קפא-קפב

- 1 דכיון: מברך שהכל דכיון | דאישתני: נ' /מ/דרכו |
- והלכתו: והלכתו | גרועה: פחותה | וכשהוא...האדמה:
- /וכשהוא...האדמה/ 2 לאכול: /לאכל/ | בכך: /בהכי/ |
- וליכריך: /ליכרך/ 3 כל: וכל | לאכול: ליאכל | אכלו:
- ואכלו 4 דמבושל: ובמבושל | כריך: מברך | כורא: נ'
- פרי 5 שנברא: נברא | לאכול: ליאכל | ובגמר/א/: ובגמרא |
- מברכי': מברכין | מפרשין: מפרשין/

- 1 בחרי כרשין פורש כלעז שהאכלן חי בטלה דעחו ואומ' אני כעלים
- 2 ולפתוח נמי דרכן לאכול נמי כמבשל האוכ' חי משונה הוא לומ/ר/
- 3 שהכל אבל ירקות מוכיחי בגמרא שאין דרכו לאכול בשלקות אבל
- 4 חיינ כמו חזרת ועולשין אפיא צרפוייל שיחלים כרשון כלע ואי
- 5 בשיל להו לא לכרך ולא מידי ודעחו מכרעת ערמונים לא ככראו לא

מ.ו. (הורוויץ), 40

- 1 בחרי: ח' | כרשין: כרישין | פורש: פירש | כלעז:
- כ' | שהאכלן: שהאכלו | דעחו: נ' אצל כל אדם | ואומ':
- ואו' 2 נמי כמבשל: מבשל | האוכ': והאכלן | לומ/ר/:
- לומר 3 מוכיחי: מוכיח 4 כמו: ח' | ועולשין: ועולשי' |
- אפיא: אפיא | שיחלים: שחלין | כרשון: כרישן | כלע:
- כ' | ואי כשיל: איכשיל 5 לכרך: ליכריך | ודעחו: ודעחי

ס.ר. 59

- 1 בחרי: כרחי | כרשין: כרישין | פורש: פורשי |
- שהאכלן: שהאכלו | ואומ': ואומר 2 נמי כמבשל: מבשל |
- האוכ': והאכלו | לומ/ר/: ולימא 3 מוכיחי: מוכחינן |
- אכל: אלא 4 כמו: כגון | צרפוייל: נ' כלע"ז | שיחלים:
- שיחליים | כרשון: כרישין | כלע: כלע"ז 5 לכרך: כריך |
- ודעחו: ודעחי

ס.ה., קפכ

- 1 בחרי: כרחי | כרשין: כרישים | פורש כלעז: ח' |
- שהאכלן: שהאכלו/ו | בטלה: כטל | ואומ': ואומר 2
- נמי דרכן לאכול נמי כמבשל: דרכן נמי ליאכול כמבשל |
- האוכ': והאכלו | לומ/ר/: ולומר 3 מוכיחי: מוכחינן |
- דרכו: דרכן | אכל: אלא 4 כמו: כגון | אפיא...כלע:
- וכרפס שחליים וכיוצא בהן 5 לכרך: כריך | ודעחו: ודעחי

- 1 לצורך כישול כמים מכרך בורא פרי העץ והאוכלן חיינ משונ/ה/
- 2 הוא בעיני ושהכל קרוב אני לומ/ר/ בכחושין וחלויה היא זו כירי
- 3 כי לא שמעיה פעמים את ר' שהביאו לפניו על השולח/ן/ אגוזים
- 4 כדבש שקורין אז בעפל ומכרך עליה בורא פרי העץ כי היה אומ'
- 5 אז עיקר והעפל נופל ואע"פ שמתומנחהן כדבש ולא אישחניה פרי

מ.ו. (הורוויץ), 40

- 1 כישול: נ' והמבשלן | חיינ: חיים | משונ/ה/: משונה
- 2 בעיני: ח' | קרוב: וקרוב | לומ/ר/: לומר/כן/ |
- וחלויה: וחלויה | היא: ח' 3 שמעיה: שמעיה | פעמים:
- נ' ראיני | השולח/ן/: השולחן | אגוזים: נ' מטוגנין 4
- שקורין: וקורין לו | אז: אב | בעפל: כשטרי | עליה:
- עליהם | כי: נ' הוא 5 אז: האגוז | והעפל נופל: והדבש
- טפל | שמתומנחהן: שמתוגנות הן | ולא: לא | אישחניה:
- נשחנה | פרי: ח'

ס.ר., 59-60

- 1 כישול: נ' המבשלין | משונ/ה/: משונה 2 בעיני: נ'
- ומכרך | ושהכל: שהכל | קרוב: וקרוב | לומ/ר/: לומר
- (בין) /כן/ | היא: ח' 3 שמעיה: שמעיה | פעמים: נ'
- ראיני | ר': רבי | השולח/ן/: השולחן 4 אז בעפל:
- יורבעס | עליה: עליהו | אומ': אומר 5 אז: אגוז |
- והעפל נופל: ודבש טפילה | ואע"פ: אע"פ | שמתומנחהן:
- שמתוגנות | ולא: לא | אישחניה: נשחנה

ס.ה., קפכ

- 1 כישול: נ' והמבשלן | משונ/ה/: משונה 2 הוא: היא |
- ושהכל: נ' מכרך | קרוב: וקרוב | אני לומ/ר/: (אלי)
- /אני לומר/ כן | היא: ח' 3 שמעיה: שמעיה | פעמים:
- נ' ראיני | ר': רבי | השולח/ן/: השולחן 4 שקורין...
- כדבש: /שקורין...כדבש/ | אז בעפל: /יורבעס/ | עליה:
- /עליהו/ | אומ': /אומר/ 5 אז: /אגוז/ | והעפל נופל:
- /ודבש טפילה/ | ואע"פ: /אף על פי/ | שמתומנחהן: /שמתוגנת/
- אישחניה: נשחנה

- 1 מהיותו ואין זו כישול ובעיני הוה דבש עיקר אלא כדי לסמוך
- 2 עליו הכיאו לפני פירוח על השולחן פליגי ר' יהודה ורכנן אם
- 3 יש כיניהם אחר משכעת המינים עליו הוא מכרך תחילה ופוסר אח
- 4 השאר דכיון דכולן לפניו ברכה אחת פוסרת לכולן וקסב/ר' ר'
- 5 יהוד/ה/ חשוב עדיף ורכנ/ן/ סברי חביב עדיף מה שלב אדם אוהכו

מ.ו. (הורוויץ), 40

- 1 מהיותו: מחיותו | זו: זה | הוה: הוי | כדי: כדי
- הוא ר' 2 לפני: לפניו | פליגי: נ' כה 3 כיניהם:
- כיניהן | אחר: אחד | משכעת: מז' | המינים: המינין
- 4 וקסב/ר': וקסבר 5 יהוד/ה/: יהודה | ורכנ/ן/: ורכנן

ס.ר. 60

- 1 מהיותו: מהוייתו | זו: זה | הוה: הוי | כדי: נ'
- הוא רבי/ 2 לפני: לפניו | פליגי: נ' כה 3 אחר: אחד |
- המינים: המינין 4 דכיון: כיון | דכולן: דכולם |
- וקסב/ר': וקסבר 5 יהוד/ה/: יהודה | ורכנ/ן/: ורכנן |
- אדם: האדם

ס.ה., קפב

- 1 מהיותו: מהווייתו | זו: זה | כישול: נ' והאגוזין
- עיקר | הוה דבש: דבש הוי | כדי: כדי /הוא רבי/ 2
- לפני: לפניו | פליגי: פלינו כה 3 אחר: אחד | המינים:
- המינין 4 דכולן: דכולם | וקסב/ר': (ד)ו/קסבר | ר':
- רבי 5 יהוד/ה/: יהודה | ורכנ/ן/: ורכנן | שלב:
- ש(ב)לכ | אדם: האדם

- 1 ומחככו משאר המינין עליו הוא מכרך ופוסר את השאר והלכה כרבי
- 2 מר' ופעמים ראינו את ר' כשמבי לפניו כשר על חירותי או כש/ר/
- 3 מכושם או כצים מטוגנים כדכש נוטל ומכרך עליו את הכל קודם
- 4 שיכצע המוציא ואומ' לי זה חביב בעינינו ואת הפת ונוח לי
- 5 ליתן ברכותי לשבח אחקוני כאשר אני אוהב ואילו מביאי לו מין

מ.ו. (הורוויץ), 40

- 1 כרבי: כרכים 2 כשמבי: כשמביאין | על: של | חירותי:
- (חירות) /חידוש/ | כש/ר/: כשר 3 מכושם: מכוסם | כצים:
- כיצים | מטוגנים: מטוגנין | את הכל: שהכל 4 ואומ':
- ואמ' | לי: נ' ר' | בעינינו ואת: בעיני יוחר | את: מן
- 5 ברכותי: ברכותיו | אחקוני: אח קוני | מביאי: מביאין |
- לו: ח' | מין: מן

ס.ר., 60

- 1 כרבי: כרכים 2 מר': ח' | ופעמים: ופעם אחת | ר':
- רבי | כשמבי: שהביאו | לפניו: נ' על השלחן | על: של |
- חירותי: חידוש | כש/ר/: כשר 3 מכושם: (א' מכוסה)
- /מכושם/ | כצים: כיצים | מטוגנים: מטוגנות | ומכרך...
- שיכצע: /שהכל קודם שיכצע/ כרכה 4 ואומ': ואמר | לי: נ'
- רק | בעינינו ואת: בעיני יוחר | מן: את 5 ברכותי:
- כרכתי | אחקוני: אח קוני | אוהב: אהב | מביאי:
- מביאין | לו: ליה

ס.ה., קפכ

- 1 כרבי: כרכים 2 מר': ח' | ר': ר/כי/ | כשמבי:
- כשמביאין | לפניו: על השולחן | על חירותי: של חידוש |
- כש/ר/: כשר 3 מטוגנים: מטוגנין | עליו את הכל: שהכל
- 4 שיכצע: נ' כרכ(ה)/ח/ | ואומ': (אומר) /ואמר/ |
- בעינינו ואת: בעיני יוחר | את: מן 5 ברכותי: ברכה(ו)/י/ |
- אחקוני: אח קוני | כאשר: כאשר | מביאי: מביאין | מין:
- ח'

- 1 פרי לאחר שכירך על הראשון חוזר ומכרך עליו כיון שלא לפניו
- 2 כשעה ברכ/ח/ המזון ראשון מאן דפטר ליה אוכלי קנטייש היכא
- 3 דקבע סעודה כמ/ו/ שאנו עושים כלילי כריח מילה מכרכין עליו
- 4 המוצי/א/ ולאחריהם ברכת המזון דכיון דחשבינהו פוחא ליקבועי
- 5 עיקר סעודה עליהו כעו ברכה כי לחם ממש כדאמרינן/ן/ גבי

מ.ו. (הורויץ), 40

- 1 לאחר: (אחד) /אחר/ לאחר | שכירך: שכרך | על הראשון:
- לראשון | שלא: נ' היה 2 ברכ/ח/: ברכת | המזון: ח' |
- ראשון: נ' ליכא | ליה: נ' להאי מר' לחמשת המינין |
- קנטייש: וקנטייל 3 סעודה: נ' עליהו | כמ/ו/: כמו |
- עושים: עושין | עליו: עליהן 4 המוצי/א/: המוציא |
- ולאחריהם: ולאחריהן | דחשבינהו: דאחשבינהו | פוחא:
- פיחא | ליקבועי: לקבועי 5 עליהו: עליה | כעו: כעי |
- כדאמרינן/ן/: כדאמרינן

ס.ר., 60

- 1 לאחר: אחר לאחר | שלא: נ' היה 2 ברכ/ח/: ברכת |
- המזון ראשון: הראשון /ליכא/ | ליה: נ' להאי | אוכלי:
- אוכלירש | קנטייש: קנשטילש 3 כמ/ו/: עליה' כגון |
- עושים: עושין | כלילי: כליל | כריח: לכריח | עליו:
- עליה' 4 המוצי/א/: המוציא | דחשבינהו: דאחשבינהו |
- פוחא: פיחא | ליקבועי: /לאקבועי/ 5 סעודה: סעודא |
- כעו: (כגון) /כעי/ | כדאמרינן/ן/: כדאמרינן

ס.ה., קפג

- 1 לאחר: אחר לאחר | כיון: דכיון | לפניו: היה בפניו
- 2 ברכ/ח/: ברכת | המזון: ח' | ראשון: נ' /ליכא/ |
- דפטר: פטר | ליה: נ' להאי ואם אכל ריקין חלות דקין כגון |
- אוכלי: (אוכלירש) /אוכלירש/ | קנטייש: קנישטלש 3
- כמ/ו/: עליהו כגון | עושים: עושין | עליו: עליהם 4
- המוצי/א/: המוציא לחם | ולאחריהם: ולאחריה/ס/ | ברכת:
- ברכ/ח/ (המוציא) | המזון: /המזון/ | דחשבינהו: דאחשבינהו |
- פוחא: פיחא | ליקבועי: לאקבועי 5 כעו: כעי | כי לחם:
- כלחם | כדאמרינן/ן/: כדאמרינן/ן/

- 1 טורקנין מר זוטרא קבע עליהו ברכה המוציא ושלש ברכו/ח/ ואי
- 2 לא קבע סעודתיה עליה אלא להחענב בעלמ/א/ אכול להו מברך עליהו
- 3 בורא מיני מזונות הואיל ומחמש/ח/ המינין נינהו אבל אחריהן לא
- 4 מציא על המחיה ועל הכלכלה דלאו מין מזון ומין מחיה הן לא
- 5 סעיד לבא אלא על השבע אכול להו וסגיא כבורא נפשות רכות כמו

מ.ו. (הורוויץ), 40-41

- 1 טורקנין: (ערקנין) /טורקנין/ | המוציא: /המוציא/ |
- ושלש: וגו' | ברכו/ח/: ברכות 2 עליה: עליהו | בעלמ/א/:
- בעלמא | אכול: אכיל | עליהו: ח' 3 ומחמש/ח/: ומחמש |
- אחריהן: לאחריהן 4 מציא: מצי אומ' | המחיה: המחיה |
- דלאו: דלא | מזון ומין: ח' | מחיה: ב' נינהו ומין מזון |
- לא: ולא 5 סעיד: סעדי | לבא: ליכא | לבא: ב' (אלא
- דלא מין מחיה נינהו ומין מזון הן ולא סעדי ליכא) | אכול:
- אכיל | וסגיא: וסגי ליה

ס.ר., 60-61

- 1 טורקנין: טורקנין | מר: דר' | ברכה המוציא: סעודה |
- ושלש: שלש | ברכו/ח/: ברכות 2 עליה: ח' | להחענב:
- לחענוב | בעלמ/א/: בעלמא | אכול: אכיל | עליהו:
- עליהו 3 ומחמש/ח/ המינין נינהו: (המיני נמי) /מחמש המינין
- נינהו/ | אחריהן: לאחריהן 4 מציא: מצי למימר | המחיה:
- המחיה | דלאו: דלא | הן: נינהו | לא: ולא 5 לבא:
- ליכא | השבע: השוכע | אכול: אכיל | וסגיא: וסגי

ס.ה., קפג

- 1 טורקנין: טורקיננוס | עליהו: ב' /סעודתיה וברך עלוי/ |
- ברכו/ח/: ברכות | ואי...מזונות: /ואי...מזונות/ 2 עליה:
- ח' | להחענב: /לחענוב/ | בעלמ/א/: /בעלמא/ | אכול:
- /אכיל/ | עליהו: /עליהו/ 3 ומחמש/ח/: ומחמש | אכל:
- ב' ברכה של | אחריהן: אחרי/ה/ם 4 מציא: מצי אמרינו |
- המחיה: המחיה | מזון ומין: ח' | מחיה: מחיה | הן:
- הם | לא: ולא 5 סעיד: סעדי | לבא: ליכא | אלא על:
- (אכל לא) /אלא על/ | השכע: הש/ו/כע | אכול: אכיל

*Partially etched out in Reggio manuscript.

- 1 מיין בעלמ/א/ כמ' דהוה אכוסט * אה האורז ואמרינ' החס לפנין
- 2 כורא פרי האדמה ולכסוף ולא כלום מר המוציא יין כדי מזיגת כוס
- 3 יפה מאי כוס יפה כוס של ברכה ברכת המזון/ן/ הצריכו חכמים
- 4 לייפוחו כדאמרינן/ן/ בכרכוה עיטור ועיטוף זה הדחה ושטיפה/ה/
- 5 חי ומלא אמ/ר/ רב נחמן בר יצחק כוס של ברכה צריך בו יין חי

מ.ר. (הורוויץ), 41

- 1 מיין: אמיא | בעלמ/א/: בעלמא | כמ': מידי | ואמרינ':
- 2 מזיגת: נ' כוס מאי כדי מזיגת הכוס חנא כדי מזיגת
- 3 ברכה: נ' כוס של | המזון/ן/: המזון 4 לייפוחו: לייפוחו |
- כדאמרינן/ן/: כדאמרינן | זה: ח' | ושטיפה/ה/: ושטיפה 5
- אמ/ר/: אמר | בר יצחק: ח' | צריך: נ' שיהא | חי: ח'

ס.ר., 61

- 1 מיין: מיא וירוקא | בעלמ/א/: בעלמא | כמ': מידי |
- ואמרינ': דאמרינן 2 יין: /יין/ 3 המזון/ן/: המזון |
- הצריכו: שהצריכו 4 לייפוחו: ליפוחו | כדאמרינן/ן/:
- כדאמרינן | זה: ח' | ושטיפה/ה/: ושטיפה 5 אמ/ר/:
- אמר | בר יצחק: ח' | צריך: נ' שיהא

ס.ה., קפב

- 1 מיין: מיא וירקא | בעלמ/א/: בעלמא | כמ': מידי |
- ואמרינ': דאמר 2 מר: מ"ר | המוציא...: ח'

* 4 or 5 words etched out in Reggio manuscript.

- 1 רובע של רביעית הלוג כדי שימזוג ויעמד על רביעית בו שלשה
- 2 חלקי מים ואחד יין ויעמד על רביעית של לוג שהוא רובע הקב
- 3 וטענה הוא ויש טענה בשמועה זו לומ/ר/ רובע רביעית רובע הלוג
- 4 ויעמד על רביעי/ח/ של לוג שהוא רובע הקב וטענה הוא בידם
- 5 ורכותיי לא אמרו כן וראייה יש לדבר במסכת נזיד עשר רביעיות

מ.ו. (הורוויץ), 41

- 1 של: ח' | שימזוג...כו: ח' | שלשה: שלש 2 ויעמד:
ויעמידנו | של לוג: הלוג | שהוא...וטענה: כדאמ' רבא כל
חמרא דלא דרא על חד חלחא מיא לאו חמרא 3 ויש: יש | טענה:
טועים | לומ/ר/: לומר | הלוג: נ' כדי שימזגנו 4
רביעי/ח/: רביעית | של: יעמד על | רובע: רביעית 5
ורכותיי: דרכותינו וודאי | וראייה: נ' לדבר | לדבר:
ח' | נזיד: נ' כפ"ג מינין

ס.ר., 61

- 1 שימזוג: שימזגנו | שימזוג: נ' כמים | ויעמד...כו: ח'
2 ויעמד: כדי שיעמוד | של לוג: הלוג | שהוא...הוא: ח'|
3 טענה: טועים | לומ/ר/: לומר | הלוג: נ' /כדי שימזגנו/
4 ויעמד: ויעמוד | רביעי/ח/: רביעית | של: ח' | רובע:
רביע 5 ורכותיי: ורכותינו | יש: ח' | במסכת: ממסכת

- 1 הן חמש סומק אחא כלומ/ר/ כייז ודם וחמש חירותא דשאר משקין
- 2 וחשיב דהא להוצאה שכת גבי חימרתא דשאר משקין ועל כורחך הכי
- 3 כולהו ברכיעי/ח/ הלוג נינהו וקא חשיב כהדיהו רכיעית שמן
- 4 שמן לנזיד דהוא חצי שיעורא של שמן החורה כדאמרינ' במנחות
- 5 וחצי הלוג שמן לתודה ילפינן במנחות וכש/ה/ גיע עת תפילת המנחה

מ.ו. (הורוויץ), 41

- 1 סומק אחא: סומקאחא | כלומ/ר/: כלומר | חירותא: נ'
- שנאמר | דשאר: כשאר 2 דהא: להא | להוצאה: דהוצאה |
- חימרתא: חירותא 3 ברכיעי/ח/: ברכיעית | וקא חשיב: דחשיב |
- שמן שמן: יין 4 שיעורא: שיעור | כדאמרינ': כדאמ' |
- במנחות: במנח' 5 ילפינן: וילפינן לה | וכש/ה/ גיע: וכשהגיע

ס.ר. 61

- 1 סומק אחא: סומקאחא | כלומ/ר/: כלומר | ודם: וכדם |
- וחמש: חמש | חירותא: נ' שנאמרו | דשאר: כשאר 2 דהא:
- להאי | להוצאה: דהוצאה | חימרתא: חירותא 3 ברכיעי/ח/:
- ברכיעית | וקא: דקא | שמן שמן: יין 4 כדאמרינ':
- כדאמרינן 5 הלוג: לוג | ילפינן: וילפינן לה | וכש/ה/ גיע: וכשהגיע

- 1 יטול ידיו ואין צריך לברך ואם אין לו מים ליטול אח ידיו אם
- 2 יודע שיש מים לפניו עד ארכעת מילין ימחין עד שיגיע למקום מים
- 3 ליטול ולהחפול ואע"פ שעיבר זמן חפילה אבל יוחר מארכעת מילין
- 4 יחפול מיד ואם יבטל מין יבטל מן החפילה ואע"פ שלא נטל ידיו
- 5 מפני שאונס הוא ואע"פ שאמרינ' אמ' רבינא לרכא חזי מרהא

מ.ו. (הורויץ), 41

- 1 יטול: נוטל | ואין צריך: וצריך | אח: ח' | 2 ארכעת:
- ד' | 3 ליטול: נ' ידיו | ולהחפול: ויחפול | ואע"פ: אע"פ |
- שעיבר: שעובר | מארכעת: מד' | 4 ואם: ואל | מין: מן |
- יבטל מן: ח' | ואע"פ: אע"פ | 5 שאונס: שאנוס | הואי:
- הוא | ואע"פ: ואע"ג | שאמרינ': דאמרי' | אמ': א"ל |
- מרהא: מר האי

ס.ר. 61

- 1 יטול: נוטל | ואין: ואינו | אח: ח' | 2 ארכעת: ד'
- 3 ליטול: ויטול ידיו | ולהחפול: ויחפול | ואע"פ: אע"פ |
- שעיבר: שעובר | מארכעת: מד' | 4 ואם: ואל | מין: מן |
- יבטל מן: ח' | ואע"פ: ואע"פ | 5 שאונס: שאנוס | הואי:
- הוא | ואע"פ: ואע"פ | שאמרינ': שאמרו | אמ': אמר |
- מרהא: מר האי / צורכא/

- 1 מדרכנן דאחא ממערבא ואמ' מי שאין לו מים ליטבול אח ידיו
- 2 יקנח בצרורות ואמ' שפיר קאמרת מי כחיב ארחץ במים בנקיון
- 3 כח' כל מידי דמינקי ועפר וצרורות עזי הויא מנקי וחו אמרין
- 4 רב חסדא לייט אמאן דמהדר אמיא בעידך צלוחיה הני מילי לקריח
- 5 שמע דבעו למיקרי כעונתה אכל כחפילה דרחמי היא לא אימ/ח/

ס.ר. (הורוויץ), 41

- 1 מדרכנן: מרכנן | ליטבול: ליטול | אח: ח' 2 ואמ':
- נ' ליה | קאמרת: קאמ' | כחיב: כח' | בנקיון: בנקיון
- 3 ועפר...מנקי: ח' | ואמרין: אמרי' 4 אמיא: (אמרא)
- /אמיא/ | בעידך: כשעה | צלוחיה: צלוחא | לקריח:
- לקריח 5 דבעו: דבעי | למיקרי: למיקרייה | כחפילה:
- לחפילה | היא: הוא | לא: דכל | אימ/ח/: אימח

ס.ר., 61

- 1 מדרכנן: מרכנן | דאחא: דאחי | ואמ': ואמר כל |
- ליטבול: ליטול | אח ידיו: ח' 2 יקנח: נ' ידיו/בעפר/
- בצרורות: בצרור/ובקסמיה/ | ואמ': ואמר ליה | במים:
- /במים/ | בנקיון: בנקיון 3 כח': (כפיי) /כחיב/ |
- דמינקי: דמנקי | עזי הויא: נמי | מנקי: מינקו |
- אמרין: אמרינן 4 אמיא: אמיא | בעידך: בעידן |
- צלוחיה: צלוחא | לקריח: לקריח 5 דבעו: דבעי |
- כעונתה: בעידנא | כחפילה: לחפילה | היא: הוא | לא:
- כל | אימ/ח/: אימח

- 1 דבעי למצלי בעי לאהדורי ועד כמה עד ארכעת מילין והני מילי
- 2 לפניו אבל לאחריו פחות ממיל חוזר אבל מיל אינו חוזר מנחה
- 3 גדולה משש שעות ומחצה ולמעלה מנחה קטנה מתשע שעות ומחצה
- 4 ולמעלה פלג המנחה אחת עשרה שעות חסר רבע תפילת המנחה עד
- 5 הערב ר' יהודה אומ' עד פלג המנחה ושל מוספין מתפלל כל היום

מ.ו. (הורוויץ), 41-42

- 1 למצלי: מצלי | לאהדורי: לאהדוריה אמיא | כמה: כמה |
- ארכעת: ד' 4 פלג המנחה: פלג מנחה 5 אומ': או' | ושל:
- אכל | מתפלל: ח'

ס.ר., 61-62

- 1 למצלי: מצלי | לאהדורי: להדורי אמיא | ארכעת: ד'
- 4 רביע: רביעית 5 אומ': אומר

- 1 אמ/ר/ ר' יוחנן נקרא פושע וליח הילכת' כרב הונא דאמ' אסור
- 2 לאדם שיטעום כלום קודם שיחפלל מפילת המוספין וליח הילכת' א/
- 3 כר' יהושע בן לוי דאמ' כיון שהגיע מפילת המנחה אסור לאדם
- 4 שיחפלל כלום קודם מפילת המוספין וליח הילכת' כר' יהושע בן לוי
- 5 דאמ' כיון שהגיע מפילת המנחה אסור לאדם שיטעום כלום קודם

מ.ו. (הורוויץ), 42

- 1 אמ/ר/ אמר | אסור: נ' לו 2 קודם: קוד' | המוספין:
- מוספין | הילכת' א/: הילכתא 3 כיון: כוון | אסור: נ'
- 4 שיחפלל: שיטעום | קודם: נ' שיחפלל | המוספין:
- המנחה | וליח... קודם: ח'

ס.ר., 62

- 1 אמ/ר/ אמר | הילכת': הילכתא | דאמ': דאמר 2
- המוספין... קודם מפילת: /מוספין... שיחפלל מפילת/ | הילכת' א/:
- /הילכתא/ 3 דאמ': /דאמר/ | שהגיע: נ' /זמן/ | מפילת
- המנחה: /תפלה/ | אסור: נ' /לו/ 4 שיחפלל: /שיטעום/ |
- המוספין: המנחה | וליח... קודם: ח'

- 1 שיחפלל תפילה המנחה אסור להיכא דפשע ולא צלי דמוסף על זמן
- 2 דמטא תפילה המנחה להיכא דפשע ולא צלי דמוסף עד זמן דמטא
- 3 זמן תפילה המנחה מצלי מרישא דמנחה ובחר כן דמוסף חנו רכנן
- 4 היו לפניו שתי תפילות אחת של מנחה ואחת של מוספין מתפלל של
- 5 מנחה ואחר של מוספין מתפלל של מנחה ואחר של מוספין ר' יהוד/ה/

מ.ו. (הורוויץ), 42

- 1 שיחפלל...אסור: ח' | להיכא: והיכא | זמן דמטא: דמטא
- זמן 2 להיכא...זמן תפילה המנחה: ח' 3 חנו: דחנו 5
- ואחר: נ' כך | מתפלל...מוספין: ח' | יהוד/ה/: יהודה

ס.ר. 62

- 1 שיחפלל...אסור: ח' | להיכא: והיכא | על: עד 2 להיכא
- ...המנחה: ח' 3 חנו: דחנו 5 ואחר: נ' כך | מתפלל...
- מוספין: ח' | יהוד/ה/: יהודה

- 1 אומ/ר/ מחפלל של מוסף ואחר של מנחה שזו מצוה עוברת וזו מצוה
- 2 עוברת אמ' ר' יוחנן הלכה מחפלל של מנחה שזו מצוה עוברת וזו
- 3 מצוה שאינה עוברת אמ' ר' יוחנן הלכה מחפלל של מנחה ואחר כך
- 4 של מוספין מאי טעמ' כיון דמטא ליה זמן המנחה כמאן דשוחטין
- 5 כחרייהו דמי שכח ולא התפלל בשחרית מחפלל במנחה שלש של ערבית

מ.ו. (הורויץ), 42,

- 1 אומ/ר/: אומר | ואחר: נ' כך | מנחה: מנחת | מצוה:
- נ' שאינה 2 אמ' ר': וא"ר | שזו...מנחה: ח' 4 ליה: לה |
- המנחה: מנחה | דשוחטין: ח' 5 כחרייהו: חרייהו |
- כשחרית: שחרית | שלש: נ' אחת

ס.ר., 62,

- 1 אומ/ר/: אומר | מוסף: מוספין | ואחר: נ' כך |
- מצוה: נ' שאינה 2 אמ': ואמר | שזו...מנחה: ח' 4
- טעמ': טעמא | זמן: נ' הפילה | דשוחטין: דשכיחין 5
- כחרייהו: חרייהו | התפלל: נ' ערבית מחפלל שחרית שתאס
- שכח ולא/התפלל/ | כשחרית: שחרית | שלש: שלשה

- 1 ושל שחרית ושל מנחה כחחילה מהפלל מפילם המנחה בשעתן ואחר
- 2 כך של מוספין חנו רבנן כמוצאי שבת שחיים ומכדיל בראשונה ואינו
- 3 מכדיל בשנייה ואם הכדיל בשנייה ולא הכדיל בראשונה שנייה
- 4 עלתה לו ראשונה לא עלתה לו חפילת הערב אין לה קבע אינה קבע
- 5 אינמי דמצלי ואזיל כולי ליליא ליחני חפילת הערב כל הלילה

מ.ו. (הורוויץ), 42,

- 1 ושל: ואחת של | שחרית: נ' ואחת | ושל: של |
- בשעתן: בעיתה | ואחר... מוספין: ח' 2 חנו רבנן: ח"ר |
- כמוצאי: כמוצא 4 אינה: מאי אין לה 5 אינמי: אילמ' דאזיל |
- דמצלי: ומצלי | ואזיל: ח'

ס.ר. 62,

- 1 בשעתן: בעיתה | ואחר כך: ואח"כ 2 של מוספין: דמוספין |
- רבנן: נ' טעה ולא התפלל מנחה בערב שבת מתפלל (בשבת) / כליל
- שבת / שחיים של שבת (במנחה) / טעה ולא התפלל מנחה / בשבת מתפלל |
- שחיים: נ' / של חול / 4 אינה קבע: / מאי אין לה קבע / 5
- אינמי: אי נימא | דמצלי ואזיל: דאזיל ומצלי | ליליא:
- לילא

- 1 אלא מאי אין לה קבע אינה קבע כמאן דאמ/ר/ תפילת ערבית רשות
- 2 והלכה כדברי האומ' רשות ודקא תפילת ערבית רשות אי חובה הכי
- 3 מילי היכא דקבעי לצלוויי כלל אבל קבליה עילויה חובה ואי טעי
- 4 כה הדר ומצלי דאי לא חימ' הכי כראש חדש דקאמרינן טעה ולא
- 5 הזכיר של ראש חדש בערבית אין מחזירין אותו שאין מקדשין את

מ.ו. (הורוויץ), 42

- 1 דאמ/ר/: דאמר | ערבית: ח' 2 והלכה...רשות: ח' |
- ודקא: והא דקאמרי' | אי: או 3 דקבעי: דלא קבעו כלל |
- כלל: ח' | אבל: נ' /אי/ צלי או | עילויה: עליה 4
- דקאמרינן: דקאמרי' 5 כערבית: ערבית | אח: ח'

ס.ר., 62-63

- 1 דאמ/ר/: דאמר 2 האומ': האומר | ודקא: וכי קאמרינן |
- תפילת: תפלת | אי: או 3 דקבעי: דלא קא בעי | אבל:
- נ' אי צלי | קבליה: קבלה | עילויה: עליה | חובה:
- כחובה 4 חימ': חימא | חדש: חודש | דקאמרינן: /דקאמרינן/

- 1 החדש אלא כיום מאי איריא דראש חדש תיפוק לי כימים טובים
- 2 וכשכחות נמי אין מחזירין אותו דהא תפילת ערכיה רשות היא
- 3 אלא ש"מ כי קאמרינן תפילת ערכיה הני מילי היכא דקבעי לצלויי
- 4 כלל אבל היכא דבעי צלויי שבו עליה כחוכה ואי טעו בשכח וכיום
- 5 טוב מיד מהדרינן ליה ועד קאמרינן אמ' זעירי ידעין חברין

מ.ו. (הורוויץ), 42,

- 1 דראש: ראש 2 וכשכחות: ושכחות | היא: ח' 3 קאמרינן:
- קאמרי | ערכיה: נ' רשות | היכא: נ' דלא | דקבעי: קבעי
- 4 דבעי: דקבעי | צלויי: לצלויי | שבו: שווייה |
- כחוכה: כחוכה | טעו: טעי | וכיום: וימים 5 טוב מיד: טובים |
- קאמרינן: דקאמרי' | אמ'... ידעין: כיציאות שכת הני

ס.ר. 63,

- 1 דראש: ראש | לי: ליה | כימים: דכימים 3 ש"מ:
- שמע מינה | קאמרינן: קאמרי' | ערכיה: נ' רשות | דקבעי:
- דלא קא בעי 4 כלל: ח' | אבל... צלויי: / אבל היכא דקבעי
- לצלויי/ | שבו: שווייה | עליה: עליו | כחוכה: כחוכה |
- טעו: טעי 5 מיד: ח' | ועד: ועוד | קאמרינן: קאמרינן |
- אמ': אמר ר'

- 1 כבלאי למאן תפילת ערבית רשוח כיון שהתיר חגורו לא מטרחינן
- 2 ליה מכלל דכל כמה דלא התיר חגורו מטרחינן ליה והכא נמי כיון
- 3 דלא מצלי גלי דעתיה ולא קבע למיפטר נפשיה ואי טעי הדר מצלי
- 4 דפ' מאימתי קורין את שמע בערבין משעה שהכהנים נכנסין לאכול
- 5 בחרומתן עד סוף האשמורת הראשונה דברי ר' אליעזר וחכמים אומ'

מ.ו. (הורוויץ), 42-43

- 1 למאן: נ' דאמ' | כיון: נ' דשרא המייניה לא מטרחינן ליה
- מכלל דכל כמה דלא | שהתיר: התיר | לא: ח' 2 מכלל...
- ליה: ח' 3 דלא מצלי: דמצלי | גלי: נ' נפשיה עליה |
- דעתיה: ח' | ולא: דלא | קבע: קבעי 4 דפ': ח' |
- בערבין: בערבית 5 עד: ועד | האשמורת: אשמורת | אומ':
- או'

ס.ר. 63

- 1 למאן: נ' דאמר | שהתיר: דהתיר | מטרחינן: מטריחנן
- 2 מטרחינן: מטריחנן 3 דלא מצלי: דמצלי | ולא קבע:
- (ולא קבע) / דלא קבע / 4 דפ': ח' 5 האשמורת: האשמורה |
- אומ': אומרים

- 1 עד חצות רבן גמליאל אומ' עד שיעלה עמוד השחר חנו רבנן חכמים
- 2 עשו חיזוק לדבריהם שלא יהא אדם כא מן השדה בערב ואמ' איכנס
- 3 לביחי אוכל קימעה ואישן קימעה ואחריכן אקרא אח קריח שמע
- 4 ואחפלל ונמצא ישן כל הלילה אלא אדם כא מן השדה בערב נכנס
- 5 לבית הכנסת או לבית המדרש/ש אם רגיל לקרות קורא לשנות שונה

מ.ו. (הורוויץ), 43

- 1 אומ': או' | חכמים: חכמי' 2 לדבריהם: נ' וסייג
- להרהיק אדם מן העכירה | ואמ': ואומ' | איכנס: אכנס
- 3 לביחי: בביחי | אוכל: ואוכל | קימעה: קימעה |
- ואישן: ואשחה | קימעה: קימעה ואישן קימעה | ואחריכן:
- ואחרי כן | אח: ח' 5 המדרש/ש: המדרש

ס.ר., 63

- 1 אומ': אומר 2 ואמ': ויאמר | איכנס: אכנס 3 אוכל:
- ואוכל | קימעה: קימעה/קמעה/ ואשחה קמעה/ | קימעה: קמעה |
- ואחריכן: ואחר כך | אח: ח' 4 בערב: ח' 5 המדרש/ש:
- המדרש | אם: ואם | קורא: נ' ואם רגיל

- 1 וקורא קריית שמע ואחר כך מחפלל ויאכל פיהו ומכרך כל העוכר
- 2 על דברי חכמים חייב מיחה אמ' ר' יהושע בן לוי אע"פ שקרא
- 3 קריית שמע בבית הכנסת מצוה לקרוח על מיטתו אמ' ר' יוסי מאי
- 4 קראה רגזו ואל תחטאו וגו' אמ' ר' רב נחמן בר יצחק אם תלמיד
- 5 חכם הוא אינו צריך אמ' ר' אביי אם תלמיד חכם צריך למימר האי

מ.ו. (הורוויץ), 43

- 1 קריית שמע: ק"ש | ואחר כך מחפלל: ומחפלל | ויאכל:
ואוכל | פיהו: פחו | כל: וכל 2 מיחה: ח' | אמ'
ר': א"ר | אע"פ: אע"פ | שקרא: נ' אדם 3 לקרוח:
לקרוחו | אמ' ר': א"ר 4 קראה: נ' (תהלים ד) | תחטאו:
נ' אמרו כלבכם על משככם | אמ' ר': אמר 5 אמ' ר': אמר |
אם: אף

ס.ר., 63

- 1 קריית: קריית | ויאכל: ואוכל | כל: וכל 2 אמ':
אמר | אע"פ: אע"פ | שקרא: נ' אדם 3 לקרוח: לקרוחה |
אמ': אמר 4 קראה: קרא | וגו': אמרו כלבכם על משככם
/ודומו סלה/ (תהלים ד' ה') | אמ' ר': אמר | בר יצחק: ח'
5 אמ' ר': אמר | אביי: ר' אבין | אם: אף

- 1 קראה כידך אפקיד רוחי וגו' אמ' ר' אלעזר כל הקורא את קריית
- 2 שמע על מטהו כאילו אוחז חרב פיפיות בידו שנ' רוממות אל
- 3 כגרונו חרב פיפיות בידם מאי משמע אמ/ר/ מר זוטרא אמ' רב
- 4 אשי מרישיה דעיניינא עד כהו יעלו חסידים בכבוד ירננו על
- 5 משכבותם ואי אישחלי ולא קרא קריית שמע באורחא קרי עד דסליק

מ.ו. (הורוויץ), 43

- 1 קראה: קרא | וגו': פדית אותי י"י אל אמח (תהלים לא) |
- אמ' ר': א"ר | אח: ח' 2 מטחו: מיטחו | שנ': נ' (שם קמט) 3 אמ/ר/: אמר | זוטרא: נ' ואיתימ' | אמ':
- ח' 4 דעיניינא: נ' (שם) | עד כהו: ח'

ס.ר., 63

- 1 קראה: קרא (כי) | וגו': נ' (שם ל"א ו') | אמ': אמר |
- אח: ח' 2 מטחו: מיטחו | חרב: נ' של שחי | שנ': ...כידם:
- ח' 3 אמ/ר/: אמר | אמ': ואי חימא 4 מרישיה: מרישא |
- דעיניינא: דעיניינא | עד כהו: כתיב 5 משכבותם: נ' (שם קמ"ט ה')
- /וכתיב כחריה רוממות אל כגרונו וחרב פיפיות בידם (שם ו')/ | קרא: קרי | דסליק: ח'

- 1 עמודא דצפר/א/ דחנן רבן במליאל אומ/ר/ עד שיעלה עמוד השחר
- 2 ואמ' רב יהוד' אמ' שמור הלכה כרבן במליאל חניא ר' שמעון בן
- 3 יוחי אומ' פעמים שקורא אדם קריח שמע שני פעמים כלילה אחת
- 4 שיעלה עמוד השחר ואחת לאחר שעלה עמוד השחר ויוצא כה ידי
- 5 חובתו אחת של לילה ואחת של יום אמ' ר' אחא בר חנינא אמ' ר'

מ.ו. (הורוויץ), 43

- 1 דצפר/א/ דצפרא | דחנן: /דחנן/ | רבן במליאל: ר"ג |
- אומ/ר/: אומר 2 ואמ'... במליאל: (דהלכה) /והלכה/ כר"ג |
- ר': א"ר 3 אומ': ח' | שקורא אדם: שאדם קורא | קריח:
- ח' | שני: שתי 4 שיעלה: כשיעלה | לאחר: אחר | שעלה:
- שיעלה 5 אחת של: נ' יום ואחת של | ואחת של יום: ח' |
- אמ'... אמ': ר': א"ר

ס.ר., 63-64

- 1 דצפר/א/: דיממא | דחנן: חנן | אומ/ר/: אומר 2
- ואמ': ואמר | רב יהוד' אמ': /רב יהודה אמר/ | שמור:
- שמואל | בן יוהי: /בן יוחאי/ 3 אומ': אומר | שקורא
- אדם: שאדם קורא | שני פעמים: /שתי פעמים/ | אחת: נ'
- קודם 4 ואחת... השחר: /ואחת... השחר/ | שעלה: /שיעלה/ |
- כה: כהן 5 אמ' ר' אחא: ואמר ר' חייא | אמ': אמר

- 1 יהושע בן לוי הלכה כר' שמעון בן יוחי ואיכ/א/ דמתני לה אהא
- 2 ר' שמעון אומ/ר/ משום ר' עקיבא פעמים כיום אחת קודם הנץ החמה
- 3 ויוצא כה ידי חובתו אחת של לילה ואחת של יום אינשי דגבן
- 4 כההיא שעחא נפיק ידי חובתהו דליליא אמ' ר' אחא בר חנינא אמ'
- 5 ר' יהושע בן לוי הלכה כר' שמעון שאמ/ר/ משום ר' עקיבא אמ' ר'
- 6 זירא ובלבד שלא יאמר השכיבנן קריח שמע של ערכית והלל כלילי
- 7 פסחים מצותן עד שיעלה עמוד השחר דפ'

מ.ו. (הורוויץ), 43

- 1 ואיכ/א/ ואיכא | אהא: נ' דחניא 2 שמעון: נ' בן יוחי | אומ/ר/: אומר | פעמים: נ' שאדם קורא שתי פעמים | החמה: נ' ואחת לאחר הנץ 3 לילה: יום | יום: לילה כיון דאיכא | דגבן: דגבן 4 חובתהו: חובתו | אמ' ר': א"ר | אחא: (יוחנן) /אחא/ | אמ' ר': א"ר 5 שאמ/ר/: שאמר | אמ' ר': א"ר 6 שלא: נ' (שלא) | השכיבנן: השכיבנו | של: ח' 7 דפ': ח'

ס.ר., 64

- 1 ואיכ/א/ ואיכא 2 שמעון: נ' בן יוחי | אומ/ר/: אומר | פעמים: נ' שאדם קורא קריח שמע שתי פעמים | החמה: נ' ואחת לאחר הנץ החמה 3 יום: נ' ואע"ג דקודם הנץ החמה ימא הוא כיון דאיכא | דגבן: דגבן 4 חובתהו: חובתו | אמ' ר': אמר רב | אמ': אמר 5 שמעון: נ' /בן יוחאי/ | שאמ/ר/: שאמר | אמ': אמר 6 השכיבנן: השכיבנו | של ערכית: דערכית 7 פסחים: נ' /ואכילת פסחים/ | מצותן: מצותן | דפ': ח'

CHAPTER 3: COMPARISON OF THE REGGIO AND HURWITZ MANUSCRIPTS

In order to analyze the Reggio and Hurwitz manuscripts of the Mahzor Vitry, I quantified the following data: the number of times there were variant spellings of the same word, how many times a word was written in the haser form in one text and the malay form in the other, the number of times a word appeared in Hebrew in one text and Aramaic in the other, how often synonyms appeared, how often there was a different word order, how often there were minor additions and deletions in one manuscript or the other, how many times completely different words or phrases paralleled each other, and how many times there were variant grammatical forms of the same word or phrase. In addition, I listed the places where there were major additions or deletions in one text or the other. In these ways I attempted to ascertain the extent to which the two texts are parallel and if they contain significantly different material.

The results of this comparison demonstrated that, despite the large number of variations between the two texts and the major differences which occur in certain sections, their contents are basically the same. The inconsistent nature of the variations revealed that neither text could be characterized as being distinct from the other in any important way.

Some generalizations can be made as to specific stylistic differences between the two texts. There were 714 occasions on which the same words were spelled differently in the two documents. Of these, the word was abbreviated in the Reggio manuscript and

written out in its full form in the Hurwitz edition 54 times. In 408 instances, the word was written in abbreviated form in the Hurwitz edition whereas it appeared in its full form in the Reggio text. It can therefore be concluded that the styles of the two versions differ in that in the Reggio version the words tend to be written out in their full form, whereas in the Hurwitz manuscript words are often abbreviated.

As far as determining whether one text consistently favored Hebrew or Aramaic, the results were far less conclusive. Though there were 40 occasions on which the Hurwitz edition used the Hebrew form of a word when in the Reggio manuscript the word appeared in Aramaic, there were 26 occasions on which the reverse was true. By comparing the length of the texts under consideration with the number of times a word appeared in each language, it must be concluded that neither text leaned more toward the use of one language or the other.

In 153 instances, synonyms appeared in the two documents. Many of these synonyms were for words for God, "as it is written," and "time." Here again, there were no consistent differences. Therefore, no conclusion can be drawn concerning word usage.

Similarly inconclusive are the results for differences in grammatical forms. There were 959 places where different verb forms, noun forms, adjectives and prepositions were used by the two manuscripts. Though more often than not the more grammatically correct form would appear in the Hurwitz edition, in a large number of instances the reverse was true. For this reason it must be said that neither version of the Mahzor Vitry

is more precise in terms of grammar.

In 66 instances, totally different words were used in the two versions. In many cases, the difference can be accounted for by the misspelling of a word in one text, (i.e., *לכבוד: דבר, דין: דין' דין*). Here again, it can not be said that one text appears to be more accurate than the other. Both contain words which were obviously scribal errors. There were also a few places in which the different word or phrase may not have been due to scribal error but to a different tradition, (*לכבוד: דבר, דין: דין*). Though these variations are significant, they appear only on a few isolated occasions.

As far as different word orders is concerned, variations occurred only in a statistically insignificant 17 cases. Once again we note how similar the two texts are.

The last major category of comparison is that of additions and deletions. Little can be said concerning the nature of the minor additions to and deletions from the two works except perhaps to surmise that the missing words or phrases may frequently be due to scribal error; alternatively one editor assumed that the reader would understand a quotation or a sentence without including all of the words while the other editor disagreed. The editorial decisions need not have been at the advanced level of those who compiled or copied our final manuscripts themselves. I shall later that original editors had before them independent works on this or that halakhah or sets of halakhot, modules of material, so to speak, and that it is such copied modules which constitute the building blocks

of our final texts. Though all three authors saw at least some common building blocks, it is not clear that they all saw the same manuscripts of them. Thus the textual variations may go back to an earlier stage of alternative recensions of the original modules. On the other hand we are here comparing not two separate works but two versions of one work so the latter alternative, though possible, is unlikely. It would presuppose a scribe correcting, as it were, his received text of Mahzor Vitry on the basis of having before him both that Mahzor Vitry text and an alternative module with differing readings which he, recognizing the module as earlier and thus more "authentic," preferred.

One consistent addition in the Hurwitz edition is the citing of biblical passages. Whereas the Reggio manuscript never mentions the specific source of a quotation, Hurwitz frequently cites each passage of the biblical locus by book and chapter. The fact that there were 602 minor sections of the Hurwitz edition which are not found in the Reggio text as opposed to 487 words or phrases in the Reggio version which are not found in Hurwitz, indicates that the Hurwitz edition is a slightly more complete text.

These data must be considered along with the fact that there are 19 major sections, (i.e., a sentence or paragraph), which are not included in the Hurwitz edition. Of these, 9 of the 19 sections not included in the Hurwitz text were also missing from Siddur Rashi. Of the 14 major sections not included in the Hurwitz edition, five were also missing in

Siddur Rashi. Three of these five sections were also excluded from Sefer HaPardes. All together, there are 10 sections of material in the Hurwitz edition and nine sections of material in the Reggio manuscript which are not found in any of the other three texts. This indicates that neither Mahzor Vitry text can be said to contain significantly more unique material than the other. Again, we have evidence that no single book was the basis for the others. They are all, as it were, collections of modular material which share a great deal given the fact that common concerns of a given time and place tend to generate a plethora of modules on certain topics, and to omit others. We shall return to a consideration of these concerns in a later chapter.

Another observation regarding the major sections found in the two texts is that these are often clustered around specific subjects. For example, on pages 141, 142, and 144, there are major additions in the Hurwitz manuscript concerning the prayers in the t'filah, and the conditions under which one must pray in a minyan. On pages 172, 178, 179, 180, 182, and 184, material which is unique to one text or the other is found concerning the laws of reciting prayers at a meal. The same principle also applies to pages 222, 223, and 226, regarding discussions as to when prayers should be recited during a meal. From these data it can be concluded that there are certain parts of the two texts which were subject to greater variations than other parts. Presumably, the modules available to the authors varied.

A number of conclusions can be drawn from the comparison of these two texts. First of all, there are no significant consistent differences between the Hurwitz edition and the Reggio manuscript. Aside from the fact that words tend to be written out in a more complete form in the Reggio manuscript and that biblical references are consistently given in the Hurwitz edition whereas they do not appear at all in the Reggio manuscript, the many differences between the two texts seem to be inconsequential in nature, and random in their occurrence. The fact that there are so many grammatical differences and minor deletions from each text indicates that both texts are incomplete and, to a degree, corrupt from the perspective of there existing some hypothetical "perfect" original text. On the other hand no such original corpus need be postulated if we assume a modular model of composition, as is being argued here. In theory, each text may be equally true -- even totally in agreement with -- the modules preferred by the original scribe. Only the modules differed.

The large number of deletions and variations of both a major and minor nature appearing on each of the pages surveyed indicates that the wording of the texts is seldom identical for more than a sentence at a time. Despite these differences, however, it must also be stated that each text consistently covers the same subject matter in roughly the same manner.

The Reggio manuscript and the Hurwitz edition of the Mahzor Vitry are two different versions of the same material. Having been copied again and again over the centuries, and

having fallen into the hands of numerous editors, it is not surprising that the texts would vary somewhat in form and content. There can be no doubt, however, that both documents originated from the same raw material.

It appears that this raw material was not one sustained and self-sufficient "book" such as a modern author would produce, but a series of halakhic modules which the author collected. Our manuscript variations, therefore, may reflect not only the usual scribal error, but actual scribal preference for an independent module which he recognized as more authoritative than the completed text before him and which he therefore used to emend the latter. If so, in a sense neither manuscript is older, more original or more valid as a witness. Both may be secondary accounts of older modular materials. Therefore, a "true" reading must be determined on the basis of an ad hoc judgement in each instance as to the probable validity of the reading contained in the specific module under discussion. This comparison of the two Mahzor Vitry manuscripts has turned up no consistent grounds for preference.

CHAPTER 4: COMPARISON OF SIDDUR RASHI AND THE TWO MAHZOR VITRY EDITIONS

In order to analyze how the first section of Siddur Rashi compares to both the Reggio and Hurwitz texts of Mahzor Vitry, I used basically the same categories of comparison as in Chapter 3. These categories included differences in the spelling of the same word, how often synonyms appeared, the number of times a different word order was used, how often completely different words were substituted, the number of occasions on which variant grammatical forms appeared, and the frequency of minor additions to or deletions from the text. I also listed the places where major additions or deletions occurred. With this system, I surveyed the first 100 pages of Chapter 2 to determine how closely Siddur Rashi parallels the Mahzor Vitry documents and to see whether two of the three texts are more closely aligned.

The results of this comparison indicated that, with few exceptions, Siddur Rashi closely parallels the two Mahzor Vitry texts. It also demonstrated that the Siddur Rashi manuscript is more dissimilar from the two Mahzor Vitry texts than the Reggio and Hurwitz texts are from each other.

These conclusions were the most clearly delineated in the comparison of the spelling of words. All in all, there were 557 instances in which one of the three texts listed a variant spelling of a word. Of these, 310 words were spelled the same way in the two Mahzor Vitry editions but differently in Siddur Rashi. The only consistent spelling change in this

category included a change in the spelling of Adonai from " in the Mahzor Vitry texts to ' in Siddur Rashi. In 131 cases, Siddur Rashi agreed with the Hurwitz edition. In this comparison, Siddur Rashi is far more different from the two versions of the Mahzor Vitry than the two Mahzor Vitry editions are from each other, or than the Siddur Rashi text is from either of the two Mahzor Vitry texts individually.

The same results were found in the survey of the differences in the grammatical forms of words and phrases. Of the 501 cases of differing grammatical styles among the three manuscripts, 257 of them were instances in which the two Mahzor Vitry texts agreed with each other but differed from Siddur Rashi. In 142 instances, Siddur Rashi agreed with the Hurwitz edition and disagreed with the Reggio. In 104 instances, Siddur Rashi agreed with the Reggio and disagreed with the Hurwitz. In this survey, Siddur Rashi appeared to be slightly more similar to the Reggio manuscript than the Hurwitz edition.

The number of times that completely different words or synonyms appeared in the various texts also indicated that there were significantly more occasions on which the two Mahzor Vitry texts agreed and Siddur Rashi differed than times in which one of the Mahzor Vitry texts agreed with Siddur Rashi and disagreed with the other Mahzor Vitry text. In 21 instances, a totally different word appears in Siddur Rashi than is in the two versions of the Mahzor Vitry. In 14 cases, Siddur Rashi and the Reggio manuscript disagreed

with the Hurwitz edition. In 13 cases, the word in the Reggio manuscript totally disagreed with the word found in Siddur Rashi and the Hurwitz manuscript. In 27 cases, a synonym for the word used in the two versions of Mahzor Vitry is found in Siddur Rashi. On 19 occasions, a synonym for the word used in Siddur Rashi and the Reggio manuscript is found in the Hurwitz edition. In 16 cases, a synonym for the word used in Siddur Rashi and the Hurwitz edition is used in the Reggio manuscript. These two comparisons confirm the fact that Siddur Rashi differs from the two Mahzor Vitry manuscripts more than they differ from each other. They also show that Siddur Rashi is to a small degree more similar to the Reggio manuscript than it is to the Hurwitz edition.

The results were more striking in the comparison of which text had the same minor omissions as Siddur Rashi. In the clear majority of cases, (95), Siddur Rashi agreed with the Reggio manuscript and disagreed with the Hurwitz edition. In 76 instances, Siddur Rashi agreed with the Hurwitz text and disagreed with the Reggio manuscript. On 57 occasions, the two Mahzor Vitry texts presented material which was not found in Siddur Rashi. In this comparison, it appears that Siddur Rashi is significantly closer to the Reggio manuscript, (95 instances), than it is to the Hurwitz edition, (76 instances). The question is whether the ratio of 95:76 is statistically significant, especially given the results of the other comparisons. If so, and if we ignore the other comparisons, we would have to conclude that the Reggio manuscript and our

printed text of Siddur Rashi are somehow directly interdependent, the latter perhaps being a shortened version of the former. On the other hand, we would then wonder why no such interdependence is displayed generally throughout our comparisons. Given the inconclusive nature of the other comparisons, then; the fact that Siddur Rashi is not demonstrably more similar to the Reggio manuscript, we may decide that the 95:76 ratio here is not determinative in terms of linking Siddur Rashi to the Reggio manuscript rather than to the Hurwitz. This conclusion becomes more probable as we proceed. We shall see later for example that in terms of major deletions, Siddur Rashi favored Reggio and Hurwitz equally siding with each exactly 50% of the time.

In comparing the extent to which the manuscripts agreed in terms of which text had the same minor additions as Siddur Rashi, the results were different once again. As was the case with most of the comparisons made of the three texts, there were far more instances in which the Mahzor Vitry texts agreed with each other and differed from Siddur Rashi, than there were of Siddur Rashi agreeing with one Mahzor Vitry text or the other. On 197 occasions, Siddur Rashi added material not found in either Mahzor Vitry text, whereas in 91 cases Siddur Rashi and the Reggio manuscript included material not found in the Hurwitz edition, and in 83 cases, Siddur Rashi and the Hurwitz edition included words or phrases not found in the Reggio manuscript. In this survey, the differences between the number of times in which each

Mahzor Vitry text differed from the other is negligible, indicating once again the greater similarity between the two Mahzor Vitry texts.

The results of the comparisons of which manuscripts added and deleted major sections of the text were different again. In 8 cases, Siddur Rashi lacked the same material which was missing from the Hurwitz edition, but included in the Reggio manuscript. In 8 instances, Siddur Rashi and the Reggio manuscript lacked the same information which was found in the Hurwitz edition. On only three occasions did Siddur Rashi fail to include significant sections which were found in both versions of Mahzor Vitry. The survey of which texts added significant sections of material demonstrated that there were 12 instances in which material was present in Siddur Rashi but absent in both Mahzor Vitry texts, and that there were 12 other instances in which material was included only in the Reggio manuscript. In only two cases was significant information not included in the Hurwitz edition.

In looking through the pages on which the major variations between the texts occurs, certain patterns can be found, revealing the fact that different sections of the text were subject to a greater degree of variation than others. For example, between pages 6 and 17, when the text discusses which blessings a person must recite in his daily regimen of prayers, the order in which they should be recited, and at what time they should be recited, there are five places in which Siddur Rashi and the Hurwitz manuscript both disagree

with the Reggio manuscript through significant additions or deletions. From page 59 through page 61, 13 lines of text in both versions of the Mahzor Vitry dealing with the reasons why the Ten Commandments are not included in the Shema and the reasons why the paragraph on the monition of the tzitzit is included in the Shema is missing from Siddur Rashi. On pages 142 and 144, significant passages, (described in the previous chapter), are included in the Hurwitz edition which are found neither in the Reggio version nor in Siddur Rashi. On pages 186, 189, and 192, there are relatively small but significant passages included in Siddur Rashi which are not in either of the two Mahzor Vitry texts, dealing with which sections of the Birkat Hamazon may be recited when different numbers of people are present at a meal. On pages 271, 272, and 273, the Reggio manuscript adds material found in neither the Hurwitz edition nor Siddur Rashi concerning the laws about the recitation of prayers during Minhah and Musaf.

Perhaps no absolute conclusions can be drawn concerning the relationship between Siddur Rashi, the Reggio manuscript and the Hurwitz edition. But a working hypothesis might be that all three texts must have originated from similar modular sources. As they were recopied, moreover, different editors altered the texts in minor ways either on their own initiative, or by favoring alternative modular sources before them. It is clear, however, that none of these three versions is an exact duplication of the other. None of these versions can be assumed to be an expansion or abridgement of another.

Siddur Rashi is simply not a shortened version of Mahzor Vitry; nor the other way around.

CHAPTER 5: COMPARISON OF SEFER HAPARDES, SIDDUR RASHI,
AND THE TWO MAHZOR VITRY EDITIONS

In order to compare Sefer HaPardes with the other three texts, I isolated those pages in Chapter 2 which paralleled sections of Sefer HaPardes. There were 85 such pages scattered throughout the text. I divided these pages into the 10 groupings in which they appeared. I compared the word forms, the grammar, the synonyms, and the additions and omissions of Sefer HaPardes with those in the two Mahzor Vitry texts and Siddur Rashi in nine of the ten groupings. In the final grouping of pages, I noted any significant sections of text which Sefer HaPardes added to the other texts, or sections which were found in the other texts, but not in Sefer HaPardes.

The results of this comparison are perfectly congruent with conclusions stated thus far. All of the texts are similar to each other, but none is significantly more similar to one version than another. Relatively speaking, however, on a general level Sefer HaPardes differed more often from the other three texts, than any one of the other texts differed with each other.

In terms of the form in which words were presented, (whether they appeared in a malay or haser form, or whether they were spelled differently), it was most often the case that Sefer HaPardes agreed with Siddur Rashi but differed from both Mahzor Vitry manuscripts. What accounted for the similarities between these two particular texts was that

unlike the Mahzor Vitry texts, neither text abbreviated words such as יְהוָה, and that both texts spelled the word Adonai with a hay instead of with two yuds. In 51 cases, Sefer HaPardes agreed with Siddur Rashi and differed from the other texts. In 22 instances, Sefer HaPardes agreed with Siddur Rashi and the Hurwitz edition, but differed with the Reggio manuscript. On 20 occasions, Siddur Rashi and the Mahzor Vitry manuscripts agreed with each other, but differed with Sefer HaPardes. In 12 cases, Sefer HaPardes agreed with the two Mahzor Vitry editions and differed with Siddur Rashi. Seven times Sefer HaPardes agreed with the Reggio manuscript alone. In five instances, Sefer HaPardes agreed only with the Hurwitz edition. There were two occasions on which all four texts differed from each other.

The results of the survey of which texts used different grammatical forms of the same word were very different. This comparison showed that there were far more occasions on which all the texts except Sefer HaPardes agreed, than occasions on which Sefer HaPardes agreed with any of the other texts. In 72 instances, Siddur Rashi agreed with the two Mahzor Vitry texts but differed with Sefer HaPardes. In 34 cases, Sefer HaPardes agreed with Siddur Rashi and the Hurwitz edition but disagreed with the Reggio manuscript. Sefer HaPardes agreed with Siddur Rashi 31 times. On 12 occasions, Sefer HaPardes agreed with the Reggio text and Siddur Rashi, but differed from the Hurwitz edition. There were 11 words which appeared in varying grammatical forms in all four

versions. In eight cases, Sefer HaPardes agreed with the Reggio manuscript alone. In seven instances, Sefer HaPardes concurred with the two Mahzor Vitry editions, but not with Siddur Rashi. On three occasions, Sefer HaPardes agreed with the Hurwitz edition alone.

In the comparison of words whose meaning differed substantially in different texts, I found that in 10 cases the Mahzor Vitry and Siddur Rashi texts would differ with Sefer HaPardes. In three instances, Sefer HaPardes agreed with Siddur Rashi and the Hurwitz edition. On two occasions, Sefer HaPardes agreed only with Siddur Rashi.

Very similar results were found in the survey of synonyms. In 10 cases, Sefer HaPardes used a synonym to the word which appeared in the Mahzor Vitry texts and Siddur Rashi. In five instances, Sefer HaPardes agreed with the Hurwitz edition and Siddur Rashi. On three occasions each, Sefer HaPardes agreed with Siddur Rashi alone, and Siddur Rashi and the Reggio manuscript alone. Twice, Sefer HaPardes agreed with both Mahzor Vitry texts and differed with Siddur Rashi.

In the surveys of how Sefer HaPardes compared to the other texts in terms of words or phrases which it may have omitted or added, it appears that in the majority of cases, Siddur Rashi and Mahzor Vitry agree with each other and differ from Sefer HaPardes. In 37 cases, Sefer HaPardes omitted minor parts of the text which were found in the three other manuscripts. In 26 instances, Sefer HaPardes agreed with the

two Mahzor Vitry manuscripts, but not Siddur Rashi. On 19 occasions, Sefer HaPardes omitted the same material as the Reggio manuscript and Siddur Rashi. The same words or phrases which were omitted in Sefer HaPardes were also omitted from the Hurwitz edition and Siddur Rashi on 17 occasions. There were 10 times when the Reggio manuscript omitted the same material as Sefer HaPardes, and nine times when the Hurwitz manuscript omitted the same material as Sefer HaPardes. On only eight occasions did Sefer HaPardes agree with Siddur Rashi alone.

The results were more striking in the comparison of which texts added the same words or phrases as Sefer HaPardes. In 72 instances, Sefer HaPardes added information not found in any of the other three manuscripts. In 24 cases, it added the same portions of text as both the Hurwitz edition and Siddur Rashi. There were 20 places where Sefer HaPardes agreed only with Siddur Rashi. On 17 occasions, Sefer HaPardes added the same material as the Hurwitz edition and Siddur Rashi. Both Mahzor Vitry texts concurred with Sefer HaPardes eight times. On three occasions Sefer HaPardes agreed with the Hurwitz edition only. On one occasion, Sefer HaPardes agreed with the Reggio manuscript.

It can be concluded from this information either that the original editor of Sefer HaPardes used recensions of modules which differed in a more substantial way from the other recensions, or that later redactors changed the text based on a more unique version of the module, or as a way of

making the text suit their specific needs.

The major additions and omissions which occurred in Sefer HaPardes were almost always unique to that manuscript. In 11 instances, major sections which were not found in Sefer HaPardes appeared in the three other texts. There were only three occasions on which the Hurwitz edition and Siddur Rashi agreed with Sefer HaPardes, and one occasion on which Sefer HaPardes agreed with the Reggio manuscript and Siddur Rashi. The results of the comparison of the major additions to the text were even more dramatic. In 13 places, major sections which appeared in Sefer HaPardes did not appear in any of the other three manuscripts. In one case, a major section of text corresponded to that found in Siddur Rashi. In another instance, a portion of the text found in Sefer HaPardes was also included in both the Hurwitz edition and Siddur Rashi. These results are further proof that the editor and/or later redactors of Sefer HaPardes used very different versions of the same modules, or interspersed modules which were unknown or unneeded by the editors of the other texts.

Though major additions and/or omissions appeared in all of the 10 groupings of pages in which Sefer HaPardes appeared, the extent to which Sefer HaPardes was unique from the other texts varied from section to section. The largest number of major text variations appeared in pages 80-90. In this one section, having to do with the recitation of the Avot prayer, there are two major omissions and five major additions, (one of which is over a page long), which appear

only in Sefer HaPardes. In the section of Sefer HaPardes which appears on pages 14-18, there are four places in which major omissions occur, and one place where there is a major addition, all of which are unique to this manuscript. In contrast to these large numbers of major variations, in the 45 pages of text between pages 221 and 265, there are only six places where major additions or omissions occur involving Sefer HaPardes, four of which also appear in one or more of the other manuscripts. In the section between pages 130 and 132, there are no significant variations relating to Sefer HaPardes. Once again, it is apparent that certain halakhot were subject to greater variation than others, based either on the nature of the original module used or later revisions.

When seen as a whole, a distinct pattern emerges as to the degree of similarity between the various texts. There were a total of 245 instances in which Sefer HaPardes disagreed with the word, phrase, or major section which appeared in the other three texts. In sharp contrast, there are 116 cases where Sefer HaPardes agreed only with Siddur Rashi. In 109 places, Sefer HaPardes agreed with the Reggio manuscript. In a total of 63 instances, Sefer HaPardes agreed with the Reggio and Siddur Rashi. On 55 occasions, Sefer HaPardes agreed with both manuscripts of the Mahzor Vitry, but not with Siddur Rashi. In 26 instances, Sefer HaPardes agreed only with the Hurwitz edition. There were 16 places where all four manuscripts disagreed with each other.

It can thus be concluded that Sefer HaPardes differs more significantly from the other three manuscripts than any of those manuscripts differ from each other. This is further supported by the fact that sections of the Sefer HaPardes text only paralleled the other texts on 85 out of 277 pages. In addition, the parallel sections found on these pages appear under different chapter headings in Sefer HaPardes, while they all appear as part of the first section of the other three documents. Despite the large number of variations, however, the similarities between the basic contents of the sections of Sefer HaPardes which parallel the other three texts indicates that these sections of Sefer HaPardes must have had similar origins as those sections of the Mahzor Vitry and Siddur Rashi. What we can not know for sure, is the degree to which the original modules used by the editor of Sefer HaPardes agreed with those used by the editors of the other texts, and the extent to which later editors of Sefer HaPardes changed the text based on different recensions of the same halakhot. The significant finding in this comparison, however, is that a module of material could be as small as eight or ten lines of text, or as large as an entire chapter.

CHAPTER 6: TABLES OF CONTENTS

The comparison of the tables of contents of the Mahzor Vitry, (the Hurwitz edition), Siddur Rashi and Sefer HaPardes provides a broader picture of the similarities and differences between the three works. From Table 1, a comparison of the table of contents of the Mahzor Vitry with the order in which parallel subject headings appear in Siddur Rashi, (70) and Sefer HaPardes, (50), a number of interesting observations arise.

First of all, of the 44 chapters in the Mahzor Vitry, there are 15 parallel chapters in Siddur Rashi¹ and 19 parallel chapters in Sefer HaPardes; parallel meaning that these chapters contain subject matter dealing with the same general topic. Moreover, 10 chapter headings appear in all three works. We should note a pattern by which parallel material is arranged in all three books. For example, the chapters on Hannukah, Purim and Tisha B'Av are the 10th, 11th and 12th chapters in Mahzor Vitry. The same chapters in Sefer HaPardes appear as chapters 40, 41 and 42 respectively. In Siddur Rashi, the chapters on Hannukah and Purim are chapters 7 and 8. Even more parallel are the chapters dealing with Rosh Hashanah, Yom Kippur and Sukkot. In the Mahzor Vitry these chapters are ordered 18, 19 and 20, while in Siddur Rashi they appear as 4, 5 and 6, and in Sefer HaPardes as 36, 37 and 38. Another such similarity occurs

¹This includes the very first section of the two books, much of which appears in Chapter 2 of this thesis, and is untitled.

with the chapters on tzitzit, t'fillin and m'zuzah. In the Mahzor Vitry these are chapters 30, 31 and 32. In Sefer HaPardes they appear as chapters 2, 3 and 4. In Siddur Rashi, the section on tzitzit is chapter 10, and the section on m'zuzah is chapter 11. There are two more groupings of chapters which are parallel in the Mahzor Vitry and Sefer HaPardes, but not in Siddur Rashi. The laws dealing with eruv and Passover which appear as chapters 14 and 15 in the Mahzor Vitry, are listed as chapters 7 and 9 in Sefer HaPardes. The laws dealing with sh'hitah and treyfut which are chapters 40 and 42 in the Mahzor Vitry, appear as chapters 26, 27 and 28 in Sefer HaPardes.

That there are a significant number of subjects in Siddur Rashi and Sefer HaPardes which are covered also in the Mahzor Vitry, should not surprise us. But the common patterning suggests that the compilers had access to independent preexistent modules of material dealing with certain specific areas of law which correlated with communal need. The fact that there are three groupings of 2 or 3 chapters which appear consecutively in all three books, while the books as a whole do not follow a common order of topics indicates further that certain groupings of material on different subjects already existed and could be copied independently by the authors of all three compilations.

Is any one book the original of the others in that the other two editors knew of it as a completed volume and drew from it? We may arrive at an answer to this important question

by comparing the contents of each book against the other two. Thus, there is an even greater similarity between the order of the chapters on certain holidays between Siddur Rashi and Sefer HaPardes, than there is between these two works and Mahzor Vitry. Chapters on Rosh Hashanah, Yom Kippur, Sukkot, Hannukah, Purim and Tisha B'Av which appear as 18, 19, 20, 10, 11, 12 in the Mahzor Vitry, are ordered 4, 5, 6, 7, 8, (Tisha B'Av is not included), in Siddur Rashi, and 36, 37, 38, 40, 41, 42 in Sefer HaPardes. The Mahzor Vitry and Sefer HaPardes seem to have a greater number of chapters in common than the Mahzor Vitry and Siddur Rashi. Proportionately, however, Siddur Rashi contains a greater percentage of chapters which are also found in the Mahzor Vitry, (15 out of 24), than does Sefer HaPardes, (24 out of 51). In addition, the introductory chapter of the Mahzor Vitry corresponds much more closely to the first chapter in Siddur Rashi than it does to the various comparable sections which appear throughout Sefer HaPardes.

The results of the comparison in Table 2 reinforce the relationships between the three books which were revealed in Table 1. The "x"'s in the column marked .I.N(Mahzor Vitry), indicate the number of chapters which not only are parallel in terms of subject matter, but also contain the same specific information. This was true in 12 of the 15 chapters which appeared in both books, (as well as the first section of Mahzor Vitry and Siddur Rashi which is not listed). The numbers in the column marked .אבב חן indicate the number of

the chapters in Sefer HaPardes which are parallel to chapters in Siddur Rashi and which are not found at all in the Mahzor Vitry. In that there are only three such chapters, it can be concluded that Siddur Rashi and Sefer HaPardes share a total of 13 chapters. With this information it can be concluded that the closest relationship between any sets of two books in terms of general contents is that of Mahzor Vitry to Siddur Rashi. Sefer HaPardes is closer to Siddur Rashi than it is to Mahzor Vitry. But once again, the evidence indicates that while these three books parallel each other to a greater or lesser degree in terms of the nature of the subjects they cover, all of them seem to draw upon similar already existent independent sources of information for the chapters which they have in common. I have called this raw data available to all, "modules." No single book was copied by any other. All authors copied the same, (or similar recensions of the same), available modules. Presumably, out of "n" modules available, each author shared some, but included others which may have been chosen for their relevance to local communal issues, thus resulting in different books.

Table 3 indicates the chapters in Sefer HaPardes which contain sections parallel to the introductory chapter in the Mahzor Vitry and Sefer HaPardes. It is apparent that though these passages appear in different chapters in Sefer HaPardes, all of the chapters except for one are in consecutive order. This distinction between Sefer HaPardes and the other two books is one more indication of the fact that Sefer HaPardes

differs more from the other two books than the other two books differ from one another.

TABLE 1
מפתחות מחזור לויטרי

עמוד		סדר	ס'ה
מ	ס		
75(1)	1		
80 (2)			
96(3)			
121(4)	13	6	
165(5)			
177(6)			
183(7)			
184(8)	15		
185(9)			
198(10)	7	40	
207(11)	8	41	
225(12)		42	
234(13)	17		
249(14)	12	7	
254(15)	+9	9	
345(16)			
345(17)			
346(18)	4	36	
373(19)	5	37	
397(20)	6	38	
447(21)			
456(22)			
461(23)			
565(24)			
584(25)			
586(26)			
592(27)			
604(28)		1	
616(29)		18	
630(30)	10	2	
638(31)		3	
647(32)	11	4	
651(33)			

+23

TABLE 1
מפתחות מחזור וויטרי

סדר		עמוד	
סה	סר	מ	
48		686(34)	מסכת סופרים
		718(35)	הילכות כלה
		721(36)	הילכות דרכן של תלמידי חכמים
		724(37)	מסכת דרך ארץ
		735(38)	פרק גן עדן
		736(39)	ספר מלחמות ה'
26,27		740(40)	הלכות שחיטה
		747(41)	הלכות כיסוי הדם
28		749(42)	הלכות טריפות
		778(43)	הלכות ביטין
20		784(44)	הלכות חליצה

TABLE 2
מפתחות סדור רשי

סדר רק מ	סדר ק כסה	עמוד ס	
x		61(1)	סדר תפלת המנחה
x		62(2)	סדר תפלת ערבית
	25	64(3)	ליקוטין
x		66(4)	סדר דראש השנה
x		86(5)	הלכות יום בכיפורים
x		101(6)	סדר והלכות חג הסוכות
x		149(7)	הלכות חנוכה
x		160(8)	סדר פורים
x		172(9)	הילכות פסח
		228(10)	עשיית ציצית
		229(11)	סדר מזוזה
		232(12)	הילכות עירובין
x		239(13)	סדר שבח
x		246(14)	סדר שחרית של שבת
		259(15)	סדר מוצאי שבח
		269(16)	הלכות סדר תעניות
x		274(17)	הילכות אבל
	13	282(18)	עניני איסור והיתר
		293(19)	תיקון נקיות בשר
		295(20)	עירובי תבשיל
		295(21)	פרשיות של ימים טובים והפטרוחיהן
	8	296(22)	הלכות יום טוב
		300(23)	הלכות פסח

TABLE 3
מפתחות ספר הפרדס

עמוד כעמודים 1-43

מ

ס

א(1)

הלכות נידה

יז(2)

הלכות ציצית

כב(3)

כלכות תפילין

כה(4)

סדר מזוזה כתיקון סופרים

כו(5)

הלכות הבדלה

ל(6)

הלכות שבת

לג(7)

הלכות עירוב

לז(8)

הלכות יום טוב

מ(9)

הלכות פסח

נר(10)

הלכות יין נסח

סו(11)

הלכות געולי גוים

סט(12)

ענין כישולי גוים

עא(13)

עניין איסור והיתר

עב(14)

עניין שעטנז

עג(15)

הלכות רביה

עג(16)

עניין ספר חורה

ער(17)

הלכות ברכת חתנים

עה(18)

עניין מילה

עז(19)

עניין יבמה

עט(20)

הלכות חליצה

פ(21)

עניין חליצה

פ(22)

הלכות מודע

פג(23)

הלכות מסדר נשים לעיני בני קידושין

פח(24)

הלכות אבילות

פט(25)

ליקוטים

הילכות שחיטה ובדיקה שחיבר רבינו

קכג(26)

שמואל זק"ל

קכט(27)

הלכות שחיטה לרכיבו שלמה זק"ל

קלח(28)

הלכות טריפות לרכיבו שלמה זק"ל

קנה(29)

הלכות בשר כחלכ

קעא(30)

הלכות חול המועד

x

קעו(31)

סדר ברכות על הפירות

x

קפג(32)

דברים הנאים מחמת הסעודה

TABLE 3
מפתחות ספר הפרדס

בעמודים 1-43

עמוד

מ

ס

x

קפז(33)

לעניין נטילה

x

קפט(34)

עניין ברכות

קצה(35)

פיסקי ברכות לרבינו יוסף בן פלט זצ"ל

ריג(36)

הלכות ראש השנה

רלא(37)

עניין יום הכיפורים

רלה(38)

עניין סוכה

רמא(39)

מנהג שמיני עצרת

רמב(40)

סדר חנוכה

רמז(41)

עניין פורים

רנה(42)

מנהג חשעה באב

רסא(43)

הלכות אכילים של גאונים

רפ(44)

הלכות הספד

רפב(45)

הלכות כיקור חולים

רפו(46)

מסכת חמורה של שני גאוני עולם רבי

ישמעאל ור' עקיבה

רצג(47)

הלכות סופרים

x

רצח(48)

פירוש תפילות לרבינו שלמה זק"ל

שכז(49)

מסכת ברכות מירושלמי

שלה(50)

סדר פרשיות

שנז(51)

מלואים לתקונים והערות

CHAPTER 7: CONCLUSION

The results of the comparison of the Mahzor Vitry, Siddur Rashi, and Sefer HaPardes do not support the current theories concerning the relationship between each of these three works and their connection with the "School of Rashi." After examining these theories, it will be possible to demonstrate why the evidence seems to point to a very different hypothesis.

Foremost among the theories set forth in the secondary literature is that these works were compiled by Rashi's disciples who based most or all of their texts upon Rashi's teachings. As Israel Moses Ta-Shma states in his article "Rashi" in the Encyclopedia Judaica:

To such an extent was he /Rashi/ regarded as a halakhic authority that shortly after his death his responsa, teachings, communications, and practices were assembled in different collections. This literature, the greater part of which has survived, both published and in manuscript, is very ramified, and has acquired the general title of 'the school of Rashi.' The published collections are: Sefer ha-Pardes.... Sefer ha-Orah.... Siddur Rashi.... Mahzor Vitry....¹

Aron Owen, in his book Rashi: His Life and Times, supports this theory by stating, "Rashi's decisions on ritual matters were held in almost unquestioned authority which resulted in a definite and unusual homogeneity of religious usage in Northern France."²

A. Z. Idelsohn also concurs. "...Rashi, the great

¹Israel Ta-Shma, "Rashi," Encyclopedia Judaica, Vol. 13,, pp. 1558-1565

²Aron Owen, Rashi: His Life and Times, (London; Jewish Religious Educational Publications), p. 27

commentator of the Bible and Talmud, devoted himself likewise to the liturgy. His decisions and regulations were collected by his disciples; four compilations have been retained: Mahzor Vitry... Siddur Rashi... Sefer Hapardes... Sefer Haora..."³

In his Encyclopedia Judaica article "Shemaiah of Troyes," Israel Moses Ta-Shma further indicates that it was Shemaiah, one of Rashi's disciples, who made his master's materials accessible to the compilers of these works. "Shemaiah served as the main source for knowledge of Rashi's teaching, and his collections were the basis of most of the extant anonymous books of the 'school of Rashi,' among them: Sefer ha-pardes, Mahzor Vitry, Siddur Rashi, and others."⁴

A variation of this theory is that while most of the material found in these books was written by Rashi, contributions were also made by others. Solomon Zeitlin said that Sefer HaPardes, Mahzor Vitry, Siddur Rashi and other compilations were all attributed to Rashi. "However," he stated, "not all the material contained in them was written by him, but was compiled by his disciples who made many additions of their own."⁵

Ernst Daniel Goldschmidt explained the authorship of Mahzor Vitry in similar terms.

³A. Z. Idelsohn, Jewish Liturgy and its Development (N.Y.: Schocken, 1960), p. 60

⁴Israel Ta-Shma, "Shemaiah of Troyes," Encyclopedia Judaica, Vol. 14, p. 1375

⁵Zeitlin, Solomon, "Rashi," American Jewish Year Book, Vol. 5700, 1939, p. 135

Mahzor Vitry belongs to the group of works from the school of Rashi (e.g., the Pardes, Sefer ha-Orah, Siddur Rashi) which are based upon Rashi's rulings and usages, but which are expanded with additions from other authorities, sometimes even discussing and criticising their views, in order to defend those of Rashi.⁶

In his introduction to Siddur Rashi, Solomon Buber indicates that there are many passages which Rashi's students wrote down while listening to him lecture, other passages which are attributed to Rashi, and still other places where Rashi's name appears in one form or another.⁷ The implication seems to be that other people contributed material to Siddur Rashi, though Rashi is responsible for the bulk of the contents.⁸

Similarly, Hurwitz's introduction to the Mahzor Vitry states that many of Rashi's halakhot and responsa are included along with those of the gaonim and the g'dole hador before and during the time that it was compiled.⁹

A final theory concerning the origins of these books was set forth by Tovia Preschel in his article "Amram Ben Sheshna" in the Encyclopedia Judaica. He believes that the liturgical orders which appear in all of these books are founded upon the liturgy of Seder Rav Amram. He writes, "The Seder enjoyed a very wide circulation and was extensively quoted by the leading scholars of Spain, Provence, France and Germany. It served as the basis for later orders of service, such as Siddur Rashi, Mahzor Vitry, and especially the liturgy of

⁶Ernst Goldschmidt, "Mahzor Vitry," Encyclopedia Judaica, Vol. 11, p. 736

⁷Rashi, 'רַשִּׁי, רַשִּׁי

⁸Buber, Solomon, ed., Siddur Rashi (N.Y.: Menorah Institute, 1959), pp. 9-11

⁹Hurwitz, S., ed., Mahzor Vitry (N.Y.: Lyons Press, 1923), p. 1

countries which came under Babylonian influence."¹⁰

Though little has been mentioned about the compilers of Siddur Rashi or Sefer HaPardes, other than that they were from the "school of Rashi," there are many proponents of the theory that Simhah b. Samuel of Vitry was the editor of the Mahzor Vitry.¹¹ In each instance, Simhah is described either as being Rashi's pupil, or Rashi's disciple. This is another indication of the widespread belief that Rashi was responsible for much of the material which appears in this book.

In terms of the relationship between the compilations themselves, the most popular theory seems to be that both the Mahzor Vitry and Sefer HaPardes are based, at least in part, on Siddur Rashi. In the introduction to Siddur Rashi, Solomon Buber states that Siddur Rashi was written before Mahzor Vitry, and that Simhah relied heavily upon it. Buber continues to state that sometimes Simhah would add on to the contents of Siddur Rashi and that at other times he would correct its language.¹²

Goldschmidt agrees with this theory.¹³ Though Maurice Liber does not say explicitly that the Mahzor Vitry is dependent upon Siddur Rashi, he does state that Simhah "...availed himself, moreover, of the works of other pupils

¹⁰Preschel, Tovia, "Amram Ben Sheshna," Encyclopedia Judaica, Vol. 2, p. 892

¹¹Goldschmidt, "Mahzor Vitry," p. 736

¹²Owen, Rashi, p. 28

¹³Goldschmidt, "Mahzor Vitry," p. 737

of the master."¹⁴

Solomon Buber is the sole proponent of the theory that Sefer HaPardes is also dependent upon Siddur Rashi. He states that parts of Sefer HaPardes originated in Siddur Rashi, and that Sefer HaPardes must therefore have been compiled after Siddur Rashi.¹⁵

Liber is the only one who indicates that it is extremely difficult to draw any conclusions concerning the origins of these books based on the nature of the manuscripts which are available to us today. Of the Mahzor Vitry he writes the following:

...this material must be used with the utmost caution; for it has come to us in a sad condition, disfigured by the compilers and copyists, who introduced elements from various sources and different epochs. The original works disappeared during the persecutions and autos-da-fe which followed one another in France and Germany. The redactions now extant come from Spain and Italy.¹⁶

So the secondary literature on Rashi, the Mahzor Vitry, Siddur Rashi, and Sefer HaPardes appears to agree that the halakhot in these three works originated either with Rashi or his disciples, that they were all compiled by Rashi's students, and that Siddur Rashi not only preceded the other two books, but was used as the basis for their compilations.

My comparison of the texts of the three works, however, indicates clearly that they could not have been dependent on

¹⁴Liber, Maurice, Rashi (Philadelphia: J.P.S., 1948), pp. 171-172

¹⁵Buber, Siddur Rashi, pp. 51-52

¹⁶Liber, Rashi, p. 172

one another. Considering the large number of inconsistencies and disparities between the texts themselves and the chapters which comprise each work, it seems improbable that one unified school could have been responsible for all three of these books.

The most logical theory seems to be that each of these books was compiled independently of each other, by individuals who may have lived at the time of Rashi, but had little or no contact with each other. The compilations were produced in the following manner. Each editor had before him a series of halakhot on a variety of topics. These modules of laws could range in size from a couple of halakhot dealing with a very specific subject, to an entire chapter covering a wide range of rituals. It is possible that some of these modules may have been written or collected by Rashi himself or by one of his co-workers. Considering the variations between halakhot dealing with the same themes, however, it would seem more likely that each editor possessed different recensions of the same material which originated long before Rashi began to influence the Jews of Northern France. The fact that the texts are parallel to a recognizable degree would indicate that there were core versions of these halakhot as opposed to there having been innumerable halakhot which originated from a variety of different sources. The disparity between the nature of the chapters included in the three works could be explained by the fact that each editor lived in a different community in Northern France which had different legal needs and a different availability of halakhic modules.

It is also possible that many of the variations between the texts can be accounted for by scribal errors and the work of later editors. A later editor may have also had a different version of a module at his disposal; this would account for the variations between the different works, or even between the two manuscripts of the Mahzor Vitry. Yet another possibility is that a later editor had an independent module at his disposal which he included due to the changing needs of his particular community. A later editor may have also altered the text on his own, again based on local practice and local concerns.

Due to the substantial lapse of time since the original compilation of these documents, it is impossible to reach any definitive conclusion concerning their origins or the relationship between them. The evidence does suggest, however, that the two versions of the Mahzor Vitry, Siddur Rashi and Sefer HaPardes which have come down to us are the result of the redaction of different recensions of some modules of the same material and some modules of completely different material by individuals who lived in communities around Northern France and who worked independently of each other. For this reason, it seems unlikely that if there ever existed a group called the "School of Rashi," its members did not compile different versions of the liturgical halakhot of their teacher.

BIBLIOGRAPHY

- American Academy for Jewish Research. Rashi Anniversary Volume.
New York: A.A.J.R., 1941
- Buber, Solomon, ed. Siddur Rashi. New York: Menorah Institute,
1959.
- Ehrenreich, Ch. L. Sefer Hapardes. New York: Menorah
Institute, 1959.
- Encyclopedia Judaica. "Amram Ben Sheshna," by Tovia Preschel,
"Halakhot Gedolot," by Yehoshua Horowitz, "Mahzor
Vitry," by Ernst D. Goldschmidt, "Rashi," by Israel
M. Ta-Shma, "Shemaiah of Troyes," by Israel M. Ta-Shma.
- Hailperin, Herman. Rashi and the Christian Scholars.
Pittsburgh: U. of Pittsburgh, 1963.
- Hurwitz, S. Mahzor Vitry. New York: Lyon Press, 1923.
- Idelsohn, A. Z.. Jewish Liturgy and Its Development.
New York: Schocken, 1960.
- Jewish Encyclopedia. "Simhah B. Samuel of Vitry," Jacob
Z. Lauterbach.
- Liber, Maurice. Rashi. Philadelphia: J.P.S., 1948.
- Owen, Aron. Rashi: His Life and Times. London, Jewish
Religious Educational Publications.
- Rabinowitz, Louis. The Social Life of the Jews of Northern
France in the 12th - 14th Centuries. New York:
Hermon Press, 1972.
- Schloessinger, Max. Rashi: His Life and His Work.
Baltimore: Lord Baltimore Press, 1905.
- Twersky, Isadore. Rabad of Posquieres, A 12th-Century
Talmudist. Cambridge: Harvard U. Press, 1962.
- Zeitlin, Solomon. "Rashi." American Jewish Year Book
5700 (1939): 111-140.